

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด
ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

The Needs in Slum Community Development from the Perception of People in
Slums of Hatyai Municipality, Amphoe Hatyai,
Changwat Songkhla

สรวรรณ เรืองเรนทร์
Sorrawan Ruangren

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Public Administration
Prince of Songkla University
2553

๑ ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(1)

เลขทนาย	HV 4142.๕๕S๖๖ ๕4๕ 2๕๕3 ๖.2
Bib Key	3H7565
	03 ล.ค. 2554

ชื่อวิทยานิพนธ์   ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด
  ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน   นางสาวสรวรรณ เรืองเรนท์
สาขาวิชา   รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ดร.อนุ เจริญวงศ์ระชัย)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(ดร.ปรีดา เบ็ญเฏ)

.....กรรมการ

(ดร.อนุ เจริญวงศ์ระชัย)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาคม ใจแก้ว)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาคม ใจแก้ว)

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

(ศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ พงศ์ดารา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชน แออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวสรวรรณ เรืองเรนทร์
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ตามกรอบภาระหน้าที่ของเทศบาลนครหาดใหญ่และศึกษาเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดตามปัจจัยด้านเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิสำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนแออัด สถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัยและเพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 402 คน และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้อำนวยการศูนย์ภาคใต้การรถไฟแห่งประเทศไทย เจ้าของที่ดินเอกชน จำนวน 6 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนี PNI แบบปรับปรุง ค่า t-test ค่า F-test และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลจากการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการพัฒนาสังคม พบว่าประชาชนต้องการให้จัดสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือบำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนต้องการให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่าประชาชนต้องการให้เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและช่วยจัดหาตลาดแรงงานเป็นลำดับแรก รองลงมาคือต้องการให้เทศบาลจัดอบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าประชาชนต้องการให้เทศบาลสร้างและปรับปรุงถนนในชุมชนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือสร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชนและสร้าง/ปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน

จากผลการวิจัย ได้เปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ตามปัจจัยด้านเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัย สถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัย ปัจจัยที่พบนี้สำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของความต้องการได้แก่ ด้านการพัฒนาสังคม พบว่าประชาชนเพศหญิงมีความต้องการด้านนี้มากกว่าเพศชายและประชาชนที่ย้ายมาจากที่อื่นมีความต้องการด้านนี้มากกว่าประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนที่อาศัยในชุมชนอู๋ญี่ปุ่นมีความต้องการด้านนี้มากที่สุด ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจพบว่าประชาชนเพศหญิงมีความต้องการด้านนี้มากกว่าเพศชายและด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าประชาชนที่อาศัยในชุมชนจันทร์วีโรจน์ มีความต้องการด้านนี้มากที่สุด

ผลการวิจัย พบว่าเงื่อนไขที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ คืองบประมาณของเทศบาลนครหาดใหญ่ นโยบายของเทศบาลนครหาดใหญ่ ในการจัดลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหาชุมชนแออัด เครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ระหว่างเทศบาลนครหาดใหญ่ การรถไฟ เจ้าของที่ดินเอกชน ผู้นำชุมชนแออัดและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและความร่วมมือของประชาชนในชุมชนแออัดที่มีจิตสำนึกที่จะแก้ไขปัญหาของตนเอง

Thesis Title	The Needs in Slum Community Development from The Perception of People in Slums of Hatyai Municipality, Amphoe Hatyai, Changwat Songkhla
Author	Sorrawan Ruangren
Major Program	Public Administration
Academic Year	2010

Abstract

The objectives of this study were to investigate the levels of needs for community development of slum people in Hat Yai Municipality according to the responsibility framework of Hat Yai Municipality, and to compare the needs for community development of slum people according to their religion, age, educational level, occupation, domicile, length of living in the slum community and status in the community, and to investigate conditions affecting development for slum communities in Hat Yai Municipality.

The subjects in this study were 402 slum people, and 6 people related to slum community development, namely, landlords, slum community leaders, and administrators of Hat Yai Municipality. The data were collected through a questionnaire and in-depth interviews, and were analyzed using percentage, standard deviation, modified PNI, t-test, f-test, and content analysis.

The results of the study revealed that the needs for community development as perceived by slum people in Hat Yai Municipality in three aspects were as follows. For social development, it was found that the people needed a public park as a community recreation area as their first priority followed by maintenance of the public park, the community recreation area. For natural resources and environment development, it was found that the people needed community wastewater treatment systems as their first priority followed by raising awareness for conservation and revitalization of natural resources and environment. For economic development, it was found that the people needed the municipality to survey unemployment in the community and provide labor markets as their first priority followed by the need for the municipality to organize vocational training for people in the community. For infrastructure development, it was found that the people needed the municipality to build and improve roads in the community as their first priority

followed by the need for the municipality to build and improve sidewalks in the community, and to provide and improve public telephones in the community.

The results of comparing the needs for community development of slum people in Hat Yai Municipality according to the factors of their religion, age, educational level, occupation, domicile, the length of living in the slum, and status in the community were revealed. The factors that were found with statistically significant differences between the needs in the sub-categories were as follows. For social development, it was found that more women than men, and more people migrating from other places than local people needed it. For natural resources and environment development, it was found that people living in Chanwirot Community needed it the most. For economic development, it was found that more women than men needed it. For infrastructure development, it was found that people living in Chanwirot Community needed it the most.

The findings of the study found that the condition with impact on slum community development in Hat Yai City Municipality was policy of Hat Yai City Municipality that seriously gave importance to slums. In addition to problem-solving, it was necessary to prevent invasion of land owned by the State Railway of Thailand and privately-own land for which coordination between the State Railway of Thailand and private land owners was required.

กิตติกรรมประกาศ

ตลอดระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาโทการทำวิทยานิพนธ์คือหัวใจสำคัญของการศึกษาแต่เป็นเรื่องที่ไม่ได้ง่ายอย่างที่คิด ที่ผ่านมามีทั้งปัญหาอุปสรรคที่เราต้องฝ่าฟัน เราต้องทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังสมองและกำลังใจ เราต้องมีความอดทน อุทิศเวลา โดยเฉพาะความอุทิศในสิ่งของจิตใจ แม้หลายครั้งที่รู้สึกท้อ รู้สึกเหนื่อย รู้สึกว่าความฝันนี้มันยากนัก แต่สิ่งเดียวที่ยึดมั่นเสมอมา คือเราต้องเดินและสู้ต่อไป ไม่ย่อท้อและไม่ยอมทิ้งความฝัน เพียงเราไม่ทิ้งความฝัน เราก็จะมีกำลังใจอยู่เสมอ กลับกลายเป็นแรงผลักดันจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะ ดร.อนุ เจริญวงศ์ระยับ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยให้คำแนะนำ ให้ความรู้ สละเวลา อีกทั้งกำลังใจและเป็นที่ยกย่องตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่คอยให้คำชี้แนะ เพื่อให้แก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ คุณจรรย์จรจ โครตรโน เจ้าหน้าที่ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ภาคปกติ ที่คอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตทุกท่านและขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน เจ้าหน้าที่เทศบาล ประชาชนในชุมชนแออัดที่ได้เสนอข้อเท็จจริง ก่อให้เกิดความรู้ใหม่จากการวิจัย

ขอบคุณเพื่อน ๆ MPA รุ่น 6 และพี่ ๆ MPA รุ่น 3, 4, 5 ที่ให้ข้อเสนอแนะในทุกเรื่อง แม้การเดินทางบนเส้นทางสายการศึกษาระดับปริญญาโทจะถึงจุดมุ่งหมายแต่เราจะไม่ทอดทิ้งกัน

ขอขอบคุณครอบครัว “เรื่องเรนทร์” ได้แก่ บิดา (จ.ส.อ.พัฒนา เรื่องเรนทร์) มารดา (คุณสุจิตรา เรื่องเรนทร์) อันเป็นที่เคารพรัก คอยอยู่เคียงข้าง เป็นผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ เป็นกำลังใจสำคัญ เป็นผู้สนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง ในหลาย ๆ ครั้งที่ผู้วิจัยรู้สึกท้อแท้ รู้สึกเหนื่อยล้าในการทำวิทยานิพนธ์ แต่ผู้วิจัยมีกำลังใจที่จะฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคในการศึกษามาได้ก็เพราะความรักความห่วงใย กำลังใจ จาก บิดา มารดา ที่ทำให้มีวันนี้ได้ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณญาติพี่น้องทั้งหลายที่คอยให้กำลังใจจนจบการศึกษา และขอขอบคุณ คุณเอกมล เงินสอน สมาชิกใหม่ซึ่งเป็นคนในครอบครัวอีกหนึ่งคนที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง คอยให้กำลังใจ เป็นที่ยกย่องจนมีวันนี้ได้

สุดท้ายนี้ขอบคุณตัวเองที่ฝ่าฟันปัญหา อุปสรรคและได้พิสูจน์ตัวเองให้ทุกคนได้เห็น นับเป็นความสำเร็จอีกขั้นหนึ่งของชีวิต ซึ่งเป็นอีกก้าวหนึ่งเพื่อที่จะทำให้เราได้ก้าวต่อไป

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมอบเป็นกตัญญู กตเวทิตาด้วยความรักและความเคารพยิ่งแก่ บิดา มารดาของผู้วิจัยซึ่งทำให้มีความสำเร็จในวันนี้ได้

สรวรรณ เรื่องเรนทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
รายการตาราง	(10)
รายการภาพประกอบ	(16)
บทที่	
1 บทนำ	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา	1
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	53
สมมติฐานการวิจัย	54
ความสำคัญและประโยชน์การวิจัย	54
ขอบเขตการวิจัย	54
นิยามศัพท์เฉพาะ	57
2 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
3 ผลการวิจัย	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	157
สรุปผลการวิจัย	158
การอภิปรายผลการวิจัย	163
ข้อเสนอแนะการวิจัย	169

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	172
ภาคผนวก 1	181
ภาคผนวก 2	189
ภาคผนวก 3	210
ภาคผนวก 4	227
ภาคผนวก 5	233
ภาคผนวก 6	236
ภาคผนวก 7	241
ประวัติผู้เขียน	256

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยรวมและจำแนกรายข้อ	70
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวมและจำแนกรายข้อ	72
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมและจำแนกรายข้อ	73
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยรวมและจำแนกรายข้อ	74
6 จำนวนและร้อยละข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่	75
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามเพศ	76
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามเพศ	79
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามเพศ	80
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามเพศ	81

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามศาสนา	82
12	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามศาสนา	85
13	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามศาสนา	86
14	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามศาสนา	87
15	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามรุ่นอายุ	88
16	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามรุ่นอายุ	91
17	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามรุ่นอายุ	92

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
18	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามรุ่นอายุ	93
19	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามระดับการศึกษา	96
20	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามการศึกษา	97
21	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามการศึกษา	98
22	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามการศึกษา	100
23	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามอาชีพ	102
24	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามอาชีพ	107

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
25	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามอาชีพ	109
26	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามอาชีพ	111
27	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	113
28	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	116
29	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	117
30	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	118
31	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	120

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
32	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	125
33	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	127
34	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน	129
35	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามสถานะในชุมชน	131
36	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามสถานะในชุมชน	134
37	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามสถานะในชุมชน	135
38	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามสถานะในชุมชน	136

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
39	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามชุมชน	128
40	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามชุมชน	144
41	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามชุมชน	146
42	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามชุมชน	149
43	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	162
43	จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	225

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	แผนที่ชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่	8
2	แผนปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาคความยากจน	31
3	ลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการความจำเป็น	38
4	การสังเคราะห์และจัดทำรายงานผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น	41
5	ขั้นตอนการศึกษาความต้องการจำเป็น	43
6	กรอบแนวคิดการวิจัย	56
7	ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	60
8	จำนวนการสุ่มตัวอย่างในงานวิจัย	61
9	แผนที่แสดงเขตเทศบาลนครหาดใหญ่	213
10	แผนที่แสดงเขตชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 14 ชุมชน	234
11	แผนที่แสดงเขตชุมชนแออัดที่ทำการศึกษ จำนวน 7 ชุมชน	235
12	ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านสังคม	237
13	ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	238
14	ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	239
15	ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	240
16	รูปภาพชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่	242

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จในการทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วและสภาพเศรษฐกิจของประเทศได้เปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรกรรม มาเป็นภาคอุตสาหกรรม ทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจมาก ทั้งด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมแต่เป็นการขยายตัวในวงจำกัดเฉพาะในเมืองหลวงและตามหัวเมืองที่เป็นจังหวัดใหญ่ ๆ ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบทมากยิ่งขึ้น (สมพงษ์ พัดปุย, 2527 : 11) ซึ่งเป็นแรงดึงดูดให้ผู้มีรายได้น้อยในชนบท อพยพเข้ามาเป็นแรงงานเพื่อสนองระบบเศรษฐกิจ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจ คือเกิดความแตกต่างแห่งรายได้ระหว่างคนในสังคมมากขึ้น มีคนส่วนน้อยร่ำรวยมหาศาลยิ่งขึ้นจากเศรษฐกิจที่เติบโต แต่มีคนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเกษตรกรในชนบทยากจนลงและมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น เงินทุนและความเจริญได้รวมตัวอยู่ในเมืองหลวงและเมืองหลักในภูมิภาค ไม่กระจายทั่วประเทศ อำนาจการผลิตอยู่ในมือคนกลุ่มน้อย ก่อให้เกิดปัญหาคนอพยพเข้าสู่เมืองหลวงหรือเมืองที่มีความเจริญ ส่งผลให้เกิดปัญหาคนจนเมือง ขาดที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยก่อให้เกิดปัญหาชุมชนแออัด

ในปีพ.ศ. 2550 มีชุมชนแออัดทั่วประเทศ จำนวน 5,500 ชุมชน จำนวนครัวเรือน 1.5 ล้านครัวเรือน จำนวนประชาชน 6.75 ล้านคน ซึ่งเปรียบเทียบกับปีพ.ศ. 2543 มีจำนวนชุมชนแออัด 5,091 ชุมชน มีจำนวนครัวเรือน 1,364,147 ครัวเรือน มีจำนวนประชาชน 6,138,662 คน เห็นได้ว่าจำนวนชุมชนแออัดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นับเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงมาก เพราะปัญหาชุมชนแออัดเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม เป็นต้น ปัญหาชุมชนแออัดจึงเป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขโดยด่วน (เทศบาลนครหาดใหญ่, 2551 : 34) X 100 .

ชุมชนแออัด มาจากคำว่า slum ซึ่งในอดีตมีการใช้คำหลายคำแทนคำว่าสลัมหรือคำอื่น ๆ เช่น บริเวณวิบัติ บริเวณเสื่อม แหล่งอบายมุข แหล่งทรุดโทรม เป็นต้น (โสภณ พรโชคชัย , 2528 : 1-2) ในปีพ.ศ. 2525 คณะรัฐมนตรีขณะนั้นอนุมัติให้ใช้คำว่า ชุมชนแออัด ชุมชนแออัดคือสภาพย่านเคหะสถานหรือบริเวณที่พักอาศัยที่ประกอบด้วยอาคารเก่า ชำรุด ทรุดโทรม มีบริเวณที่สกปรก รกรุงรัง ประชาชนอยู่กันอย่างแออัด ผิดสุขลักษณะกว่ามาตรฐานที่สมควรจนไม่สามารถอยู่กันครอบครัวตามปกติวิสัยของมนุษย์ ซึ่งทำให้ไม่ปลอดภัยในด้านอนามัย

(สุพัตรา สุภาพ, 2521 : 167) ซึ่งปัญหาชุมชนแออัดเกิดจากเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของประชากร การอพยพเข้าสู่เมืองของประชากร ซึ่งผู้อพยพส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อยไม่สามารถจะเช่าที่อยู่อาศัยในราคาแพงได้และความมั่งคั่งและละเอียดของเจ้าของที่ดิน (จรรยา พิทยาปริษานนท์, 2536 : 34) ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้ประชาชนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในเมือง จนก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมา โดยปัญหาของประชาชนในชุมชนแออัดมีหลายด้าน ได้แก่ปัญหาด้านความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัย ปัญหาด้านความไม่มั่นคงในการทำงาน ปัญหาด้านหนี้สินและการกู้ยืมเงินลงทุนของคนในชุมชนและปัญหาความสัมพันธ์กับหน่วยงานและบุคคลภายนอก คือประชาชนในชุมชนแออัดขาดความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์กรภาครัฐและความเหลื่อมล้ำของการได้รับบริการจากองค์กรภาครัฐ (อคิน รพีพัฒน์, 2525 : 39-50)

จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหามหาชนแออัด โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาชุมชนแออัดในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพราะอำเภอหาดใหญ่เป็นอำเภอที่มีรายได้น้อยและมีขนาดประชากรใหญ่ที่สุดของจังหวัดสงขลา (กองสวัสดิการสังคมเทศบาลนครหาดใหญ่, 2549 : 6) คือในปีพ.ศ. 2551 (ณ เดือนกันยายน 2551) มีประชากรทั้งสิ้น 157,682 คน จำนวนครัวเรือน 50,052 ครัวเรือน (งานทะเบียนราษฎรเทศบาลนครหาดใหญ่, 2551 : 12) มีพื้นที่ประมาณ 21 ตารางกิโลเมตร (กองวิชาการและแผนงานเทศบาลนครหาดใหญ่, 2547 : 2) อีกทั้งอำเภอหาดใหญ่เป็นชุมชนเมืองที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดสงขลา มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เมืองหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางการค้า คมนาคม ธุรกิจ บริการ แต่การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเมืองหาดใหญ่ก็ส่งผลให้เกิดปัญหามากมาย หนึ่งในนั้นคือปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาชุมชนแออัดเป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะการขยายตัวด้านพื้นที่ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการได้แก่ การอพยพเข้าสู่อำเภอหาดใหญ่ของประชากรที่มากขึ้นและผู้อพยพส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อยไม่สามารถจะเช่าที่อยู่อาศัยในราคาแพงได้ โดยปัจจุบันอำเภอหาดใหญ่มีชุมชนแออัด จำนวน 15 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนรัชมังคลาภิเษก ชุมชนท่าไทร ชุมชนหน้าสนามกีฬาากลาง ชุมชนหลังสนามกีฬาากลาง ชุมชนเกาะเสือ ชุมชนคลองเตย ชุมชนโชคสมาน ชุมชนศิครินทร์ ชุมชนบ้านจำ ชุมชนทุ่งเสา ชุมชนอู่ญี่ปุ่น ชุมชนจันทร์วิโรจน์ ชุมชนรัตนวิบูลย์ ชุมชนรัตนอุทิศและชุมชนถัดอุทิศ (กองสวัสดิการสังคมเทศบาลนครหาดใหญ่, 2552 : 6) เห็นได้ว่าชุมชนแออัดในอำเภอหาดใหญ่มีจำนวนมากและจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อไปสู่การพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548 : 98) ที่มีเป้าหมายเพื่อสังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน (Green Society & Green and Happiness Society)

แต่การแก้ไขปัญหามุมชนแออัดเป็นเรื่องที่ไม่สามารถกระทำได้ ถ้าปราศจากความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญในการแก้ไขปัญหามุมชนแออัดคือเทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นองค์กรที่สำคัญในการดำเนินนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการและให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนอำเภอหาดใหญ่มากที่สุด มีหน้าที่โดยตรง ที่จะจัดสิ่งจำเป็นพื้นฐาน สาธารณูปการ สาธารณสุข รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น ทั้งนี้เทศบาลนครหาดใหญ่ตระหนักถึงปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนเพื่อรองรับยุทธศาสตร์เมืองนำอยู่และการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยนายกเทศมนตรีไพโร พัฒโน ได้กำหนดเป็นหนึ่งในนโยบายที่จะแก้ไขปัญหามุมชนแออัดโดยมีกองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน ของเทศบาลนครหาดใหญ่รับผิดชอบและจะดำเนินโดยจะเริ่มจากการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยสนับสนุนให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง อาศัยอยู่ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการครบถ้วน โดยยึดหลักการพัฒนาตามโครงการบ้านมั่นคงของรัฐบาล จัดทำโครงการบ้านอยู่ดีมีสุข โดยสร้างบ้านฟรีสำหรับผู้มีรายได้น้อย จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพผู้พิการให้ทั่วถึง โครงการเยี่ยมบ้านแลเมืองและโครงการเทศบาลพบประชาชน

ซึ่งในการดำเนินการตามนโยบายนั้น กองสวัสดิการและสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชนเริ่มออกสำรวจชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่โดยผลจากการสำรวจ พบว่าชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่มี จำนวน 15 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนรัชมังคลาภิเษก จำนวน 97 หลังคาเรือน ชุมชนท่าไทร จำนวน 30 หลังคาเรือน ชุมชนหน้าสนามกีฬาากลาง จำนวน 15 หลังคาเรือน ชุมชนหลังสนามกีฬาากลาง จำนวน 35 หลังคาเรือน ชุมชนเกาะเสือ จำนวน 61 หลังคาเรือน ชุมชนคลองเตย จำนวน 17 หลังคาเรือน ชุมชนโชคสมาน จำนวน 16 หลังคาเรือน ชุมชนศิครินทร์ จำนวน 38 หลังคาเรือน ชุมชนบ้านจำ จำนวน 11 หลังคาเรือน ชุมชนทุ่งเสา จำนวน 35 หลังคาเรือน ชุมชนอู่ญี่ปุ่น จำนวน 48 หลังคาเรือน ชุมชนจันทร์วิโรจน์ จำนวน 57 หลังคาเรือน ชุมชนรัตนวิบูลย์ จำนวน 47 หลังคาเรือน ชุมชนรัตนอุทิศ จำนวน 97 หลังคาเรือนและชุมชนถัดอุทิศ จำนวน 69 หลังคาเรือน โดยเป็นชุมชนที่บุกรุกที่ดินรถไฟ จำนวน 13 ชุมชนและเป็นชุมชนที่บุกรุกที่ดินเอกชน จำนวน 2 ชุมชน

ทั้งนี้กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชนของเทศบาลนครหาดใหญ่ได้สำรวจปัญหาของประชาชนในชุมชนแออัดพบว่าประเด็นความเดือดร้อนเร่งด่วนของประชาชนในชุมชนแออัดที่พบมี ดังนี้ 1. ไม่มีบ้านเลขที่ชั่วคราว จำนวน 90 ครั้วเรือน 2. ค่าน้ำประปามีราคาแพงปกติ (หน่วยละ 16-18 บาท) จำนวน 645 ครั้วเรือน 3. ค่าไฟฟ้ามีราคาแพงกว่าปกติ (หน่วยละ 6-8 บาท) จำนวน 645 ครั้วเรือน 4. ถนนเข้า-ออกไม่สะดวก/ไม่ปลอดภัย/ไม่มีแสงสว่าง

จำนวน 390 ครั้วเรือน 5. สุขภาพอนามัยไม่มี เช่น ยุงชุม หนู แมงสาบจำนวน 645 ครั้วเรือน 6. กลิ่นเหม็น เสียงอึกทึก จำนวน 285 ครั้วเรือนและ 7. ที่อยู่อาศัยไม่คงมันถาวร จำนวน 188 ครั้วเรือน (กองสวัสดิการสังคมเทศบาลนครหาดใหญ่, 2552)

จากผลการสำรวจของเทศบาลมีแนวทางการแก้ไขปัญหา คือกรณีไม่มีบ้านเลขที่ เทศบาลจะดำเนินการออกบ้านเลขที่ชั่วคราวให้ กรณีค่าน้ำประปาและค่าไฟฟ้ามีราคาแพงกว่าปกติ เทศบาลได้ดำเนินการประสานกับคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร โดยการยื่นหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ยกเว้นระเบียบเพื่อให้การไฟฟ้าและการประปา กรณีถนนเข้า-ออกไม่สะดวก/ไม่ปลอดภัย/ไม่มีแสงสว่าง เทศบาลจะมอบหมายให้ฝ่ายสาธารณสุขปโภค สำนักการช่างดำเนินการให้ กรณีสุขภาพอนามัยไม่ดี มีกลิ่นเหม็น เสียงอึกทึก เทศบาลจะมอบหมายให้ฝ่ายป้องกันและควบคุมโรค สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมดำเนินการให้และกรณีที่อยู่อาศัยไม่คงมันถาวร เทศบาลจะประสานจังหวัดและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป (กองสวัสดิการสังคมเทศบาลนครหาดใหญ่, 2550 : 6)

พบว่าผลจากการสำรวจชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ของกองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน โดยใช้คำถามซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของครั้วเรือน ได้แก่ อายุ รายได้ บ้านเลขที่ จำนวนครั้วเรือน ความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น สภาพบ้านเรือน สาเหตุแห่งความยากจนในด้านสภาพเช่น ไม่มีเงินทุน ขาดที่ดินทำกิน เป็นต้นและในด้านพฤติกรรม เช่น ไม่อยากทำงาน ดิดสิ่งเสพติด เป็นต้นและสิ่งที่ต้องการให้ช่วยเหลือ เห็นได้ว่าประเด็นคำถามไม่ครอบคลุมอำนาจหน้าที่ที่เทศบาลต้องจัดบริการให้แก่ประชาชน ซึ่งอำนาจหน้าที่ที่เทศบาลให้บริการแก่ประชาชนมีถึง 4 ด้าน ได้แก่ด้านการพัฒนาสังคม ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แต่ผลที่ได้เป็นเพียงปัญหาและความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนเท่านั้น เช่น ปัญหาเรื่องของการไม่มีบ้านเลขที่ ค่าน้ำค่าไฟแพง ถนนเข้าออกไม่สะดวก ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาความไม่คงมันถาวรของที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งในความเป็นจริงยังมีประเด็นปัญหาที่นอกเหนือจากปัญหาดังกล่าว ที่เทศบาลพึงให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนแออัด ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าควรสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ตามกรอบภาระหน้าที่ของเทศบาลนครหาดใหญ่ อีกทั้ง เห็นว่าการศึกษาดูความต้องการจำเป็นของประชาชนให้ครอบคลุมภารกิจของเทศบาล เป็นประโยชน์ต่อการแสดงบทบาทการพัฒนาชุมชนแออัดของเทศบาลได้ทั้งในการกำหนดแผนพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่ครอบคลุมอำนาจหน้าที่ของเทศบาลอย่างแท้จริง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาประชากรที่อยู่ในชุมชนแออัดตามความหมายของเทศบาลนครหาดใหญ่และเป็นประชากรที่อยู่ในชุมชนแออัดที่ก่อตั้งมากกว่า 30 ปี เพราะชุมชนแออัดเหล่านี้เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายในด้านอายุของคนในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่พึงให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1. การพัฒนาด้านสังคม

เช่น การพัฒนาด้านการศึกษา การพัฒนาด้านสาธารณสุขและการพัฒนาชุมชน 2. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3. การพัฒนาเศรษฐกิจและ 4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการจะมีความสนใจในบริการแต่ละด้านที่แตกต่างกันตามกลุ่มอายุและเพื่อให้ได้ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชนแออัดและครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากคนหลาย ๆ รุ่น ตามเกณฑ์ดังกล่าวผู้ศึกษาได้เลือกประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 7 ชุมชน คือชุมชนรัชมังคลาภิเษก ชุมชนจันทร์วีโรจน์ ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ชุมชนอู่ญี่ปุ่น ชุมชนเกาะเสือ ชุมชนคลองเตยและชุมชนทุ่งเสา

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญที่จะสำรวจถึงปัญหาและความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นข้อเสนอแนะให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่ในการปรับปรุงนโยบายที่เกี่ยวกับชุมชนแออัดและวางแผนแก้ไขปัญหาลงไปชุมชนแออัดเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชนแออัดต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานแนวทางในการวิจัยประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของชุมชนแออัด
- 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับความยากจนและคนจนเมือง
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล
- 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายเทศบาลนครหาดใหญ่
- 1.5 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของชุมชนแออัดโดยเทศบาล
- 1.6 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของชุมชนแออัด

1.1.1 ความหมาย

✓ กระทรวงมหาดไทย (2521 : 4) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงสภาพ เคหะสถานหรือบริเวณที่พักอาศัยที่ประกอบด้วยอาคารเก่าแก่ชำรุดทรุดโทรม มีบริเวณที่สกปรก รกรุงรัง ประชาชนอยู่กันอย่างแออัดผิดสุขลักษณะ ต่ำกว่ามาตรฐาน

สมควร จนไม่อาจอยู่แบบครอบครัวตามปกติวิสัยมนุษย์ ทำให้ไม่ปลอดภัยในด้านสุขวิทยา และอนามัย (ณัฐชัย ตันติสุข, 2523 : 20)

พระราชบัญญัติชุมชนแออัด (2521 : 6) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงบริเวณพื้นที่ที่มีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะ มีน้ำขัง อับชื้นหรือสกปรก มีอาคารและผู้อยู่อาศัยอย่างแออัดอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยหรือเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 3) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชน หมายถึงหมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่อาณาบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน แออัด หมายถึง ยัดเยียด แน่น แออัด “ชุมชนแออัด” มาจากคำว่า “slum” ในภาษาอังกฤษ ก่อนหน้าและช่วงปี 2503 ขณะที่ทัศนคติเดิมของเจ้าหน้าที่รัฐและบุคคลทั่วไป ยังมองชุมชนแออัดเป็นสิ่งเลวร้าย เป็นแหล่งของปัญหาทางสังคมต่างๆ คำเรียกชานแต่เดิมจึงเป็นภาพลบไปด้วย เช่น ใช้คำว่า “บริเวณวิบัติ”, “บริเวณเสื่อมโทรม”, “แหล่งอบายมุข”, “แหล่งทรุดโทรม”, “แหล่งทรุดโทรม”, “แหล่งเสื่อมโทรม” ต่อมาในปีพ.ศ. 2525 คณะรัฐมนตรีขณะนั้นอนุมัติให้ใช้คำว่า “ชุมชนแออัด” แทนคำว่าสลัมและคำอื่นๆ ที่ให้ความหมายในเชิงต่ำต้อยก่อให้เกิดความรู้สึกในด้านลบต่อผู้อาศัย (โสภณ พรโชคชัย, 2528 : 1-2)

การเคหะแห่งชาติ (2534 : 2) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงบริเวณพื้นที่ที่มีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะ มีน้ำขัง อับชื้น หรือสกปรก มีอาคารและผู้อยู่อาศัยอย่างแออัด อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยหรือเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่อาจขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งนี้จำนวนอาคารที่อยู่อาศัยในชุมชนอย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่า 30 หลังคาเรือนต่อพื้นที่หนึ่งไร่ ไม่ว่าจะอยู่ในบริเวณที่ดินของเจ้าของที่ดินรายเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

สมศักดิ์ อุปพันธ์ (2535 : 15) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงบริเวณในเขตเมืองที่ผู้อยู่อาศัยอย่างต่ำกว่ามาตรฐานทั่วไปเมื่อเทียบกับชุมชนรอบข้างโดยรวมในเมืองเดียวกัน ประกอบด้วยบ้านเรือนที่ทรุดโทรมเป็นส่วนใหญ่ สภาพทางเศรษฐกิจประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

จรรยา พิทยาปริษานันท์ (2536 : 1) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงบริเวณพื้นที่ที่มีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะ มีน้ำขัง อับชื้นหรือสกปรก มีอาคารและอาจผู้อยู่อาศัยอย่างแออัดอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย หรือเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งนี้จำนวนที่อยู่อาศัยของชุมชนอย่างน้อยต้องไม่ต่ำกว่า 30 หลังคาเรือนต่อพื้นที่ 1 ไร่ ไม่ว่าจะอยู่ในบริเวณที่ดินของเจ้าของที่ดินรายเดียวหรือไม่ก็ตาม

สุธรรมภา กัญยวงศ์หา (2540 : 9) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงชุมชนที่ส่วนใหญ่มีการสร้างที่อยู่อาศัยรวมกันอย่างหนาแน่น ไร้ระเบียบและชำรุด

ทรุดโทรม ประชากรอยู่กันอย่างแออัด มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม อันจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัยและเป็นชุมชนที่เป็นปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

✓ ชูศักดิ์ สุทธิสา (2541 : 8) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงบริเวณที่มีอาคารขึ้นอยู่อย่างแออัด ไม่เป็นระเบียบมีสภาพทรุดโทรม ไร้สวัสดิการที่เก่าและไม่คงทนถาวรใน การก่อสร้าง มีสภาพแวดล้อมที่สกปรก ไม่มีระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอ มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และมีการดำรงชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐาน อาจมีปัญหาด้านความปลอดภัยทางด้านศีลธรรม

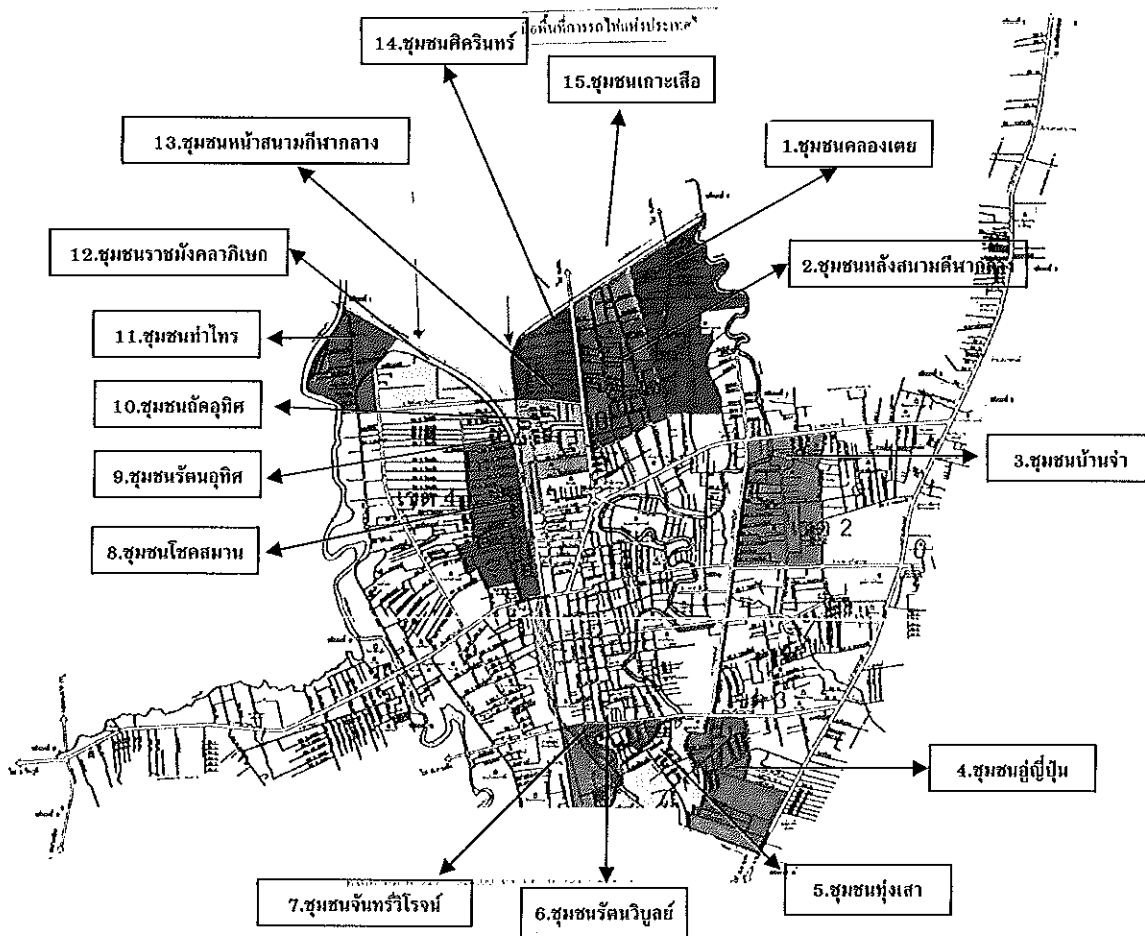
✓ สมศรี จันทระเสนา (2542 : 12) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงที่อยู่อาศัยอันไม่มีที่ว่าง ขาดทรุดโทรม ขาดการบริการที่ถูกต้องตามหลักอนามัยหรืออาศัยอยู่กันอย่างแออัด อันทำให้ไม่อาจใช้เป็นที่อยู่อาศัยเพื่อการดำรงชีวิตในครอบครัวให้มีความสุขกายสบายใจได้ ซึ่งสมัยก่อนเรียกว่า สลัม หรือแหล่งเสื่อมโทรม

ศรัณยา เพชรโชติ (2544 : 5) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงบริเวณชุมชนที่มีบ้านเรือนตั้งอยู่หนาแน่น ไร้ระเบียบและขาดทรุดโทรมไม่ต่ำกว่า 15 หลังคาเรือนต่อพื้นที่ 1 ไร่ และมีผู้อาศัยอยู่อย่างแออัด รวมทั้งมีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะ มีน้ำขัง อับชื้นหรือสกปรกอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้อาศัยหรือเป็นแหล่งที่อาจจะก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

✂ นิลวดี พรหมพิง (2547 : 5) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงพื้นที่ชุมชนที่ประชาชนเข้าไปบุกรุกสร้างที่อยู่อาศัยอยู่อย่างหนาแน่นริมทางรถไฟในเขตอำเภอเมือง ซึ่งในงานวิจัยใช้คำว่าสลัมกับชุมชนแออัดในความหมายเดียวกัน

✂ เทศบาลนครหาดใหญ่ (2551 : 34) ให้ความหมายไว้ว่าชุมชนแออัด หมายถึงชุมชนที่ประชาชนบุกรุกพื้นที่ของการรถไฟและพื้นที่เอกชนและมีปัญหาด้านสภาพความเป็นอยู่ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จ่ายค่าน้ำ ค่าไฟฟ้าแพงซึ่งประชาชนในชุมชนแออัดนี้มีโอกาสนำปัญหาต่าง ๆ เข้าสู่ในเมืองหาดใหญ่

จากความหมายที่ได้กล่าวข้างต้นสามารถสรุปความหมายของชุมชนแออัด หมายถึงชุมชนที่ประชาชนบุกรุกพื้นที่ของการรถไฟหรือพื้นที่เอกชน มีผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างแออัด บริเวณชุมชนที่มีบ้านเรือนตั้งอยู่หนาแน่น ไร้ระเบียบและขาดทรุดโทรม บริเวณที่พักอาศัยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ มี 15 ชุมชน ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แผนที่ชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

1.1.2 สาเหตุของการเกิดชุมชนแออัด

เลอพงส์ เทพไชย (2526 : 12) พบว่าชุมชนแออัดเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. การอพยพย้ายถิ่นของชาวชนบทสู่เมืองใหญ่กับการอพยพย้ายถิ่นของคนเมืองที่มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน (สาเหตุของชาวชนบทเข้าสู่เมืองมีปัจจัยที่พิจารณาอยู่ 2 ประการคือ ปัจจัยผลักดัน ให้นโยพพจากท้องถื่นที่อาศัยอยู่ได้แก่ภัยธรรมชาติ ความยากจน การไม่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย กับปัจจัยดึงดูดได้แก่ความเป็นศูนย์กลางความเจริญทำให้มีโอกาสในการทำงาน การศึกษาและทรัพยากรสูงประกอบกับความต้อการมีชีวิตแบบเมืองดึงดูดประชาชนในชนบทเข้ามาในกรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ลักษณะของผู้อพยพที่มีรายได้น้อยเหล่านี้ มักเป็นแรงงานจากชนบทที่ขาดเปล่าใกล้เคียงตลาดแรงงาน ที่ดินจึงไม่ได้รับการพัฒนาปลูกอาศัยอย่างหนาแน่น ไม่มีระบบการระบายสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้สภาพการอยู่อาศัยเสื่อมโทรมลงจนกลายเป็นชุมชนแออัดในที่สุด

จรรยา พิตยาปริชานนท์ (2536 : 34) พบว่าชุมชนแออัดเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. การเพิ่มขึ้นของประชากร ซึ่งเกิดจากการเกิดใหม่ สาเหตุนี้จะเกิดขึ้นและจำกัดได้โดยมีความเกี่ยวพันโดยตรงกับความสำเร็จในการวางแผนครอบครัว
2. การเพิ่มของประชากรของการอพยพเข้าสู่เมืองศูนย์กลาง ซึ่งมีการอพยพที่สูงมากทั้งในด้านการอพยพชั่วคราวและการอพยพถาวร สาเหตุนี้เกิดขึ้นและแก้ไขได้โดยเกี่ยวโดยตรงกับความสำเร็จของแผนพัฒนาเมืองหลัก
3. ความมั่งคั่งและการละเลยของเจ้าของที่ดิน ซึ่งมักจะพบเสมอทั้งในที่ดินในความครอบครองของรัฐและเอกชน ในลักษณะของการปล่อยปละละเลยให้เกิดชุมชนแออัดขึ้นที่ละน้อย จนในที่สุดก็พ้นจากสภาพความยุ่งยาก เข้าสู่สภาวะปัญหา ซึ่งมักจะแก้ไขได้โดยยาก สาเหตุและแนวทางแก้ไขขึ้นอยู่กับความสำเร็จของการจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยแหล่งเสื่อมโทรมซึ่งอาจมีการกำหนดให้เวนคืนที่ดินที่ปล่อยปละละเลยเช่นนี้

จากสาเหตุของการเกิดชุมชนแออัดที่ได้กล่าวข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าชุมชนแออัดเกิดจากสาเหตุ ดังนี้ 1. การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร 2. การอพยพย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมืองและ 3. การปล่อยละเลยของเจ้าของที่ดิน

1.1.3 การดำรงอยู่ของชุมชนแออัด

1.1.3.1 แหล่งงานและแรงงาน (Employment) ชาวชุมชนแออัดส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย ซึ่งจะดำรงอยู่ได้ด้วยการขายแรงงานหรือทำงานที่ไม่มี ความมั่นคงเพียงพอที่จะยกระดับตัวเองได้ ประกอบกับในเมืองใหญ่เป็นแหล่งงานที่มีความต้องการแรงงานมาก จึงนับเป็นการเอื้อซึ่งกันและกันและเอื้อต่อการดำรงอยู่ของชาวชุมชนแออัดด้วย

1.1.3.2 การรวมกลุ่ม (Group) เมื่อมีการอยู่ร่วมกัน ย่อมเกิดการรวมกลุ่มขึ้นในลักษณะต่างๆ ทั้งกลุ่มถาวร (Permanent Group) และกลุ่มชั่วคราว (Temporary Group) กลุ่มนี้จะเป็นพลังในการต่อรองกับการรื้อล้างหรือขับไล่ จนในบางครั้งมีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับการใช้กฎหมายเพื่อพิทักษ์กลุ่มของตนจากกฎหมาย

1.1.3.3 ขีดจำกัดในการพัฒนาตนเอง (Limitation of Self Development) ชาวชุมชนแออัดถูกบีบคั้นทั้งจากสิ่งแวดล้อมและภาวการณ์ไร้ความมั่นคงในการอยู่อาศัย รวมทั้งรายได้น้อยและพื้นที่ความรู้และราคาที่ดินและที่อยู่อาศัยในตัวเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเป็นสิ่งที่ยากเย็นยิ่งที่จะพัฒนาตัวเองและชุมชนของตนได้ตามลำพัง ทำให้ชุมชนที่อาจจะพอมีมาตรฐานต้องทรุดโทรมลงและชุมชนที่ทรุดโทรมแล้วก้าวเข้าสู่สภาพที่เลวร้ายมากขึ้นทั้งยังไม่สามารถขยับขยายออกไปจากเดิมอีกด้วย

1.1.3.4 ขีดจำกัดของการพัฒนาโดยรัฐ (Limitation of Stage Development) แม้ว่ารัฐจะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแต่ก็ยังมีปัญหาในด้านการงบประมาณและนโยบายในการปรับปรุงชุมชนแออัด ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาและนอกจากนั้นยังมีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานในแต่ละหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจำเป็นต้องทำงานร่วมกัน แต่ก็สามารถแก้ไขได้โดยการตั้งคณะทำงานร่วมกัน ปัญหาสำคัญในประเด็นข้อนี้คือความสามารถของรัฐในการพัฒนา เมื่อเทียบกับจำนวนชุมชนแออัดที่มีอยู่และที่อาจเกิดขึ้นนั้น เป็นไปในอัตราส่วนที่ไม่ดีพอ (การเคหะแห่งชาติ, 2533 : 6)

การดำรงอยู่ของชุมชนแออัดที่ได้กล่าวข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าชุมชนแออัดสามารถดำรงอยู่ได้เพราะสาเหตุ ดังนี้ 1. แหล่งงานและแรงงาน 2. การรวมกลุ่ม 3. ขีดจำกัดในการพัฒนาตนเองและ 4. ขีดจำกัดของการพัฒนาโดยรัฐ

1.1.4 ประเภทของชุมชนแออัด

การเคหะแห่งชาติ (2524 : 51) ได้แบ่งประเภทของชุมชนแออัดตามลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ดังนี้

1.1.4.1 ชุมชนดั้งเดิม เป็นชุมชนเก่าที่ตั้งขึ้นมาพร้อมกับเมืองที่พัฒนาขึ้น การเคหะแห่งชาติถือเอาชุมชนที่มีประวัติการตั้งถิ่นฐานมานานกว่า 15 ปีและเสื่อมโทรมถึงระดับที่ควรทำการปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้นอยู่ในประเภทนี้

1.1.4.2 ชุมชนใหม่ มีอายุการก่อตั้งนานกว่า 15 ปี เป็นชุมชนที่มีการจัดตั้งอย่างไม่มีระเบียบมีความเสื่อมโทรมหรือมีแนวโน้มที่จะมีความเสื่อมโทรมในอนาคต

1.1.4.3 ชุมชนประเภทบุกรุก เป็นชุมชนที่ผู้อยู่อาศัยครอบครองโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่หรืออยู่ในระหว่างไล่ที่หรือบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ เช่น โบราณสถานทางรถไฟ เป็นต้น

1.1.4.4 ชุมชนที่ต้องรื้อร้าง หมายถึงชุมชนที่ถูกกำหนดว่าจะต้องรื้อร้าง หรือพัฒนาเป็นอย่างอื่น หรือเวนคืนเพื่อใช้ทำสาธารณประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

จากประเภทของชุมชนแออัดที่ได้กล่าวข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าประเภทของชุมชนแออัดประกอบด้วยชุมชนดั้งเดิม ชุมชนใหม่ ชุมชนประเภทบุกรุกและชุมชนที่ต้องรื้อร้าง

1.1.5 เกณฑ์การตัดสินชุมชนแออัด

สุพิตรา สุภาพ (2521 : 165-167) ในปีพ.ศ.2527 ได้มีกรรมการพัฒนาชุมชน กำหนดเกณฑ์การพิจารณาไว้ 2 ลักษณะ คือ สภาพทางกายภาพและสภาพทางสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาพทางกายภาพ

เกณฑ์การพิจารณาสภาพทางกายภาพนั้นมี ดังนี้ 1. ที่ตั้งอาคาร มีความแออัดหนาแน่นซึ่งในที่นี้ถือเอาความหนาแน่นขนาด 15 หลังคาเรือนต่อไร่ หรือ 80 คนต่อไร่ ขึ้นไปตามเกณฑ์การปรับปรุงของการเคหะแห่งชาติ ลักษณะอาคารที่ตั้งอย่างแออัดในที่ดินผืนหนึ่ง ๆ ย่อมสามารถสังเกตได้ชัดแจ้งโดยไม่ต้องใช้ตัวเลขความหนาแน่นที่แน่นอน และที่ตั้งอาคารก่อตั้ง แบบสับสนไม่มีระเบียบ ซึ่งไม่มีลักษณะที่ไม่มีการแบ่งที่ดินอย่างชัดเจน การปลูกบ้านเป็นไปตามความพอใจ ไม่มีผังที่เป็นระเบียบแบบแผนที่ดี เช่น ที่ชุมชนแออัดคลองเตย 2. สภาพอาคารที่ทรุดโทรม ทั้งนี้เนื่องจากอายุที่เก่าแก่ของชุมชน ทำให้อาคารและสิ่งประกอบอื่น ๆ ทรุดโทรม ซึ่งรวมถึงการขาดการดูแลรักษาอย่างเหมาะสม เช่น บ้านพักของการรถไฟแห่งประเทศไทยบางสวนทรุดโทรมลง อีกทั้งสภาพอาคารไม่ได้สร้างตามแบบแผน เนื่องจากการก่อสร้างอย่างไม่มีรูปทรงตามแบบแผนของการสร้างบ้านมาตรฐานทั่วไป เช่น มีฝาสี่เหลี่ยม กั้นพอยุ่อาศัยได้เท่านั้นและที่สำคัญสุดคือใช้วัสดุไม่เหมาะสม 3. สภาพแวดล้อมมีทางเดินเท้าไม่เหมาะสมอาจเล็กหรือแคบเกินไป ทอดตามแนวอย่างไม่เป็นระเบียบ ตามช่องว่างระหว่างบ้าน ไม่มีทางเดินที่ได้มาตรฐาน เช่น พาดด้วยไม้ที่หาได้ มีสภาพทรุดโทรม ทางระบายน้ำไม่เหมาะสม ขึ้นและและเกิดน้ำคร่ำหรืออาจเป็นท่อระบายน้ำที่ไม่ได้มาตรฐาน ขาดที่ว่างสาธารณะ ไม่มีที่ว่างเพียงพอสำหรับกิจกรรมของบุคคลในชุมชนไม่มีที่เพื่อการสันทนาการ การถ่ายเทอากาศไม่ดี ทำให้เกิดสภาพอับชื้น มีดและผิตุสุขลักษณะ เช่น ย่านชุมชนแออัดแถวเยาวราชหรือบริเวณที่มีความหนาแน่นสูง เป็นต้น ขาดระบบกำจัดขยะมูลฝอย ทำให้มีขยะมูลฝอยเกลื่อนกลาดอยู่ทั่วไป หรืออาจมีระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่มีประสิทธิภาพและระบบไฟฟ้า น้ำประปา จากรัฐบาล การบริการด้านสาธารณูปการ ไม่สามารถเข้าไปถึงบริเวณชุมชนที่บุงกรุกที่ดินของเอกชนหรือที่ดินของรัฐที่ทิ้งว่างเปล่า ทั้งนี้เพราะการติดตั้งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าของที่ดินก่อน

2. สภาพทางสังคม

ทางด้านสังคมนั้นโดยทั่วไปแล้วมีความสัมพันธ์กันตามธรรมชาติ กล่าวคือเกิดขึ้นเองจากความจำเป็นของอาชีพที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ความจำเป็นของการมีปัญหาร่วมกัน เป็นเครือญาติกันหรืออาจมีกิจกรรมร่วมกัน สภาพชุมชนแออัดจะมีปัญหาแตกต่างกันไปแต่ละชุมชนหรืออาจมีส่วนคล้ายคลึงกันบางส่วนแต่ตามเกณฑ์ด้านสังคมนั้น โดยส่วนร่วมแล้วชุมชนแออัดมีความเสื่อมโทรมทางด้านศีลธรรมหรือเป็นแหล่งเพาะอาชญากรรมและอื่น ๆ อีกหลายประการ เนื่องจากบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดส่วนใหญ่ไร้การศึกษา ไม่มีโอกาสเพียงพอต่อการศึกษาหาความรู้มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งต้องทำงานหนักมากหรือต้องทำงานตั้งแต่อายุน้อยหรืออยู่ในวัยเรียน เช่น ประชาชนในชุมชนแออัดคลองเตย จัดอยู่ในประชาชนที่มีอายุน้อย มีถึง 47% ของประชาชนในชุมชน ที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน แต่ต้องหันเหชีวิตไปทางอื่น จึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆได้ง่าย เป็นต้น

เทศบาลนครหาดใหญ่ (2521 : 43) กล่าวถึงเกณฑ์การตัดสินชุมชนแออัด คือ 1. ชุมชนที่ประชาชนบุกรุกพื้นที่ของการรถไฟหรือพื้นที่เอกชน 2. ชุมชนที่มีปัญหาด้านสภาพความเป็นอยู่ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3. ชุมชนที่ไม่มีบ้านเลขที่ที่เป็นของตนเองและต้องอาศัยน้ำ ไฟจากพื้นที่ใกล้เคียงจึงทำให้จ่ายค่าน้ำ ค่าไฟฟ้าแพงกว่าปกติ

จากเกณฑ์การตัดสินชุมชนแออัดที่ได้กล่าวข้างต้นในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยอ้างอิงจากเกณฑ์การตัดสินชุมชนแออัดของเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้ 1. ชุมชนที่ประชาชนบุกรุกพื้นที่ของการรถไฟหรือพื้นที่เอกชน 2. ชุมชนที่มีปัญหาด้านสภาพความเป็นอยู่ไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3. ชุมชนที่ไม่มีบ้านเลขที่ที่เป็นของตนเองและต้องอาศัยน้ำ ไฟจากพื้นที่ใกล้เคียงจึงทำให้จ่ายค่าน้ำ ค่าไฟฟ้าแพงกว่าปกติ

1.1.6 ปัญหาของประชาชนในชุมชนแออัด

กนก สามเสนวิลและคนอื่นๆ (2525 : 14-15) กล่าวถึงปัญหาชุมชนแออัด ดังนี้

1. สาธารณูปโภค เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า ทางเดินเท้า เป็นต้น
2. สภาพแวดล้อม เช่น ชยะมูลฝอย ทางระบายน้ำ สัตว์นำโรค
3. ที่อยู่อาศัย
4. ทะเบียนบ้าน เลขที่บ้าน สุจิบัตร การศึกษาของเด็กและ

สุนัขเถื่อน เป็นต้น

เยาวชน

อาสาพยาบาล

5. อาชีพ
6. การวางแผนครอบครัว สุขภาพอนามัย แพทย์ ทันตแพทย์
7. ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด
8. ที่พักผ่อนในชุมชน สนามเด็กเล่น
9. ส้วม
10. ทิศนคติต่อการพัฒนาชุมชน

อคิน รพีพัฒน์และวรรณพร วิเชียรวงศ์ (2525 : 39-50) กล่าวถึงปัญหาชุมชนแออัด ดังนี้

1. ปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย
เห็นได้โดยทั่วไปว่า ผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดนิยมชมชอบการที่รัฐได้เข้าไปสร้างทางเท้าคอนกรีตและท่อระบายน้ำให้ แต่ถ้าเข้าไปคลุกคลี ใกล้ชิด สัมภาษณ์ซักถามและสังเกตพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแล้ว จะเห็นได้ว่ามีปัญหาอื่นๆ ที่ผู้อยู่อาศัย

ในชุมชนแออัดให้ความสำคัญมากกว่าปัญหาแรกก็คือความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ซึ่งแสดงออกในการกลัวถูกขับไล่และเพลิงไหม้ การถูกขับไล่และเพลิงไหม้มีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด เพราะเขาเข้าใจว่าการวางเพลิงเป็นวิธีการที่เจ้าของที่ดินในสังคมไทย นิยมใช้ในการขับไล่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัด

2. ปัญหาความมั่นคงในการทำงาน

จากการเข้าไปคลุกคลีกับผู้อยู่อาศัย ในชุมชนแออัดเป็นระยะเวลาอันยาวนานและเริ่มรู้จักผู้อยู่อาศัยเป็นรายบุคคล โดยการสังเกตและซักถามพบว่าปัญหาใหญ่ประการหนึ่งของผู้อยู่อาศัยหลาย ๆ คน คือการตกงานเป็นระยะ ๆ ขาดความมั่นคงในการทำงาน ผู้อยู่อาศัยในเขตชุมชนแออัดส่วนมากมีอาชีพเป็นกรรมกรและค้าขาย สำหรับการค้าขายโดยมากเป็นการค้าขายแบบหาบเร่ แผงลอยและขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ หน้าบ้าน การทำงานอาชีพนี้มีความไม่มั่นคงของรายได้เป็นอันมาก

3. ปัญหาเรื่องหนี้สินและการกู้ยืมเงินลงทุน

การพิจารณาเรื่องการขาดความมั่นคงในการทำงานและรายได้ที่เกี่ยวพันมาถึงเรื่องหนี้สินและการกู้ยืม

4. ปัญหาความสัมพันธ์กับหน่วยงานและบุคคลภายนอก

คนในชุมชนแออัดมีปัญหามากมายในการติดต่อระหว่างผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดกับบุคคลและหน่วยงานภายนอก สาเหตุของปัญหามีหลายประการ เริ่มตั้งแต่ความต้องการศึกษาของเขาเกี่ยวกับการขาดประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับการทำงานของเจ้าหน้าที่และระบบของหน่วยงานของรัฐ ทัศนคติของคนภายนอกและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อเขาและทัศนคติของเขามีต่อบุคคลภายนอก ตลอดจนความเหลื่อมล้ำด้านการบริการและการเอาเปรียบผู้ด้อยความรู้และทุนทรัพย์โดยผู้มีความรู้และทุนทรัพย์

5. ปัญหาความต้องการบริการด้านกฎหมาย

ปัญหาหนึ่งที่แฝงอยู่ในทุกปัญหาคือปัญหาบริการทางด้านกฎหมาย เช่น ในความสัมพันธ์ด้านกรรมกรและช่างก่อสร้างกับผู้รับเหมา ระหว่างเจ้าของที่ดินกับเจ้าของบ้านเช่ากับผู้อยู่อาศัย ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผู้อยู่อาศัย เป็นต้น แต่บ่อยครั้งมากที่คนในชุมชนไม่คิดว่าปัญหาเหล่านี้เกี่ยวข้องกับกฎหมายหรือถึงแม้จะทราบก็ไม่สามารถจะหาบริการทางกฎหมายได้เพราะราคาและการไม่ทราบถึงวิธีการหรือแม้แต่ตัวปัญหาในแง่กฎหมายอาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดกับบุคคลและหน่วยงานภายนอกชุมชนด้วยเหมือนกัน

สุเทพ ดิลกสถาพรภค และชาญณรงค์ เมฆินทรานุกร (2527 : 119-125) กล่าวถึงปัญหาชุมชนแออัด ดังนี้

1. ปัญหาความไม่มั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัย

2. ปัญหาความยากจน เป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับประชาชนในชุมชนแออัดมาแต่ชนบทเพื่อหางานทำเนื่องจากระดับการศึกษาต่ำ ไร้ฝีมือ ขาดประสบการณ์ในสังคมเมือง สิ่งเหล่านี้ทำให้เขาขาดโอกาสที่จะเลือกหางานทำ จึงต้องทำงานที่ไม่มี ความมั่นคง ค่าแรงต่ำ เป็นงานประเภทใช้แรงงาน สมาชิกในครอบครัวที่รู้จักหาเงินจะทำงานทุกชนิดที่จะได้เงินมา โดยทั่วไปชาวชุมชนแออัดมักจะมีรายได้ไม่พอใช้และส่วนใหญ่มีหนี้สินซึ่งต้องกู้ในอัตรา ร้อยละ 20-25 บาทต่อเดือน การใช้จ่ายของคนในชุมชนแออัด ต้องซื้อของแพงกว่าคนปกติหลายเท่า

โสภณ พรโชคชัย (2528 : 50-51) กล่าวถึงปัญหาชุมชนแออัด ดังนี้

ปัญหาชั้นปฐม

1. ปัญหาทางกายภาพ ได้แก่ ปัญหาที่ปรากฏให้เห็นทางวัตถุ ในรูปการต่างๆ ได้แก่

1.1 บริการพื้นฐานต่างๆ ในชุมชน ได้แก่ ไฟฟ้าและน้ำประปา ซึ่งถ้าพิจารณาในแง่การใช้สอย จะเห็นว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้กัน แต่ปัญหาคือชาวบ้านไม่ได้ใช้บริการเหล่านี้จากทางราชการ แต่ซื้อจากคนอื่นอีกทีหนึ่งทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

1.2 ปัญหาสิ่งแวดล้อม (ทางกายภาพ) ได้แก่ น้ำเน่า น้ำขัง ซึ่งเป็นเพราะไม่มีการปรับระดับการถมดินก่อนการสร้างบ้าน ขาดระบบการระบายน้ำ นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางเดินเท้า ซึ่งวางเส้นทางไม่เป็นระเบียบเข้าออกยาก แคบ เล็ก เจาะแฉะ ใช้วัสดุไม่เหมาะสม

1.3 ปัญหาตัวอาคาร คือ การที่อาคารมีสภาพเสื่อมโทรมอย่างมากทำให้ไม่น่าจะอยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสม อีกแง่หนึ่งคือ แบบและวัสดุที่ไม่เหมาะสม เห็นได้ว่าบ้านที่สร้างขึ้นบางแห่งจะสร้างกันอย่างง่าย ๆ ไม่มีแบบแผนที่ดี ซึ่งทำให้สภาพของบ้านไม่อาจอำนวยความสะดวกตามควรแก่ผู้อยู่อาศัย

2. ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ที่พบเห็นคือ ความยากจน ได้แก่ มีรายได้น้อย ว่างงาน (แฝง) มีอาชีพไม่แน่นอน ขาดทักษะการทำงานเป็นแรงงานไร้ฝีมือ การใช้แรงงานเด็ก แรงงานที่สังคมรังเกียจ เช่น โสเภณี เป็นต้น นอกจากนี้รวมถึงปัญหาการเอาไรต์เอาเปรียบกันเองระหว่างคนในชุมชน เช่นการขายน้ำในราคาแพง เป็นต้น

ปัญหาแห่งปัญหา คือ ปัญหาที่เกิดต่อเนื่องจากปัญหาชั้นปฐม

แยกได้ ดังนี้

1. ปัญหาครอบครัว เด็กเยาวชน ซึ่งเป็นปัญหาในสถาบันครอบครัว

เลี้ยงดูเด็ก

1.1 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างสามี-ภรรยา

1.2 ปัญหาการเลี้ยงดูเด็กที่ไม่ถูกต้องและขาดปัจจัยในการ

จากครอบครัว

1.3 ปัญหาพฤติกรรมเยาวชนซึ่งขาดการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร

2. ปัญหาการศึกษา ได้แก่ การขาดการศึกษาของเด็กและเยาวชน

ปัญหาการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ ปัญหาขาดความรู้ทักษะวิชาชีพของบุคคลในวัยทำงาน

3. ปัญหาทางด้านสาธารณสุข ได้แก่

3.1 ปัญหาโรคติดต่อ เกิดจากภาวะแวดล้อมที่ไม่ดีในชุมชน

3.2 ปัญหาการป่วยไข้ทั่วไป

ศาสตร์ การใช้ยาชุด การใช้ยากระตุ้นกำลังต่าง ๆ ระหว่างปฏิบัติงาน เป็นต้น

3.3 ปัญหาการไม่รู้ในการรักษาโรค เช่น การอาศัยวิธีทางไสย

คุณค่า การถนอมอาหาร รวมถึงการไม่มีเงินเพียงพอที่จะซื้ออาหารที่มีคุณค่า

3.4 ปัญหาโภชนาการ ได้แก่ การไม่รู้จักรับประทานอาหารที่มี

คุณค่า การถนอมอาหาร รวมถึงการไม่มีเงินเพียงพอที่จะซื้ออาหารที่มีคุณค่า

4. ปัญหาอึดคัก สภาวะของความเสื่อมโทรมของบ้านเรือนในชุมชนความหนาแน่นของชุมชน การใช้วัสดุที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดปัญหาอึดคักได้ง่าย นอกจากนี้สภาพทางเดินที่ไม่เป็นระเบียบ แคม เล็กเกินไป ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการแก้ปัญหาอึดคักในชุมชนได้ทันที่

บัณฑิต พงษ์ไพสิทธ์ (2534 : 23-30) กล่าวถึงปัญหาของชุมชนแออัด ดังนี้

1. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ โดยทั่วไปชุมชนแออัดมักมีลักษณะเสื่อมโทรม สภาพบ้านเรือนปลูกสร้างไม่เป็นระเบียบ มีน้ำเน่าเสีย

2. ปัญหาขาดแคลนด้านสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นสาธารณูปโภคที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในเมือง เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น

3. ปัญหาอนามัยและโรคภัยไข้เจ็บ เนื่องจากความยากจน การขาดแคลนสาธารณูปโภคและการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ถูกสุขลักษณะจึงก่อให้เกิดโรคได้ง่าย

4. ปัญหาด้านการศึกษา ชาวชุมชนแออัดเป็นผู้อพยพมาจากชนบท เพื่อมาหางานทำเลี้ยงชีพ มักเป็นผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากความยากจน เด็กและเยาวชนขาดการศึกษาในวัยที่เหมาะสม การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่

5. ปัญหาด้านการขาดความมั่นคงในการทำงาน การตกงานเป็นระยะ ๆ ชาวชุมชนแออัดส่วนมาก มีอาชีพใช้แรงงานเป็นลูกจ้างรายวัน ซึ่งทำงานเป็นช่วงเวลา จึงเกิดความไม่มั่นคงในการทำงาน

6. ปัญหาหนี้สินและการกู้ยืมเงินลงทุน การขาดความมั่นคงในการทำงานและรายได้ ทำให้ชาวชุมชนแออัดมีปัญหาเรื่องหนี้สินและการกู้ยืมเงินมาลงทุน ซึ่งดอกเบี้ยสูงมาก

7. ปัญหาความสัมพันธ์กับหน่วยงานและบุคคลภายนอก ชาวชุมชนแออัดมีปัญหาในการติดต่อกับหน่วยงานและกับบุคคลภายนอก เนื่องจากชาวชุมชนแออัดยังต้องการศึกษาและไม่มีความรู้ในระบบราชการ รวมทั้งไปถึงความเหลื่อมล้ำในด้านการให้บริการ จึงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อหน่วยงานราชการและบุคคลภายนอก

8. ปัญหาทะเบียนราษฎร์ ชาวชุมชนแออัดขาดหลักฐานต่าง ๆ เช่น สูจิบัตร บัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น ทำให้ต้องเสียสิทธิเกือบทั้งหมดในสังคมที่พึงมี

จากปัญหาของประชาชนในชุมชนแออัดที่ได้กล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าปัญหาของประชาชนในชุมชนแออัด คือ ปัญหาและความต้องการด้านกายภาพ เช่น ที่อยู่อาศัย การบริการพื้นฐานต่าง ๆ ในชุมชน สิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นต้น ปัญหาและความต้องการด้านเศรษฐกิจ เช่น ความยากจน อาชีพไม่มั่นคง รายได้น้อย หนี้สิน ขาดทักษะการทำงาน เป็นต้น และปัญหาและความต้องการด้านสังคม เช่น ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การได้รับบริการจากรัฐ ความสัมพันธ์กับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เป็นต้น

1.1.7 บทบาทของชุมชนแออัดต่อสังคม

โสภณ พรโชคชัย (2528 : 11-12) ได้สรุปสอดคล้องในทำนองเดียวกันกับการศึกษาของผู้รู้หลาย ๆ คน ทั้งจากประสบการณ์ในประเทศและต่างประเทศ ได้ชี้ให้เห็นว่าชุมชนแออัดมีบทบาทในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยรวม 3 ประการ คือ 1. ชุมชนแออัดเป็นแหล่งแรงงานราคาถูกสำหรับใช้กิจกรรมหลาย ๆ ส่วนในเมือง รวมทั้งเป็นสื่อกลางนำสินค้าเข้าถึงตัวผู้บริโภคอย่างทั่วถึงในรูปของ “หาบเร่” 2. ชุมชนแออัดช่วยแบ่งเบาภาระรับผิดชอบ การจัดหาที่อยู่ในเขตเมืองของภาครัฐและเอกชน ประสิทธิภาพของกลไกดังกล่าวทำให้ในเขตเมืองของไทยไม่มีปรากฏการณ์คนยากจนนอนเกลื่อนกลาดริมทางเท้าเหมือนในอินเดียและประเทศอื่นและ 3. ชุมชนแออัดซึ่งมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมแบบเมืองกับชนบทเป็นเสมือนจุดเชื่อมให้คนจากชนบทที่เข้ามาอยู่เมืองได้เกิดการเรียนรู้ค่อย ๆ ปรับตัวเข้ากับลักษณะของสังคมไทยได้อย่างมั่นคง รวมทั้งมีกระบวนการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้าน การแสวงหางาน ฯลฯ ระหว่างผู้อาศัยก่อนในชุมชนกับผู้มาใหม่

1.1.8 นโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามลพิษ

ตามประกาศนโยบายที่นายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 มีนโยบายรวม 8 นโยบายและมีนโยบายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหามลพิษคือ นโยบายสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่าย โดยการจัดหาที่ดินทำกินให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ เช่น การปลูกป่า สร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและแหล่งเงินทุนอื่นๆ ในระดับชุมชน เป็นต้น ให้มีกลไกที่โปร่งใสมีประสิทธิภาพและให้ชุมชนสามารถตัดสินใจและนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหามลพิษและพัฒนาชุมชนได้ อีกทั้งเร่งรัดปรับปรุงแก้ไขปัญหาคอนกรีต การอยู่อาศัย คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยเฉพาะชุมชนผู้มีรายได้น้อยให้ดียิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงคุณภาพและการขยายการให้บริการสาธารณสุขภาคให้ทั่วถึง ปรับปรุงการบริหารจัดการองค์การภาครัฐด้านการเคหะและด้านการอยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร รวมถึงพิจารณาจัดตั้งองค์กรในลักษณะดังกล่าวเพิ่มเติมเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชนผู้มีรายได้น้อยให้ดียิ่งขึ้นและนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับต่างประเทศโดยขยายการให้บริการสาธารณสุขภาคขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนให้กระจายไปสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึง เพียงพอและมีคุณภาพ ทั้งบริการน้ำสะอาด ไฟฟ้า สื่อโทรคมนาคมพื้นฐานและที่อยู่อาศัยรวมทั้งพัฒนาถนนไร้ฝุ่น โดยยกระดับมาตรฐานในชนบทเป็นถนนคอนกรีตหรือลาดยาง

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับความยากจนและคนจนเมือง

1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความยากจน

1.2.1.1 ความหมาย

สุพัตรา สุภาพ (2525 : 54) ให้ความหมายไว้ว่าความยากจน หมายถึงสภาพเศรษฐกิจที่ครอบครัวมีรายได้น้อยไม่พอกับรายจ่ายนั่นเอง จนอาจจะทำให้เกิดการแก้ปัญหาที่น่ากลัวมากมาย ซึ่งถ้าการแก้ปัญหาที่ปราศจากพื้นฐานที่เป็นที่ยอมรับทางสังคมหรือทางด้านการเมืองการปกครองตลอดจนด้านกฎหมายขนบธรรมเนียมประเพณีย่อมจะทำให้สังคมเดือดร้อนได้ เช่น การลักขโมย การจับปล้น เป็นต้น

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2541 : 151) ให้ความหมายไว้ว่าความยากจนหมายถึง สภาวะที่ไม่ได้เป็นแค่การขาดรายได้ การขาดความรู้หรือความเฉลียวฉลาดของประชาชน แต่เป็นปัญหาความรุนแรงเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม นัยของความยากจนคือ ภาวะของผู้คนที่ไร้อำนาจ ไร้สิทธิ์ต่อชะตาชีวิตของตนเอง

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2544 : 24) ให้ความหมายไว้ว่าความยากจนหมายถึง ผู้ที่ไม่มีโอกาสเป็นเจ้าของทรัพยากรที่สำคัญที่ใช้ในการผลิต

ซึ่งความหมายของทรัพยากร รวมไปถึงเส้นสายหรือเครือข่าย ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่จะช่วยให้ผู้ที่ครอบครองทรัพยากรดังกล่าวมีความได้เปรียบบุคคลอื่นในการผลิตและการแสวงหารายได้ ทั้งที่โดยชอบและไม่ชอบด้วยกฎหมาย

วิทยากร เชียงกูล (2545 : 21) ให้ความหมายไว้ว่าความยากจน หมายถึง 1. ผู้ที่ไม่มีรายได้เพียงพอหรือไม่สามารถสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นขั้นต่ำ สำหรับอาหารที่มีคุณค่า ที่อยู่อาศัยและเครื่องอุปโภคบริโภคที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพในเกณฑ์มาตรฐานได้ 2. มีรายได้หรือมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการในชีวิตที่ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของคนในสังคมเดียวกัน 3. ไม่มีปัจจัยการผลิตและปัจจัยการยังชีพที่เหมาะสม เช่น ไม่มีที่ดิน ไม่มีเงินทุนต้องกู้หนี้ยืมสินคนอื่น ไม่ได้รับการศึกษาอบรมชนิดที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต การมีงานทำและวิถีชีวิตที่เหมาะสม เป็นผู้เสียเปรียบจากระบบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมผูกขาด ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นแต่ได้ผลตอบแทนต่ำ เพราะระบบพ่อค้าผูกขาด เป็นผู้เสียเปรียบจากระบบความสัมพันธ์ทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ทำให้คนจนถูกเอารัดเอาเปรียบแทบทุกด้าน เนื่องจากมีความรู้ น้อยและมีอำนาจต่อรองน้อย เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545 : 12) ให้ความหมายไว้ว่าความยากจนหมายถึง การขาดแคลนขีดความสามารถขั้นพื้นฐานเช่น ไม่รู้หนังสือ ทุพโภชนาการ สุขภาพมารดาไม่ดี อายุสั้น การเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ เป็นต้น ซึ่งวัดโดยอ้อมจากการเข้าไม่ถึงบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการคงระดับขีดความสามารถของมนุษย์ เช่น ไฟฟ้า สาธารณูปโภค การศึกษา การคมนาคมสื่อสารและน้ำสะอาด เป็นต้น ส่วนความจำเป็นขั้นพื้นฐานหมายถึง เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ว่าอย่างน้อยคนไทยควรจะมีคุณภาพชีวิตในเรื่องอะไรบ้างและควรมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับไหนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

จากความหมายที่ได้กล่าวข้างต้นสามารถสรุปความหมายของความยากจน หมายถึงสภาวะที่บุคคลไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นของชีวิต อีกทั้งไม่สามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ไม่มีโอกาสเป็นเจ้าของทรัพยากรที่สำคัญ และมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของคนในสังคมเดียวกัน ซึ่งจากความยากจนดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา

1.2.1.2 ดัชนีตัวชี้วัดความยากจนในปัจจุบัน

พลเดช ปิ่นประทีป (2547 : 24-25) เกณฑ์พื้นฐาน 10 ประการในการดำรงชีวิตของคนไทยมาจากหลักคิด 3 ประการคือ ความสอดคล้อง กับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ปีพ.ศ. 2540 การสนองต่อความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคม ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการมีชีวิตที่ไม่มีความมั่นคงและความปลอดภัยซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ ต่อเกณฑ์พื้นฐาน 10 ประการในการดำรงชีวิตของคนไทย ดังนี้

1. ทุกคนได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนไม่น้อยกว่า 12 ปี และมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะฝีมือและวิชาชีพที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

2. ทุกคนได้รับการประกันสุขภาพที่ได้มาตรฐาน

3. ผู้ที่มีอายุเกินกว่า 60 ปีและไม่มีรายได้เพียงพอในการยังชีพ ได้รับหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต

4. ทุกคนได้รับอาหารเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย

5. ทุกคนมีความมั่นคงในที่พำนัก

6. ทุกคนมีน้ำสะอาดเพื่อดื่มอย่างน้อย 5 ลิตร/คน/วัน และมีน้ำใช้อย่างน้อย 45 ลิตร/คน/วัน

7. ทุกครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้

8. ทุกคนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

9. ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพ

10. ทุกครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและปลอดภัย

จากยาเสพติด

จากแนวคิดเกณฑ์พื้นฐานที่วัดความยากจนพบว่า หลักเกณฑ์ยังคงอยู่ที่ปัจจัย 4 และสวัสดิการที่รัฐจะต้องจัดบริการให้กลุ่มคนจน เพื่อให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์

1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคนจนเมือง

1.2.2.1 ความหมาย

สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (2540 : 18) ให้ความหมายไว้ว่าคนจนเมือง หมายถึงบุคคลที่มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดหรือกลุ่มบุคคลที่มีรายได้น้อยอื่นๆ ในเมือง

1.2.2.2 ลักษณะทั่วไปของคนจนเมือง

พระราชบัญญัติชุมชนแออัด ซึ่งเกณฑ์การพิจารณา “คนจนเมือง” ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

1) อาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพไม่มั่นคง ทำงานหนัก ค่าแรงน้อย มักเป็นอาชีพที่ไม่เป็นทางการส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 78.4 ประกอบอาชีพในภาคที่ไม่เป็นทางการ เช่น รับจ้างทั่วไป ค้าขาย หาบเร่ แผงลอย รับงานมาทำที่บ้าน มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ลูกจ้างโรงงาน คนงานก่อสร้าง เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

รองลงมาคือ ค้าขาย ซึ่งจากการสำรวจจ้ององค์กรรณานาชาติเพื่อการพัฒนา บ่งอาชีพคนจน ในชุมชนแออัดเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มที่ใช้แรงงานเพื่อค้าจ้าง เช่น กรรมกรแบกหาม กรรมกรก่อสร้าง เป็นต้น 2. กลุ่มที่ใช้แรงงานเพื่อให้ได้ผลผลิตหรือสินค้ามาขายโดยไม่ต้องลงทุน เช่น เก็บของเก่า เก็บผักขาย เป็นต้น 3. กลุ่มที่รับของมาขายโดยไม่ต้องลงทุนเอง ได้ส่วนแบ่งจากจำนวนที่ขาย 4. กลุ่มที่ใช้แรงงานที่มีฝีมือระดับปานกลาง เช่น ช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้า ช่างซ่อมรถ เป็นต้น 5. กลุ่มใช้แรงงานฝีมือระดับต่ำ เช่น พับถุงกระดาษขาย เป็นต้น 6. กลุ่มค้าขายที่ลงทุนเอง เช่น ขายอาหาร ขายของชำ เป็นต้น 7. กลุ่มบริการรับจ้างทั่วไป เช่น มอเตอร์ไซด์รับจ้าง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มที่ทำกิจกรรมขนาดเล็ก เช่น รับเหมา กลุ่มลูกจ้าง ข้าราชการหรือบริษัทเอกชนที่มีเงินเดือนน้อย เป็นต้น

2) รายได้น้อย ไม่แน่นอน โดยใช้ฐานการหาค่าใช้จ่ายมาตรฐานต่ำสุดของคนจนในกรุงเทพมหานคร เพื่อหาระดับความยากจน

3) สภาพการอยู่อาศัยทรุดโทรม แออัดไม่ถูกสุขลักษณะ ไม่มั่นคงมีราคาถูกและใกล้แหล่งงาน ชุมชนแออัด ห้องเช่าราคาถูก ชุมชนบุกรุกและที่อยู่อาศัยเหล่านี้มักทรุดโทรม แออัด ไม่ถูกสุขลักษณะและไม่มั่นคงในการอยู่อาศัย

4) ได้รับความบริการทางสังคมน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับคนทั่วไปการได้รับความบริการพื้นฐาน เนื่องจากคนส่วนใหญ่อยู่ในภาคที่ไม่เป็นทางการ จึงขาดโอกาสในการได้รับการบริการจากสังคมอย่างทั่วถึง เช่น การศึกษา ทะเบียนบ้าน น้ำ ไฟ เป็นต้น

1.3. แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

1.3.1 ความเป็นมาของเทศบาล

เทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ฯ ร.ศ.116 (ปีพ.ศ. 2440) โดยมีพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ฯ ร.ศ. 116 ในส่วนภูมิภาค มีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ท้าลลอม ร.ศ. 124 (ปีพ.ศ. 2448) ขึ้นมีวิวัฒนาการเรื่อย ๆ มา จนถึงปีพ.ศ. 2475 ได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง กระจายอำนาจการปกครองที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปีพ.ศ. 2476 โดยมีการตราพระราชบัญญัติ จัดระเบียบเทศบาลปีพ.ศ. 2476 มีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่ง ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิก กฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง จนในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติ เทศบาลปีพ.ศ. 2496 ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิม ทั้งหมดขณะนี้ยังมีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 11) ปีพ.ศ. 2543 จากวิวัฒนาการรูปแบบการปกครองท้องถิ่นจนถึงปัจจุบัน มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพ.ศ. 2540 ได้ยกเลิก

การปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาลจนหมดสิ้น ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของ
สุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ทำให้มีเทศบาลในปัจจุบันทั้งสิ้น จำนวน 1,164 แห่ง

1.3.2 ประเภทของเทศบาล

การจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล ในปีพ.ศ. 2496 ได้
กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งโดยแบ่งเทศบาลเป็น 3 ประเภท ดังนี้ เทศบาลตำบล เทศบาล
เมืองและเทศบาลนคร ซึ่งหลักการพิจารณาจัดตั้งท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลมี 3 ประการ คือ
1. จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่นนั้น 2. ความเจริญทางเศรษฐกิจของ
ท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดและงบประมาณรายจ่าย
ในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นและ 3. ความสำคัญทางการเมืองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้
กำหนดเทศบาลไว้ 3 ประเภท มีหลักการจัดตั้ง ดังนี้ (ชวงค์ ฉายะบุตร, 2539 : 125)

1.3.2.1 เทศบาลตำบล เป็นเทศบาลที่มีขนาดเล็ก โดยมี
หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือมีรายได้จริงที่ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตั้งแต่ 12
ล้านบาทขึ้นไป มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป ความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คน
ต่อตารางกิโลเมตรและได้รับความเห็นชอบจากราษฎรในท้องถิ่นนั้น

1.3.2.2 เทศบาลเมือง คือท้องที่ที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด
ทุกแห่งให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ส่วนท้องถิ่นอื่นที่ได้เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด หากยก
ฐานะเป็นเทศบาลเมืองต้องมีหลักเกณฑ์ คือเป็นท้องที่ที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป ราษฎร
อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร มีรายได้พอต่อการปฏิบัติหน้าที่ตาม
ที่กฎหมายกำหนดไว้ และมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

1.3.2.3 เทศบาลนคร เป็นท้องที่ที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คน
ขึ้นไป ราษฎรอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร มีรายได้พอต่อการปฏิบัติ
ตามกฎหมายที่กำหนดไว้และมีราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร

1.3.3 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของเทศบาล

1.3.3.1 โครงสร้างเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่12) ในปีพ.ศ.
2546 ได้แบ่งโครงสร้างของเทศบาลออกเป็น 2 ส่วน คือสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี
(บรรณิณี เศรษฐบุตรและคณะ, 2545 : 1-8) ดังนี้

1) สภาเทศบาล มีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดย
ประชาชนในเขตเทศบาล สภาทำหน้าที่เป็นหน่วยนิติบัญญัติของเทศบาล เพื่อคอยตรวจสอบการ
ทำงานของฝ่ายบริหาร โดยการตั้งกระทู้ถามหรือเปิดอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจการของ
ท้องถิ่น

2) คณะเทศมนตรี ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีและ
เทศมนตรี โดยนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสภาเทศบาล ยกเว้น

กรณีเทศบาลเมืองและเทศบาลนครที่มีนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทั้งนี้การดำเนินงานต่าง ๆ ของคณะเทศมนตรีจะอยู่ภายใต้การตรวจสอบของสภาเทศบาล

1.3.3.2 อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

ในที่นี่ผู้วิจัยกล่าวเพียงอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัติเทศบาล ปีพ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติม ปีพ.ศ. 2543 ซึ่งจำแนก ดังนี้

1) อำนาจหน้าที่บังคับหรือหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ

1.1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

1.2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

1.3) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน

และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล

1.4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

1.5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

1.6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

1.7) หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย

หรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

1.8) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

1.9) ให้มีโรงฆ่าสัตว์

1.10) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และ

รักษา

1.11) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

1.12) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ

1.13) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดย

วิธีอื่น

1.14) ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือ

สถานสินเชื่อท้องถิ่น

1.15) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

1.16) กิจการอย่างอื่น ซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

2) อำนาจหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ

2.1) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

2.2) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

2.3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

2.4) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

2.5) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล

- 2.6) ให้มีการสาธารณูปการ
 2.7) จัดทำกิจกรรม ซึ่งจำเป็นเพื่อการ สาธารณสุข
 2.8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
 2.9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและ
 พลศึกษา
 2.10) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และ
 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
 2.11) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษา
 ความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น เทศพาณิชย์

3) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายเฉพาะอื่น ๆ กำหนด นอกจากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดไว้ แล้วยังมีกฎหมาย เฉพาะอื่น ๆ กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ อีกเป็น จำนวนมาก เช่นพระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพ พ.ศ. 2464 พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2535 พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระทำปุ๋ย พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติควบคุม การโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2495 พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2495 พระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2498 พระราชบัญญัติการทะเบียน ราษฎร พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ฯลฯ

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายเทศบาลนครหาดใหญ่

ปัจจุบันเทศบาลนครหาดใหญ่มี นายไพโร พัฒโน เป็นนายกเทศมนตรี นครหาดใหญ่ โดยมีนโยบายเทศบาลนครหาดใหญ่ 5 ด้าน คือ 1. นโยบายด้านการพัฒนาสังคม 2. นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3. นโยบายด้านการพัฒนา เศรษฐกิจ 4. นโยบายด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร และ 5. นโยบายด้านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (กองสวัสดิการสังคมเทศบาลนครหาดใหญ่, 2552)

1. นโยบายด้านการพัฒนาสังคม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ารสาธารณสุข การพัฒนาชุมชนและความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังนี้

1.1 การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานสากล ส่งเสริมกิจการด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดให้มีการดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1.1 พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลให้ได้มาตรฐานสากลและมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ส่งเสริมคุณภาพนักเรียนทุกสังกัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ขยายโอกาสทางการศึกษาให้หลากหลายส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงการจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในทางวิชาการ และสามารถถ่ายทอดความรู้ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนให้มีความสุขต่อการเรียนรู้และเป็นคนดีของสังคมเพื่อเป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป เช่น โรงเรียนเทศบาล 6 (โรงเรียนอนุบาลในฝัน) โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลโดยเปิดชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษา การจัดบริการรถบัสรับ-ส่งนักเรียน โครงการหาดใหญ่ยุวทูตและซัมเมอร์แคมป์ เป็นต้น

1.1.2 ส่งเสริมการเล่นกีฬาสู่ความเป็นเลิศและกีฬาเพื่อสุขภาพในทุกๆระดับ เพื่อพัฒนากีฬาของเยาวชนสู่ความเป็นเลิศจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการเพื่อประชาชน รวมทั้งกิจกรรมของเด็กและเยาวชน

1.1.3 พัฒนานครหาดใหญ่ให้เป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ โดยเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในจุดต่างๆ ของเมืองตามความเหมาะสม เช่น โครงการหอศิลป์นครหาดใหญ่ เฉลิมพระเกียรติฯ พิพิธภัณฑ์นครหาดใหญ่ เป็นต้น

1.1.4 ดำเนินการจัดให้มีการอนุรักษ์ บำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของหาดใหญ่ ไว้ในรูปแบบต่างๆ เช่น งานประเพณีทำบุญตักบาตรปีใหม่ งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีลอยกระทง เป็นต้น

1.1.5 ส่งเสริมกิจการด้านการศึกษาให้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวนครหาดใหญ่ให้เกิดสันติสุขในพื้นที่โดยความร่วมมือกับทุกองค์กรทุกศาสนา ในการจัดกิจกรรมทางศาสนาโดยมุ่งเน้นที่จะสร้างศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนและเป็นศูนย์ฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้ประชาชนให้เป็นคนดีของสังคม โดยการนำหลักการทางศาสนามาใช้ เช่นการเสริมสร้างสันติสุขโดยใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางพัฒนาส่งเสริมการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาส่งเสริมกิจกรรมการทำสุญนัฏแก่เด็กและเยาวชนมุสลิมและนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ฟรี สนับสนุนเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ จรรโลงพระพุทธศาสนา โดยมุ่งเน้นกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการบวชสามเณรภาคฤดูร้อน การเรียนการสอนพุทธศาสนาในชั้นเรียน การจัดพิธีกรรมทางศาสนา เนื่องในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น

1.1.6 ดำเนินการจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มาตรฐานสากล พัฒนาและปรับปรุงศูนย์เด็กเล็กในชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีมีการจัดการเรียนการสอน และอุปกรณ์ที่ดีมีคุณภาพ ทันสมัย เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าสู่ระบบโรงเรียน

1.2 การพัฒนาด้านสาธารณสุข จะดำเนินการพัฒนาทางด้านการสาธารณสุขเชิงรุก คือเน้นการสร้างเสริมสุขภาพของคนในชุมชนเมืองเพื่อให้คนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงปราศจากโรคโดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1.2.1 เสริมสร้างสุขภาพของประชาชนโดยเน้นการส่งเสริมให้มีการออกกำลังกาย การจัดให้มีศูนย์กีฬาและนันทนาการชุมชนทั้ง 4 เขต จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการกีฬา การจัดสร้างสนามกีฬาแห่งที่ 2 ปรับปรุงสนามกีฬาจิระนครเพื่อเตรียมการแข่งขันระดับนานาชาติ ปรับปรุงสระว่ายน้ำของเทศบาล การให้การสงเคราะห์มารดาและบุตร (นม-ไข่ฟรี) เป็นต้น

1.2.2 ดำเนินการเร่งรัดปรับปรุงการให้บริการทางด้านสาธารณสุข จัดระบบหลักประกันสุขภาพให้สามารถเป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพและเป็นสถานพยาบาลเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพจัดสร้างโรงพยาบาลเทศบาลฯ ศูนย์สาธารณสุข ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการ ครบวงจร คลินิกนอกเวลา 14 ศูนย์ มีรถอัมบิบลุกฉุกเฉินเคลื่อนที่ 24 ชั่วโมง

1.2.3 เร่งรัดและขยายงานสาธารณสุขมูลฐานลงสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร กลุ่มสตรีอาสาสมัคร การฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และการฝึกอบรมทบทวน การเพิ่มพูนความรู้โดยการทัศนศึกษา ดูงาน การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างบุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการพัฒนางานด้านสาธารณสุขมูลฐานในชุมชนโดยมีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานประจำชุมชน (ศสมช.) เป็นศูนย์กลาง

1.2.4 พัฒนาปรับปรุงงานด้านการรักษาความสะอาด การกำจัดขยะมูลฝอย ให้ทั่วถึงและเร่งรัดโครงการต่างๆ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการลดปริมาณขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะและกำจัดขยะมูลฝอยอย่างมีระบบ การแปลงขยะมูลฝอยเป็นพลังงานไฟฟ้าเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและลดภาวะโลกร้อน

1.2.5 ดำเนินการเร่งรัดพัฒนาตลาดสด หาบเร่ แผงลอยให้ถูกสุขลักษณะทั้งด้านสถานที่และด้านสุขาภิบาลอาหารเพื่อให้ผู้บริโภค บริโภคได้อาหารที่สะอาดถูกสุขลักษณะอนามัยและปลอดภัยจากสารพิษ พัฒนาจัดรัสนครหาดใหญ่ ปรับปรุงตลาดสดปลาชำ 1,2,3 ปรับปรุงตลาดสดริมทางรถไฟรวมทั้งพื้นที่ชุมชนริมทางรถไฟ

1.3 การพัฒนาชุมชน เนื่องจากภายในเขตเทศบาลมีชุมชนอยู่หลายชุมชน มีสภาพความเป็นอยู่อย่างแออัด จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1.3.1 การพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนโดยดำเนินการสนับสนุนให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัย

ที่มั่นคง อาศัยอยู่ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสภาพแวดล้อมที่ดี มีระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการครบถ้วน โดยยึดหลักการพัฒนาตามโครงการบ้านมั่นคงของรัฐบาล จัดทำโครงการ บ้านอยู่ดีมีสุข โดยสร้างบ้านฟรีสำหรับผู้มีรายได้น้อย จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพ ผู้พิการให้ทั่วถึง โครงการเยี่ยมบ้าน แลเมืองและโครงการเทศบาลพบประชาชน

1.3.2 สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการพัฒนาตนเองตามโครงการต่าง ๆ ที่เทศบาลได้จัดขึ้น

1.3.3 สนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานของคณะกรรมการ ชุมชนให้เป็นองค์กรที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แก้ไขปัญหาในเบื้องต้นได้เองและทำหน้าที่เป็น ตัวแทนของประชาชน ในการนำปัญหาและความต้องการของประชาชนมาเสนอให้เทศบาลและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าสนับสนุนช่วยเหลือ พร้อมทั้งเป็นตัวแทนของเทศบาลในการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและการบริการของเทศบาลไปสู่ประชาชนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

1.3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชน ประชาชนมีความรัก สามัคคีและมีปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือและร่วมมือกันพัฒนานครหาดใหญ่ให้เจริญ โดยการจั ดกิจกรรมการพัฒนาร่วมกัน การจัดกิจกรรมนันทนาการ การจัดการแข่งขันกีฬาชุมชนสัมพันธ์

1.4 การรักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชนจะดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชน ดังนี้

1.4.1 การดำเนินการจัดตั้งชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะปัญหา ยาเสพติด ทำให้ครอบครัวอบอุ่นเพื่อให้การดำเนินงานทางด้านการป้องกันและปราบปรามยาเส พติดเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ชุมชนสามารถคุ้มครองป้องกัน ไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด เข้ามาในชุมชนและป้องกันไม่ให้คนในชุมชนกลับไปเสพยาเสพติดได้อีก

1.4.2 การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและระงับอัคคีภัย จะดำเนินการจัดให้มีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและระงับอัคคีภัย การจัดหาอุปกรณ์ ดับเพลิงติดตั้งในจุดที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยอย่างทั่วถึง การกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย การฝึกอบรม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เป็นกำลังสนับสนุนในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย การเสริมสร้างระบบเฝ้าระวังติดตามและเตือนสาธารณภัย โดยใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเฉพาะการป้องกันและแก้ไขปัญหาคูหาทุกภัยแบบบูรณาการ

1.4.3 จัดให้มีกล้องโทรทัศน์วงจรปิด CCTV เพื่อเฝ้าระวัง ความปลอดภัย ให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้จะจัดให้มีสายตรวจนคร หาดใหญ่ (HatYai City Cops) เพื่อทำหน้าที่ตรวจตราดูแล ความสงบเรียบร้อยและให้ ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยต่าง ๆ ตลอดจนทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยในชุมชนของ

ตนเองพร้อมทั้งเสริมสร้างเครือข่ายแนวร่วมของประชาชนเป็นหูเป็นตาในการแจ้งเตือนภัย เช่น โครงการตาสับประรด เป็นต้น

2. นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เขตเทศบาลนครหาดใหญ่จะดำเนินการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนอย่างยั่งยืนโดยมีโครงการต่างๆ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของเมือง

2.1 การดำเนินการตามโครงการเมืองในสวน (City in Garden) เพื่อส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้ ทั้งไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ ในเขตเมืองเทศบาล จัดกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในโอกาสและวาระสำคัญ ปรับปรุงบึงศรีภูวนารอด ให้เป็นปอดกลางเมือง ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับบริเวณเกาะกลางถนนสายหลักของเมือง

2.2 เร่งรัดพัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหญ่ของนครหาดใหญ่

2.3 จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อสามารถรองรับน้ำเสียได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงให้น้ำเสียของเมืองได้ผ่านกระบวนการบำบัดจนได้มาตรฐานก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำ

2.4 สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์การบำรุงรักษา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน

3. นโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

หัวใจหลักของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ คือ การจัดการรายได้ให้กับเทศบาลเพื่อนำไปใช้จ่ายในโครงการต่างๆ และเสริมสร้างพัฒนารายได้ให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนี้

3.1 การพัฒนารายได้ของเทศบาล เพื่อให้เทศบาลมีรายได้เพียงพอที่จะพัฒนาในด้านต่างๆ ตามนโยบายที่วางไว้ ในส่วนของการจัดเก็บรายได้นั้นจะยึดหลักการจัดเก็บรายได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรมเพื่อมิให้ประชาชนเดือดร้อนในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในกระบวนการจัดเก็บพร้อมทั้งจัดระบบอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการชำระภาษี มีระบบการชำระภาษีทางธนาคารหรือจุดเคาน์เตอร์เซอร์วิสมีการให้บริการรับชำระภาษีแบบเคลื่อนที่ ในขณะที่เดียวกันก็จำเป็นต้องจัดหางบประมาณจากภายนอกเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน โดยการจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ เพื่อให้มีงบประมาณมาพัฒนาเทศบาลอย่างต่อเนื่อง

3.2 การพัฒนาในส่วนรายได้ของประชาชน การปรับปรุงภูมิทัศน์การจัดแสงสีประดับเมืองและจัดกิจกรรมตลอดแนวโครงการสายไฟฟ้าลงดิน ระยะที่ 1 ถนนนิพัทธ์อุทิศ 1, 2, 3 และเสน่หานุสรณ์ สายไฟฟ้าลงดินระยะที่ 2 จากสามแยกคอกหงส์ ถึง

สะพานลอยโรงแรมวีแอล ถนนเศรษฐกิจใหม่ (ถนนราษฎร์ยินดีหรือถนน 30 เมตร) เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจจากใจกลางเมืองสู่ฝั่งตะวันออกของเมือง ถนนคนเดิน (Walking Street) โครงการกระเช้าลอยฟ้า ปรับปรุงโรงพยาบาลนครเป็นหอประชุม (City Convention Hall) ปรับปรุงสถานีรถโดยสารขนาดเล็ก (รถตุ้) และการจัดสร้างสถานีขนส่ง แห่งที่ 2 เพื่อลดความแออัดของการจราจรและเพิ่มความสะดวกและความปลอดภัยให้กับผู้ใช้บริการ ทั้งนี้เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจการลงทุนสู่พื้นที่ขนาดใหญ่ใน นอกจากนี้จะดำเนินการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่น งานสงฆ์ท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เทศกาลตรุษจีน เทศกาลกินเจ เทศกาลมหาสงกรานต์ เทศกาลลอยกระทง ประเพณีตักบาตรพระ 2,000 รูป กิจกรรมสุดปลายทางที่หาญ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน เพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการหาบเร่ แผงลอย ร้านอาหารและผู้ประกอบการต่าง ๆ ในเขตเทศบาล

3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากในสภาวะปัจจุบันสินค้าและค่าครองชีพของประชาชนขยับตัวสูงขึ้นในขณะที่รายได้ของประชาชนส่วนใหญ่คงที่ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากขึ้นจำเป็นต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีพปัจจุบันและให้การช่วยเหลือชุมชน ประชาชนในการจัดสินค้าอุปโภค บริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีพในราคาถูก เช่นข้าวสารราคาถูก กองทุนอาชีพในชุมชน ลานเมือง ลานเศรษฐกิจชุมชน

4. นโยบายด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร

การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการจัดการบริหาร นับว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะผลักดันให้การบริหารงานในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลประสบผลสำเร็จดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมเป็นหลักและเพื่อให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยมีวาระประชาชน “ชาวหาญต้องมาก่อน” จึงกำหนดแนวทางในการดำเนินการไว้ ดังนี้

4.1 การดำเนินการทางการเมืองจะใช้แนวทางในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะการทำงานของผู้บริหารได้ตลอดเวลา

4.2 ดำเนินการบริหารงานเทศบาลเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลในทุกขั้นตอน การบริหารงานเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ จะเร่งรัดปรับปรุงให้หน่วยงานต่าง ๆ พัฒนาระบบการทำงานให้สามารถเป็นหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งการสนับสนุนการเมืองภาคพลเมืองและสภาประชาชน ตามที่กฎหมายกำหนด

4.3 จะเร่งรัดพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อให้สามารถให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

มีประสิทธิภาพ จัดให้มีการฝึกอบรมสัมมนาและพัฒนาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาลอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มขีดความรู้ความสามารถและพัฒนาให้เกิดจิตสำนึกในการให้บริการมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประชาชนพึงพอใจและพัฒนาศูนย์บริการร่วม (One Stop Services) สู่ความเป็นเลิศ โดยจะผลักดันโครงการนครหาดใหญ่ไอซีที (ICT) เป็นแกนหลักในการพัฒนา

5. นโยบายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประเภท สาธารณูปโภค สาธารณูปการเพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ได้รับความสะดวก สบาย โดยมีเป้าหมายหลัก “น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวกพร้อมปิดคุระบายน้ำทั่วเขตเทศบาลนครหาดใหญ่”

5.1 จะดำเนินการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ที่จำเป็น เช่น ถนน ทางเดินเท้า ท่อระบายน้ำ คุระบายน้ำ เป็นต้น ในส่วนที่ยังขาดอยู่ให้ครบถ้วน เต็มพื้นที่โดยเฉพาะการคมนาคม 2 ฝั่งริมทางรถไฟ เพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างความสะดวกและความปลอดภัยในการสัญจรไปมาของประชาชน

5.2 จะดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่ให้มีสภาพที่สมบูรณ์ใช้งานได้มีประสิทธิภาพเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่

5.3 จะดำเนินการเร่งรัดปรับปรุงระบบไฟฟ้าแสงสว่างให้ทั่วถึงเพียงพอกับความต้องการของชุมชน

5.4 จะดำเนินการพัฒนาปรับปรุงระบบสัญญาณจราจร เครื่องหมายจราจรให้เป็นระบบ ทันสมัยเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ถนนและเป็นการสร้างความปลอดภัย

นโยบายข้างต้นเป็นนโยบายที่นายกเทศมนตรีไพร พัฒโน กำหนดเพื่อดำเนินการให้บริการแก่ประชาชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ทุกกลุ่ม ทุกชุมชน ซึ่งในขณะนี้ชุมชนแออัดสมควรที่จะได้รับการบริการจากนโยบายเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ชุมชนอื่นแต่บริการที่ได้รับย่อมขึ้นอยู่กับผู้รับบริการ ขึ้นอยู่กับชุมชนแออัด ดังนั้นเทศบาลนครหาดใหญ่จึงต้องสำรวจชุมชนแออัดเพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดนโยบายและให้บริการประชาชนในชุมชนแออัดต่อไป

ดังนั้น หัวข้อถัดไปเป็นเป็นผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของชุมชนแออัด โดยเทศบาลนครหาดใหญ่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจไปแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดต่อไป

1.5. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดโดยเทศบาลนครหาดใหญ่

1. ความเป็นมาของการแก้ปัญหาชุมชนแออัด

ตามที่กระทรวงพัฒนามนุษย์และสังคมมอบหนังสือให้ทุกจังหวัดแก้ปัญหาความยากจนและจังหวัดสงขลาก็เช่นเดียวกัน โดยมีสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมอบหมายให้เทศบาลนครหาดใหญ่ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการขจัดความยากจนและพัฒนา

ชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาคความยากจน ให้สำรวจ ข้อมูลครัวเรือนยากจนและรายงานผลความก้าวหน้าและอุปสรรค เทศบาลนครหาดใหญ่จึง ดำเนินการดังกล่าว โดยมีฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม ของเทศบาลดำเนินการโดยออก สำรวจชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่และรายงานผลแก่นายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ นายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่รายงานผลไปยังสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดและ ส.ส. วิรัตน์ กัลยาสิริ ไปประชุมรัฐสภาและดำเนินการแก้ไขปัญหชุมชนแออัดต่อไป

2. วัตถุประสงค์การสำรวจ

จากการสำรวจชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่เทศบาลมี วัตถุประสงค์ในการสำรวจชุมชนแออัดเพื่อตรวจสอบข้อมูลครัวเรือนในชุมชนแออัดเพื่อ ตรวจสอบจำนวนครัวเรือนที่เข้าข่ายได้รับการช่วยเหลือและเพื่อศึกษาแนวทางการช่วยเหลือ ครัวเรือนเดือดร้อน

3. แผนปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาคความยากจน ปีพ.ศ. 2552

ที่	ชื่อกิจกรรม	ขั้นตอน/ วิธีการดำเนินงาน	เป้าหมาย	เวลา ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
1	ประชุมคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เทศบาลนครหาดใหญ่	- ชี้แจงแนวนโยบายแนวทางการดำเนินกิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ ในชุมชน	คณะกรรมการ ศจพ.ทน.ทุกคน	ก.ย.51	กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน
2	สำรวจข้อมูลครัวเรือนยากจน	- ออกสำรวจข้อมูลครัวเรือนยากจน - จัดทำเวทีประชาคม	ประชาชนในชุมชน	1-20 ต.ค.51	กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน
3	จัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท/คน/ปี	- ตรวจสอบข้อมูลครัวเรือนยากจน - จัดทำข้อมูลจากเวทีประชาคม - จัดทำเป็นฐานข้อมูลเป้าหมายเพื่อยกระดับรายได้	ประชาชนในชุมชน	21-31 ต.ค.51	กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน
4	ตรวจสอบการจำแนกครัวเรือนยากจนรายได้ครัวเรือน	- ตรวจสอบข้อมูลครัวเรือนยากจนรายครัว - จัดเวทีประชาคมค้นหาศักยภาพของครัวเรือน	ประชาชนในชุมชน	1-10 พ.ย.51	กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน
5	ประชุมคณะกรรมการ ศจพ.ทน. เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาคความยากจน	- กำหนดแนวทางช่วยเหลือ	คณะกรรมการ ศจพ.ทน.ทุกคน	ต.ค. 51	กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน
6	ดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามศักยภาพของแต่ละครัวเรือน	- ช่วยเหลือตามที่คณะกรรมการศจพ.ทน.กำหนด - ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาคความยากจน	ประชาชนในชุมชน หน่วยงานเทศบาล	15 -30 พ.ย.51	กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน

ภาพประกอบ 3 แผนการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาคความยากจน ปี พ.ศ. 2552

ที่มา : กองสวัสดิการสังคม เทศบาลนครหาดใหญ่ (ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน พ.ศ.2552)

จากตารางแผนการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาคความยากจน ปีพ.ศ. 2552 ขั้นตอนที่ 1 และ 2 เป็นขั้นตอนของการสำรวจ ขั้นตอนที่ 4,5 เป็นขั้นตอนของการหาแนวทางแก้ไข และขั้นตอนที่ 6 เป็นขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาคซึ่งผลจากการวางแผนปฏิบัติงานมี ดังนี้

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาคชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายแก้ปัญหาคชุมชนแออัดมี ดังนี้

4.1 เทศบาลนครหาดใหญ่ (กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน)

เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ เพราะเป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการด้านต่าง ๆ และแก้ไขปัญหาคให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

4.2 การรถไฟ เพราะเป็นหน่วยงานที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่มีการบุกรุกเพื่อก่อตั้งชุมชนแออัด

4.3 หน่วยงานเอกชนซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ ซึ่งชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่มีทั้งสิ้น 15 ชุมชนและมีเอกชนเป็นเจ้าของพื้นที่ถึง 2 ชุมชน คือชุมชนหน้าสนามกีฬากลางและชุมชนหลังสนามกีฬากลาง

4.4 หน่วยงานอื่น ๆ นอกจากหน่วยงานดังกล่าว ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดต่าง ๆ อีก ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ปรากฏการไฟฟ้า ทางหลวงชนบทและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

5. ผลการสำรวจชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

จากผลการสำรวจชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยกองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชน พบว่าในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่มีชุมชนแออัด จำนวน 15 ชุมชน ดังนี้ ชุมชนรัชมังคลาภิเษก ชุมชนท่าไทร ชุมชนหน้าสนามกีฬากลาง ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ชุมชนเกาะเสือ ชุมชนคลองเตย ชุมชนโชคสมาน ชุมชนศิริรินทร์ ชุมชนบ้านจำ ชุมชนทุ่งเสา ชุมชนอู่ญี่ปุ่น ชุมชนจันทร์วิโรจน์ ชุมชนรัตนวิบูลย์ ชุมชนรัตนอุทิศและชุมชนถัดอุทิศ โดยชุมชนแออัดที่กล่าวมานี้เป็นชุมชนที่บุกรุกที่ดินผู้อื่นคือบุกรุกที่ดินรถไฟ จำนวน 13 ชุมชน คือ ชุมชนรัชมังคลาภิเษก ชุมชนท่าไทร ชุมชนเกาะเสือ ชุมชนคลองเตย ชุมชนโชคสมาน ชุมชนศิริรินทร์ ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ชุมชนทุ่งเสา ชุมชนอู่ญี่ปุ่น ชุมชนจันทร์วิโรจน์ ชุมชนรัตนวิบูลย์ ชุมชนรัตนอุทิศและชุมชนถัดอุทิศและเป็นชุมชนที่บุกรุกที่ดินเอกชน จำนวน 2 ชุมชน คือ ชุมชนหลังสนามกีฬากลางและชุมชนบ้านจำ โดยชุมชนแออัดเหล่านี้มีจำนวนหลังคาเรือน ดังนี้ ชุมชนรัชมังคลาภิเษก จำนวน 61 หลังคาเรือน ชุมชนท่าไทร จำนวน 30 หลังคาเรือน ชุมชนหน้าสนามกีฬากลาง จำนวน 15 หลังคาเรือน ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง จำนวน 35 หลังคาเรือน ชุมชนเกาะเสือ จำนวน 69 หลังคาเรือน ชุมชนคลองเตย จำนวน 17 หลังคาเรือน ชุมชนโชคสมาน จำนวน 16 หลังคาเรือน ชุมชนศิริรินทร์ จำนวน 38 หลังคาเรือน ชุมชนบ้านจำ จำนวน 11 หลังคาเรือน ชุมชนทุ่งเสา จำนวน 35 หลังคาเรือน ชุมชนอู่ญี่ปุ่น จำนวน 48 หลังคาเรือน ชุมชนจันทร์วิโรจน์ จำนวน 57 หลังคาเรือน ชุมชนรัตนวิบูลย์ จำนวน 47 หลังคาเรือน ชุมชนรัตนอุทิศ จำนวน 97 หลังคาเรือนและชุมชนถัดอุทิศ จำนวน 69 หลังคาเรือน

จากการสำรวจของเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่าประเด็นความเดือดร้อนเร่งด่วนของประชาชนในชุมชนแออัดที่พบมี ดังนี้ ไม่มีบ้านเลขที่ชั่วคราว จำนวน 90 ครัวเรือน ค่าน้ำประปามีราคาแพงปกติ (หน่วยละ 16-18 บาท) จำนวน 645 ครัวเรือน ค่าไฟฟ้ามีราคาแพงกว่าปกติ (หน่วยละ 6-8 บาท) จำนวน 645 ครัวเรือน ถนนเข้า-ออกไม่สะดวก/ไม่ปลอดภัย ไม่มีแสงสว่าง จำนวน 390 ครัวเรือน สุขภาพอนามัยไม่มี เช่น ยุงชุม หนู แมงสาบจำนวน 645

ครัวเรือน กลิ่นเหม็น เสียงอึกทึก จำนวน 285 ครัวเรือนและที่อยู่อาศัยไม่คงมั่นคงถาวร จำนวน 188 ครัวเรือนและจากผลการสำรวจ เทศบาลจึงมีแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. กรณีไม่มีบ้านเลขที่ เทศบาลจะดำเนินการออกบ้านเลขที่ชั่วคราวให้ ในโอกาสต่อไป ทั้งนี้กองสวัสดิการสังคมได้ประสานกับงานทะเบียนราษฎรไว้แล้ว
2. ค่าน้ำประปาและค่าไฟฟ้ามีราคาแพงกว่าปกติ เทศบาลได้ดำเนินการประสานกับคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร โดยผ่าน สส.วิรัตน์ กัลยาศิริ โดยการยื่นหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ยกเว้นระเบียบเพื่อให้การไฟฟ้า และการประปา สามารถดำเนินการในพื้นที่การรถไฟได้ต่อไป
3. กรณีถนนเข้า-ออกไม่สะดวก/ไม่ปลอดภัย/ไม่มีแสงสว่าง เทศบาลจะมอบหมายให้ฝ่ายสาธารณสุข/โภค สำนักการช่างดำเนินการให้ในโอกาสต่อไป
4. สุขภาพอนามัยไม่ดี กลิ่นเหม็น เสียงอึกทึก เทศบาลจะมอบหมายให้ฝ่ายป้องกันและควบคุมโรค สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมดำเนินการให้ในโอกาสต่อไป
5. ที่อยู่อาศัยไม่คงมั่นคงถาวร เทศบาลจะประสานจังหวัดและสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป

จากผลการสำรวจชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ทำให้พบประเด็นปัญหาการสำรวจของเทศบาล โดยผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าประเด็นปัญหาของการสำรวจมีดังนี้ 1. วิธีการสำรวจ แบบสอบถามที่ทางเทศบาลใช้สำรวจ มีประเด็นคำถามไม่ครอบคลุมอำนาจหน้าที่ที่เทศบาลต้องจัดบริการให้แก่ประชาชน เพราะจากผลการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดล้วนเป็นปัญหาขั้นพื้นฐาน เช่น ปัญหาเรื่องของการไม่มีบ้านเลขที่ ค่าน้ำค่าไฟแพง ถนนเข้าออกไม่สะดวก ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาความไม่มั่นคงของที่อยู่อาศัย เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งในความเป็นจริงยังมีประเด็นปัญหาที่นอกเหนือจากปัญหาดังกล่าว เช่น ปัญหาความไม่มั่นคงในอาชีพ ปัญหาเรื่องหนี้สินและการกู้ยืมเงิน ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานและบุคคลภายนอกและปัญหาความต้องการบริการด้านกฎหมาย (อคิน รพีพัฒน์และวรรณพร วิเชียรวงศ์, 2524 : 39-50) เห็นได้ว่าแท้จริงปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดมีอยู่หลายด้าน แต่จากผลการสำรวจของกองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชนเจอแต่ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อีกทั้งจากบทบาทอำนาจหน้าที่ของเทศบาลก็มีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนมากกว่าด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าจากผลการสำรวจที่พบเพียงประเด็นพื้นฐานอาจเป็นไปได้ว่าแบบสอบถามที่ใช้เป็นคำถามแบบปลายเปิดเท่านั้น ดังนั้นเราควรตั้งคำถามให้ครอบคลุมอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งอาจสังเกตได้ว่าประชาชนในชุมชนแออัดไม่ทราบว่าที่แท้จริงนอกเหนือจากปัญหาพื้นฐาน เทศบาลยังมีภารกิจอะไรอีกบ้าง 2. วิธีการสำรวจ วิธีการสำรวจที่กองสวัสดิการสังคม ฝ่ายพัฒนาชุมชนใช้เป็นวิธีการใช้ความถี่ในการเก็บข้อมูล ใช้

ความถี่ในการรายงาน ซึ่งในความเป็นจริงยังมีวิธีการสำรวจความต้องการแบบอื่น ๆ ที่ได้ผลการรายงานการสำรวจที่ถูกต้องและเหมาะสมมากกว่า

1.6. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็น

1. ความหมาย

ความต้องการจำเป็นมีความหมายสองมุมมองคือ มุมมองทางจิตวิทยา และมุมมองทางการประเมิน ดังนี้

1.1. ความหมายในมุมมองทางจิตวิทยา

เจ้าของทฤษฎีความต้องการจำเป็น (Needs) ที่เป็นที่รู้จักทั่วไปคือ Abraham Maslow ซึ่งได้เสนอลำดับชั้นในรูปพีระมิดความต้องการจำเป็นในช่วงปี 1960 เรียกว่า Maslow's Hierarchy Needs Pyramid

อับราฮัม เอช มาสโลว์ (Abraham H. Maslow, 1987 : 143-149 อ้างถึงใน พิทยา บวรวัฒนา, 2546 : 81) กำหนดไว้ว่าความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นขั้นแรกของมนุษย์ คือความต้องการจำเป็นด้านกายภาพ (Physiological Needs) หมายถึงอากาศ ความอบอุ่น อาหาร การนอน ความต้องการจำเป็นด้านนี้มีความเข้มมาก เป็นความต้องการตลอดชีวิตของเรา หากไม่ได้รับมนุษย์ก็ต้องตาย ความต้องการจำเป็นขั้นที่สอง คือความต้องการจำเป็นด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security/Safety Needs) หมายถึงความปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวง ในเฉพาะเด็กเล็กต้องยังได้รับความมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิต ความต้องการจำเป็นขั้นที่สามคือความต้องการจำเป็นด้านความรักและการได้เป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการจำเป็นที่ต้องการเพื่อน คนรัก รู้สึกว่าตนเองเป็นที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความต้องการจำเป็นขั้นที่สี่ คือความต้องการจำเป็นด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง (Esteem Needs) หมายถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นที่ยอมรับทั้งจากตนเองและผู้อื่น ในขั้นนี้มีความรู้สึกแยกเป็น 2 ระดับ ระดับที่ต่ำกว่าคือต้องการให้คนอื่นเชื่อถือ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก ระดับที่สูงกว่าคือต้องการความนับถือในตนเองมีความเชื่อมั่น มีความสามารถบรรลุความสำเร็จของเป้าหมายที่กำหนด ความต้องการจำเป็นขั้นที่ห้า ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายคือความต้องการจำเป็นในการบรรลุสัจการแห่งตน (Self-Actualization) เป็นความต้องการจำเป็นที่บุคคลไม่รู้สึกว่าตนเองมีความขาดแคลน แต่จะรู้สึกถึงการบรรลุความต้องการทั้งหมดที่ตนเองอยากได้ เป็นสภาวะที่ตนเองรู้สึกได้ว่าสิ่งที่ต้องการครบถ้วนสมบูรณ์

1.2. ความหมายในมุมมองทางการประเมิน

นักประเมินทางการศึกษาหรือทางสังคมให้นิยามและความหมายของคำว่า “ความต้องการจำเป็น” ไว้หลากหลาย แต่ที่ปรากฏชัดเจนสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มคือ ความต้องการจำเป็นคือความแตกต่าง (Discrepancy) และความต้องการจำเป็น คือประโยชน์ที่ได้รับ (Benefits)

1.2.1 ความต้องการจำเป็นคือความแตกต่าง/ความขาดแคลน การนิยามความต้องการจำเป็นในยุคนี้ ให้ความสำคัญการศึกษาค้นคว้าของสภาพที่เกิดขึ้นจริง กับสภาพที่พึงประสงค์อยากให้เกิด

สคริเวนและรอต (Scriven และ Roth, 1968 : 56, อ้างถึงใน Kaufman, 1977) เป็นผู้นำในการกำหนดนิยามของความต้องการจำเป็นในยุคแรกนี้ แม้จะมีการนิยามความต้องการจำเป็นตามความแตกต่าง แต่นักวิชาการก็ยังมีมุมมองที่จำแนกได้เป็น สองกลุ่ม กลุ่มแรก นิยามความต้องการจำเป็นตามมิติของความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็น กลุ่มที่สอง นิยามความต้องการจำเป็นตามมิติของความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นเช่นกัน แต่เพิ่มมิติของสภาวะความเสียหายที่เกิดขึ้นตามมา หากความขาดแคลนที่เกิดขึ้นไม่ได้รับการตอบสนอง เขียนนำเสนอลักษณะของการนิยาม ความต้องการจำเป็นออกเป็นสองกลุ่มย่อยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1.1 มุมมองในมิติความแตกต่าง

ทริมบี (Trimby, 1979 : 56-82) ได้เปรียบเทียบ โมเดลการประเมินความต้องการจำเป็นของนักวิชาการจำนวน 4 โมเดล ได้แก่ Kaufman's Model of Needs Assessment, Coffing's Needs Assessment, Lee's Needs Assessment และ Harless's Front-End Analysis ในแต่ละโมเดลมีการนิยามของความต้องการจำเป็นสอดคล้องกัน คือ นิยามตามความแตกต่าง (Discrepancy) ยกเว้นโมเดลของ Harless ที่นิยามในรูปของ ปัญหา (Problems) ที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้สภาพที่เป็นอยู่ไม่สมบูรณ์ไม่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องหา ทางแก้ไข

คัฟแมนและอิงลิช (Kaufman และ English, 1981 : 74-76) ให้ความหมายไว้ว่าความต้องการจำเป็น หมายถึงความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ใน ปัจจุบันและสิ่งที่ปรารถนาจะเกิดขึ้นหรือต้องการให้เกิดขึ้น

วิทกิน (Witkin, 1984 : 135-136) ให้ความหมายไว้ ว่าความต้องการจำเป็น หมายถึงความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอย่าง/สภาพ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (What Is) กับสิ่งที่ควรจะเป็น/สภาพที่พึงปรารถนา (What Should Be)

1.2.1.2 มุมมองในมิติความแตกต่างและมิติความเสียหายที่เกิดขึ้น

สคริเวนและรอต (Scriven และ Roth, 1968 : 56, อ้างถึงใน Kaufman, 1977) กล่าวว่า needs หมายถึง “ช่องว่างระหว่างความเป็นจริงกับความพึงพอใจ” ถ้าเขียนประโยคว่า A needs X. ก็หมายความว่า “ถ้าไม่มี X แล้ว A จะอยู่ไม่ได้” หรือ “ถ้าอยู่ได้ก็ต้องอยู่ในสภาวะที่ไม่น่าพึงพอใจ” แสดงว่า X มีอิทธิพลต่อ A ทำให้ A ได้รับ ประโยชน์ในที่นี้ X จึงเป็นความต้องการจำเป็น ถ้าวิเคราะห์นิยามนี้จะเห็นว่า ความแตกต่าง ที่เกิดขึ้นระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่พึงพอใจต้องมีมากถึงระดับที่ทำให้เกิดปัญหา

ตามมา ดังนั้น หากความแตกต่างโดยยังไม่รุนแรงพอที่จะทำให้ประสพภาวะที่ไม่น่าพอใจ ความแตกต่างนั้นก็ยังไม่ถึงขั้นที่จะเรียกว่าความต้องการจำเป็น

รอต (Roth, 1977 อ้างถึงใน Guba & Lincoln, 1982) ให้ความหมายไว้ว่าความต้องการจำเป็น หมายถึงความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับสภาพที่เป็นอยู่จริง อธิบายเป็นประโยคสัญลักษณ์ ดังนี้

$$N_c = T - A$$

โดย N_c (Need Scanditates) หมายถึง ความต้องการจำเป็นที่เป็นไปได้ทั้งหมด T (Target State) หมายถึงเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ และ A (Actual State) หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริง การให้นิยามเป็น “ความแตกต่าง” Scriven และ Roth ได้ให้นิยามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นที่มีลักษณะขยายไปจากนิยามเดิมว่า สิ่งที่ดีว่าเป็นความต้องการจำเป็น ต้องเป็นไปตามเงื่อนไข 2 ประการ ได้แก่ (1) ถ้าได้ N_c คนหรือองค์กรจะได้ประโยชน์หรือ (2) ถ้าไม่ได้ N_c คนหรือองค์กรนั้นจะอยู่ในสภาพที่ไม่พึงพอใจ” หากวิเคราะห์นิยามของ Scriven และ Roth ซึ่งอธิบายด้วยประโยคสัญลักษณ์ว่า $N=T-A$ ก็จะเห็นว่านิยามนี้อิงโมเดลความแตกต่าง แต่เมื่อดูคำอธิบายเสริมว่า สิ่งที่ดีว่าเป็นความต้องการจำเป็นต้องมีคุณลักษณะ 2 ประการ คุณลักษณะประการแรก “อะไรก็ตามที่หากได้มาแล้วก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมาก สิ่งนั้นถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น” และคุณลักษณะประการที่สอง “อะไรก็ตามที่หาได้ไม่ได้รับแล้วจะก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่พึงประสงค์ สิ่งนั้นก็ถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น” เช่นกัน นิยามที่เป็นส่วนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1977 อ้างถึงใน Witkin, 1984) ให้ความหมายไว้ว่าความต้องการจำเป็นแบ่งออกเป็น 4 มุมมอง ดังนี้

1. มุมมองความแตกต่าง (Discrepancy View)

ความต้องการจำเป็น หมายถึงความแตกต่างระหว่างผลการปฏิบัติงานที่ต้องการกับที่สังเกตเห็น เป็นการให้ความหมายแบบดั้งเดิม

2. มุมมองประชาธิปไตย (Democratic View)

ความต้องการจำเป็น หมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดโดยกลุ่มคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้อง

3. มุมมองวินิจฉัย (Diagnostic View)

ความต้องการจำเป็น หมายถึงสิ่งซึ่งหากไม่ได้รับการตอบสนองหรือขาดแคลนจะทำให้เกิดอันตราย

4. มุมมองวิเคราะห์ (Analytic View)

ความต้องการจำเป็น หมายถึงทิศทางหรือแนวทางที่คาดว่าต้องมีการปรับปรุงจากข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งสี่มุมมองเป็นการกำหนดนิยามของความต้องการจำเป็นทั้งสิ้น แต่

Stufflebeam เห็นว่าความหมายตามมุมมองความแตกต่างเป็นที่นิยมใช้กันในการประเมินความต้องการจำเป็นมากกว่ามุมมองอื่น

รอต (Roth, 1978 อ้างถึงใน Witkin, 1984 : 78) ได้เสนอระดับของสภาพที่ควรจะเป็นออกเป็น 5 ระดับขึ้นอยู่กับระดับของสภาพที่ควรจะเป็น (Target State) ได้แก่ระดับอุดมคติ (Ideal) ซึ่งเป็นระดับที่สูงมากเหมือนยากจะปฏิบัติได้สำเร็จ รองลงมาคือระดับที่พึงปรารถนา (Desired) ถ้าสามารถทำได้ก็จะดี ระดับที่คาดว่าจะทำได้ (Expected) เป็นระดับที่อยู่ในวิสัยที่จะทำได้สำเร็จระดับปกติวิสัย (Norm) เป็นระดับที่โดยทั่วไปสามารถเป็นไปได้อยู่แล้ว และระดับขั้นต่ำสุด (Minimal Sufficiency) เป็นระดับที่จำเป็นมาก หากไม่ได้นำจะเกิดภาวะวิกฤติมาก

เมื่อนำระดับที่คาดหวังไปเปรียบเทียบกับระดับของสภาพที่เป็นอยู่จริง โดยการวิเคราะห์ความแตกต่าง ผลลัพธ์ที่ได้เรียกว่าความขาดแคลน (Deficit) ความขาดแคลนนี้มีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับน้อยสุด ที่เรียกว่าความขาดแคลนระดับสำคัญ (Essential Deficit) จนถึงการขาดแคลนระดับสูงสุด คือระดับเป้าหมาย (Goal Deficit) การเสนอแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่า Roth มีทัศนะเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นความแตกต่างของผลที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาหากไม่ได้รับการตอบสนอง

สภาพในอุดมคติ	- สภาพที่เป็นอยู่จริง = ความขาดแคลนระดับเป้าหมาย
สภาพที่ถึงปรารถนา	- สภาพที่เป็นอยู่จริง = ความขาดแคลนระดับความต้องการ
สภาพที่คาดหวัง	- สภาพที่เป็นอยู่จริง = ความขาดแคลนระดับคาดหวัง
สภาพตามปกติวิสัย	- สภาพที่เป็นอยู่จริง = ความขาดแคลนระดับปกติวิสัย
สภาพระดับพอเพียงขั้นต่ำ	- สภาพที่เป็นอยู่จริง = ความขาดแคลนระดับสำคัญ

คัฟแมน โรคัสและเมเยอร์ (Kaufman Rojas และ Mayer, 1993 : 98) ในประเด็นเกี่ยวกับการแปลความหมายของความสำเร็จของความต้องการจำเป็นได้จัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่ระดับไม่ต้องทำอะไรเลย เพราะไม่มีความต้องการจำเป็นต้องแก้ไขจนถึงระดับที่มีความสำคัญมาก ต้องแก้ไขโดยเร็วที่สุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระดับความสำคัญ	ความหมาย
ระดับสำคัญมาก (Critical)	เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นมาก ต้องแก้ไขโดยเร็วที่สุด (เช่น ภายใน 6 เดือนจากนี้ไป)
ระดับสำคัญมาก (Very Important)	จำเป็นต้องแก้ไขให้เสร็จภายใน 1 ปี
ระดับสำคัญ (Important)	สำคัญและควรแก้ไขให้เสร็จ อาจภายใน 2 ปี
ระดับสำคัญน้อย (Minimai)	เป็นปัญหาบ้าง แต่รอได้ ค่อยทำเมื่อมีเวลา หรือทรัพยากรเพียงพอ
ระดับไม่สำคัญ (Not Important)	ไม่มีความจำเป็นต้องแก้ไข ละเลยไม่ให้ความสำคัญได้
ระดับไม่เป็นการต้องการจำเป็น (Not Need)	ไม่ต้องทำอะไรเลย ไม่มีอะไรเป็นปัญหาให้แก้ไข

ภาพประกอบ 4 ลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็น 6 ระดับ
ที่มา : คัฟแมน โรคอสและเมเยอร์ (Kaufman Rojas และ Mayer, 1993 : 98)

กูบาและลินคอน (Guba และ Lincon, 1982 : 87-89) ให้ความหมายไว้ว่าความต้องการจำเป็น หมายถึงผลต่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นอยู่จริงและจะเป็นความต้องการจำเป็นต่อเมื่อสิ่งที่ได้รับนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ และหากไม่ได้รับการตอบสนองก็จะอยู่ในสภาพที่เป็นทุกข์ อันตราย หรือสภาพที่ไม่น่าพอใจ” นิยามของ Guba และ Lincoin เป็นการรวมนิยามของ Roth และนิยามของ Scriven และ Roth เข้าด้วยกัน

สวอเรส (Suarez, 1990 : 77-91) นิยามความต้องการจำเป็นที่ใช้กันมี 3 ประเภท ประเภทแรก คือ การนิยามในรูปของความแตกต่างซึ่งมีปัญหายุ่งยากที่จะกำหนดระดับของสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับใด ตั้งแต่ระดับอุดมคติ ระดับปกติวิสัย ระดับที่พอใจ ระดับที่คาดหวัง และระดับที่คิดว่าควรจะเป็น ประเภทที่สอง คือ นิยามในรูปของความต้องการ (Want) หรือความชอบ (Preference) ซึ่ง Suarez ระบุว่าแม้จะมีผู้คัดค้านนิยามนี้มาก แต่ก็มีการใช้กันมาก ประเภทที่สามคือ นิยามในรูปของความขาดแคลน (Deficit) ซึ่งหากไม่ได้รับการตอบสนองจะตกอยู่ในภาวะอันตราย นิยามนี้ไม่ค่อยมีการนำไปใช้ เนื่องจากเป็นการยากที่จะกำหนดว่าระดับใดถือว่าเป็นระดับขั้นต่ำที่หากไม่ได้รับการตอบสนองจะตกอยู่ในภาวะอันตราย นิยามนี้ไม่ค่อยมีการนำไปใช้ เนื่องจากเป็นการยากที่จะกำหนดว่าระดับใดถือว่าเป็นระดับขั้นต่ำที่หากไม่ได้รับการตอบสนองจะตกอยู่ในสถานะที่ไม่น่าพอใจ

1.2.2 ความต้องการจำเป็นคือประโยชน์ที่ได้รับ

สคริเวน (Scriven, 1991 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช, 2550 : 94) แสดงความคิดเห็นว่า นิยามของความต้องการจำเป็นที่ยอมรับกันส่วนใหญ่คือนิยามความแตกต่าง (Discrepancy Definition) ไม่ค่อยเหมาะสม ปัญหาของนิยามนี้อยู่ที่ระดับที่พึงประสงค์ซึ่งมักจะเป็นอุดมคติเกินไป ไม่สามารถปฏิบัติได้และในความคิดเห็นของแต่ละคน การกำหนดระดับที่ควรจะเป็นก็แตกต่างกัน ตัวอย่างประกอบการอธิบายว่าหากจะถามว่า “หลักสูตรในอุดมคติ” มีลักษณะเช่นใด ก็จะมีคำตอบมากมาย Scriven เห็นว่าความต้องการจำเป็นไม่จำเป็นต้องกำหนดในรูปของความแตกต่าง หลายสิ่งที่จำเป็นและมีอยู่สภาพจริง โดยไม่ต้องกำหนดสภาพที่ควรจะเป็น เช่น อากาศ น้ำ อาหาร เป็นต้น นิยามที่ Scriven เห็นว่าเหมาะสมกว่า คือ นิยามเชิงวินิจฉัย (Diagnostic Needs) เป็นการกำหนดความต้องการจำเป็นสำหรับอะไรก็ตามที่ทำให้เกิดความพอใจ (Satisfaction) และระดับความพอใจนี้ก็ขึ้นอยู่กับบริบท (Context Dependent) ความต้องการจำเป็นของกลุ่มหนึ่งอาจไม่ใช่สิ่งจำเป็นของคนอีกกลุ่มหนึ่ง อาจไม่ใช่สิ่งจำเป็นของคนอีกกลุ่มหนึ่งก็ได้ แต่ต้องมาหาวิธีเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด

การศึกษาครั้งนี้ใช้นิยามตามความแตกต่างเนื่องจากเป็นวิธีที่นิยมใช้กันในการประเมินความต้องการจำเป็นมากกว่ามุมมองอื่น

2. ขั้นตอนการศึกษาความต้องการจำเป็น

2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
ขั้นตอนแรกของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น คือการกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยว่าต้องการทำการประเมินความต้องการจำเป็นไปเพื่ออะไร สำหรับองค์กรหรือบุคคลใดจุดมุ่งหมายที่กำหนดจะช่วยให้กำหนดประเด็นวิจัยได้เหมาะสมขึ้น โดยที่การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของหน่วยงานหรือบุคคลที่จำเป็นต้องได้รับแก้ไขหรือพัฒนา จุดมุ่งหมายของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจึงมีหลายประการ เช่น การพัฒนาบุคคล การวางแผนการทำงานที่สนองความต้องการขององค์กร การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าตามเป้าหมายที่กำหนด การปรับปรุงพัฒนา เป็นต้น

2.2 การกำหนดคำถามและขอบเขตการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นขึ้นอยู่กับคำถามวิจัย

2.3 การกำหนดกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น โดยที่การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการวิจัยเชิงประเมินรูปแบบหนึ่ง การเริ่มต้นทำการประเมินความต้องการจำเป็นจึงต้องมีการออกแบบการประเมินเช่นเดียวกับการเริ่มต้นทำการวิจัยซึ่งต้องมี “การออกแบบการวิจัย” การออกแบบการวิจัย (Designing Research) เป็นการดำเนินการที่มุ่งหมายให้ได้วิธีการวิจัยทุกขั้นตอนนำไปสู่ผลการวิจัยที่มีคุณภาพ มีความตรง ความเชื่อถือได้ ในทำนองเดียวกันการออกแบบการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการดำเนินการที่มุ่งหมายให้

วิธีการทุกขั้นตอนนำไปสู่ผลการประเมินที่ให้ความต้องการจำเป็นที่ถูกต้อง ตรงตามความจริง และเชื่อถือได้ งานสำคัญของการออกแบบการประเมินความต้องการจำเป็นอยู่ที่การกำหนดกรอบ การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment Framework) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนด กลุ่มผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลการกำหนด เครื่องมือเก็บข้อมูล การกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงานผลการวิจัยประเมิน ความต้องการจำเป็นและการใช้ผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

2.3.1 การกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง เมื่อกล่าวถึงกลุ่มเป้าหมาย ของการประเมินความต้องการจำเป็นมักมีความสับสนระหว่างผู้ถูกประเมินความต้องการจำเป็น (Whose Needs?) หรือเรียกว่าเจ้าของความต้องการจำเป็นกับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ จำเป็น

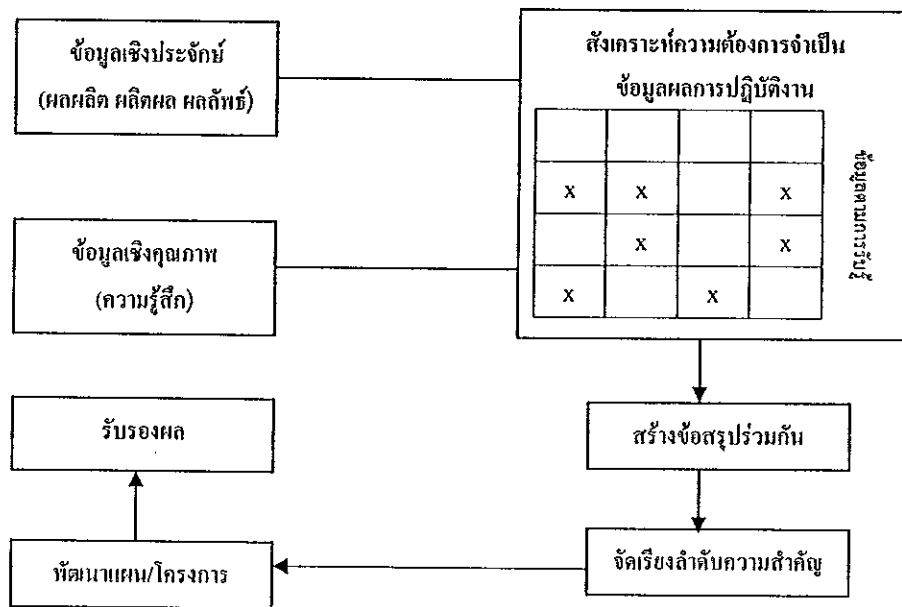
2.3.2 การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นไม่ได้แตกต่างไปจากการเก็บข้อมูลการวิจัยหรือ การประเมินอื่น อาจใช้การสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกต การจัดประชุมกลุ่ม เป็นต้น จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดกลุ่มของวิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการ จำเป็นมีความหลากหลาย เช่น ได้จัดวิธีการประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็น การประเมิน ความต้องการจำเป็นโดยใช้ข้อมูล/ผลการวิจัย/ตัวบ่งชี้ที่มีอยู่ การประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธีการสำรวจ การประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การประเมิน ความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธีการเชิงอนาคต เป็นต้น ในขณะที่นักวิชาการบางท่านเสนอว่าวิธีการ ที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น ได้แก่ การสังเกต การเก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถามการ ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง การทดสอบ การใช้รายงานที่มีอยู่และการใช้ตัวอย่างงาน เป็นต้น การจัดกลุ่มไม่เหมือนกัน สะท้อนให้เห็นถึงการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกลุ่มประเภทของวิธีการประเมินความต้องการ จำเป็นว่ามีความหลากหลาย ผู้เขียนวิเคราะห์แล้วเห็นว่าอาจจัดประเภทของวิธีการประเมิน ความต้องการจำเป็นได้หลายแบบตามเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดประเภทมี ดังนี้

2.3.3 การกำหนดเครื่องมือเก็บข้อมูล การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บข้อมูลขึ้นอยู่กับวิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและลักษณะของข้อมูล ลักษณะธรรมชาติ ของข้อมูลขึ้นอยู่กับนิยามความต้องการจำเป็นและบริบทของการวิจัยประเมินความต้องการ จำเป็น

2.3.4 การกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการประเมิน ความต้องการจำเป็นให้ความสำคัญกับการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ดังนั้น สถิติหรือวิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นจึงเน้นที่การจัดลำดับความสำคัญ วิธีการ วิเคราะห์ข้อมูลขึ้นอยู่กับรูปแบบการตอบที่ผู้ดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็นเป็นผู้กำหนด โดยทั่วไปหากเป็นข้อมูลแบบการตอบสนองเดียวจะทำการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แต่จริง ๆ แล้ว มีผู้พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นมากมาย โดยเฉพาะความพยายามเรียงลำดับความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุดด้วยการกำหนดค่าดัชนีต่างๆ สำหรับรูปแบบการตอบสนองคู่หรือข้อมูลสองชุดนั้น มักใช้วิธีการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อมูลสองชุดนั้น ไม่ว่าจะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบใด ในการประเมินความต้องการจำเป็นต้องมีการจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่ได้ เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนที่จะให้สนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด

ภาพประกอบ 5 การสร้างสังเคราะห์และจัดทำรายงานผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
ที่มา : คัฟแมน (Kaufman, 1977 : 43-45)

2.3.5 การจัดทำรายงานผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น
งานในขั้นตอนนี้คือ การจัดทำรายงานผลการประเมิน โดยมีการออกแบบการนำเสนอซึ่งมีทั้งการเขียนในลักษณะความเรียง การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็นตัวเลขสถิติหรือข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นความรู้สึกนอกจากนี้อาจมีการนำเสนอในรูปของตารางหรือแผนภาพเพื่อให้เข้าใจง่ายในการนำเสนอรายงานผลการประเมินต้องพิจารณากลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใช้ (ผู้อ่าน) รายงานด้วยว่าเป็นกลุ่มใด มีความสนใจและต้องการได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อจุดมุ่งหมายใด หลังจากนั้นจะมีการจัดงานหรือโครงการสำหรับนำไปปฏิบัติโดยอิงผลการประเมินความต้องการจำเป็น

กานโกพัตยา (Gangopadhya, 2002 : 121-122) ได้แสดงความคิดเห็นว่านักประเมินจำเป็นต้องเข้าใจความรู้สึก ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการรายงานผลการประเมินและต้องพยายามนำเสนอผลงานให้เป็นที่เข้าใจและมีความหมายเพื่อ

สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการขอทุนสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาสถานศึกษาGangopadhyay เสนอให้ใช้บัญชีตรวจสอบรายการที่แยกออกเป็น 3 ระดับ คือ การประเมินลักษณะของลูกค้า (ก่อนการประเมิน) การวางรูปแบบการประเมิน (ระหว่างและหลังการประเมิน) การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศและการให้ความรู้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (หลังการประเมิน) รายละเอียดของการดำเนินงานในแต่ละระยะมี ดังนี้

2.3.6 การใช้ผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นลักษณะเด่นของการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในยุคปัจจุบัน คือ การใช้ประโยชน์จากการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานในองค์กร ดังที่ได้นำเสนอข้างต้นว่าการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์เป็นการกำหนดความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุและการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา แต่ผลการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์อาจนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะในขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงาน การใช้ประโยชน์เพียงขั้นตอนนี้ไม่ได้รับประกันว่าองค์กรจะได้รับการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดตั้งนั้นการใช้ประโยชน์จากการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นควรเกิดขึ้นในขั้นตอนในการวางแผนงานและการนำแผนงานสู่การปฏิบัติ การกำหนดกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจึงต้องการให้กระบวนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเกิดขึ้นในทุกขั้นตอน ผู้วิจัยต้องออกแบบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นให้เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานด้วย ซึ่งต้องย้อนกลับไปทำการกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดวิธีการ เครื่องมือและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

3. การจัดลำดับความสำคัญ

การจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) ของความต้องการจำเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุและการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นการศึกษาวเคราะห์ความต้องการแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการมาจัดเรียงลำดับ (Sort) ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย

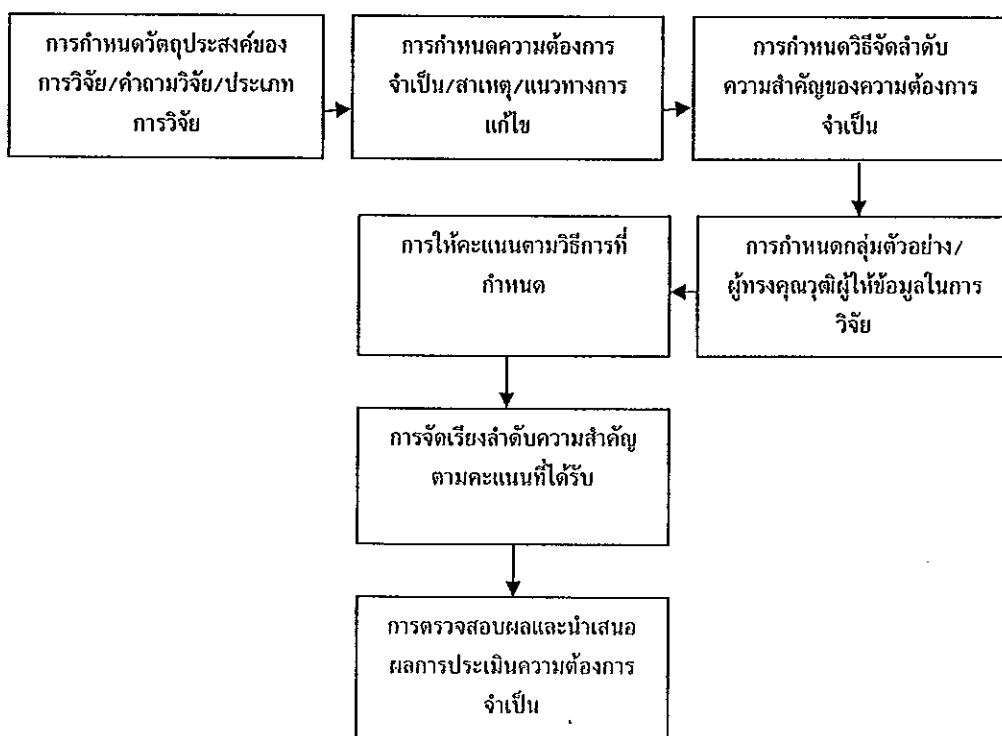
3.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น คือ การระบุความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุดและมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน ภายใต้เงื่อนไขทรัพยากรที่มีจำกัด

3.2 หลักการของการจัดลำดับความสำคัญ

การจัดลำดับความสำคัญจะต้องพิจารณาทั้งด้านความเที่ยงและความตรงและต้องมีการตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการจัดลำดับที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นซึ่งประกอบด้วย 1. ขนาดของความแตกต่างของสภาพในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2. องค์ประกอบที่เป็นสาเหตุสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อ

ความต้องการจำเป็น 3. ระดับความยากง่ายในการจัดลำดับความต้องการจำเป็น 4. การประเมินความเสี่ยง 5. ผลกระทบที่อาจจะเกิดกับส่วนอื่น ๆ ของระบบ 6. ค่าใช้จ่ายที่จะต้องใช้ในการแก้ปัญหาและ 7. องค์ประกอบทางการเมืองหรือองค์ประกอบอื่นที่จะส่งผลต่อการแก้ปัญหา ความต้องการจำเป็น คุณค่าของชุมชน ท้องถิ่นและของชาติ รวมทั้งการคาดหวังของสาธารณะ การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ควรใช้วิธีการหลายๆ แบบ จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นได้ทั้งข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการศึกษาความต้องการจำเป็น
ที่มา : คัฟแมน (Kaufman, 1977 : 43-45)

3.3 เทคนิควิธีการจัดลำดับความสำคัญ

3.3.1 เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองเดียว

ข้อมูลแบบการตอบสนองเดียว ได้แก่ ข้อมูลที่ผู้ตอบเลือกตอบข้อความในแบบสอบถามเพียงส่วนเดียว โดยอาจถามว่า “ข้อความนี้มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับใด” หรือ “ท่านมีความต้องการจำเป็นในด้านนี้มากน้อยเพียงใด” เป็นการกำหนดความต้องการจำเป็นตามนियามการแก้ปัญหา (Solution Definition) ในกลุ่มเทคนิควิธีนี้ ผู้เขียนนำเสนอวิธีการจัดลำดับจำนวน 3 วิธี ดังนี้

3.3.1.1 วิธีการจัดเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานสำหรับมาตรแบบกลุ่ม (Category Scales) วิธีนี้นักวิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างระบุน้ำหนักความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามการรับรู้เป็นรายประเด็นตามมาตรประมาณค่า ผู้ให้ข้อมูลจะให้น้ำหนักความสำคัญกับความต้องการจำเป็นประเด็นต่าง ๆ เท่ากันได้ หากเห็นว่าความต้องการจำเป็นเหล่านั้นมีระดับความสำคัญเท่ากัน จากนั้นทำการแจกน้ำหนักความถี่ที่กระจายตามมาตรประมาณค่าของแต่ละข้อรายการ แล้วหาค่ามัธยฐานหรือฐานนิยมหรือค่าเฉลี่ย แต่ค่ามัธยฐานจะเป็นค่าสถิติที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลที่อยู่มาตรจัดอันดับ ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสามารถเรียงค่าจากมากไปหาน้อยหรือจากน้อยไปหามากตามค่าสถิติที่ได้ในแต่ละข้อรายการ อย่างไรก็ตามผลที่ได้จากการใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญมีความเป็นไปได้สูงที่ความต้องการจำเป็นทุกประเด็นมีค่าเท่ากัน ซึ่งทำให้ต้องมีการอภิปรายเสริมหรือหาข้อมูลอื่นเสริมว่าความต้องการจำเป็นประเด็นใดมีความสำคัญมากที่สุด นับเป็นจุดอ่อนของวิธีนี้

3.3.1.2 วิธีการสร้างมาตรประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling) การจัดความสำคัญความต้องการจำเป็นสามารถกระทำได้โดยใช้วิธีการสร้างมาตรประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling : MES) โดยเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งมีหลายด้านว่าด้านใดมีความสำคัญมากกว่า วิธีการสร้างมาตรประมาณช่วงขนาดจะมีการกำหนดความสำคัญของแต่ละข้อรายการด้วยคะแนนเชิงเปรียบเทียบ กับคะแนนความสำคัญของข้อความแรก (ความต้องการจำเป็น) ที่ใช้เป็นฐานการอ้างอิงซึ่งกำหนดโดยนักประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งถือว่าเป็นวิธีที่ลดจุดอ่อนของวิธีแรก ข้อดีของวิธี MES คือ สามารถกำหนดน้ำหนักความสำคัญได้โดยไม่มีเพดาน ทำให้ระบุระดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นได้ละเอียดขึ้น แต่มีจุดอ่อนในการกำหนดค่าเริ่มต้นให้กับข้อความแรก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อน้ำหนักความสำคัญของข้อความอื่น เช่น หากกำหนดคะแนนสำหรับข้อความแรกไว้ต่ำมาก ผู้ตอบต้องให้น้ำหนักกับข้อความที่ตามมาเชิงเปรียบเทียบซึ่งคะแนนอาจมีค่าต่ำกว่า 0 ทำให้การคำนวณค่าเฉลี่ยมีความยุ่งยากมากขึ้น วิธี MES จึงไม่ค่อยเป็นที่นิยมใช้เพราะเตรียมข้อมูลได้ยากกว่า ต้องมีการชี้แจงคำแนะนำในการตอบที่ชัดเจนแก่ผู้ให้ข้อมูลและต้องอาศัยการคำนวณหลายขั้นตอน จุดอ่อนของวิธีนี้คือการเปรียบเทียบความต้องการเป็นแต่ละข้อกับข้อแรกข้อเดียว

3.3.1.3 วิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired-Weighting Procedure) กระบวนการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ (Paired Weighting Procedure PWP) เป็นวิธีการจัดลำดับความสำคัญด้วยการเปรียบเทียบความสำคัญของความต้องการจำเป็นทุกประเด็นเป็นรายคู่ให้ครบทุกคู่ที่เป็นไปได้ วิธีนี้จึงมีจุดเด่นกว่าสองวิธีแรก โดยปกติความต้องการจำเป็นที่ต้องการจัดลำดับความสำคัญไม่ควรเกิน 15 ข้อ หากเกิน 15 ข้อ จะทำให้กลุ่มตัวอย่างสับสนและไม่สามารถจํารายละเอียดของข้อรายการต่างๆ ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ข้อดีของการใช้ PWP คือ เป็นกระบวนการที่บังคับให้กลุ่มตัดสินใจเลือกรายการที่มีความสำคัญ

(Forced Choice) ซึ่งทำให้ได้ความต้องการที่มีความสำคัญจริงๆ อย่างไรก็ตามมีความเป็นไปได้เช่นกันที่จะเกิดความสับสนในการใช้วิธีนี้ เช่น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจความต้องการจำเป็นคิดว่าข้อรายการที่ 1 สำคัญกว่าข้อรายการที่ 2 และข้อรายการที่ 2 สำคัญกว่าข้อรายการที่ 3 โดยหลักตรรกะแล้ว ข้อรายการที่ 1 น่าจะสำคัญกว่าข้อรายการที่ 3 แต่ถ้าผู้ทำ PWP ไปวงกลมล้อมรอบข้อรายการที่ 3 เมื่อให้เปรียบเทียบกับข้อรายการที่ 1 ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ต้องการให้การทำ PWP มีความสมเหตุสมผล การใช้กระบวนการ PWP จึงไม่ควรให้ทำการจัดลำดับความสำคัญของข้อรายการที่มีจำนวนข้อมากเกินไป

3.3.1.4 วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญด้วยการ์ด

(Card Sort) การจัดเรียงลำดับความสำคัญด้วยการ์ดเป็นวิธีการที่ใช้การ์ดเป็นอุปกรณ์ที่ทำให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นมีความสะดวกในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากขึ้น ข้อดีของการเรียงลำดับตามการ์ด (Card Sort) คือ สามารถจัดเรียงความต้องการจำเป็นได้หลายข้อรายการ มีโอกาสเปรียบเทียบเป็นรายคู่และมีโอกาสทบทวนผลการจัดเรียงลำดับ เนื่องจากสามารถสลับตำแหน่งของการ์ดได้ตลอดเวลา การใช้วิธีนี้มักใช้กับกระบวนการกลุ่มที่มีการนัดหมายสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการจำเป็น สามารถกระทำได้รวดเร็วได้ผลทันที

3.3.2 เทคนิคการจัดลำดับสำหรับข้อมูลแบบการตอบสนองคู่รูปแบบของการให้ตอบข้อมูลแบบตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) มักปรากฏในแบบสอบถามที่มีข้อความให้ตอบในรูปมาตราประมาณค่า โดยให้ระบุข้อมูลทั้งสองชุดคือระดับของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น รูปแบบนี้สร้างขึ้นโดยมีพื้นฐานแนวคิดของการนิยามความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Model) วิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสามารถกระทำได้ ดังนี้

3.3.2.1 กลุ่มวิธีที่ใช้หลักประกันความแตกต่าง วิธีการใช้หลักประกันความแตกต่างพบว่าเป็นที่นิยมใช้กันมาก เป็นวิธีที่มีรากฐานมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นที่ใช้โมเดลความแตกต่าง ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลแบบการตอบสนองคู่จากมาตรวัดที่แสดงระดับความสำคัญ (I=Importance) ของข้อความนั้น เปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ “What Should Be” และมาตรวัดที่แสดงระดับที่ข้อรายการนั้นได้รับการตอบสนองหรือระดับสัมฤทธิ์ผล (D=Degree of Success) ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เปรียบเสมือนค่าที่บอกระดับของ “What Is” สูตรในการคำนวณระดับความต้องการจำเป็นแต่ละวิธีมี ดังนี้

1) วิธี Mean Difference Method (MDF)

กำหนดโดยหาผลต่างของค่าเฉลี่ยของ I และค่าเฉลี่ยของ D บางคนเรียกวิธีนี้ว่า Rank Order of Difference Scores

$$\text{MDF} = I - D$$

2) วิธี Priority Needs Index (PNI) เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยใช้ค่าสถิติในรูปดัชนีที่สามารถบอกค่าต่ำสุดและสูงสุดได้ ชื่อดัชนีว่า Priority Needs Index (PNI) ซึ่งดัดแปลงมาจากวิธีการเรียงตำแหน่งความต้องการจำเป็นจากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังกับที่เป็นอยู่จริง (Mean Difference) โดยการถ่วงน้ำหนักของผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง I และ D ด้วยน้ำหนักความสำคัญของ I

$$PNI = (I - D) \times I$$

3) วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวาณิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวาณิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่มของข้อมูล

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

4) การวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix Analysis) เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่เน้นการเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา โดยการแบ่งตารางออกเป็น 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวัง (หรือเรียกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น) และสภาพที่เกิดขึ้นจริง จุดที่ใช้ในการแบ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนสูง-ต่ำที่กำหนด หรือเกณฑ์ที่ผู้ประเมินเห็นว่าเหมาะสมที่จะเป็นจุดตัด (Cut-off Score)

5) กลุ่มวิธีใช้หลักการของการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีหลายส่วนประกอบ (Multi-Component Data Analysis) มิซันชุก (Misanchuk, 1984 : 77-78, อ้างถึงในสุวิมล ว่องวาณิช, 2550 : 114) ได้พัฒนาวิธีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีหลายส่วนประกอบ (Multi-Component Data

Analysis) เป็นวิธีที่มีรากฐานมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่าง ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลจากมาตรวัดที่ให้ผู้ตอบให้ข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ โดยระบุระดับความสำคัญ (I) และระดับที่เป็นอยู่จริง (D) การกำหนดความต้องการจำเป็นในรูปแบบนี้ตามหลักการของการวิเคราะห์ส่วนประกอบสามารถกระทำได้ 2 กลุ่มวิธี ได้แก่ กลุ่มวิธีสถิติเดล หรือ เดล - เอ็น (Del-N) และกลุ่มวิธีกำหนดน้ำหนักความต้องการจำเป็น (Weighted Needs Index WNI) แต่ละกลุ่มวิธีย่อยจำนวนแตกต่างกันไป

6) กลุ่มวิธีกำหนดน้ำหนักความต้องการจำเป็น (Weighted Needs Index) การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นกลุ่มนี้มีหลักการที่คล้ายกับ Del-N คือ ใช้ตารางเมทริกซ์ ขนาด 5×5 พิจารณามิติที่เกี่ยวข้องสองมิติของระดับสัมฤทธิ์ผลและระดับความสำคัญพร้อม ๆ กัน แต่มีวิธีการคิดคำนวณที่ไม่ซับซ้อน โดยให้ความสำคัญกับเซลล์ที่เป็นความต้องการจำเป็นจริง ๆ เพียง 8-9 เซลล์ จาก 25 เซลล์ แล้วกำหนดน้ำหนักของเซลล์ตามความต้องการจำเป็น อันเกิดจากการให้ข้อมูลใน 2 มิติที่เกี่ยวข้องกัน การกำหนดน้ำหนักเพียง 8-9 เซลล์ โดยน้ำหนักของเซลล์อื่น ๆ ที่มีระดับความสำคัญสูงและระดับสัมฤทธิ์ผลต่ำกว่าค่า 3 จากมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ถูกกำหนดให้มีค่าเป็น 0 หหมด

จากเทคนิควิธีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) โดยเลือกใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เหตุผลที่ใช้วิธีนี้เนื่องจากเป็นวิธีที่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องของวิธีอื่น ๆ ได้ดี เพราะเป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวาณิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งจะได้ผลออกมามตรงกับความคิดหวังของกลุ่มสำรวจมากที่สุด

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิยม รอดเนียม (2529 : 122-135) ศึกษาเรื่อง “ความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนและให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ” พบว่าด้านการศึกษาและสุขภาพอนามัย ประชาชนมีความต้องการค่อนข้างมาก ด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ ประชาชนมีความต้องการในระดับมากและค่อนข้างมาก ส่วนด้านศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ประชาชนมีความต้องการรับบริการในระดับมากและค่อนข้างมาก ปัญหาและอุปสรรคในการรับบริการชุมชน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาจากการสำรวจความต้องการของประชาชนและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการรับบริการ

สมคิด ภักดี (2537 : 165-167) ศึกษาเรื่อง “ความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้” พบว่าอาชีพแตกต่างกันมีระดับความต้องการต่อการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า

1. ความต้องการของประชาชนทั้งที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีระดับความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและสาธารณสุขไม่แตกต่างกัน

2. ความต้องการของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าและสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและสาธารณสุขไม่แตกต่างกัน

3. ความต้องการของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความต้องการต่อการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและสาธารณสุขมีความแตกต่างกัน

4. ความต้องการของประชาชนที่มีถิ่นที่อยู่แตกต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านเศรษฐกิจ การศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสังคมและสาธารณสุขมีความแตกต่างกัน

ดำรัส สุวรรณพงษ์ (2540 : 67-69) ศึกษาเรื่อง “สภาพของชุมชนแออัดคุ่มขวัญเมือง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” พบว่าวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนจะเช่าอาศัยที่ดินราชพัสดุ ส่วนมากเป็นบ้านห้องแถวชั้นเดียวมีไฟฟ้าและมีเตอร์เป็นของตัวเอง ใช้น้ำบาดาลประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มีรายได้น้อยไม่แน่นอน ไม่เพียงพอกับรายจ่าย มีหนี้สิน มีความสัมพันธ์กันแบบกลุ่มเครือญาติ หรือแบบกลุ่มเพื่อนบ้านใกล้เคียงโดยได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนต่าง ๆ และพบปัญหาชุมชนคือ ปัญหาชุมชนแบ่งเป็น 2 ระดับ คือระดับปัจเจกบุคคล ได้แก่ ปัญหาความยากจน ปัญหาครอบครัวและเด็กปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน ปัญหาระดับชุมชน ได้แก่ ปัญหาพื้นที่เสื่อมโทรม ไม่มีเงินจ่ายค่าเช่า สาธารณูปโภคไม่เพียงพอ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพไม่แน่นอน รายได้น้อย รายจ่ายมาก อัตราดอกเบี้ยแพงปัญหาด้านสังคม ได้แก่ ขาดเงินทุนในการศึกษา สุขภาพไม่ดี ได้รับการดูถูกเหยียดหยามจากบุคคลภายนอกและเสี่ยงต่อการถูกโจรกรรม แนวทางแก้คือกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนสำนึกตระหนักถึงปัญหาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนและร่วมมือกันพัฒนาชุมชน

วรางคณา วัตโย (2540 : 193-210) ศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษา สุขาภิบาลเจ้าเจ็ด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่าปัญหาสำคัญของชุมชน คือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปัญหาการขาดแคลนการบริการขั้นพื้นฐาน ความต้องการของประชาชนสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการจัดทำแผน ได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาการใช้ที่ดิน การบริการขั้นพื้นฐาน เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สุชะรัมย์ภา กัญยวงศ์หา (2540 : 177-178) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและความต้องการของชาวชุมชนแออัดบริเวณคูเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่าปัญหาและความต้องการของชาวชุมชนแออัดด้านกายภาพมีปัญหาด้านบ้านเรือนที่อยู่อาศัยไม่คงทนถาวร ปัญหาการถูกไล่ที่ ปัญหาน้ำประปาและไฟฟ้ามีราคาแพง ปัญหาแหล่งน้ำดื่มไม่สะอาด ปัญหาขาดภาชนะรองรับน้ำ ปัญหาทางเดินเท้าไม่สะดวก ปัญหาขยะและการระบายน้ำเสียและชาวชุมชนแออัดต้องการบ้านเรือนที่อยู่อาศัยอย่างถาวรและสภาพแวดล้อมที่ดี ต้องการเช่าที่ราคาถูก มีน้ำประปาไฟฟ้า โดยมีมิเตอร์เป็นของตัวเอง ต้องการแหล่งน้ำดื่มที่สะอาด ต้องการพัฒนาทางเดินเท้า ต้องการบริการเก็บขยะจากเทศบาล ต้องการทางระบายน้ำเสีย ปัญหาความต้องการด้านเศรษฐกิจ มีปัญหาอาชีพไม่มั่นคง รายได้ต่ำ ปัญหาหนี้สิน แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยสูง ชาวชุมชนต้องการอาชีพที่มั่นคง ต้องการมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำและปัญหาความต้องการด้านสังคม มีปัญหาขาดเงินส่งลูกเรียน ปัญหาทะเบียนราษฎรไม่ตรงกับที่อยู่จริง ปัญหาการเจ็บป่วยไม่มีเงินรักษา ปัญหาความรู้สึกรว่าเป็นที่รังเกียจ ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาภัยธรรมชาติ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี อาชญากรรม ชาวชุมชนต้องการได้รับการศึกษา ต้องการมีบ้านเลขที่ ต้องการติดต่อกับหน่วยราชการได้ตามปกติทั่วไป ต้องการรู้จักหน่วยงานที่ช่วยเหลือชุมชน ต้องการอาศัยอยู่ที่เดิมและให้ชุมชนสงบสุข ต้องการมีผู้นำที่เข้มแข็ง ต้องการรับรู้ข่าวสารจากหน่วยงานราชการ ต้องการให้เด็กเยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

สรุประเสริฐ วรวิทย์สัตตญาณ (2544 : 66-68) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาความต้องการของชุมชนแออัดในภาคตะวันออก : ศึกษากรณีชุมชนนอกเขตเทศบาลเมืองชลบุรี” พบว่า.ในภาพรวมประชาชนในชุมชนแออัดมีปัญหาความต้องการ ดังนี้

1. ปัญหาความต้องการในเรื่องที่พักอาศัย ส่วนใหญ่ประชาชนเช่าที่ดินและสภาพที่อยู่อาศัยในชุมชน ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากความแออัดของชุมชนเองโดยเฉพาะบ้านหรือที่อยู่อาศัย ในกรณีที่เช่าที่ดินปลูกบ้านอาศัยเองเห็นได้ว่าประชากรในชุมชนจะหาเศษวัสดุเท่าที่หาได้ เช่น เศษไม้ เศษสังกะสี เศษไม้อัด เป็นต้น มาประติดประต่อกันเป็นตัวบ้านพักอาศัย จึงทำให้สภาพในชุมชนทรุดโทรมเป็นภาพที่ไม่สวยงาม

2. ปัญหาความต้องการด้านสาธารณูปโภค พบประเด็นสำคัญดังนี้ การใช้น้ำชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีน้ำประปาใช้ต้องซื้อน้ำมาบริโภคในราคาแพง การใช้ไฟ ในชุมชนยังไม่สามารถติดตั้งมิเตอร์เป็นของตัวเอง การเก็บขยะ ทุกชุมชนจะต้องมีการเก็บขยะในชุมชนกันเอง โดยไม่มีหน่วยงานของรัฐ เข้าไปทำความสะอาดหรือจัดเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเป็นการสร้างมลภาวะที่เป็นพิษ

ศรัณยา เพชรโชติ (2544 : 71-72) ศึกษาเรื่อง “การเข้าถึงบริการสังคมเพื่อการพัฒนา : กรณีศึกษาชุมชนแออัดและบ้านใต้สะพานในกรุงเทพมหานคร” พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงบริการสังคมของประชาชนในชุมชนแออัดบ้านใต้สะพาน พบว่า อายุของชุมชน มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการสังคมในเรื่องบริการสังคมทั่วไป ขณะที่บทบาทของผู้นำชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการสังคมและบริการสังคมของรัฐ มีผลต่อการเข้าถึงบริการสังคมด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ยังพบว่าระยะเวลาการอยู่อาศัยใต้สะพานมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการด้านที่อยู่อาศัย

วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) ศึกษาเรื่อง “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุกับความต้องการของประชาชน” พบว่าประชาชนเพศหญิงมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าเพศชาย ประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ ประชาชนที่มีอายุ 18-29 ปี มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากที่สุด รองลงมาคืออายุมากกว่า 65 ปี ส่วนอายุ 54-65 ปี มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมน้อยที่สุด ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับปริญญาตรีมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากที่สุด รองลงมาคือระดับประถมศึกษา ส่วนระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมน้อยที่สุด นักเรียน/นักศึกษามีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากที่สุด รองลงมาคือผู้ไม่ประกอบอาชีพ ส่วนคนว่างงานมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมน้อยที่สุด คนที่ไม่มีตำแหน่งในชุมชน มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าคนที่ไม่มีตำแหน่งในชุมชน ประชาชนในพื้นที่เกษตรกรรมมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าชุมชนพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมและประชาชนในพื้นที่ (เกิดและเติบโตในเขตเทศบาล) มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าประชาชนที่ย้ายมาจากพื้นที่อื่นระยะเวลาที่อยู่อาศัย พบว่าผู้ที่อยู่ในพื้นที่ระยะเวลา 18-32 ปีมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากที่สุด รองลงมาคือระยะเวลา 48-62 ปี ส่วนระยะเวลามากกว่า 62 ปี มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมน้อยที่สุด

อภิชาติ เชิดชัยภูมิ (2546 : 82-95) ศึกษาเรื่อง “ความต้องการของประชาชนในการบริการของเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดประทุมธานี” พบว่าปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของประชาชนในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคต ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่สูงมีความต้องการในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคตมากกว่าระดับการศึกษาที่ต่ำ ปัจจัยด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของประชาชนในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคต ปัจจัยด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของประชาชนในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคต

ปรารธนา ทองศิริ (2547 : 62-74) ศึกษาเรื่อง “ความสอดคล้องของโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนา : ศึกษากรณี จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสอดคล้องของโครงการกับความต้องการของประชาชนและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับความสอดคล้อง พบว่าความสอดคล้องของโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความสอดคล้องของโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวก ประกอบด้วย การสนับสนุนความสอดคล้อง การตัดสินใจ การมีส่วนร่วม การบริหารโครงการ เจ้าหน้าที่โครงการและอาชีพ ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่มีผลกระทบต่อความสอดคล้องของโครงการ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ งบประมาณและบทบาทของผู้นำท้องถิ่น

จากผลสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการของประชาชนมี ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเพศ

สมคิด ภักดี (2537 : 165-167) พบว่าความต้องการของประชาชนทั้งที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีระดับความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและสาธารณสุขไม่แตกต่างกัน

วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) พบว่าประชาชนเพศหญิงมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าเพศชาย

อภิชาติ เชิดชัยภูมิ (2546 : 82-95) พบว่าปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของประชาชนในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคต

2. ปัจจัยด้านศาสนา

วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) พบว่าประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์

3. ปัจจัยด้านอายุ

ศรัณยา เพชรโชติ (2544 : 71-72) พบว่าอายุของคนในชุมชน มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการสังคมในเรื่องบริการสังคมทั่วไป

วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) ประชาชนที่มีอายุ 18-29 ปี มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากที่สุด

4. ปัจจัยด้านการศึกษา

สมคิด ภักดี (2537 : 165-167) พบว่าความต้องการของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าและสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและสาธารณสุขไม่แตกต่างกัน

อภิชาติ เชิดชัยภูมิ (2546 : 82-95) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่สูงมีความต้องการในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคตมากกว่าระดับการศึกษาที่ต่ำ

วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับปริญญาตรีมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากที่สุด รองลงมาคือระดับประถมศึกษา ส่วนระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมน้อยที่สุด

5. ปัจจัยด้านอาชีพ

สมคิด ภักดี (2537 : 165-167) พบว่าความต้องการของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความต้องการต่อการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและสาธารณสุขมีความแตกต่างกัน

วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) พบว่านักเรียน/นักศึกษา มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากที่สุด รองลงมาคือผู้ไม่ประกอบอาชีพ ส่วนคนว่างงานมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมน้อยที่สุด

อภิชาติ เชิดชัยภูมิ (2546 : 82-95) พบว่าอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของประชาชนในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคต

6. ปัจจัยด้านภูมิสำเนา

สมคิด ภักดี (2537 : 165-167) พบว่าความต้องการของประชาชนที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านเศรษฐกิจการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสังคมและสาธารณสุขมีความแตกต่างกัน

วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) พบว่าความต้องการของประชาชนที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่ (เกิดและเติบโตในเขตเทศบาล) มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าประชาชนที่ย้ายมาจากพื้นที่อื่น

7. ปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ศรัณยา เพชรโชติ (2544 : 71-72) พบว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยได้สะพาน มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการด้านที่อยู่อาศัย

วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) พบว่าผู้ที่อยู่ในพื้นที่ระยะเวลา 18-32 ปีมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากที่สุด รองลงมาคือระยะเวลา 48-62 ปี ส่วนระยะเวลามากกว่า 62 ปี มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมน้อยที่สุด

อภิชาติ เชิดชัยภูมิ (2546 : 82-95) พบว่าปัจจัยด้านระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในเขตเทศบาลไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของประชาชนในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคต

8. ปัจจัยด้านสถานะในชุมชน

วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) พบว่าคนที่ไม่มีตำแหน่งในชุมชน มีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าคนที่มีตำแหน่งในชุมชน

9. ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย (ชุมชนที่อาศัย)

สมคิด ภักดี (2537 : 165-167) พบว่าความต้องการของประชาชนที่มีถิ่นที่อยู่แตกต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านเศรษฐกิจการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านสังคมและสาธารณสุขมีความแตกต่างกัน

การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างยิ่งที่จะนำไปเป็นแนวทางเพื่อประกอบการศึกษา เรื่อง “ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีที่ได้รับรวบรวมมานี้เป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ตามกรอบภาระหน้าที่ของเทศบาลนครหาดใหญ่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดตามปัจจัยด้านเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนแออัด สถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัย
3. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิสำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน สถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัยของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา แตกต่างกันมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัด
2. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่
3. เพื่อนำผลการศึกษาเสนอต่อเทศบาลให้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการแก้ปัญหาชุมชนแออัดตามความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชนแออัด และถูกต้องตามความต้องการของแต่ละชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยมีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา มีตัวแปรสำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การพัฒนาด้านสังคม
- 1.2 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.3 การพัฒนาเศรษฐกิจ
- 1.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม

ดังนี้

2.1.1 ประชาชนที่อยู่ในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 7 ชุมชน

2.1.2 ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ผู้อำนวยการศูนย์ภาคใต้การรถไฟแห่งประเทศไทยและเจ้าของที่ดินชุมชนหลังสนามกีฬากลาง (ที่ดินเอกชน)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะชุมชนที่มีความเก่าแก่ มีอายุยาวนาน ตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป มีจำนวน 7 ชุมชน โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 402 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi Stages Sampling)

2.2.2 ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการศูนย์ภาคใต้การรถไฟแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน และเจ้าของที่ดินชุมชนหลังสนามกีฬากลาง (ที่ดินเอกชน) จำนวน 1 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ชุมชนที่ประชาชนบุกรุกพื้นที่ของการรถไฟหรือพื้นที่เอกชน มีผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างแออัด บริเวณชุมชนที่มีบ้านเรือนตั้งอยู่หนาแน่น ไร้ระเบียบและชำรุดทรุดโทรมบริเวณที่พักอาศัยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือที่เรียกว่าชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และผู้วิจัยเลือกกรณีศึกษาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ที่ก่อตั้งมากกว่า 30 ปี เพราะชุมชนแออัดเหล่านี้เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายในด้านอายุของคนในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่พึงให้บริการแก่ประชาชนและเพื่อให้ได้ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชนแออัดและครอบคลุมในทุกๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากคนหลายๆ รุ่น ตามเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้เลือกประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 7 ชุมชน คือชุมชนรัชมิ่งคลาภิเษก ชุมชนจันทร์วิโรจน์ ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ชุมชนอู่ญี่ปุ่น ชุมชนเกาะเสือ ชุมชนคลองเตยและชุมชนทุ่งเสา

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

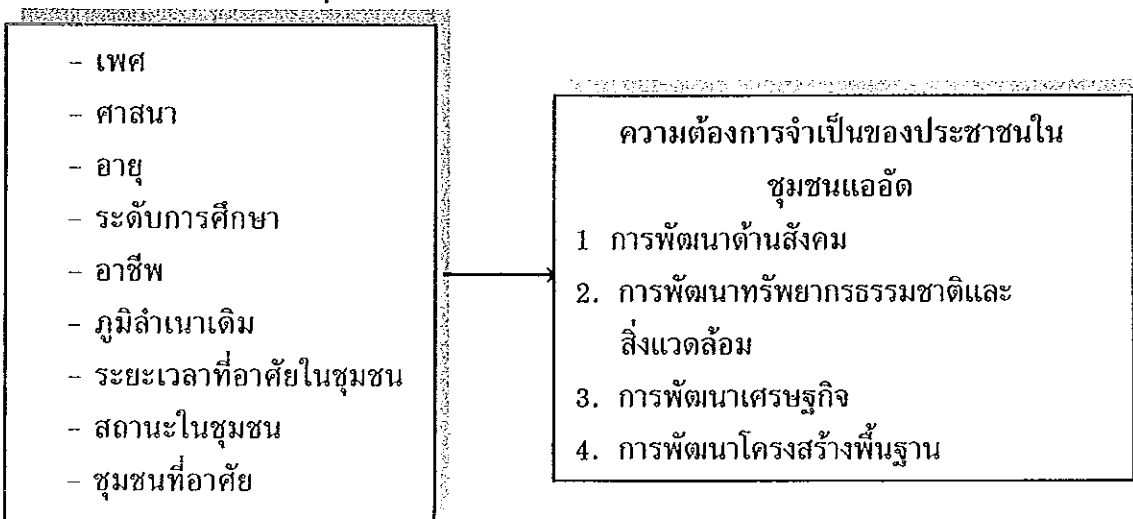
- 4.1.1 เพศ
- 4.1.2 ศาสนา
- 4.1.3 อายุ
- 4.1.4 ระดับการศึกษา
- 4.1.5 อาชีพ
- 4.1.6 ภูมิลำเนาเดิม
- 4.1.7 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน
- 4.1.8 สถานะในชุมชน
- 4.1.9 ชุมชนที่อาศัย

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดประกอบด้วย

- 4.2.1 การพัฒนาด้านสังคม
- 4.2.2 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.2.3 การพัฒนาเศรษฐกิจ
- 4.2.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัย พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลทำให้มีความแตกต่างด้านความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชน โดยพบว่าตัวแปรส่วนบุคคลเหล่านั้น ได้แก่

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการจำเป็น หมายถึงความต้องการที่เป็นผลต่างระหว่างสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ต้องการให้เกิด มี 4 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาด้านสังคม หมายถึงความต้องการตามการรับรู้ของประชาชนในชุมชนแออัดต่อการให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุขและด้านพัฒนาชุมชนของเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนี้

การพัฒนาด้านการศึกษา หมายถึงความต้องการตามการรับรู้ของประชาชนในชุมชนแออัดต่อการขยายโอกาสทางการศึกษาให้หลากหลาย จัดให้มีกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษาและดำเนินการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและปรับปรุงให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

การพัฒนาด้านสาธารณสุข หมายถึงความต้องการตามการรับรู้ของประชาชนในชุมชนแออัดต่อการส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกายโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านกีฬาและให้มีการสร้างศูนย์กีฬานันทนาการภายในชุมชน ป้องกันและระงับโรคติดต่อ เร่งรัดปรับปรุงให้บริการสาธารณสุขมูลฐานลงสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง ปรับปรุงงานด้านการรักษาความสะอาด การกำจัดขยะมูลฝอยให้ทั่วถึง

การพัฒนาชุมชน หมายถึงความต้องการตามการรับรู้ของประชาชนในชุมชนแออัดต่อการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้มั่นคงอาศัยอยู่ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายและสภาพแวดล้อมที่ดี มีระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการครบถ้วน ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและบำรุงสวนสาธารณะสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนในการพัฒนาตนเองตามโครงการต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น สนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานของคณะกรรมการชุมชนให้แก้ปัญหาเบื้องต้นและทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการนำปัญหาและความต้องการของประชาชนมาเสนอให้เทศบาลช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีความสามัคคีและร่วมมือกันพัฒนานครหาดใหญ่ รักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้ส่งเสริมให้ประชาชนห่างไกลยาเสพติด ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและระงับอัคคีภัย

2. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงความต้องการตามการรับรู้ของประชาชนในชุมชนแออัดต่อการให้ความสำคัญกับการสนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์ บำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ เร่งรัดพัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ บำบัดน้ำเสีย และรักษาความสะอาดบนถนน ทางเดินเท้า ที่สาธารณะ

3. การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึงความต้องการตามการรับรู้ของประชาชนในชุมชนแออัดต่อการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนนำแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตและให้

ความช่วยเหลือชุมชน โดยการจัดสินค้าอุปโภค บริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน

4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึงความต้องการตามการรับรู้ของประชาชนในชุมชนแออัดต่อการให้ความสำคัญกับการดำเนินก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นเช่น ถนน ทางเดินเท้า ท่อระบายน้ำ น้ำสะอาด ประปา ส้วม เป็นต้น โดยชุมชนใดที่ยังขาดอยู่ก็จัดทำให้ครบตามความจำเป็น ปรับปรุงซ่อมแซมสาธารณูปโภคที่มีอยู่ให้มีสภาพที่สมบูรณ์ ใช้การได้ดีมีประสิทธิภาพ เร่งรัดปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่าง ให้ทั่วถึงเพียงพอกับความต้องการของชุมชน

5. การถือครองที่ดิน หมายถึงสถานะการเป็นเจ้าของที่ดินหรือถือสิทธิ์กรรมสิทธิ์ที่ดิน ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ภูมิลาเนาเดิม หมายถึงถิ่นฐาน ถิ่นกำเนิดของประชาชนในชุมชนแออัด

ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน หมายถึงระยะเวลาที่ประชาชนในชุมชนแออัดอาศัยอยู่ในชุมชนแออัดนั้น

สถานะในชุมชน หมายถึงตำแหน่งในชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัด

ชุมชนแออัด หมายถึงชุมชนที่ประชาชนบุกรุกพื้นที่ของการรถไฟหรือพื้นที่เอกชน มีผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างแออัด บริเวณชุมชนที่มีบ้านเรือนตั้งอยู่หนาแน่น ไร้ระเบียบและชำรุดทรุดโทรมบริเวณที่พักอาศัยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด เป็นการศึกษาถึงความต้องการ 5 ด้าน คือ 1 ด้านการพัฒนาสังคม 2. ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ 4. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 5. ด้านการถือครองที่ดิน โดยในการศึกษาประเด็นที่ 5 ด้านการถือครองที่ดินนั้น เนื่องจากปัญหาชุมชนแออัดเกิดจากการบุกรุกของประชาชนที่ไม่ใช่เจ้าของที่ดิน ในการศึกษาเรื่องนี้จึงไม่ได้หมายรวมถึงการศึกษากกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินของประชาชน แต่เป็นการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางการจัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชนและให้ประชาชนในชุมชนแออัดมีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดให้มีการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) นอกจากนี้แล้วเพื่อให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติมและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดส่วนของวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือในการวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

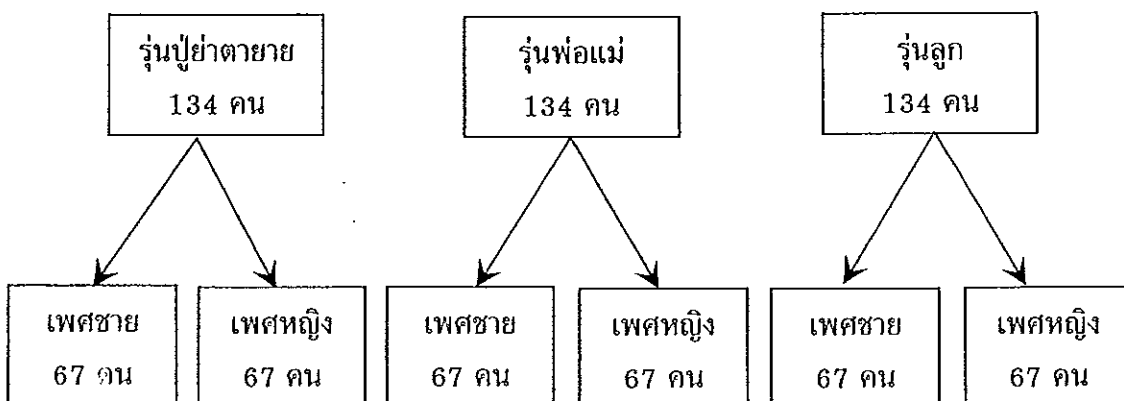
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นประชากรที่อยู่ในชุมชนแออัดตามความหมายของเทศบาลนครหาดใหญ่และเป็นประชากรที่อยู่ในชุมชนแออัดที่ก่อตั้งมากกว่า 30 ปี เพราะชุมชนแออัดเหล่านี้เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายในด้านอายุของคนในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่พึงให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1. การพัฒนาด้านสังคม เช่น การพัฒนาด้านการศึกษา การพัฒนาด้านสาธารณสุขและการพัฒนาชุมชน 2. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3. การพัฒนาเศรษฐกิจและ 4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการจะมีความสนใจในบริการแต่ละด้านที่แตกต่างกันตามกลุ่มอายุ และเพื่อให้ได้ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชนแออัดและครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากคนหลาย ๆ รุ่น ตามเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้เลือกประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 7 ชุมชน ซึ่งมีจำนวนหลังคาเรือนทั้งสิ้น 350 หลังคาเรือน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ซึ่งการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชาชนในเขตพื้นที่ชุมชนแออัดไม่สามารถทราบจำนวนประชากรที่แท้จริงได้จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามคำแนะนำของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) คือหากจำนวนประชากรมีขนาดใหญ่มาก เช่น จำนวน 1 ล้านคน ขึ้นไป จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ จำนวน 384 คน แต่งานวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเพิ่มขึ้นเป็น 402 คน เพื่อให้ได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ใน 7 ชุมชน มีจำนวนเท่าเทียมกัน

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (ใช้วิธีสุ่มแบบเชิงชั้นแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ) โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยเลือกชุมชนที่จะศึกษา จำนวน 7 ชุมชน ซึ่งเป็นชุมชนที่ก่อตั้งมากกว่า 30 ปี โดย 7 ชุมชนนี้ กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษามี จำนวน 402 คน
2. ผู้วิจัยได้แบ่งรุ่นอายุเป็นชั้นภูมิซึ่งมี 3 รุ่น ได้แก่ 1. รุ่นปู่ย่าตายาย 2. รุ่นพ่อแม่ 3. รุ่นลูก โดยแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จำนวนเท่า ๆ กัน โดยในแต่ละหลังคาเรือน ผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 รุ่น ในการสอบถาม 2. จากการแบ่งรุ่นอายุได้ 3 รุ่น จำนวนเท่า ๆ กัน ได้รุ่น ละ 134 คน ขั้นตอนต่อมาผู้วิจัยได้แบ่งตามเกณฑ์เพศ จากกลุ่มรุ่นอายุอีกชั้นหนึ่งคือ รุ่นอายุ 1 รุ่น แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง โดยแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม จำนวนเท่า ๆ กัน ผลที่ได้คือรุ่นปู่ย่าตายาย จำนวน 134 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 67 คน เพศหญิง จำนวน 67 คน รุ่นพ่อแม่ จำนวน 134 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 67 คน เพศหญิง จำนวน 67 คน และรุ่นลูก จำนวน 134 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 67 คน เพศหญิง จำนวน 67 คน แสดงให้เห็นเป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ 7 ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ที่	ชุมชนแออัด	หลังคา เรือน ทั้งสิ้น	จำนวน หลัง คาเรือน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่างแต่ ละหลังคา เรือน	รุ่นปู่ย่า		รุ่นพ่อแม่		รุ่นลูก	
					ตายาย	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
1	รัชมิ่งคลาภิเชก	97	56	112	19	19	19	18	19	18
2	จันทร์วิโรจน์	57	32	64	11	11	11	11	10	10
3	หลังสนามกีฬากลาง	35	20	40	7	7	6	6	7	7
4	อยู่ปูน	48	28	56	9	9	9	9	10	10
5	เกาะเสือ	61	35	70	11	11	12	12	12	12
6	คลองเตย	17	10	20	3	4	3	4	3	3
7	ทุ่งเสา	35	20	40	7	6	7	7	6	7
	รวม	350	201	402	67	67	67	67	67	67

ภาพประกอบ 8 จำนวนการสุ่มตัวอย่างในงานวิจัย

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

- 3.1.1 เพศ
- 3.1.2 ศาสนา
- 3.1.3 อายุ
- 3.1.4 ระดับการศึกษา
- 3.1.5 อาชีพ
- 3.1.6 ภูมิลำเนาเดิม
- 3.1.7 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน
- 3.1.8 สถานะในชุมชน
- 3.1.9 ชุมชนที่อาศัย

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดประกอบด้วย

- 3.2.1 การพัฒนาด้านสังคม
- 3.2.2 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.2.3 การพัฒนาเศรษฐกิจ

3.2.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ในการศึกษาความต้องการในการพัฒนาชุมชนของคนในชุมชนแออัด โดยเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด จำนวน 7 ชุมชน
2. กำหนดวิธีการเก็บข้อมูล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) แบบที่มีโครงสร้างแน่นอน
3. กำหนดเครื่องมือเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เทคนิครูปแบบของการให้ตอบข้อมูลแบบตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) โดยให้ระบุข้อมูลทั้งสองชุด คือ ระดับของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ในที่นี้ผู้วิจัยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นางสาววิรัชชัยและสุวิมล ว่องวาณิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วยค่า D (I คือสภาพที่คาดหวัง D คือ สภาพปัจจุบัน) เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม
4. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัยที่ได้ แล้วนำเสนอเป็นรายงานต่อไป

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 2 ชนิด คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุดและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด ใช้แบบสอบถามสอบถามในเรื่องความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ คือ แบบสอบถามสำหรับประชาชนในชุมชนแออัดและใช้แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ผู้อำนวยการศูนย์ภาคใต้การรถไฟแห่งประเทศไทยและเจ้าของที่ดินชุมชนหลังสนามกีฬากลาง (ที่ดินเอกชน)

1. แบบสอบถามสำหรับประชาชนในชุมชนแออัด แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามปลายปิดในรูปแบบตรวจรายการ (Checklist Questions) โดยเป็นคำถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice Questions)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด เป็นการให้ข้อมูลในรูปของคะแนนมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Questions) โดยใช้เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) โดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุงเป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวานิช (2550 : 114)

ส่วนที่ 3 สอบถามถึงความต้องการอื่น ๆ ที่ต้องการให้เทศบาลนำไปใช้สำหรับการพัฒนา โดยเป็นคำถามเปิด (Open-ended Questions)

2. แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ผู้อำนวยการศูนย์ภาคใต้การรถไฟแห่งประเทศไทยและเจ้าของที่ดินชุมชนหลังสนามกีฬากลาง (ที่ดินเอกชน) ใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Questionnaire) ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องการได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในที่นี้เป็นการเก็บข้อมูลในด้านทัศนคติเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด การพัฒนาชุมชนแออัด ปัญหาอุปสรรคและเงื่อนไขในการพัฒนาชุมชนแออัด ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาชุมชนแออัด เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่และนำผลการศึกษาเสนอต่อเทศบาลให้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการแก้ปัญหาชุมชนแออัดตามความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชนแออัดและถูกต้องตามความต้องการของแต่ละชุมชนและเป็นแนวทางพัฒนาและแก้ปัญหาชุมชนแออัดในพื้นที่อื่น ๆ

การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.อาคม ใจแก้ว ดร.ชาติ ไตรจันทร์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ธรรมสังการ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยหรือไม่และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเที่ยงตรงยิ่งขึ้น

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทำการทดสอบก่อนการปฏิบัติงานจริง (Pre-test) โดยทำการทดสอบจากเครื่องมือชุด

เดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในชุมชนรัตนวิบูลย์ ซึ่งอยู่นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา จำนวน 30 ชุด จากนั้นได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) โดยครอนบาช (Cronbach) เป็นผู้พัฒนาขึ้นมา (ธวัชชัย งามสันติวงศ์, 2543 : 609-630) ซึ่งผู้วิจัยได้คำนวณด้วยคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คำนวณได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530 : 119-120) จึงถือว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นคือ 0.976

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของลักษณะข้อมูล สามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย บทความ สื่อสารสนเทศ ยุทธศาสตร์ของเทศบาล ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการศึกษาเอกสาร (Documentary Research)

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมด้วยวิธีการสำรวจความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่ที่ทำการศึกษาคือประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่มีโครงสร้างแน่นอน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลชุมชนแออัดจากเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. รวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแออัด ความยากจนของคนจนเมือง ความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดและนโยบายของเทศบาลนครหาดใหญ่

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลและรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่เทศบาล (นักพัฒนาชุมชน) ของเทศบาลนครหาดใหญ่เกี่ยวกับรายละเอียดของคำถามในแต่ละข้อ

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยสอบถามประชาชนในชุมชนแออัดด้วยตนเองจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างไว้ เพื่อได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและคอยชี้แจงกรณีมีปัญหา

5. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามและรับแบบสอบถามกลับคืนทันทีหลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว

6. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ถามประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

7. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์และทำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาชุมชนแออัด ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ผู้อำนวยการศูนย์ภาคใต้การรถไฟแห่งประเทศไทยและเจ้าของที่ดินชุมชนหลังสนามกีฬากลาง (ที่ดินเอกชน)

8. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ สรุปผลร่วมกับข้อมูลที่ได้จากประชาชนในชุมชนแออัดและนำเสนอเป็นผลงานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows Version 13.0 (Statistical Product for the Social Science) เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รวบรวม ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) สำหรับหาระดับความต้องการจำเป็นของประชาชน
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับวัดการกระจายของข้อมูล
4. ใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นางลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวาณิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วยค่า D (I คือสภาพที่คาดหวัง D คือ สภาพปัจจุบัน)
5. ค่า t-test และค่า F-test (One-way Anova) สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร หากพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จะนำไปทำการเปรียบเทียบรายคู่
6. ส่วนคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม จะทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 3 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้นำเสนอจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและลำดับขั้นตอนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ F
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ t
Sig	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เงื่อนไขที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	193	48.0
หญิง	209	52.0
รวม	402	100.0
ศาสนา		
พุทธ	372	92.5
อื่น ๆ (อิสลามกับคริสต์)	30	7.5
รวม	402	100.0
รุ่นอายุ		
รุ่นลูก (อายุ 15-30 ปี)	142	35.3
รุ่นพ่อแม่ (อายุ 31-55 ปี)	158	39.3
รุ่นปู่ย่าตายาย (อายุ 56 ปีขึ้นไป)	102	25.4
รวม	402	100.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	221	55.0
มัธยมศึกษา/ปวช.	118	29.4
ปวส./อนุปริญญาและปริญญาตรีขึ้นไป	63	15.7
รวม	402	100.0
อาชีพ		
พนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจและรับราชการ	13	3.2
ธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร	69	17.2
รับจ้าง/แรงงานทั่วไป	167	41.5
นักเรียน/นักศึกษา	33	8.2
ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน	120	29.9
รวม	402	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภูมิลำเนาเดิม		
ในพื้นที่	126	31.3
ย้ายมาจากที่อื่น	276	68.7
รวม	402	100.0
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน		
5 ปี ลงมา	115	28.6
6 - 10 ปี	106	26.4
11 - 15 ปี	51	12.7
16 - 20 ปี	52	12.9
21 ปีขึ้นไป	78	19.4
รวม	402	100.0
สถานะในชุมชน		
ไม่มี	367	91.3
มี	35	8.7
รวม	402	100.0
ชุมชน		
ชุมชนรัชม้งคลาภิเชก	112	27.9
ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง	40	10.0
ชุมชนเกาะเสือ	70	17.4
ชุมชนคลองเตย	20	5.0
ชุมชนทุ่งเสา	40	10.0
ชุมชนอู่ญี่ปุ่น	56	13.9
ชุมชนจันทรวีโรจน์	64	15.9
รวม	402	100.0

จากตาราง 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อธิบายและนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

1. เพศ กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 50.0
2. ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 92.5 และนับถือศาสนาอื่นๆ (อิสลามกับคริสต์) ร้อยละ 7.5

3. รุ่นอายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นรุ่นพ่อแม่ (อายุ 31-55 ปี) ร้อยละ 39.8 รองลงมา คือ รุ่นลูก (อายุ 15-30 ปี) ร้อยละ 35.3 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ รุ่นป้าตายาย (อายุ 56 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 25.4

4. ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 55.0 รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 29.4 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ การศึกษาระดับปวส./อนุปริญญาและปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 15.7

5. ภูมิลำเนาเดิม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ย้ายมาจากพื้นที่อื่น ร้อยละ 68.7 และเป็น คนในพื้นที่ ร้อยละ 31.3

6. อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง/แรงงานทั่วไป ร้อยละ 41.5 รองลงมา ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน ร้อยละ 29.9 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร ร้อยละ 17.2 นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 8.2 ร้อยละ 2.5 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจ และรับราชการ ร้อยละ 3.2

7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยในชุมชนเป็นเวลา 5 ปี ลงมา ร้อยละ 28.6 รองลงมา คือ ระยะเวลา 6-10 ปี ร้อยละ 26.4 ระยะเวลา 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 19.4 ระยะเวลา 16-20 ปี ร้อยละ 12.9 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ ระยะเวลา 11-15 ปี ร้อยละ 12.7

8. สถานะในชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีสถานะในชุมชน ร้อยละ 91.3 และมี เพียง ร้อยละ 8.7 ที่มีสถานะในชุมชน

9. ชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนรัชมังคลาภิเชก ร้อยละ 27.9 รองลงมา คือ ชุมชนเกาะเสือ ร้อยละ 17.4 ชุมชนจันทรวีโรจน์ ร้อยละ 15.9 ชุมชนอู่ญี่ปุ่น ร้อยละ 13.9 ชุมชนทุ่งเสาและชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ร้อยละ 10.0 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ ชุมชนคลองเตย ร้อยละ 5.0

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนคร
หาดใหญ่

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชน
แออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยรวมและจำแนกรายข้อ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่คาดหวัง		ความต้องการ Priority Needs Index (PNI)
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อน หย่อนใจประจำชุมชน	2.04	1.156	3.98	0.930	0.95
2. บำรุง รักษาสวนสาธารณะที่ พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	2.03	1.118	3.91	0.947	0.93
3. มีการป้องกันสาธารณสุขและอัคคีภัย	2.25	1.174	4.12	0.882	0.83
4. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน	2.27	1.207	4.13	0.812	0.82
5. มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำชุมชน	2.24	1.131	3.94	0.908	0.76
6. ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน	2.20	1.120	3.79	0.949	0.72
7. จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	2.43	1.191	4.13	0.929	0.70
8. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในชุมชน	2.42	1.231	4.12	0.879	0.70
9. ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในชุมชน	2.42	1.213	4.11	0.892	0.70
10. ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัด	2.35	1.127	3.94	0.935	0.68
11. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย ให้สะอาด	2.39	1.129	4.00	0.804	0.67
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะมูล ฝอยและการคัดแยกขยะ	2.22	1.177	3.67	1.029	0.65
13. จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อม ที่ดีให้คนในชุมชน	2.47	1.152	4.05	0.821	0.64
14. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายใน ชุมชน	2.44	1.067	4.00	0.828	0.64
15. จัดให้มีอาสาสมัครประจำชุมชน เพื่อช่วยเหลือชุมชนในด้านต่าง ๆ	2.38	1.206	3.88	0.884	0.63

ตาราง 2 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่คาดหวัง		ความต้องการ Priority Needs Index (PNI)
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
16. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ชอบ ด้วยกฎหมายให้คนในชุมชน	2.62	1.176	4.21	0.856	0.61
17. ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญา ท้องถิ่น	2.27	1.185	3.63	1.019	0.60
18. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	2.42	1.241	3.82	0.884	0.58
19. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา	2.45	1.241	3.85	0.912	0.57
20. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาตนเองตามโครงการ ต่างๆที่เทศบาลจัดขึ้น	2.45	1.166	3.84	0.923	0.57
21. สนับสนุน และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น	2.38	1.180	3.67	1.012	0.54
22. เสริมสร้างกิจกรรมภายในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีใน ครอบครัว	2.50	1.203	3.81	0.965	0.52
23. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	2.72	1.229	4.03	0.875	0.48
24. มีตัวแทนของประชาชนในการนำ ปัญหาและความต้องการของประชาชน มาเสนอให้เทศบาลช่วยเหลือ	2.76	1.213	4.02	0.857	0.46
25. ดูแลช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพ ผู้พิการ ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	2.97	1.226	4.09	0.900	0.38
26. สงเคราะห์มารดาและบุตร (ให้นม-ไข่ฟรี)	3.07	1.305	4.14	0.867	0.35
27. มีการป้องกันและระงับโรคติดต่อใน ชุมชน	3.05	1.244	4.09	0.859	0.34
28. จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล	2.80	1.224	3.72	0.980	0.33
29. กำจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง	3.09	1.238	4.04	0.894	0.31
30. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	3.31	1.147	4.12	0.929	0.24
เฉลี่ยรวม	2.51	0.813	3.96	0.593	0.58

จากตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาด้านสังคม อธิบายและนำเสนอผลการศึกษาได้ ดังนี้

ระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.58 เมื่อพิจารณาจำแนกรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความต้องการในการพัฒนามากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่ จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน รองลงมา คือบำรุง รักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวมและจำแนกรายข้อ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่คาดหวัง		ความต้องการ Priority Needs Index (PNI)
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	2.15	1.179	3.80	1.103	0.77
2. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.21	1.086	3.78	0.941	0.71
3. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชน	2.26	1.099	3.79	0.938	0.68
4. รักษาความสะอาดบนถนนทางเดิน สาธารณะในชุมชน	2.46	1.221	4.12	0.884	0.67
เฉลี่ยรวม	2.26	0.967	3.87	0.772	0.71

จากตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบายและนำเสนอผลการศึกษาได้ ดังนี้

ระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.71 เมื่อพิจารณาจำแนกรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความต้องการในการพัฒนามากที่สุด 2 อันดับแรก ได้แก่ มีระบบบำบัดน้ำเสีย รองลงมา คือสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือรักษาความสะอาดบนถนนทางเดินสาธารณะในชุมชน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมและจำแนกรายข้อ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่คาดหวัง		ความต้องการ Priority Needs Index (PNI)
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและช่วยจัดหาตลาดแรงงาน	1.98	1.162	4.14	0.899	1.09
2. อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	1.96	1.131	4.09	0.900	1.09
3. เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภค ราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)	2.05	1.233	4.14	0.884	1.02
4. ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	2.09	1.272	4.15	0.868	0.99
5. ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจและสหกรณ์ในชุมชน	2.03	1.116	3.89	0.977	0.92
6. ส่งเสริมและพัฒนาการปลูกพืชสวนในชุมชน	2.03	1.154	3.78	1.050	0.86
เฉลี่ยรวม	2.02	0.980	4.03	0.757	1.00

จากตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ อธิบายและนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

ระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 เมื่อพิจารณาจำแนกรายข้อพบว่าข้อที่มีระดับความต้องการในการพัฒนามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและช่วยจัดหาตลาดแรงงาน รองลงมา คืออบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชนและเทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภคราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น) ตามลำดับ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือส่งเสริมและพัฒนาการปลูกพืชสวนในชุมชน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยรวมและจำแนกรายข้อ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่คาดหวัง		ความต้องการ Priority Needs Index (PNI)
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์ สาธารณะในชุมชน	2.15	1.276	4.11	1.137	0.91
2. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน	2.42	1.251	4.29	0.819	0.77
3. สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าใน ชุมชน	2.39	1.231	4.23	0.893	0.77
4. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน	2.22	1.096	3.85	0.948	0.73
5. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำ ในชุมชน	2.48	1.312	4.23	0.934	0.71
6. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมใน ชุมชน	2.55	1.319	4.15	0.979	0.63
7. สร้างส้วมสาธารณะ	1.82	1.054	2.51	1.628	0.38
8. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่าง ให้ทั่วถึงกับความต้องการของคน ในชุมชน	3.42	1.332	4.16	1.043	0.22
เฉลี่ยรวม	2.43	0.936	3.94	0.694	0.62

จากตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอธิบายและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนี้

ระดับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.62 เมื่อพิจารณาจำแนกรายข้อ พบว่าข้อที่มีระดับความต้องการในการพัฒนามากที่สุด ได้แก่ สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือปรับปรุงระบบไฟฟ้าแสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของคนในชุมชน

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
1. ควรปรับปรุงถนนหนทางในชุมชนให้ดีกว่านี้โดยเร่งด่วน	55
2. ควรขยายระบบท่อประปาให้มีขนาดใหญ่ครอบคลุมทุกชุมชน	38
3. ค่าไฟฟ้าและน้ำประปามีราคาแพง	27
4. ควรปรับปรุงระบบระบายน้ำให้ดีกว่านี้โดยเร่งด่วน	15
5. ควรแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน	12
6. ควรเพิ่มถังขยะในชุมชนให้มากกว่านี้	9
7. ควรสร้างสวนสาธารณะและลานออกกำลังกายในชุมชน	6
รวม	162

จากตาราง 6 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่อธิบายและนำเสนอผลการศึกษาได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ควรปรับปรุงถนนหนทางในชุมชนให้ดีกว่านี้โดยเร่งด่วน รองลงมา คือ ควรขยายระบบท่อประปาให้มีขนาดใหญ่ครอบคลุมทุกชุมชนและค่าไฟฟ้าและน้ำประปามีราคาแพง ตามลำดับและประชาชนต้องการให้เทศบาลนครหาดใหญ่เข้ามาดูแลและให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชนแออัดมากขึ้น แม้เป็นเพียงส่วนเล็กน้อยในสังคม ในอำเภอหาดใหญ่ แต่ก็ประชาชนในความดูแลของเทศบาลนครหาดใหญ่เช่นกัน ถึงแม้เทศบาลจะเข้ามาช่วยเหลือในหลายๆเรื่อง อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออกบ้านเลขที่ เพื่อมีสิทธิ์ในการจ่ายค่าน้ำค่าไฟที่ราคาถูก ในเรื่องของถนนหนทาง ความช่วยเหลือต่างๆ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมทุกชุมชน ต้องการให้เทศบาลเข้ามาช่วยเหลือชุมชนแออัดทุกชุมชนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน อีกทั้งต้องการให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลเข้ามาตรวจเยี่ยมคนในชุมชนแออัดบ้างเพื่อจะได้เห็นถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงและจะได้แก้ไขปัญหามาได้ตรงจุดต่อไป

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมสังคมโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามเพศ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	เพศ				t	Sig
	เพศชาย		เพศหญิง			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล	0.18	0.370	0.23	0.475	1.269	0.205
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน	0.32	0.419	0.41	0.407	2.064*	0.040
3. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	0.28	0.466	0.35	0.468	1.536	0.125
4. สนับสนุนและส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น	0.25	0.465	0.33	0.464	1.767	0.078
5. ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น	0.26	0.557	0.34	0.522	1.394	0.164
6. เสริมสร้างกิจกรรมภายในครอบครัวเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	0.26	0.431	0.31	0.406	1.051	0.294
7. สงเคราะห์มารดาและบุตร (ให้นม-ไข่ฟรี)	0.21	0.435	0.22	0.479	0.154	0.877
8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	0.24	0.444	0.31	0.440	1.334	0.183
9. ดูแลช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพ ผู้พิการ ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	0.18	0.454	0.25	0.486	1.220	0.223
10. กำจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง	0.16	0.566	0.17	0.500	0.051	0.959
11. มีการป้องกันและระงับโรคติดต่อในชุมชน	0.22	0.440	0.18	0.481	1.006	0.315
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะ	0.31	0.451	0.35	0.469	0.757	0.449
13. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา	0.31	0.482	0.33	0.327	0.369	0.712
14. มีศูนย์กีฬา นันทนาการประจำชุมชน	0.37	0.371	0.41	0.329	1.199	0.231
15. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน	0.40	0.335	0.43	0.436	0.754	0.451

ตาราง 7 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	เพศ				t	Sig
	เพศชาย		เพศหญิง			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
16. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้ สะอาด	0.34	0.401	0.40	0.310	1.822	0.069
17. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ขอบด้วย กฎหมายให้คนในชุมชน	0.29	0.490	0.39	0.312	2.508*	0.013
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ให้คนในชุมชน	0.35	0.362	0.35	0.377	0.182	0.855
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0.15	0.531	0.10	0.582	0.819	0.413
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายใน ชุมชน	0.33	0.313	0.38	0.332	1.733	0.084
21. จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อน หย่อนใจประจำชุมชน	0.40	0.453	0.47	0.446	1.398	0.163
22. บำรุง รักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อน หย่อนใจประจำชุมชน	0.40	0.449	0.47	0.328	1.865	0.063
23. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วน ในการพัฒนาตนเองตามโครงการ ต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น	0.28	0.363	0.37	0.338	2.358*	0.019
24. มีตัวแทนของประชาชนในการนำ ปัญหาและความต้องการของ ประชาชนมาเสนอให้เทศบาล ช่วยเหลือ	0.26	0.366	0.31	0.332	1.240	0.216
25. ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัด	0.31	0.462	0.39	0.454	1.691	0.092
26. จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	0.33	0.411	0.41	0.321	2.231	0.026
27. จัดให้มีอาสาสมัครประจำชุมชน เพื่อช่วยเหลือชุมชนในด้านต่าง ๆ	0.30	0.442	0.35	0.477	1.065	0.288
28. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในชุมชน	0.35	0.374	0.41	0.345	1.630	0.104

ตาราง 7 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	เพศ				t	Sig
	เพศชาย		เพศหญิง			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
29. ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในชุมชน	0.35	0.369	0.37	0.519	0.391	0.696
30. มีการป้องกันสาธารณภัยและ อัคคีภัย	0.40	0.323	0.43	0.456	0.880	0.379
เฉลี่ยรวม	0.32	0.24	0.37	0.221	2.044*	0.042

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมมากกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ t-test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามี 3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมายให้คนในชุมชนและส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองตามโครงการต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น

จากตาราง 2 พบว่ามี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศตามตาราง 7 พบว่า มี 8 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิงและเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด คือ มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำชุมชน จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชน จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน บำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนและมีการป้องกันสาธารณภัยและอัคคีภัย โดยมี 5 ข้อ ที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีความต้องการมากที่สุด คือ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาด ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัดและจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามเพศ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	เพศ				t	Sig
	เพศชาย		เพศหญิง			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.33	0.449	0.39	0.404	1.368	0.172
2. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ใน ชุมชน	0.30	0.454	0.40	0.379	2.441*	0.015
3. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	0.36	0.413	0.37	0.460	0.243	0.808
4. รักษาความสะอาดบนถนน ทางเดิน สาธารณะในชุมชน	0.33	0.354	0.38	0.427	1.300	0.194
เฉลี่ยรวม	0.35	0.308	0.40	0.346	1.504	0.133

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมมากกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีเพียงข้อเดียวที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชน

จากตาราง 3 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ ตามตาราง 8 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิงและเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ มีระบบบำบัดน้ำเสีย โดยมี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชน และรักษาความสะอาดบนถนนทางเดินสาธารณะในชุมชน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
โดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามเพศ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	เพศ				t	Sig
	เพศชาย		เพศหญิง			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและ ช่วยจัดหาตลาดแรงงาน	0.45	0.372	0.52	0.368	1.958	0.051
2. อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพ แก่คนในชุมชน	0.46	0.356	0.50	0.373	1.099	0.273
3. ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อประกอบ อาชีพแก่คนในชุมชน	0.41	0.554	0.49	0.372	1.756	0.080
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจ และสหกรณ์ในชุมชน	0.38	0.497	0.46	0.376	1.783	0.075
5. ส่งเสริมและพัฒนากิจการปลูกพืชสวนใน ชุมชน	0.40	0.416	0.42	0.381	0.371	0.711
6. เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภค ราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)	0.44	0.417	0.48	0.435	0.934	0.351
เฉลี่ยรวม	0.44	0.337	0.50	0.262	2.000*	0.046

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการ
จำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมมากกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบ
ความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชน
ในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ
t-test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบ
ว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 4 พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการ
จำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศตามตาราง 9 พบว่าทุก
ข้อกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิงและเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้าน
การพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามเพศ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	เพศ				t	Sig
	เพศชาย		เพศหญิง			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน	0.35	0.393	0.39	0.389	1.289	0.198
2. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน	0.37	0.339	0.42	0.410	0.834	0.405
3. สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าใน ชุมชน	0.35	0.457	0.39	0.488	0.131	0.896
4. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำใน ชุมชน	0.34	0.381	0.34	0.629	1.065	0.288
5. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่างให้ ทั่วถึงกับความต้องการของคนใน ชุมชน	0.02	0.736	0.02	0.952	0.730	0.466
6. สร้างส้วมสาธารณะ	0.01	0.810	0.01	0.592	0.898	0.370
7. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์ สาธารณะในชุมชน	0.35	0.501	0.40	0.599	1.043	0.298
8. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมใน ชุมชน	0.34	0.364	0.30	0.502	1.289	0.198
เฉลี่ยรวม	0.34	0.276	0.37	0.272	1.322	0.187

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมมากกว่าเพศชาย อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 5 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศตามตาราง 10 พบว่า มี 4 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิงและเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด คือ จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน สร้าง

และปรับปรุงถนนในชุมชน สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชนและสร้างและปรับปรุงโทรศัพท์
สาธารณะในชุมชน

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้าน
สังคมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามศาสนา

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ศาสนา				t	Sig
	พุทธ		อื่นๆ			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล	0.21	0.435	0.18	0.303	0.191	0.848
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน	0.37	0.417	0.36	0.395	0.220	0.826
3. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	0.33	0.427	0.20	0.821	0.881	0.379
4. สนับสนุน และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น	0.30	0.457	0.26	0.570	0.477	0.633
5. ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญา ท้องถิ่น	0.31	0.492	0.12	0.954	1.351	0.178
6. เสริมสร้างกิจกรรมภายในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีใน ครอบครัว	0.29	0.406	0.36	0.559	1.530	0.127
7. ส่งเคราะห์มารดาและบุตร (ให้นม-ไข่ฟรี)	0.22	0.446	0.13	0.572	0.627	0.531
8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	0.28	0.425	0.24	0.632	0.934	0.351
9. ดูแลช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพ ผู้พิการ ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	0.22	0.480	0.25	0.349	1.160	0.247
10. กำจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง	0.18	0.505	0.05	0.807	1.162	0.246
11. มีการป้องกันและระงับโรคติดต่อใน ชุมชน	0.21	0.458	0.16	0.504	0.549	0.583
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะมูล ฝอยและการคัดแยกขยะ	0.34	0.444	0.17	0.611	2.117*	0.035
13. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา	0.34	0.355	0.15	0.832	2.733*	0.007
14. มีศูนย์กีฬานันทนาการประจำชุมชน	0.40	0.336	0.33	0.500	0.403	0.687
15. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำ ชุมชน	0.41	0.396	0.43	0.294	0.840	0.401

ตาราง 11 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ศาสนา				t	Sig
	พุทธ		อื่นๆ			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
16. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้ สะอาด	0.39	0.320	0.19	0.663	1.616	0.107
17. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ชอบด้วย กฎหมายให้คนในชุมชน	0.34	0.382	0.27	0.699	0.377	0.707
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ให้คนในชุมชน	0.36	0.361	0.27	0.460	0.343	0.731
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0.12	0.561	0.13	0.510	0.078	0.938
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายใน ชุมชน	0.36	0.322	0.28	0.337	0.397	0.692
21. จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อน หย่อนใจประจำชุมชน	0.43	0.443	0.46	0.535	1.442	0.150
22. บำรุง รักษาสวนสาธารณะที่ พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	0.44	0.377	0.38	0.573	0.271	0.787
23. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วน ในการพัฒนาตนเองตามโครงการ ต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น	0.33	0.335	0.31	0.535	0.882	0.378
24. มีตัวแทนของประชาชนในการนำ ปัญหาและความต้องการของ ประชาชนมาเสนอให้เทศบาล ช่วยเหลือ	0.29	0.331	0.22	0.531	0.289	0.772
25. ควบคุมและจัดระเบียบชุมชน แออัด	0.37	0.391	0.10	0.940	2.438*	0.015
26. จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	0.38	0.352	0.19	0.526	1.641	0.102
27. จัดให้มีอาสาสมัครประจำชุมชน เพื่อช่วยเหลือชุมชนในด้านต่างๆ	0.33	0.451	0.30	0.567	0.750	0.454
28. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในชุมชน	0.40	0.339	0.17	0.529	1.386	0.166
29. ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในชุมชน	0.37	0.440	0.25	0.553	0.656	0.512

ตาราง 11 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ศาสนา				t	Sig
	พุทธ		อื่นๆ			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
30. มีการป้องกันสาธารณภัยและ อัคคีภัย	0.42	0.396	0.36	0.375	0.394	0.694
เฉลี่ยรวม	0.35	0.224	0.30	0.319	0.303	0.762

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมมากกว่าศาสนาอื่น ๆ อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของศาสนาโดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามี 3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะ จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬาและควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัด

จากตาราง 2 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามศาสนาตามตาราง 11 พบว่ามี 5 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทั้งศาสนาพุทธและอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด คือ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน บำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำและมีการป้องกันสาธารณภัยและอัคคีภัย โดยมี 8 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาพุทธมีความต้องการมากที่สุด คือ มีศูนย์กีฬานันทนาการประจำชุมชน จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชนชุมชน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนและการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาดปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัดและจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนา
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามศาสนา

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	ศาสนา				t	Sig
	พุทธ		อื่นๆ			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.37	0.371	0.21	0.864	1.939	0.053
2. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ใน ชุมชน	0.36	0.396	0.17	0.640	1.363	0.174
3. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	0.37	0.425	0.26	0.563	0.317	0.752
4. รักษาความสะอาดบนถนน ทางเดิน สาธารณะในชุมชน	0.36	0.390	0.31	0.417	0.138	0.890
เฉลี่ยรวม	0.39	0.318	0.30	0.435	0.596	0.552

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมมากกว่าศาสนาอื่นๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามศาสนา โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามศาสนา ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 3 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามศาสนา ตามตาราง 12 พบว่ามีทุกข้อที่กลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาพุทธ มีความต้องการมากที่สุด

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนา
เศรษฐกิจโดยภาพรวม และรายข้อจำแนกตามศาสนา

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	ศาสนา				t	Sig
	พุทธ		อื่น ๆ			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชน และช่วยจัดหาตลาดแรงงาน	0.48	0.350	0.46	0.577	1.161	0.246
2. อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพ แก่คนในชุมชน	0.48	0.344	0.45	0.567	1.086	0.278
3. ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อ ประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	0.46	0.429	0.23	0.831	1.318	0.188
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจ และสหกรณ์ในชุมชน	0.44	0.368	0.19	0.952	1.988*	0.047
5. ส่งเสริมและพัฒนากิจการปลูกพืชสวนใน ชุมชน	0.42	0.388	0.32	0.509	0.098	0.921
6. เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภค ราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)	0.47	0.410	0.32	0.585	0.864	0.387
เฉลี่ยรวม	0.48	0.276	0.37	0.535	0.147	0.883

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมมากกว่าศาสนาอื่น ๆ อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามศาสนา โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจและสหกรณ์ในชุมชน

จากตาราง 4 พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามศาสนา ตามตาราง 13 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างนับถือทั้งศาสนาพุทธและศาสนาอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด โดยมี 4 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาพุทธ มีความต้องการมากที่สุด คือ ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน

ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจและสหกรณ์ในชุมชนส่งเสริมและพัฒนาการปลูกพืชสวนในชุมชน และเทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภคราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามศาสนา

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ศาสนา				t	Sig
	พุทธ		อื่น ๆ			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน	0.38	0.379	0.28	0.516	0.449	0.654
2. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน	0.41	0.335	0.30	0.719	0.876	0.381
3. สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าใน ชุมชน	0.39	0.428	0.20	0.844	1.575	0.116
4. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำใน ชุมชน	0.35	0.501	0.26	0.716	0.998	0.319
5. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่างให้ ทั่วถึงกับความต้องการของคนใน ชุมชน	0.02	0.866	0.03	0.650	0.088	0.930
6. สร้างส้วมสาธารณะ	0.03	0.705	0.19	0.737	1.241	0.215
7. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะ ในชุมชน	0.39	0.495	0.22	1.024	0.902	0.368
8. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมใน ชุมชน	0.33	0.447	0.29	0.315	0.336	0.737
เฉลี่ยรวม	0.36	0.273	0.31	0.297	0.158	0.875

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาพุทธ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมมากกว่าศาสนาอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามศาสนา โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามศาสนาไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 5 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามศาสนาตามตาราง 14 พบว่า มี 4 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาพุทธมีความต้องการมากที่สุด คือ จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชนสร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชนและสร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวม และรายข้อ จำแนกตามรุ่นอายุ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	รุ่นอายุ						F	Sig	เปรียบเทียบ รายชื่อ
	รุ่นลูก (1)		รุ่นพ่อแม่ (2)		รุ่นปู่ย่าตายาย (3)				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดให้มีโรงเรียนใน สังกัดเทศบาล	0.19	0.354	0.22	0.475	0.21	0.442	0.106	0.899	
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กในชุมชน	0.33	0.405	0.44	0.321	0.31	0.532	3.874*	0.022	(2)แตกต่าง กับ(1)และ (3)
3. ส่งเสริมการกีฬาและ นันทนาการ	0.32	0.445	0.32	0.481	0.30	0.481	0.094	0.910	
4. สนับสนุน และส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	0.28	0.408	0.29	0.529	0.32	0.439	0.247	0.781	
5. ส่งเสริมและสนับสนุน ภูมิปัญญาท้องถิ่น	0.28	0.468	0.32	0.519	0.29	0.659	0.273	0.761	
6. เสริมสร้างกิจกรรม ภายในครอบครัวเพื่อ เสริมสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีในครอบครัว	0.25	0.443	0.34	0.407	0.27	0.396	2.230	0.109	
7. สงเคราะห์มารดาและ บุตร (โหนดม-ชีพฟรี)	0.24	0.420	0.18	0.528	0.24	0.381	0.726	0.484	
8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	0.29	0.407	0.26	0.511	0.28	0.375	0.200	0.819	
9. ดูแลช่วยเหลือผู้ทุพ ภาพ ผู้พิการผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสใน ชุมชน	0.21	0.486	0.23	0.500	0.20	0.403	0.141	0.869	
10. กำจัดขยะมูลฝอย อย่างทั่วถึง	0.22	0.429	0.15	0.577	0.12	0.588	1.133	0.323	
11. มีการป้องกันและระงับ โรคติดต่อในชุมชน	0.20	0.524	0.19	0.438	0.23	0.402	0.163	0.850	

ตาราง 15 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	รุ่นอายุ						F	Sig	เปรียบ เทียบ รายคู่
	รุ่นลูก		รุ่นพ่อแม่		รุ่นปู่ย่าตายาย				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะ	0.33	0.473	0.31	0.511	0.36	0.347	0.263	0.769	
13. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา	0.35	0.377	0.33	0.359	0.30	0.520	0.460	0.631	
14. มีศูนย์กีฬานันทนาการประจำชุมชน	0.41	0.312	0.39	0.418	0.37	0.285	0.316	0.729	
15. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน	0.36	0.487	0.44	0.341	0.45	0.288	1.730	0.179	
16. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาด	0.37	0.354	0.37	0.356	0.36	0.375	0.054	0.947	
17. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมายให้คนในชุมชน	0.39	0.300	0.33	0.331	0.27	0.612	2.460	0.087	
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชน	0.38	0.336	0.36	0.331	0.29	0.456	2.009	0.136	
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0.13	0.713	0.12	0.399	0.13	0.524	0.014	0.986	
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน	0.40	0.323	0.34	0.345	0.33	0.285	1.898	0.151	
21. จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	0.43	0.567	0.45	0.415	0.41	0.295	0.266	0.767	
22. บำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	0.42	0.443	0.45	0.396	0.42	0.315	0.201	0.818	
23. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองตามโครงการต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น	0.35	0.323	0.31	0.381	0.31	0.349	0.494	0.611	

ตาราง 15 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	รุ่นอายุ						F	Sig	เปรียบเทียบ รายคู่
	รุ่นลูก		รุ่นพ่อแม่		รุ่นปู่ย่าตายาย				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
24. มีตัวแทนของ ประชาชนในการนำ ปัญหาและความ ต้องการของประชาชน มาเสนอให้เทศบาล ช่วยเหลือ	0.34	0.336	0.24	0.369	0.28	0.330	2.799	0.062	
25. ควบคุมและจัด ระเบียบชุมชนแออัด	0.36	0.501	0.36	0.351	0.32	0.541	0.295	0.744	
26. จัดกิจกรรมส่งเสริม ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	0.40	0.384	0.35	0.399	0.37	0.297	0.847	0.429	
27. จัดให้มีอาสาสมัคร ประจำชุมชนเพื่อ ช่วยเหลือชุมชนใน ด้านต่าง ๆ	0.36	0.450	0.31	0.445	0.30	0.496	0.742	0.477	
28. ป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด ในชุมชน	0.44	0.291	0.36	0.419	0.33	0.342	3.430	0.033	
29. ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในชุมชน	0.37	0.571	0.37	0.398	0.34	0.321	0.096	0.909	
30. มีการป้องกันสาธารณ ภัยและอัคคีภัย	0.38	0.496	0.44	0.352	0.42	0.282	0.919	0.400	
เฉลี่ยรวม	0.36	0.233	0.35	0.239	0.34	0.223	0.503	0.605	

จากตาราง 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรุ่นลูกมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างรุ่นปู่ย่าตายาย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมจำแนกตามรุ่นอายุ โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามรุ่นอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน

จากตาราง 2 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามรุ่นอายุตามตาราง 15 พบว่า มี 7 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทุกรุ่นอายุมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้าน

สังคมมากที่สุด คือ มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำชุมชน จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาด ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน บำรุงรักษา สวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำ จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีการป้องกันสาธารณสุขและอัคคีภัย โดยมี 4 ข้อ ที่กลุ่มตัวอย่างรุ่นลูกและรุ่นพ่อแม่มีความต้องการมากที่สุด คือ จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชนชุมชน ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัด ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชนและป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างรุ่นพ่อแม่มีความต้องการมากที่สุด คือ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนและมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างรุ่นลูกมีความต้องการมากที่สุด คือ จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามรุ่นอายุ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	รุ่นอายุ						F	Sig	เปรียบเทียบ รายคู่
	รุ่นลูก		รุ่นพ่อแม่		รุ่นปู่ย่าตายาย				
	(1)	SD	(2)	SD	(3)	SD			
1. สร้างจิตสำนึกในการ อนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	0.36	0.417	0.38	0.335	0.34	0.556	0.282	0.755	
2. พัฒนาปรับปรุงสภาพ ภูมิทัศน์ในชุมชน	0.35	0.419	0.32	0.470	0.37	0.337	0.398	0.672	
3. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	0.43	0.397	0.30	0.504	0.36	0.362	3.260*	0.039	1 แตกต่าง กับ 2 และ 3
4. รักษาความสะอาดบน ถนน ทางเดิน สาธารณะในชุมชน	0.39	0.432	0.36	0.364	0.32	0.376	1.000	0.369	
เฉลี่ยรวม	0.40	0.355	0.36	0.321	0.37	0.301	0.510	0.601	

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรุ่นลูก มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างรุ่นปู่ย่าตายาย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาล

นครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรุ่นอายุ โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามรุ่นอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีระบบบำบัดน้ำเสีย

จากตาราง 3 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามรุ่นอายุ ตามตาราง 16 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างรุ่นลูกและรุ่นพ่อแม่มีความต้องการมากที่สุด คือ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและรักษาความสะอาดบนถนนทางเดินสาธารณะในชุมชน โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างรุ่นลูกและรุ่นปู่ย่าตายายมีความต้องการมากที่สุด คือ พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชนและมีระบบบำบัดน้ำเสีย

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามรุ่นอายุ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	รุ่นอายุ						F	Sig	เปรียบเทียบ รายคู่
	รุ่นลูก (1)		รุ่นพ่อแม่ (2)		รุ่นปู่ย่าตายาย (3)				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. เทศบาลสำรวจผู้ ว่างงานในชุมชนและ ช่วยจัดหา ตลาดแรงงาน	0.46	0.393	0.48	0.385	0.53	0.311	1.153	0.317	
2. อบรมให้ความรู้การ ประกอบอาชีพแก่คนใน ชุมชน	0.48	0.331	0.48	0.363	0.47	0.413	0.033	0.968	
3. ช่วยเหลือด้านทุน ทรัพย์เพื่อประกอบ อาชีพแก่คนในชุมชน	0.44	0.500	0.45	0.432	0.46	0.500	0.101	0.904	
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ด้านเศรษฐกิจและ สหกรณ์ในชุมชน	0.44	0.352	0.46	0.382	0.35	0.604	2.357	0.096	
5. ส่งเสริมและพัฒนากการ ปลูกพืชสวนในชุมชน	0.41	0.397	0.41	0.428	0.41	0.352	0.008	0.992	
6. เทศบาลจัดสินค้า อุปโภค บริโภคราคาถูก ให้แก่ประชาชนใน ชุมชน (เช่น ข้าวสาร ราคาถูก เป็นต้น)	0.42	0.475	0.49	0.384	0.45	0.416	1.050	0.351	
เฉลี่ยรวม	0.46	0.294	0.47	0.328	0.48	0.278	0.081	0.923	

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรุ่นปู่ย่าตายาย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างรุ่นลูกมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตาม รุ่นอายุ โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามรุ่นอายุไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 4 พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามรุ่นอายุ ตามตาราง 17 พบว่า มีทุกข้อที่กลุ่มตัวอย่างทุกรุ่นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายชื่อ จำแนกตามรุ่นอายุ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน	รุ่นอายุ						F	Sig	เปรียบเทียบ รายชื่อ
	รุ่นลูก		รุ่นพ่อแม่		รุ่นปู่ย่าตายาย				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน	0.38	0.435	0.36	0.386	0.37	0.333	0.049	0.952	
2. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน	0.40	0.436	0.41	0.329	0.37	0.358	0.446	0.640	
3. สร้างและปรับปรุงทางเท้าในชุมชน	0.39	0.542	0.41	0.382	0.30	0.491	1.724	0.180	
4. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำในชุมชน	0.40	0.454	0.31	0.606	0.33	0.453	1.321	0.268	
5. ปรับปรุงระบบไฟฟ้าแสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของคนในชุมชน	0.08	0.764	0.02	0.941	0.01	0.823	0.563	0.570	
6. สร้างส้วมสาธารณะ	0.07	0.860	0.06	0.565	0.13	0.665	2.722	0.067	
7. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	0.38	0.616	0.39	0.556	0.34	0.444	0.311	0.733	
8. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมในชุมชน	0.36	0.452	0.31	0.452	0.30	0.399	0.683	0.506	
เฉลี่ยรวม	0.39	0.298	0.36	0.253	0.32	0.271	1.981	0.139	

จากตาราง 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรุ่นลูก มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างรุ่นปู่ย่าตายาย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมน้อยที่สุดอย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามรุ่นอายุ โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามรุ่นอายุ ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 5 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามรุ่นอายุตามตาราง 18 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทุกรุ่นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด คือ จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างรุ่นลูกและรุ่นพ่อแม่มีความต้องการมากที่สุด คือ สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชนและสร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายชื่อ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ระดับการศึกษา						F	Sig	เปรียบ เทียบ รายชื่อ
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา/ ปวช.		ปวส./ อนุปริญญา/ ปริญญาตรี				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดให้มีโรงเรียนใน สังกัดเทศบาล	0.22	0.466	0.18	0.390	0.22	0.340	0.425	0.654	
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กในชุมชน	0.37	0.462	0.35	0.353	0.37	0.347	0.077	0.926	
3. ส่งเสริมการกีฬาและ นันทนาการ	0.34	0.463	0.26	0.526	0.33	0.347	1.395	0.249	
4. สนับสนุน และส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	0.33	0.437	0.24	0.461	0.25	0.557	1.771	0.172	
5. ส่งเสริมและสนับสนุน ภูมิปัญญาท้องถิ่น	0.32	0.593	0.26	0.500	0.31	0.406	0.430	0.651	
6. เสริมสร้างกิจกรรม ภายในครอบครัวเพื่อ เสริมสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีในครอบครัว	0.31	0.417	0.25	0.457	0.31	0.345	0.852	0.427	
7. ส่งเสริมการค้าและ บุตร (ให้นม-ใช้ฟรี)	0.18	0.531	0.24	0.349	0.27	0.337	1.069	0.344	
8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	0.29	0.467	0.27	0.395	0.25	0.447	0.246	0.782	

ตาราง 19 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ระดับการศึกษา						F	Sig	เปรียบเทียบ รายคู่
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา/ ปวช.		ปวส./ อนุปริญญา/ ปริญญาตรี				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
9. ดูแลช่วยเหลือผู้พิการ ภาพ ผู้พิการผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสใน ชุมชน	0.23	0.472	0.22	0.398	0.19	0.586	0.190	0.827	
10. ทำจัดขยะมูลฝอย อย่างทั่วถึง	0.14	0.634	0.19	0.382	0.21	0.361	0.600	0.550	
11. มีการป้องกันและระงับ โรคติดต่อในชุมชน	0.22	0.431	0.24	0.337	0.09	0.698	2.337	0.098	
12. ให้ความรู้ในการลด ปริมาณขยะมูลฝอย และการคัดแยกขยะ	0.37	0.381	0.30	0.498	0.23	0.606	2.580	0.077	
13. จัดกิจกรรมส่งเสริม กีฬา	0.34	0.444	0.33	0.309	0.29	0.462	0.317	0.728	
14. มีศูนย์กีฬา นันทนาการประจำ ชุมชน	0.40	0.329	0.37	0.412	0.40	0.303	0.291	0.748	
15. จัดให้มีศูนย์ สาธารณสุขประจำชุมชน	0.45	0.320	0.37	0.497	0.38	0.377	1.691	0.186	
16. การปรับปรุงสภาพที่ อยู่อาศัยให้สะอาด	0.38	0.331	0.35	0.424	0.38	0.324	0.641	0.527	
17. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดิน ที่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คนในชุมชน	0.33	0.477	0.35	0.298	0.35	0.360	0.160	0.852	
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มี สภาพแวดล้อมที่ดีให้ คนในชุมชน	0.35	0.401	0.36	0.338	0.37	0.302	0.295	0.745	
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยัง ชีพผู้สูงอายุ	0.13	0.534	0.17	0.356	0.03	0.860	1.361	0.258	
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อม โทรมภายในชุมชน	0.37	0.299	0.33	0.354	0.35	0.349	0.732	0.482	
21. จัดให้มีสวนสาธารณะ ที่พักผ่อนหย่อนใจ ประจำชุมชน	0.44	0.389	0.41	0.584	0.47	0.355	0.396	0.673	
22. บำรุง รักษา สวนสาธารณะ ที่พักผ่อนหย่อนใจ ประจำชุมชน	0.44	0.368	0.41	0.398	0.42	0.475	0.257	0.774	

ตาราง 19 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ระดับการศึกษา						F	Sig	เปรียบเทียบ รายคู่
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา/ ปวช.		ปวส./ อนุปริญญา/ ปริญญาตรี				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
23. ส่งเสริมให้ประชาชน ในชุมชนมีส่วนในการ พัฒนาตนเองตาม โครงการต่างๆ ที่ เทศบาลจัดขึ้น	0.33	0.342	0.28	0.388	0.39	0.315	1.831	0.162	
24. มีตัวแทนของ ประชาชนในการนำ ปัญหาและความ ต้องการของประชาชน มาเสนอให้เทศบาล ช่วยเหลือ	0.30	0.314	0.27	0.379	0.28	0.410	0.300	0.741	
25. ควบคุมและจัด ระเบียบชุมชนแออัด	0.36	0.424	0.32	0.561	0.39	0.353	0.580	0.560	
26. จัดกิจกรรมส่งเสริม ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	0.37	0.352	0.37	0.386	0.38	0.408	0.018	0.983	
27. จัดให้มีอาสาสมัคร ประจำชุมชนเพื่อ ช่วยเหลือชุมชน ในด้านต่างๆ	0.32	0.425	0.29	0.554	0.41	0.371	1.582	0.207	
28. ป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด ในชุมชน	0.36	0.336	0.39	0.409	0.43	0.350	0.809	0.446	
29. ป้องกันและ ปราบปราม อาชญากรรมในชุมชน	0.35	0.495	0.35	0.414	0.43	0.333	1.004	0.367	
30. มีการป้องกันสาธารณ ภัยและอัคคีภัย	0.43	0.331	0.39	0.512	0.40	0.348	0.492	0.612	
เฉลี่ยรวม	0.36	0.215	0.34	0.254	0.35	0.251	0.346	0.707	

จากตาราง 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้าน
การพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่าง
ของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัด

ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามการศึกษา โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 2 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษาตามตาราง 19 พบว่า มี 11 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทุกระดับการศึกษามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด คือ มีศูนย์กีฬานันทนาการประจำชุมชน จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาด บำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำ จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและมีการป้องกันสาธารณภัยและอัคคีภัย จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชนชุมชนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชนและป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและปวส./อนุปริญญา/ปริญญาตรี มีความต้องการมากที่สุด คือปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชนและควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัด

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามการศึกษา

ความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระดับการศึกษา						F	Sig	เปรียบเทียบรายคู่
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา/ปวช.		ปวส./อนุปริญญา/ปริญญาตรี				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.37	0.443	0.33	0.450	0.39	0.321	0.529	0.590	
2. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชน	0.35	0.412	0.34	0.471	0.36	0.353	0.046	0.955	
3. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	0.37	0.403	0.36	0.527	0.36	0.365	0.030	0.971	
4. รักษาความสะอาดบนถนน ทางเดินสาธารณะในชุมชน	0.36	0.361	0.36	0.464	0.35	0.355	0.018	0.982	
เฉลี่ยรวม	0.38	0.299	0.37	0.400	0.39	0.280	0.095	0.909	

จากตาราง 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับ ปวส./อนุปริญญาและปริญญาตรีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช.มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามการศึกษา โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามการศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 3 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา ตามตาราง 20 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทุกระดับการศึกษามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด คือ มีระบบบำบัดน้ำเสียและรักษาความสะอาดบนถนนทางเดินสาธารณะในชุมชน โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและปวส./อนุปริญญา/ปริญญาตรี มีความต้องการมากที่สุด คือ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและพัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชน

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมและรายชื่อ จำแนกตามการศึกษา

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	ระดับการศึกษา						F	Sig	เปรียบเทียบ รายชื่อ
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา/ ปวช.		ปวส./ อนุปริญญา/ ปริญญาตรี				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. เทศบาลสำรวจผู้ ว่างงานในชุมชนและ ช่วยจัดหา ตลาดแรงงาน	0.51	0.311	0.46	0.459	0.43	0.380	1.361	0.258	
2.อบรมให้ความรู้การ ประกอบอาชีพแก่คน ในชุมชน	0.51	0.345	0.44	0.423	0.45	0.308	1.395	0.249	
3.ช่วยเหลือด้านทุน ทรัพย์เพื่อประกอบ อาชีพแก่คนในชุมชน	0.48	0.409	0.40	0.483	0.41	0.638	1.116	0.329	

ตาราง 21 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	ระดับการศึกษา						F	Sig	เปรียบ เทียบ รายคู่
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา/ ปวช.		ปวส./ อนุปริญญา/ ปริญญาตรี				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ด้านเศรษฐกิจและ สหกรณ์ในชุมชน	0.42	0.458	0.39	0.465	0.46	0.327	0.400	0.670	
5. ส่งเสริมและ พัฒนาการปลูกพืชสวน ในชุมชน	0.42	0.385	0.38	0.460	0.42	0.313	0.430	0.651	
6. เทศบาลจัดสินค้า อุปโภค บริโภคราคา ถูกให้แก่ประชาชนใน ชุมชน (เช่น ข้าวสาร ราคาถูก เป็นต้น)	0.51	0.325	0.38	0.540	0.41	0.477	3.868*	0.022	(1) แตกต่างกับ (2) และ (3)
เฉลี่ยรวม	0.50	0.252	0.43	0.374	0.44	0.317	1.717	0.181	

จากตาราง 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามการศึกษา โดยใช้สถิติ F-test พบว่าไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภคราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสาร ราคาถูก เป็นต้น)

จากตาราง 4 พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา ตามตาราง 21 พบว่า มีทุกข้อที่กลุ่มตัวอย่างทุกระดับการศึกษามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครง
สร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามการศึกษา

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน	ระดับการศึกษา						F	Sig	เปรียบ เทียบ รายชื่อ
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา/ ปวช.		ปวส./ อนุปริญญา/ ปริญญาตรี				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดการวางแผนการใช้ ที่ดินในชุมชน	0.38	0.327	0.35	0.474	0.35	0.430	0.359	0.699	
2. สร้างและปรับปรุง ถนนในชุมชน	0.42	0.318	0.41	0.341	0.30	0.573	2.805	0.062	
3. สร้างและปรับปรุง ทางเดินเท้าในชุมชน	0.40	0.336	0.38	0.524	0.26	0.714	2.351	0.097	
4. สร้างและปรับปรุงท่อ ระบายน้ำในชุมชน	0.34	0.486	0.38	0.534	0.32	0.605	0.372	0.690	
5. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่างให้ทั่วถึงกับ ความต้องการของคน ในชุมชน	0.04	0.855	0.01	0.944	0.02	0.639	0.112	0.894	
6. สร้างส้วมสาธารณะ	0.01	0.581	0.01	0.913	0.08	0.691	0.313	0.731	
7. สร้างและปรับปรุง โทรศัพท์สาธารณะใน ชุมชน	0.39	0.486	0.43	0.439	0.23	0.859	3.000	0.051	
8. จัดระบบการป้องกัน น้ำท่วมในชุมชน	0.30	0.456	0.37	0.414	0.33	0.418	1.112	0.330	
เฉลี่ยรวม	0.36	0.250	0.37	0.300	0.34	0.310	0.324	0.723	

จากตาราง 22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช.มีค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมมากที่สุด
และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับ ปวส./อนุปริญญาและปริญญาตรีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ย
ความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านพัฒนาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมน้อยที่สุดอย่างไร
ก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
จำแนกตามการศึกษา โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่าทุก
ข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามการศึกษาไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 5 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการ
จำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดวนที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษาตาม

ตาราง 22 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทุกรุ่นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด คือ จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน โดยมี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างรุ่นลูกและรุ่นพ่อแม่มีความต้องการมากที่สุด คือ สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชนและสร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประชากรจำเป็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่
ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายชื่อ จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	อาชีพ										F	Sig	เปรียบเทียบ รายคู่
	พนักงานบริษัท/ รัฐวิสาหกิจและ รับราชการ		ธุรกิจส่วนตัว/ เกษตรกร		อาชีพ/ รับจ้าง/ แรงงานทั่วไป		นักเรียน/นักศึกษา ว่างงาน		ไม่ประกอบอาชีพ/ ว่างงาน				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล	0.19	0.287	0.18	0.706	0.21	0.322	0.17	0.261	0.24	0.393	0.354	0.841	
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน	0.34	0.293	0.34	0.569	0.41	0.335	0.23	0.450	0.37	0.409	1.486	0.206	
3. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	0.21	0.408	0.30	0.541	0.33	0.473	0.18	0.650	0.36	0.344	1.085	0.363	
4. สนับสนุนและส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น	0.30	0.315	0.30	0.651	0.31	0.427	0.16	0.429	0.31	0.411	0.731	0.571	
5. ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญา ท้องถิ่น	0.32	0.345	0.29	0.689	0.31	0.538	0.09	0.577	0.35	0.440	1.499	0.202	
6. เสริมสร้างกิจกรรมภายในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีใน ครอบครัว	0.33	0.262	0.30	0.442	0.30	0.423	0.17	0.324	0.29	0.435	0.785	0.535	
7. ส่งเสริมการค้าและบุตร (ให้แม่-ไซฟี่)	0.16	0.342	0.21	0.646	0.20	0.463	0.14	0.367	0.26	0.337	0.583	0.675	
8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	0.19	0.315	0.25	0.655	0.25	0.421	0.29	0.344	0.34	0.346	0.893	0.468	
9. ดูแลช่วยเหลือผู้พิการ ผู้พิการ ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	0.11	0.384	0.18	0.719	0.22	0.435	0.14	0.430	0.26	0.343	0.783	0.537	
10. กำจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง	0.12	0.226	0.07	0.825	0.21	0.505	0.12	0.480	0.18	0.369	0.960	0.430	

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	อาชีพ										F	Sig	เปรียบ เทียบ รายได้
	พนักงานบริษัท/ รัฐวิสาหกิจและ รับราชการ	ธุรกิจส่วนตัว/ เกษตรกร	รับจ้าง/ แรงงานทั่วไป	นักเรียน/นักศึกษา ว่างงาน	ไม่ประกอบอาชีพ/ ว่างงาน	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$			
11. มีการป้องกันและจับโรคติดต่อ ในชุมชน	0.16	0.270	0.19	0.513	0.24	0.449	0.09	0.533	0.20	0.442	0.851	0.494	
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะ มูลฝอยและการคัดแยกขยะ	0.10	0.659	0.31	0.422	0.35	0.468	0.19	0.551	0.37	0.407	1.929	0.105	
13. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา	0.31	0.351	0.36	0.341	0.31	0.510	0.20	0.329	0.37	0.305	1.293	0.272	
14. มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำ ชุมชน	0.36	0.404	0.40	0.327	0.39	0.384	0.36	0.329	0.41	0.320	0.157	0.960	
15. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำ ชุมชน	0.27	0.421	0.43	0.313	0.42	0.332	0.20	0.670	0.47	0.375	3.689*	0.006	2.3,6 แตกต่างกัน 1-4,5
16. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย ให้สะอาด	0.41	0.279	0.38	0.349	0.35	0.400	0.32	0.349	0.40	0.316	0.511	0.728	
17. จัดที่อยู่อาศัยในพื้นที่ชนบทด้วย กฎหมายให้คนในชุมชน	0.39	0.281	0.39	0.306	0.29	0.412	0.31	0.339	0.37	0.489	1.121	0.346	
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ ดีให้คนในชุมชน	0.34	0.294	0.34	0.454	0.36	0.359	0.31	0.356	0.36	0.342	0.170	0.954	
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0.17	1.195	0.19	0.383	0.14	0.487	0.10	0.510	0.11	0.685	1.206	0.308	
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายใน ชุมชน	0.35	0.294	0.35	0.341	0.35	0.343	0.32	0.317	0.39	0.291	0.632	0.640	

ตาราง 23 (ต่อ)

	อาชีพ										F	Sig	เปรียบเทียบ รายคู่
	พนักงานบริษัท/ รัฐวิสาหกิจและ รับราชการ		ธุรกิจส่วนตัว/ เกษตรกร		รับจ้าง/ แรงงานทั่วไป		นักเรียน/นักศึกษา		ไม่ประกอบอาชีพ/ ว่างงาน				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
21. จัดให้สถานสาธารณะที่พักผ่อน หย่อนใจประจำชุมชน	0.33	0.441	0.42	0.446	0.44	0.428	0.26	0.838	0.50	0.303	2.019	0.091	
22. บำรุง รักษาสถานสาธารณะที่ พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	0.35	0.363	0.46	0.298	0.41	0.476	0.37	0.344	0.48	0.325	1.109	0.352	
23. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมี ส่วนในการพัฒนาตนเองตาม โครงการต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น	0.30	0.374	0.32	0.358	0.34	0.366	0.25	0.302	0.34	0.345	0.428	0.788	
24. มีตัวแทนของประชาชนในการ นำปัญหาและความต้องการของ ประชาชนมาเสนอให้เทศบาล ช่วยเหลือ	0.32	0.307	0.29	0.308	0.27	0.403	0.28	0.283	0.30	0.316	0.186	0.945	
25. ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัด	0.35	0.362	0.39	0.313	0.35	0.488	0.22	0.826	0.39	0.342	1.028	0.392	
26. จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	0.39	0.406	0.33	0.430	0.32	0.388	0.36	0.296	0.45	0.310	2.296	0.059	
27. จัดให้มีอาสาสมัครประจำชุมชน เพื่อช่วยเหลือชุมชนในด้านต่าง ๆ	0.32	0.394	0.31	0.655	0.29	0.424	0.39	0.329	0.36	0.410	0.585	0.674	

ตาราง 23 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น		อาชีพ		F	Sig	เปรียบเทียบ					
ด้านการพัฒนาต้นสังคม						รายชื่อ					
พนักงานบริษัท/ รัฐวิสาหกิจและ รับราชการ	ธุรกิจส่วนตัว/ เกษตรกร	รับจ้าง/ แรงงานทั่วไป	นักเรียน/นักศึกษา ว่างงาน								
$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	SD					
28. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด											
0.42	0.394	0.39	0.397	0.33	0.385	0.42	0.356	0.43	0.293	1.600	0.174
ในชุมชน											
29. ป้องกันและปราบปราม											
0.46	0.378	0.41	0.345	0.32	0.387	0.37	0.408	0.37	0.585	0.633	0.640
อาชญากรรมในชุมชน											
30. มีการป้องกันสาธารณสุขและ											
0.38	0.320	0.45	0.324	0.40	0.343	0.24	0.828	0.47	0.307	2.303	0.058
อัคคีภัย											
0.30	0.262	0.36	0.240	0.34	0.240	0.29	0.264	0.38	0.201	1.274	0.280
เฉลี่ยรวม											

จากตาราง 23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน

จากตาราง 2 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามอาชีพ ตามตาราง 23 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทุกอาชีพมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด คือ มีศูนย์กีฬานันทนาการประจำชุมชนและบำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำ โดยมี 4 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจและรับราชการ ธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร รับจ้าง/แรงงานทั่วไปและไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาด ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัดและมีการป้องกันสาธารณสุขและอัคคีภัย โดยมี 2 ข้อ ที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจและรับราชการ ธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร นักเรียน/นักศึกษา และไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชนและป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร รับจ้าง/แรงงานทั่วไปและไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชนและจัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจและรับราชการ นักเรียน/นักศึกษา และไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง/แรงงานทั่วไปและไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงานมีความต้องการมากที่สุด คือ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนและจัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชน

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนคร
 หาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามอาชีพ

ความต้องการจำเป็น	อาชีพ				F	Sig	เปรียบเทียบ รายคู่					
	พนักงานบริษัท/ รัฐวิสาหกิจและ รับราชการ	ธุรกิจส่วนตัว/ เกษตรกร	รับจ้าง/ แรงงานทั่วไป	นักเรียน/นักศึกษา ไม่ประกอบอาชีพ/ ว่างงาน								
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD				
1. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	0.32	0.405	0.41	0.344	0.31	0.475	0.29	0.512	0.42	0.370	1.610	0.171
2. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ใน ชุมชน	0.31	0.393	0.31	0.465	0.33	0.426	0.31	0.355	0.40	0.406	0.836	0.503
3. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	0.44	0.324	0.42	0.412	0.32	0.473	0.38	0.381	0.38	0.422	0.859	0.488
4. รักษาความสะอาดบนถนนทางเดิน สาธารณะในชุมชน	0.39	0.319	0.39	0.397	0.33	0.360	0.37	0.407	0.38	0.436	0.342	0.850
เฉลี่ยรวม	0.37	0.324	0.40	0.295	0.35	0.323	0.36	0.322	0.41	0.356	0.805	0.522

จากตาราง 24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง/แรงงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 3 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามอาชีพตามตาราง 24 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจและรับราชการธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร นักเรียน/นักศึกษาและไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ มีระบบบำบัดน้ำเสียและรักษาความสะอาดบนถนนทางเดินสาธารณะในชุมชน โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกรและไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและมี 1 ข้อ ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชน

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในเขตเทศบาลนคร
หาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายชื่อ จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	อาชีพ										F	Sig	เปรียบเทียบ รายคู่
	พนักงานบริษัท/ รัฐวิสาหกิจและ รับราชการ		ธุรกิจส่วนตัว/ เกษตรกร		รับจ้าง/ แรงงานทั่วไป		นักเรียน/นักศึกษา ไม่ประกอบอาชีพ/ ว่างงาน		อาชีพ				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชน และช่วยจัดหาตลาดแรงงาน	0.40	0.382	0.50	0.343	0.47	0.375	0.41	0.352	0.51	0.391	0.749	0.559	
2. อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพ แก่คนในชุมชน	0.40	0.372	0.44	0.443	0.49	0.358	0.35	0.410	0.53	0.298	2.220	0.066	
3. ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อ ประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	0.42	0.446	0.40	0.475	0.43	0.571	0.39	0.314	0.51	0.342	0.818	0.514	
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจ และสหกรณ์ในชุมชน	0.49	0.338	0.44	0.359	0.40	0.549	0.39	0.309	0.43	0.351	0.283	0.889	
5. ส่งเสริมและพัฒนาการปลูกพืชสวนใน ชุมชน	0.33	0.343	0.36	0.418	0.44	0.421	0.32	0.434	0.43	0.343	1.248	0.290	4
6. เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภค ราคาถูก ให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)	0.41	0.348	0.48	0.340	0.46	0.449	0.24	0.536	0.50	0.400	2.695*	0.031	แตกต่าง กับ 1,2,3 และ5
เฉลี่ยรวม	0.41	0.347	0.46	0.280	0.47	0.336	0.37	0.301	0.51	0.259	1.427	0.224	

จากตาราง 25 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติ F-test พบว่าไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภค ราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสาร ราคาถูก เป็นต้น)

จากตาราง 4 พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามอาชีพ ตามตาราง 25 พบว่ามี 4 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทุกอาชีพมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด คือ เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและช่วยจัดหาตลาดแรงงาน อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อประกอบอาชีพแก่คนในชุมชนและส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจและสหกรณ์ในชุมชน โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจและรับราชการ ธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร รับจ้าง/แรงงานทั่วไปและไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภค ราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสาร ราคาถูก เป็นต้น) และมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกรรับจ้าง/แรงงานทั่วไปและไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ ส่งเสริมและพัฒนากิจการปลูกพืชสวนในชุมชน

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการจำเป็น	อาชีพ										F	Sig	เปรียบเทียบรายคู่
	พนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจและรับราชการ		ธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร		รับจ้าง/แรงงานทั่วไป		นักเรียน/นักศึกษา		ไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน	0.27	0.383	0.40	0.338	0.36	0.388	0.28	0.463	0.41	0.402	1.115	0.349	
2. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน	0.33	0.341	0.38	0.324	0.41	0.327	0.33	0.426	0.41	0.454	0.572	0.683	
3. สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชน	0.41	0.309	0.41	0.304	0.36	0.485	0.34	0.451	0.37	0.552	0.204	0.936	
4. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำในชุมชน	0.36	0.334	0.44	0.340	0.31	0.598	0.34	0.448	0.34	0.521	0.809	0.520	
5. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของคนในชุมชน	0.02	0.701	0.08	1.032	0.09	0.727	0.05	0.638	0.02	0.959	0.609	0.656	
6. สร้างส้วมสาธารณะ	0.11	0.411	0.06	0.767	0.06	0.676	0.07	1.001	0.07	0.649	0.833	0.505	
7. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	0.42	0.354	0.50	0.358	0.35	0.536	0.34	0.571	0.37	0.663	1.149	0.333	
8. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมในชุมชน	0.26	0.384	0.38	0.347	0.30	0.457	0.37	0.367	0.33	0.482	0.565	0.688	
เฉลี่ยรวม	0.32	0.274	0.38	0.264	0.35	0.271	0.33	0.342	0.37	0.268	0.497	0.738	

จากตาราง 26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจและรับราชการ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 5 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามรุ่นอายุตามตาราง 26 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจและรับราชการ ธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร รับจ้าง/แรงงานทั่วไปและไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชนและสร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว/เกษตรกร รับจ้าง/แรงงานทั่วไปและไม่ประกอบอาชีพ/ว่างงาน มีความต้องการมากที่สุด คือ จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชนและสร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความ
ต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้าน
การพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ภูมิลำเนาเดิม				t	Sig
	ในพื้นที่		ย้าย มาจากที่อื่น			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล	0.23	0.317	0.20	0.468	0.789	0.431
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน ชุมชน	0.33	0.402	0.38	0.420	1.284	0.200
3. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	0.30	0.457	0.32	0.473	0.416	0.677
4. สนับสนุนและส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	0.23	0.452	0.32	0.470	1.921	0.055
5. ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญา ท้องถิ่น	0.26	0.491	0.32	0.561	1.093	0.275
6. เสริมสร้างกิจกรรมภายใน ครอบครัวเพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีใน ครอบครัว	0.24	0.370	0.32	0.437	1.740	0.083
7. สงเคราะห์มารดาและบุตร (ให้นม-ไข่ฟรี)	0.17	0.364	0.23	0.493	1.252	0.211
8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	0.25	0.381	0.29	0.468	0.873	0.383
9. ดูแลช่วยเหลือผู้พลภาพ ผู้ พิการผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ในชุมชน	0.20	0.486	0.23	0.464	0.645	0.519
10. กำจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง	0.20	0.426	0.15	0.575	0.845	0.398
11. มีการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ในชุมชน	0.16	0.560	0.23	0.408	1.292	0.197
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะ มูลฝอยและการคัดแยกขยะ	0.31	0.504	0.34	0.439	0.436	0.663
13. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา	0.30	0.389	0.34	0.421	0.943	0.346

ตาราง 27 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ภูมิสำเนาเดิม				t	Sig
	ในพื้นที่		ย้าย มาจากที่อื่น			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
14. มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำ ชุมชน	0.35	0.395	0.42	0.327	1.858	0.064
15. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำ ชุมชน	0.33	0.466	0.45	0.341	3.076*	0.002
16. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย ให้สะอาด	0.35	0.346	0.38	0.365	0.840	0.401
17. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ขอบ ด้วยกฎหมายให้คนในชุมชน	0.26	0.520	0.37	0.350	2.397*	0.017
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มี สภาพแวดล้อมที่ดีให้คนใน ชุมชน	0.30	0.371	0.37	0.366	1.889	0.060
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ	0.12	0.520	0.13	0.574	0.127	0.899
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม ภายในชุมชน	0.32	0.334	0.37	0.318	1.497	0.135
21. จัดให้มีสวนสาธารณะที่ พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	0.32	0.603	0.48	0.350	3.318*	0.001
22. บำรุง รักษาสวนสาธารณะที่ พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	0.33	0.466	0.48	0.348	3.463*	0.001
23. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน มีส่วนในการพัฒนาตนเองตาม โครงการต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น	0.24	0.325	0.36	0.358	3.317*	0.001
24. มีตัวแทนของประชาชนในการ นำปัญหาและความต้องการ ของประชาชนมาเสนอให้ เทศบาลช่วยเหลือ	0.27	0.308	0.29	0.367	0.562	0.574
25. ควบคุมและจัดระเบียบชุมชน แออัด	0.32	0.511	0.36	0.433	0.798	0.425

ตาราง 27 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ภูมิลำเนาเดิม				t	Sig
	ในพื้นที่		ย้าย มาจากที่อื่น			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
26. จัดกิจกรรมส่งเสริมความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	0.35	0.398	0.38	0.357	0.813	0.417
27. จัดให้มีอาสาสมัครประจำ ชุมชนเพื่อช่วยเหลือชุมชนใน ด้านต่าง ๆ	0.29	0.431	0.34	0.473	1.021	0.308
28. ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในชุมชน	0.35	0.356	0.39	0.363	1.136	0.257
29. ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในชุมชน	0.29	0.622	0.40	0.340	2.312*	0.021
30. มีการป้องกันสาธารณภัยและ อัคคีภัย	0.33	0.525	0.46	0.311	3.009*	0.003
เฉลี่ยรวม	0.31	0.250	0.37	0.222	2.433*	0.015

จากตาราง 27 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากที่อื่นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมจำแนกตามภูมิลำเนาเดิม โดยใช้สถิติ t-test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มี 7 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามตามภูมิลำเนาเดิม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ขอบด้วยกฎหมายให้คนในชุมชน จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน บำรุง รักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนในการพัฒนาตนเองตามโครงการต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนและมีการป้องกันสาธารณภัยและอัคคีภัย

จากตาราง 2 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามภูมิลำเนาเดิมตามตาราง 27 พบว่า มี 4 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และย้ายมาจากที่อื่นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด คือ มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำชุมชน

การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาด จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชน โดยมี 9 ข้อที่มีกลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากที่อื่น มีความต้องการมากที่สุด คือ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชนจัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน บำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน มีการป้องกันสาธารณสุขและอัคคีภัย จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชนชุมชน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชนและควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัด

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายชื่อจำแนกตามภูมิลำเนาเดิม

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	ภูมิลำเนาเดิม				t	Sig
	ในพื้นที่		ย้ายมาจากที่อื่น			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	0.35	0.422	0.37	0.431	0.447	0.655
2. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ใน ชุมชน	0.32	0.431	0.36	0.416	1.000	0.318
3. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	0.33	0.424	0.38	0.442	1.014	0.311
4. รักษาความสะอาดบนถนน ทางเดินสาธารณะในชุมชน	0.29	0.386	0.39	0.392	2.437*	0.015
เฉลี่ยรวม	0.34	0.337	0.40	0.323	1.784	0.075

จากตาราง 28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากที่อื่น มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ รักษาความสะอาดบนถนนทางเดินสาธารณะในชุมชน

จากตาราง 3 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุดเมื่อพิจารณาจำแนกตามภูมิลำเนาเดิมตามตาราง 28 พบว่า มี 1 ข้อที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่และย้ายมาจากที่อื่นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมี 3 ข้อที่มีกลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากที่อื่น มีความต้องการมากที่สุด คือมีระบบบำบัดน้ำเสีย พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชนและรักษาความสะอาดบนถนนทางเดินสาธารณะในชุมชน

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	ภูมิลำเนาเดิม				t	Sig
	ในพื้นที่		ย้ายมาจากที่อื่น			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชน และช่วยจัดหาตลาดแรงงาน	0.44	0.377	0.50	0.367	1.516	0.130
2. อบรมให้ความรู้การประกอบ อาชีพแก่คนในชุมชน	0.43	0.349	0.50	0.371	1.635	0.103
3. ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อ ประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	0.36	0.556	0.48	0.426	2.370*	0.018
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้าน เศรษฐกิจและสหกรณ์ในชุมชน	0.40	0.351	0.43	0.478	0.441	0.659
5. ส่งเสริมและพัฒนากิจการปลูกพืชสวนใน ชุมชน	0.41	0.399	0.41	0.398	0.002	0.998
6. เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภค ราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)	0.41	0.474	0.48	0.401	1.541	0.124
เฉลี่ยรวม	0.43	0.321	0.49	0.294	1.923	0.055

จากตาราง 29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากที่อื่น มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนา

เศรษฐกิจ จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามภูมิลำเนาเดิมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน

จากตาราง 4 พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามภูมิลำเนาเดิมตามตาราง 29 พบว่า ทุกข้อกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีภูมิลำเนาเดิมในพื้นที่และย้ายมาจากที่อื่นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามภูมิลำเนาเดิม

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ภูมิลำเนาเดิม				t	Sig
	ในพื้นที่		ย้ายมาจากที่อื่น			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน	0.32	0.449	0.39	0.361	1.579	0.115
2. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน	0.37	0.342	0.41	0.392	0.960	0.338
3. สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชน	0.35	0.387	0.38	0.507	0.594	0.553
4. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำในชุมชน	0.28	0.655	0.38	0.443	1.653	0.099
5. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของคนในชุมชน	0.02	0.853	0.02	0.852	0.042	0.967
6. สร้างส้วมสาธารณะ	0.09	0.867	0.02	0.622	1.516	0.130
7. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	0.34	0.582	0.39	0.538	0.872	0.384

ตาราง 30 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ภูมิสำเนาเดิม				t	Sig
	ในพื้นที่		ย้ายมาจากที่อื่น			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
8. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมใน ชุมชน	0.24	0.504	0.36	0.400	2.669*	0.008
เฉลี่ยรวม	0.32	0.300	0.38	0.261	1.878	0.061

จากตาราง 30 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากที่อื่น มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามภูมิสำเนาเดิม โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่ค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามภูมิสำเนาเดิม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมในชุมชน

จากตาราง 5 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามภูมิสำเนาเดิมตามตาราง 30 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่และย้ายมาจากที่อื่นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด คือ สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชน โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากที่อื่นมีความต้องการมากที่สุด คือ จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชนและสร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่
ด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน										F	Sig	เปรียบเทียบ รายข้อ
	5 ปีลงมา		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		21 ปีขึ้นไป				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล	0.30	0.349	0.18	0.343	0.08	0.700	0.25	0.263	0.16	0.461	3.278*	0.012	1,2,4 และ 5
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน ชุมชน	0.43	0.339	0.35	0.410	0.33	0.468	0.39	0.368	0.30	0.503	1.337	0.256	
3. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	0.35	0.381	0.31	0.510	0.29	0.564	0.37	0.557	0.24	0.382	0.869	0.482	
4. สันทนาการ และส่งเสริม ท้องถิ่น	0.34	0.348	0.29	0.416	0.23	0.765	0.33	0.384	0.25	0.476	0.811	0.519	
5. ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญา ท้องถิ่น	0.38	0.471	0.25	0.624	0.24	0.714	0.29	0.495	0.29	0.391	1.048	0.382	
6. เสริมสร้างกิจกรรมภายใน ครอบครัวเพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	0.33	0.449	0.27	0.498	0.28	0.351	0.32	0.300	0.24	0.361	0.614	0.653	
7. ส่งเคราะห์มารดาและบุตร (ให้นม-ไข่ฟรี)	0.30	0.316	0.21	0.429	0.22	0.689	0.15	0.503	0.13	0.439	1.843	0.120	
8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	0.37	0.334	0.23	0.470	0.25	0.677	0.28	0.359	0.23	0.390	1.815	0.125	
9. ดูแลช่วยเหลือผู้พิการ ผู้ พิการ ผู้สูงอายุผู้ด้อยโอกาสใน ชุมชน	0.28	0.377	0.23	0.407	0.14	0.700	0.19	0.446	0.17	0.506	1.177	0.320	

ตาราง 31 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน										F	Sig	เปรียบเทียบ คู่
	5 ปีลงมา (1)		6-10 ปี (2)		11-15 ปี (3)		16-20 ปี (4)		21 ปีขึ้นไป (5)				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
10. การจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง	0.22	0.372	0.10	0.712	0.13	0.686	0.22	0.448	0.19	0.360	0.949	0.435	
11. มีการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ในชุมชน	0.23	0.439	0.15	0.443	0.24	0.483	0.28	0.328	0.17	0.567	0.942	0.440	
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะ มูลฝอยและการคัดแยกขยะ	0.35	0.420	0.30	0.489	0.35	0.473	0.33	0.500	0.32	0.447	0.240	0.916	
13. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา	0.40	0.305	0.29	0.531	0.32	0.324	0.37	0.337	0.25	0.445	1.990	0.095	
14. มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำ ชุมชน	0.43	0.303	0.40	0.368	0.43	0.324	0.35	0.442	0.35	0.343	0.989	0.413	
15. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำ ชุมชน	0.45	0.334	0.39	0.392	0.43	0.360	0.36	0.588	0.42	0.310	0.659	0.621	
16. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย ให้สะอาด	0.43	0.306	0.33	0.462	0.31	0.337	0.40	0.329	0.35	0.293	1.736	0.141	
17. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ขอบ ด้วยกฎหมายให้คนในชุมชน	0.41	0.313	0.29	0.455	0.24	0.665	0.35	0.314	0.34	0.307	1.837	0.121	
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อม ที่ดีให้คนในชุมชน	0.38	0.385	0.32	0.433	0.32	0.357	0.38	0.296	0.35	0.300	0.471	0.757	
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0.09	0.643	0.13	0.581	0.14	0.664	0.14	0.381	0.13	0.400	0.122	0.974	
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายใน ชุมชน	0.38	0.321	0.36	0.335	0.35	0.380	0.35	0.305	0.35	0.287	0.321	0.864	

ตาราง 31 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาต้นสังกัด	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน										F	Sig	เปรียบเทียบ คู่
	5 ปีลงมา (1)		6-10 ปี (2)		11-15 ปี (3)		16-20 ปี (4)		21 ปีขึ้นไป (5)				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
21. จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อน หย่อนใจประจำชุมชน	0.44	0.425	0.43	0.425	0.43	0.43	0.464	0.44	0.678	0.43	0.312	0.005	1.000
22. บำรุง รักษาสวนสาธารณะที่ พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	0.43	0.408	0.42	0.414	0.41	0.410	0.51	0.267	0.40	0.410	0.410	0.731	0.571
23. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมี ส่วนในการพัฒนาตนเองตาม โครงการต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น	0.37	0.337	0.33	0.402	0.25	0.347	0.35	0.320	0.29	0.323	1.384	0.239	
24. มีตัวแทนของประชาชนในการ นำปัญหาและความต้องการของ ประชาชนมาเสนอให้เทศบาล ช่วยเหลือ	0.31	0.325	0.25	0.386	0.26	0.377	0.35	0.335	0.27	0.322	1.014	0.400	
25. ควบคุมและจัดระเบียบชุมชน แออัด	0.40	0.298	0.27	0.593	0.37	0.336	0.35	0.690	0.39	0.283	1.483	0.207	
26. จัดกิจกรรมส่งเสริมความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	0.43	0.319	0.39	0.394	0.30	0.513	0.36	0.311	0.31	0.324	1.701	0.149	
27. จัดให้มีอาสาสมัครประจำ ชุมชนเพื่อช่วยเหลือชุมชนใน ด้านต่างๆ	0.37	0.342	0.31	0.525	0.30	0.550	0.41	0.352	0.25	0.511	1.267	0.282	

ตาราง 31 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน										F	Sig	เปรียบเทียบ คู่
	5 ปีลงมา (1)		6-10 ปี (2)		11-15 ปี (3)		16-20 ปี (4)		21 ปีขึ้นไป (5)				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
28. ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในชุมชน	0.44	0.345	0.34	0.421	0.43	0.270	0.37	0.383	0.32	0.321	1.823	0.123	
29. ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมใน ชุมชน	0.43	0.328	0.37	0.400	0.23	0.830	0.35	0.421	0.34	0.306	1.851	0.118	
30. มีการป้องกันสาธารณสุขและ อัคคีภัย	0.46	0.321	0.40	0.323	0.43	0.344	0.36	0.676	0.39	0.362	0.700	0.592	
เฉลี่ยรวม	0.39	0.216	0.33	0.250	0.34	0.258	0.36	0.226	0.31	0.214	1.549	0.187	

จากตาราง 31 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชน 5 ปีลงมา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชน 21 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน โดยใช้สถิติ F-test พบว่าไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล

จากตาราง 2 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ตามตาราง 31 พบว่า มี 6 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนทุกระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด คือ มีศูนย์กีฬานันทนาการประจำชุมชน จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน บำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชนและมีการป้องกันสาธารณสุขและอัคคีภัย โดยมี 3 ข้อ ที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 5 ปีลงมา 6-10 ปี และ 16-20 ปี มีความต้องการมากที่สุด คือ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนและจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 5 ปีลงมา 11-15 ปี และ 16-20 ปี มีความต้องการมากที่สุด คือ ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัดและป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชน โดยมี 2 ข้อ ที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 5 ปีลงมา 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไปมีความต้องการมากที่สุด คือ การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาดและจัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชน

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนคร
หาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ความต้องการจำเป็น	ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน										F	Sig	เปรียบเทียบ คู่
	5 ปีลงมา		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		21 ปีขึ้นไป				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	0.43	0.319	0.33	0.568	0.35	0.366	0.33	0.486	0.33	0.330	1.094		
2. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ ในชุมชน	0.40	0.376	0.31	0.509	0.36	0.367	0.34	0.395	0.31	0.402	0.781		
3. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	0.44	0.350	0.31	0.534	0.36	0.413	0.35	0.481	0.35	0.379	1.428		
4. รักษาความสะอาดบนถนน	0.39	0.346	0.31	0.520	0.37	0.343	0.38	0.351	0.36	0.302	0.667		
ทางเดินสาธารณะในชุมชน	0.43	0.284	0.34	0.413	0.38	0.287	0.38	0.336	0.35	0.275	1.133		
เฉลี่ยรวม													

จากตาราง 32 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชน 5 ปี ลงมา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 3 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนตามตาราง 32 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน 5 ปี ลงมา 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปี ขึ้นไป มีความต้องการมากที่สุด คือ มีระบบบำบัดน้ำเสียและรักษาความสะอาดบนถนนทางเดินสาธารณะในชุมชน โดยมี 2 ข้อที่มีกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน 5 ปีลงมาและ 11-15 ปี มีความต้องการมากที่สุด คือ พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชนและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนคร
หาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยสรุปโดยภาพรวมและรายชื่อ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ความต้องการจำเป็น	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน										F	Sig	เปรียบเทียบ
	5 ปีลงมา		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		21 ปีขึ้นไป				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. เทศบาลสำรวจผู้ทำงานในชุมชนและช่วยจัดหาตลาดแรงงาน	0.52	0.306	0.43	0.469	0.46	0.392	0.54	0.299	0.48	0.336	1.150	0.332	2 แตกต่าง
2. อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	0.54	0.296	0.39	0.495	0.48	0.289	0.54	0.282	0.46	0.321	2.807*	0.025	กับ 1,3,4 และ 5
3. ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	0.48	0.385	0.40	0.515	0.47	0.330	0.45	0.487	0.44	0.594	0.444	0.777	
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจและสหกรณ์ในชุมชน	0.47	0.340	0.35	0.589	0.38	0.476	0.51	0.304	0.41	0.379	1.831	0.122	
5. ส่งเสริมและพัฒนาการปลูกพืชสวนในชุมชน	0.44	0.395	0.35	0.462	0.38	0.347	0.51	0.337	0.40	0.368	1.828	0.123	
6. เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภคราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)	0.50	0.346	0.39	0.499	0.45	0.461	0.52	0.446	0.46	0.383	1.311	0.265	
เฉลี่ยรวม	0.51	0.262	0.41	0.372	0.46	0.275	0.53	0.244	0.46	0.302	2.054	0.086	

จากตาราง 33 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชน 16-20 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน โดยใช้สถิติ F-test พบว่าไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน

จากตาราง 4 พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนตามตาราง 33 พบว่าทุกข้อกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนทุกระยะเวลามีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ความต้องการจำเป็น	ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน										F	Sig	เปรียบเทียบ
	5 ปีลงมา		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		21 ปีขึ้นไป				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน	0.41	0.343	0.32	0.451	0.33	0.374	0.41	0.390	0.37	0.382	0.993	0.411	
2. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน	0.43	0.458	0.37	0.341	0.39	0.362	0.46	0.332	0.36	0.325	0.922	0.451	
3. สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชน	0.42	0.457	0.32	0.537	0.37	0.384	0.46	0.346	0.32	0.520	1.341	0.254	
4. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำในชุมชน	0.36	0.506	0.34	0.373	0.33	0.455	0.24	0.937	0.41	0.329	0.902	0.463	
5. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของ คนในชุมชน	0.05	0.858	0.12	0.882	0.03	0.755	0.00	1.115	0.18	0.610	1.444	0.219	1 แตกต่างกับ 2,3,4 และ 5
6. สร้างส้วมสาธารณะ	0.18	0.641	0.11	0.807	0.07	0.640	0.10	0.653	0.06	0.705	2.952*	0.020	5 แตกต่างกับ 1,2,3 และ 4
7. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	0.48	0.332	0.34	0.641	0.36	0.616	0.44	0.459	0.21	0.655	3.041*	0.017	
8. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมในชุมชน	0.40	0.381	0.29	0.431	0.23	0.497	0.29	0.474	0.35	0.455	1.717	0.145	
เฉลี่ยรวม	0.41	0.253	0.32	0.287	0.33	0.293	0.39	0.291	0.35	0.258	1.833	0.122	

จากตาราง 34 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชน 5 ปีลงมา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สร้างส้วมสาธารณะและสร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน

จากตาราง 5 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนตามตาราง 34 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด คือ สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 5 ปีลงมา 11-15 ปี และ 16-20 ปี มีความต้องการมากที่สุด คือ สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชนและสร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 5 ปีลงมา 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความต้องการมากที่สุด คือ จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาบ้าน
สังคมโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามสถานะในชุมชน

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาบ้านสังคม	สถานะ ในชุมชน				t	Sig
	ไม่มี		มี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล	0.21	0.439	0.15	0.256	0.801	0.424
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน	0.37	0.406	0.37	0.503	0.121	0.904
3. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	0.32	0.461	0.23	0.531	1.150	0.251
4. สนับสนุน และส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	0.30	0.463	0.23	0.493	0.835	0.404
5. ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญา ท้องถิ่น	0.31	0.530	0.13	0.620	1.933	0.054
6. เสริมสร้างกิจกรรมภายใน ครอบครัวเพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	0.31	0.392	0.10	0.607	2.831*	0.005
7. สงเคราะห์มารดาและบุตร (ให้นม- ไข่ฟรี)	0.21	0.468	0.27	0.318	0.728	0.467
8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	0.29	0.434	0.15	0.520	1.785	0.075
9. ดูแลช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพ ผู้พิการ ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	0.23	0.461	0.06	0.550	2.079*	0.038
10. กำจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง	0.19	0.535	0.02	0.482	2.258*	0.024
11. มีการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ในชุมชน	0.22	0.455	0.09	0.513	1.596	0.111
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะ มูลฝอยและการคัดแยกขยะ	0.33	0.472	0.32	0.315	0.157	0.876
13. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา	0.33	0.420	0.34	0.317	0.154	0.878
14. มีศูนย์กีฬานันทนาการประจำ ชุมชน	0.40	0.330	0.31	0.525	1.410	0.159
15. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำ ชุมชน	0.41	0.396	0.45	0.302	0.604	0.546

ตาราง 35 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	สถานะ ในชุมชน				t	Sig
	ไม่มี		มี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
16. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย ให้สะอาด	0.38	0.342	0.27	0.499	1.772	0.077
17. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ชอบ ด้วยกฎหมายให้คนในชุมชน	0.34	0.421	0.28	0.319	0.917	0.360
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อม ที่ดีให้คนในชุมชน	0.36	0.353	0.25	0.502	1.670	0.096
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0.12	0.580	0.16	0.197	0.403	0.687
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม ภายในชุมชน	0.36	0.323	0.27	0.324	1.648	0.100
21. จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อน หย่อนใจประจำชุมชน	0.44	0.445	0.40	0.508	0.503	0.615
22. บำรุงรักษาสวนสาธารณะที่ พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	0.43	0.382	0.41	0.513	0.424	0.672
23. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมี ส่วนในการพัฒนาตนเองตาม โครงการต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น	0.34	0.336	0.18	0.475	2.568*	0.011
24. มีตัวแทนของประชาชนในการนำ ปัญหาและความต้องการของ ประชาชนมาเสนอให้เทศบาล ช่วยเหลือ	0.30	0.333	0.15	0.478	2.445*	0.015
25. ควบคุมและจัดระเบียบชุมชน แออัด	0.36	0.457	0.28	0.473	0.918	0.359
26. จัดกิจกรรมส่งเสริมความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	0.38	0.358	0.30	0.484	1.170	0.243
27. จัดให้มีอาสาสมัครประจำ ชุมชนเพื่อช่วยเหลือชุมชนใน ด้านต่างๆ	0.34	0.424	0.20	0.739	1.681	0.094

ตาราง 35 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาด้านสังคม	สถานะ ในชุมชน				t	Sig
	ไม่มี		มี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
28. ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในชุมชน	0.39	0.343	0.26	0.507	2.058*	0.040
29. ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในชุมชน	0.37	0.443	0.24	0.509	1.741	0.082
30. มีการป้องกันสาธารณสุขและ อัคคีภัย	0.42	0.398	0.39	0.358	0.430	0.668
เฉลี่ยรวม	0.36	0.231	0.29	0.244	1.703	0.089

จากตาราง 35 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานะในชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะในชุมชน อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามสถานะในชุมชน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มี 6 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามสถานะในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เสริมสร้างกิจกรรมภายในครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ดูแลช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพ ผู้พิการผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน กำจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองตามโครงการต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้นมีตัวแทนของประชาชนในการนำปัญหาและความต้องการของประชาชนมาเสนอให้เทศบาลช่วยเหลือและป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชน

จากตาราง 2 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานะในชุมชน ตามตาราง 35 พบว่า มี 5 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีและไม่มีสถานะในชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด คือ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนจัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน บำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน และมีการป้องกันสาธารณสุขภัยและอัคคีภัย โดยมี 8 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานะในชุมชน มีความต้องการมากที่สุด คือ มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำชุมชน ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ควบคุมและจัด

เปรียบเทียบชุมชนแออัด ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชน การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาดและจัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชน

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามสถานะในชุมชน

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	สถานะในชุมชน				t	Sig
	ไม่มี		มี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	0.37	0.435	0.32	0.344	0.600	0.549
2. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ใน ชุมชน	0.35	0.416	0.30	0.475	0.651	0.515
3. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	0.38	0.408	0.22	0.662	1.992*	0.047
4. รักษาความสะอาดบนถนน ทางเดินสาธารณะในชุมชน	0.37	0.390	0.26	0.404	1.572	0.117
เฉลี่ยรวม	0.39	0.329	0.31	0.319	1.241	0.215

จากตาราง 36 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานะในชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะในชุมชน อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานะในชุมชน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานะในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีระบบบำบัดน้ำเสีย

จากตาราง 3 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานะในชุมชนตามตาราง 36 พบว่าทุกข้อกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานะในชุมชน มีความต้องการมากที่สุด

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการ
จำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนา
เศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามสถานะในชุมชน

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	สถานะในชุมชน				t	Sig
	ไม่มี		มี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชน และช่วยจัดหาตลาดแรงงาน	0.49	0.355	0.40	0.508	1.337	0.182
2. อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพ แก่คนในชุมชน	0.50	0.320	0.28	0.650	3.455*	0.001
3. ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อ ประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	0.45	0.469	0.42	0.519	0.296	0.767
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจ และสหกรณ์ในชุมชน	0.42	0.436	0.45	0.500	0.434	0.665
5. ส่งเสริมและพัฒนากิจการปลูกพืชสวนใน ชุมชน	0.42	0.380	0.29	0.545	1.862	0.063
6. เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภค ราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)	0.47	0.416	0.38	0.517	1.174	0.241
เฉลี่ยรวม	0.48	0.283	0.39	0.469	1.587	0.113

จากตาราง 37 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานะในชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะในชุมชน อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามสถานะในชุมชน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า มี 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามสถานะในชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน

จากตาราง 4 พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนตามตาราง 37 พบว่า มี 4 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีและไม่มีสถานะในชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด คือ เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและ

ช่วยจัดหาตลาดแรงงาน ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจและสหกรณ์ในชุมชนและเทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภคราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น) โดยมี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานะในชุมชน มีความต้องการมากที่สุด คือ อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน และส่งเสริมและพัฒนาการปลูกพืชสวนในชุมชน

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อจำแนกตามสถานะในชุมชน

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	สถานะในชุมชน				t	Sig
	ไม่มี		มี			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน	0.38	0.379	0.27	0.497	1.547	0.123
2. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน	0.40	0.376	0.35	0.394	0.719	0.473
3. สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชน	0.39	0.433	0.23	0.771	1.858	0.064
4. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำในชุมชน	0.36	0.480	0.16	0.818	2.184*	0.030
5. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของคนในชุมชน	0.05	0.808	0.29	1.187	2.249*	0.025
6. สร้างส้วมสาธารณะ	0.03	0.713	0.14	0.663	1.313	0.190
7. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	0.38	0.549	0.31	0.586	0.706	0.480
8. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมในชุมชน	0.33	0.441	0.28	0.413	0.585	0.559
เฉลี่ยรวม	0.37	0.272	0.27	0.287	1.962	0.051

จากตาราง 38 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานะในชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะในชุมชน อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนา

โครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามสถานะในชุมชน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 2 ข้อที่ค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามสถานะในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำในชุมชนและปรับปรุงระบบไฟฟ้าแสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของคนในชุมชน

จากตาราง 5 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามภูมิสำเนาเดิมตามตาราง 38 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่มีและไม่มีสถานะในชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด คือ สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน โดยมี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสถานะในชุมชน มีความต้องการมากที่สุด คือ จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชนและสร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาด้านการพัฒนาในด้านสังคมโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามชุมชน

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาสังคม	ชุมชนตัวอย่าง														F	Sig	เปรียบเทียบ ราย คู่
	รั้งมงคลเกษม		หลังสามกีฬา กลาง		เกาะเสือ		คลองเตย		ทุ่งเสา		อู่ญี่ปุ่น		จันทร์วีโรจน์				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล	0.26	0.488	0.11	0.231	0.24	0.274	0.19	0.249	0.09	0.418	0.20	0.267	0.22	0.642	1.158	0.328	
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน ชุมชน	0.36	0.475	0.26	0.280	0.39	0.380	0.27	0.526	0.40	0.480	0.42	0.297	0.39	0.416	0.874	0.514	
3. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ	0.40	0.375	0.26	0.302	0.27	0.426	0.40	0.304	0.29	0.309	0.31	0.352	0.24	0.817	1.199	0.306	
4. สนับสนุน และส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	0.34	0.392	0.26	0.341	0.30	0.416	0.24	0.392	0.27	0.467	0.30	0.360	0.25	0.738	0.376	0.894	
5. ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญา ท้องถิ่น	0.34	0.449	0.28	0.330	0.28	0.491	0.30	0.263	0.31	0.339	0.35	0.370	0.20	0.972	0.589	0.739	
6. เสริมสร้างกิจกรรมภายใน ครอบครัวเพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	0.34	0.330	0.27	0.299	0.27	0.498	0.27	0.471	0.24	0.463	0.25	0.321	0.32	0.545	0.568	0.756	

ตาราง 39 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น
ด้านการพัฒนาลังคม

ชุมชนที่อาศัย

F Sig. เปรียบ
เทียบ
ราย
คู่

	รักษังดลลาภิเษก		หลังสมานภิเษก กลาง		เกาะเสือ		คลองเตย		ทุ่งเสา		อู่ญี่ปุ่น		จันทรวาไรจน์	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
(1)			(2)		(3)		(4)		(5)		(6)		(7)	

8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน	0.31	0.410	0.30	0.237	0.32	0.378	0.32	0.456	0.20	0.291	0.24	0.290	0.25	0.749	0.537	0.780
9. ดูแลช่วยเหลือผู้พลภาพ ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสใน ชุมชน	0.26	0.315	0.21	0.255	0.27	0.396	0.34	0.437	0.18	0.354	0.26	0.320	0.05	0.871	2.028	0.061
10. กำจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง	0.13	0.512	0.28	0.230	0.18	0.377	0.36	0.463	0.16	0.328	0.27	0.352	0.01	0.929	2.083	0.054
11. มีการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ในชุมชน	0.17	0.389	0.28	0.256	0.23	0.390	0.17	0.386	0.21	0.322	0.14	0.542	0.26	0.708	0.643	0.696
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณ ขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะ	0.31	0.546	0.33	0.268	0.34	0.297	0.38	0.298	0.30	0.502	0.24	0.573	0.41	0.442	0.756	0.605
13. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา	0.39	0.325	0.26	0.264	0.37	0.291	0.40	0.291	0.23	0.308	0.27	0.345	0.31	0.737	1.465	0.189
14. มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำ ชุมชน	0.42	0.354	0.29	0.262	0.39	0.387	0.22	0.546	0.36	0.285	0.44	0.303	0.45	0.335	2.060	0.057

ตาราง 39 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็น
ด้านการพัฒนาสังคม

		ชุมชนที่อาศัย							F	Sig	เปรียบเทียบ ราย คู่						
		หลังสนามกีฬา กลาง		เกาะเสือ		ทุ่งเสา		อู่ขี้ปูน		จันทวีโรจน์							
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)						
$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD						
15. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำ ชุมชน	0.45	0.357	0.30	0.273	0.39	0.297	0.28	0.319	0.35	0.482	0.47	0.315	0.48	0.554	2.066	0.056	
16. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย ให้สะอาด	0.37	0.370	0.33	0.249	0.36	0.389	0.36	0.300	0.23	0.305	0.44	0.293	0.42	0.443	1.666	0.128	
17. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ขอ ด้วยกฎหมายให้คนในชุมชน	0.32	0.540	0.32	0.271	0.31	0.261	0.18	0.307	0.35	0.256	0.38	0.282	0.41	0.534	1.013	0.416	
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อม ที่ดีให้คนในชุมชน	0.37	0.397	0.35	0.283	0.28	0.401	0.35	0.332	0.34	0.314	0.38	0.352	0.38	0.392	0.604	0.727	
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	0.01	0.870	0.22	0.200	0.20	0.268	0.19	0.314	0.15	0.288	0.22	0.280	0.08	0.578	1.841	0.090	4 แตกต่างกัน
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม ภายในชุมชน	0.34	0.362	0.33	0.264	0.28	0.285	0.22	0.373	0.36	0.302	0.45	0.304	0.43	0.312	2.823*	0.011	1,2,3,5,6,7
21. จัดให้มีสวนสาธารณะที่ พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน	0.46	0.400	0.36	0.292	0.38	0.387	0.41	0.414	0.42	0.497	0.50	0.295	0.46	0.705	0.670	0.674	

ตาราง 39 (ต่อ)

		ชุมชนที่อาศัย							F	Sig	เปรียบเทียบรายคู่						
		หลังสามกึ่งปี กลาง		เกาะเสือ		ทุ่งเสา		อู่ญี่ปุ่น		จันทรีโรจน์							
(1)	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD						
23. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนในการพัฒนาตนเองตามโครงการต่างๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น	0.32	0.371	0.30	0.310	0.28	0.414	0.30	0.341	0.37	0.302	0.22	0.309	0.46	0.308	2.835*	0.010	7 แตกต่างกับ 1,2,3,4,5,6
24. มีตัวแทนของประชาชนในการปรึกษาและความคิดเห็นของประชาชนมาเสนอให้เทศบาลช่วยเหลือ	0.27	0.385	0.28	0.277	0.23	0.403	0.36	0.340	0.23	0.265	0.27	0.290	0.40	0.347	1.761	0.106	
25. ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัด	0.35	0.345	0.35	0.252	0.27	0.380	0.43	0.318	0.34	0.356	0.43	0.333	0.35	0.844	0.722	0.632	
26. จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	0.39	0.384	0.35	0.282	0.30	0.384	0.35	0.283	0.30	0.524	0.47	0.290	0.37	0.340	1.505	0.175	5 แตกต่างกับ 1,2,3,4,6,7
27. จัดให้มีอาสาสมัครประชุมเพื่อช่วยเหลือชุมชนในด้านต่างๆ	0.36	0.456	0.31	0.252	0.32	0.403	0.41	0.243	0.05	0.825	0.40	0.318	0.38	0.420	3.033*	0.007	

ตาราง 39 (ต่อ)

		ชุมชนที่อาศัย							F	Sig	เปรียบ เทียบ ราย คู่						
ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาสังคม		รั้งมั่งคลาภิเษก	หลังสามกัฬา กลาง	เกาะเสือ	คลองเตย	ทุ่งเสา	อู่ญี่ปุ่น	จันทวีโรจน์									
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)										
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$									
	SD	SD	SD	SD	SD	SD	SD	SD									
28. ป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดในชุมชน	0.39	0.371	0.31	0.238	0.35	0.401	0.26	0.369	0.40	0.340	0.53	0.336	0.35	0.363	2.593	0.018	5 แตกต่าง กับ 1,2,3, 4,6,7
29. ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในชุมชน	0.42	0.347	0.35	0.246	0.35	0.382	0.22	0.385	0.18	0.928	0.51	0.301	0.31	0.407	3.026*	0.007	
30. มีการป้องกันสาธารณสุข และอัครักภัย	0.44	0.325	0.37	0.258	0.36	0.298	0.43	0.288	0.45	0.354	0.52	0.311	0.35	0.677	1.432	0.201	
เฉลี่ยรวม	0.37	0.247	0.30	0.196	0.33	0.235	0.34	0.196	0.32	0.163	0.37	0.211	0.38	0.284	0.918	0.482	

จากตาราง 39 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนจันทรวีโรจน์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนหลังสนามกีฬากลาง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาด้านสังคมจำแนกตามชุมชนโดยใช้สถิติ F-test พบว่าไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 5 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาด้านสังคม จำแนกตามชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สงเคราะห์มารดาและบุตร (ให้นม-ไข่ฟรี) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองตามโครงการต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น จัดให้มีอาสาสมัครประจำชุมชนเพื่อช่วยเหลือชุมชนในด้านต่าง ๆ และป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน

จากตาราง 2 พบว่ามี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามชุมชน ตามตาราง 39 พบว่ามี 3 ข้อ ที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในทุกชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด คือ จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน บำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชนและมีการป้องกันสาธารณภัยและอัคคีภัย โดยมี 4 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมังคลาภิเษก เกาะเสื่อ ทุ่งเสา อยู่ญี่ปุ่น และจันทรวีโรจน์ มีความต้องการมากที่สุด คือ ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน มีศูนย์กีฬานันทนาการประจำชุมชน จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชนและป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชน โดยมี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมังคลาภิเษก หลังสนามกีฬากลาง คลองเตยอยู่ญี่ปุ่น และจันทรวีโรจน์ มีความต้องการมากที่สุด คือ จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชน ชุมชน ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัดและจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมังคลาภิเษก เกาะเสื่อ คลองเตย อยู่ญี่ปุ่นและจันทรวีโรจน์ มีความต้องการมากที่สุด คือ การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาด โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมังคลาภิเษก หลังสนามกีฬากลาง เกาะเสื่อและอยู่ญี่ปุ่น มีความต้องการมากที่สุด คือ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนและมี 1 ข้อที่ กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนทุ่งเสา อยู่ญี่ปุ่นและจันทรวีโรจน์ มีความต้องการมากที่สุด คือ ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่
 ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยไม่มีสภาพรวมและรายชื่อ จำแนกตามชุมชน

ความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ชุมชนที่อาศัย														F	Sig	เปรียบเทียบ ราย คู่
	รัชมังคลาภิเษก		หลังสนามกีฬา กลาง		เกาะเสือ		คลองเตย		ทุ่งเสา		อู่ญี่ปุ่น		จันทร์วีโรจน์				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	0.36	0.456	0.31	0.252	0.32	0.403	0.41	0.243	0.05	0.825	0.40	0.318	0.38	0.420	1.371	0.225	
2. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ ในชุมชน	0.39	0.371	0.31	0.238	0.34	0.401	0.26	0.369	0.40	0.340	0.53	0.336	0.34	0.363	1.133	0.342	
3. มีระบบบำบัดน้ำเสีย	0.42	0.347	0.35	0.246	0.35	0.382	0.22	0.385	0.18	0.928	0.51	0.301	0.31	0.407	5.712*	0.000	6 แตกต่างกับ
4. รักษาความสะอาดบนถนน ทางเดินสาธารณะในชุมชน	0.44	0.325	0.37	0.258	0.36	0.298	0.43	0.288	0.45	0.354	0.52	0.311	0.35	0.677	3.698*	0.001	1,2,3,4,5,7 6 แตกต่างกับ
เฉลี่ยรวม	0.41	0.313	0.34	0.252	0.32	0.275	0.25	0.348	0.26	0.452	0.50	0.277	0.42	0.356	3.033*	0.007	1,2,3,4,5,7

จากตาราง 40 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนอู่ญี่ปุ่น มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนคลองเตย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน โดยใช้สถิติ F-test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีระบบบำบัดน้ำเสียและรักษาความสะอาดบนถนน ทางเดินสาธารณะในชุมชน

จากตาราง 3 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามชุมชนตามตาราง 40 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในทุกชุมชน มีความต้องการมากที่สุด คือ รักษาความสะอาดบนถนนทางเดินสาธารณะในชุมชน โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมิ่งคลาภิเชก คลองเตย อู่ญี่ปุ่นและจันทร์วิโรจน์ มีความต้องการมากที่สุด คือ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมิ่งคลาภิเชก หลังสนามกีฬากลาง เกาะสีเือง อู่ญี่ปุ่นและมีความต้องการมากที่สุด คือ มีระบบบำบัดน้ำเสียและมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมิ่งคลาภิเชก ทุ่งเสา และอู่ญี่ปุ่น มีความต้องการมากที่สุด คือ พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชน

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนคร
หาดใหญ่ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมและรายชื่อ จำแนกตามชุมชน

ความต่อการจำเป็น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ	ชุมชนที่อาศัย														F	Sig	เปรียบเทียบ ราย คู่
	รឹងคตลาภิเชก	หลังสนวมกีฬา กลาง	เกาะเสือ	คลองเตย	ทุ่งเสา	อู่ญี่ปุ่น	จันทรวิโรจน์	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. เทศบาลสำรวจผู้ทำงานใน ชุมชนและช่วยจัดหา ตลาดแรงงาน	0.51	0.355	0.40	0.272	0.40	0.422	0.62	0.249	0.39	0.521	0.49	0.345	0.58	0.300	2.514*	0.021	แตกต่าง กับ 1,2,3,4, 5,7 6
2. อบรมให้ความรู้การประกอบ อาชีพ แก่คนในชุมชน	0.51	0.325	0.40	0.266	0.37	0.522	0.46	0.443	0.51	0.270	0.47	0.336	0.59	0.287	2.686*	0.014	แตกต่าง กับ 1,2,3,4, 5,7
3. ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อ ประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน	0.51	0.381	0.43	0.272	0.41	0.433	0.42	0.407	0.39	0.346	0.46	0.322	0.42	0.831	0.580	0.747	

ตาราง 41 (ต่อ)

		ชุมชนที่อาศัย							F	Sig	เปรียบเทียบรายคู่				
		รัษฎังคกลางเกษก		หลังสนามกีฬากลาง		เกาะเสือ		คลองเตย		ทุ่งเสา		อู่ญี่ปุ่น		จันทร์โรจน์	
(1)	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
4. ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจและสหกรณ์ในชุมชน	0.47	0.304	0.39	0.288	0.37	0.400	0.53	0.264	0.38	0.400	0.37	0.469	0.43	0.725	0.579
5. ส่งเสริมและพัฒนาการปลูกพืชสวนในชุมชน	0.37	0.426	0.37	0.272	0.38	0.398	0.39	0.504	0.41	0.392	0.49	0.322	0.48	0.439	0.402
6. เพศบาลจัดสินค้าอุปโภคบริโภคราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)	0.44	0.431	0.33	0.275	0.43	0.420	0.53	0.302	0.44	0.531	0.52	0.333	0.53	0.516	0.225
เฉลี่ยรวม	0.49	0.286	0.39	0.253	0.41	0.385	0.52	0.256	0.45	0.230	0.49	0.259	0.55	0.336	0.098

จากตาราง 41 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนจันทรีวิโรจน์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนหลังสนามกีฬากลาง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามชุมชน โดยใช้สถิติ F-test พบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ จำแนกตามชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชน และช่วยจัดหาตลาดแรงงานและอบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน

จากตาราง 4 พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามชุมชนตามตาราง 41 พบว่า ทุกข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในทุกชุมชน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุด

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชน
 ในชุมชนแออัดใต้เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมและรายข้อ จำแนกตามชุมชน

ความถี่การจำเป็น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ชุมชนแออัด														Sig.	เปรียบเทียบ ราย ข้อ	
	รั้งตั้งคาบิเชก		หลังเรียนที่ทากลาง		เกาะเดือ		คลองคช		ทุ่งเม		อู่เดือ		จันกริโพน				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน	0.41	0.358	0.34	0.256	0.28	0.387	0.30	0.315	0.32	0.483	0.40	0.309	0.43	0.516	1.340	0.238	3 แตกต่างกับ
2. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน	0.48	0.346	0.30	0.301	0.20	0.479	0.52	0.315	0.33	0.329	0.44	0.330	0.50	0.339	6.229*	0.000	1,2,4,5,6,7
3. สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชน	0.44	0.365	0.31	0.290	0.19	0.544	0.47	0.344	0.27	0.605	0.49	0.324	0.42	0.617	3.641*	0.002	3 แตกต่างกับ
4. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำในชุมชน	0.36	0.477	0.27	0.287	0.18	0.487	0.14	1.361	0.25	0.312	0.57	0.317	0.55	0.305	8.800*	0.000	1,2,4,5,6,7
5. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของคนในชุมชน	0.40	1.252	0.33	0.280	0.08	0.475	0.34	1.296	0.00	0.441	0.08	0.281	0.58	0.343	12.542*	0.000	3,5,6
6. สร้างสามสารถะ	0.01	0.806	0.14	0.471	0.03	0.623	0.04	0.308	0.16	0.925	0.03	0.824	0.06	0.556	0.683	0.664	แตกต่างกับ
7. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน	0.38	0.579	0.23	0.369	0.36	0.448	0.50	0.384	0.37	0.575	0.54	0.485	0.31	0.736	1.687	0.123	แตกต่างกับ
8. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมในชุมชน	0.37	0.421	0.41	0.431	0.21	0.362	0.16	0.651	0.07	0.592	0.42	0.339	0.46	0.332	5.751*	0.000	3,5,6
เฉลี่ยรวม	0.37	0.270	0.33	0.243	0.25	0.240	0.32	0.252	0.26	0.293	0.43	0.253	0.50	0.284	6.605*	0.000	แตกต่างกับ

จากตาราง 42 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนจันทรีวิโรจน์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาพรวมมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนเกาะเสือ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความต้องการจำเป็นของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามชุมชน โดยใช้สถิติ F-test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มี 5 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำแนกตามชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชน สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำในชุมชน ปรับปรุงระบบไฟฟ้าแสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของคนในชุมชน จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมในชุมชน

จากตาราง 5 พบว่า มี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามชุมชนตามตาราง 42 พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมังคลาภิเษก คลองเตย อยู่ญี่ปุ่นและจันทรีวิโรจน์ มีความต้องการมากที่สุด คือสร้างและปรับปรุงถนนในชุมชนและสร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชน โดยมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมังคลาภิเษก เกาะเสือ คลองเตย ทุ่งเสา และอยู่ญี่ปุ่น มีความต้องการมากที่สุด คือ สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนและมี 1 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนรัชมังคลาภิเษก อยู่ญี่ปุ่นและจันทรีวิโรจน์มีความต้องการมากที่สุด คือ จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน

ตอนที่ 4 เจ็อนไซที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

1. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลนครหาดใหญ่

1. ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดที่สามารถช่วยเหลือได้

1.1 เรื่องที่สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยเร่งด่วน

ณ ปัจจุบันทางเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้ดำเนินการให้หน่วยงานในเทศบาลนครหาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม สำนักการช่าง สำนักการสาธารณสุข เป็นต้น ได้ให้ความช่วยเหลือชุมชนแออัดและเรื่องที่ทำไปแล้วคือเรื่องการเข้าสถานที่การรถไฟเพื่อให้ประชาชนในชุมชนแออัดได้อยู่อาศัยและเรื่องการออกบ้านเลขที่ชั่วคราวให้ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนแออัดมีสิทธิ์ในเรื่องการขอ น้ำ ขอบไฟ ผลจากการช่วยเหลือตรงนี้ทำให้ค่าน้ำ ค่าไฟ ราคาถูกลงจากเดิมมาก เพราะเมื่อก่อนประชาชนในชุมชนแออัดพ่วงน้ำไฟมาจากชุมชนใกล้เคียง ทำให้ราคาค่าน้ำ ค่าไฟ มีราคาสูงมากแต่ในความช่วยเหลือตรงนี้ ยังไม่สามารถดำเนินการได้กับชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ซึ่งเป็นชุมชนที่บุกรุกพื้นที่เอกชน เพราะไม่

สามารถติดต่อและตกลงกับเจ้าของที่ดินได้ ส่วนในเรื่องความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ก็ได้แบ่งให้แต่ละฝ่ายรับผิดชอบให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะฝ่ายพัฒนาชุมชนที่มีหน้าที่โดยตรงในการให้ความช่วยเหลือชุมชนแออัด

1.2 เรื่องที่ต้องผลักดันเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาต่อไป

เรื่องที่ทางเทศบาลนครหาดใหญ่จะผลักดันเรื่องการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดให้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาต่อไป ควรจะเป็นเรื่องของการออกนโยบายให้ความช่วยเหลือให้ครอบคลุมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและด้านโครงสร้างพื้นฐานซึ่งต้องวางแผนออกเป็นนโยบายให้สอดคล้องกับงบประมาณและปัญหาของชุมชน โดยนอกเหนือจากการแก้ไขปัญหาก็ควรมีในเรื่องของการป้องกันการเกิดปัญหาชุมชนแออัดต่อไปด้วย

1.3 ปัญหาที่ไม่อยู่ในภาระงาน

ปัญหาส่วนใหญ่ของประชาชนในชุมชนแออัดเป็นปัญหาที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลนครหาดใหญ่ทั้งสิ้น แต่ขึ้นอยู่กับว่าจะให้ความช่วยเหลือได้มากน้อยแค่ไหน ดิตขัดเรื่องใดบ้าง

2. โอกาสและเงื่อนไขที่ประชาชนสามารถมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย

โอกาสที่ประชาชนจะมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ประชาชนบุกรุกเป็นเรื่องที่ทางเทศบาลนครหาดใหญ่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินของการรถไฟกรรมสิทธิ์ต่างๆ จึงเป็นของการรถไฟรับผิดชอบ ในส่วนของเทศบาลนครหาดใหญ่ทำได้เพียงเช่าที่ดินการรถไฟและช่วยในส่วนของการให้บริการความช่วยเหลือด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้นและแผน ที่ทางเทศบาลมีคือ ถ้าสามารถกระทำได้ก็ต้องการซื้อที่ดินในส่วนอื่นเพื่อให้ประชาชนในชุมชนแออัดเหล่านี้ได้เข้าไปอาศัยโดยเริ่มจากการผ่อนชำระหรือเช่าในราคาที่ถูกแต่ก็ยังติดด้วยข้อจำกัดหลายเรื่องจึงยังไม่สามารถกระทำได้ออนนี้

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในประเด็นของข้อเสนอแนะทางผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่เห็นว่าปัญหาชุมชนแออัดนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและมีความเร่งด่วนในการพัฒนา ควรมีการวางแผนนโยบายให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและงบประมาณ แต่ที่สำคัญคือการจะแก้ปัญหาชุมชนแออัดควรมาจากการร่วมมือกันของหน่วยงานหลายๆ ฝ่าย เช่น การรถไฟ การประปา การไฟฟ้า สำนักงานพัฒนาที่ดิน เป็นต้น เพราะในการแก้ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จย่อมเกิดจากความร่วมมือกันจากหลายฝ่าย และแม้แต่ความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนแออัดเอง เพราะในการแก้ปัญหาต้องเกิดจากการให้ความร่วมมือจากคนในชุมชนก่อน

2. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด

2.1 ฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม (รับผิดชอบด้านการพัฒนาสังคม และด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ)

1. ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดที่สามารถช่วยเหลือได้

1.1 เรื่องที่สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยเร่งด่วน

เรื่องที่ทางฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคมได้ดำเนินการแล้วคือ ได้ออกสำรวจถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเบื้องต้นและให้การช่วยเหลือแล้วบางส่วน เช่น เรื่องการออกบ้านเลขที่ชั่วคราวให้และเรื่องการพัฒนาและให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขบุคคล พื้นฐานทั่วไป เช่น จัดद्यุขลาย กำจัดขยะมูลฝอย สงเคราะห์มารดาและบุตร ตรวจเยี่ยมชุมชน เป็นต้น

1.2 เรื่องที่ต้องผลักดันเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาต่อไป

ควรให้มีการผลักดันนโยบายในเรื่องของการจัดระเบียบชุมชนและการให้ความช่วยเหลือคนในชุมชนอย่างทั่วถึงและครอบคลุมทุกชุมชน อีกทั้งในเรื่องของการป้องกันการเข้ามาอยู่เพิ่มขึ้นของคนในชุมชน

1.3 ปัญหาที่ไม่อยู่ในภาระงาน

เรื่องที่ทางฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคมไม่สามารถดำเนินการได้คือเรื่องของการจัดสรรที่ดินให้คนในชุมชน เรื่องของการทำให้กรรมสิทธิ์ที่ถูกต้องตามกฎหมายแก่คนในชุมชน เพราะเป็นพื้นที่ที่คนในชุมชนบุกรุกที่ดินการรถไฟและที่ดินเอกชน

2. โอกาสและเงื่อนไขที่ประชาชนสามารถมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย

มีความเป็นไปได้ถ้าทางเทศบาลมีงบประมาณเพียงพอที่จะซื้อที่หรือเช่าที่ดินแล้วให้ประชาชนในชุมชนได้เช่าหรือซื้อเป็นกรรมสิทธิ์เป็นของตนเอง แต่เป็นเรื่องของทางผู้บริหาร และต้องมีการวางแผนล่วงหน้า

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประชาชนในชุมชนต้องให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลมากกว่านี้ เพราะในปัจจุบันยังมีอีกหลายชุมชนที่ยังไม่ให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลนครหาดใหญ่เท่าที่ควร อีกทั้งควรสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรในชุมชน อีกทั้งช่วยกันดูแล พัฒนา ต่อไปและควรมีวิธีป้องกันการเข้ามาอยู่เพิ่มเติมของประชาชนในชุมชนแออัดต่อไป เพื่อป้องกันปัญหาที่จะตามมา

2.2 สำนักการช่าง (รับผิดชอบด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน)

1. ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดที่สามารถช่วยเหลือได้

1.1 เรื่องที่สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยเร่งด่วน

เรื่องที่สำนักการช่าง ได้ดำเนินการแล้วคือเรื่องของการปรับปรุงถนนหนทาง ทางเดินทางในหลายชุมชน ไฟฟ้า เป็นต้น

1.2 เรื่องที่ต้องผลักดันเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาต่อไป

ควรให้มีการผลักดันนโยบายในเรื่องของการจัดระเบียบชุมชนและการให้ความช่วยเหลือคนในชุมชนอย่างทั่วถึงและครอบคลุมทุกชุมชน อีกทั้งในเรื่องของการป้องกันการเข้ามาอยู่เพิ่มขึ้นของคนในชุมชน

1.3 ปัญหาที่ไม่อยู่ในภาระงาน

เรื่องที่สำคัญการช่าง ไม่สามารถดำเนินการได้คือในเรื่องของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เรื่องของการออกกรรมสิทธิ์ที่ดินให้ประชาชนในชุมชนแออัด

2. โอกาสและเงื่อนไขที่ประชาชนสามารถมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย

อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของของสำนักงานช่าง เรื่องนี้คงต้องเป็นในส่วนของผู้บริหารในการวางแผนดำเนินการ

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประชาชนควรให้ความร่วมมือในการดูแลรักษาทรัพยากรชุมชน เช่น ถนน ทางเดินเท้า คูระบายน้ำ เป็นต้น

2.3 สำนักงานสาธารณสุข (ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

1. ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดที่สามารถช่วยเหลือได้

1.1 เรื่องที่สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยเร่งด่วน

เรื่องที่สำคัญการสาธารณสุข ได้ดำเนินการช่วยเหลือไปแล้วคือในเรื่องของการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน การเก็บขยะในชุมชน และฉีดพ่นยา รวมทั้งให้ความดูแลในเรื่องสาธารณสุขพื้นฐานโดยทั่วไป

1.2 เรื่องที่ต้องผลักดันเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาต่อไป

ควรให้มีการจัดสาธารณสุขชุมชนภายในชุมชน โดยมีสถานที่ที่อำนวยความสะดวก มีอาสาสมัครชุมชน เป็นต้น

1.3 ปัญหาที่ไม่อยู่ในภาระงาน

นอกเหนือจากเรื่องสาธารณสุข เพราะจะเป็นความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย

2. โอกาสและเงื่อนไขที่ประชาชนสามารถมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย

ก็ต้องขึ้นอยู่กับงบประมาณ สถานที่ และคณะผู้บริหาร เพราะเป็นฝ่ายออกนโยบาย

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ต้องการให้ผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนร่วมมือกับเทศบาลมากกว่าเดิม เพราะผู้นำชุมชนเปรียบเสมือนตัวแทนชาวบ้านที่จะนำปัญหาความต้องการที่แท้จริงมานำเสนอให้ทางเทศบาลได้รับรู้

3. ผู้อำนวยการศูนย์ภาคใต้การรถไฟแห่งประเทศไทย

1. ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดที่สามารถช่วยเหลือได้

1.1 เรื่องที่สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยเร่งด่วน

เรื่องที่ทางการรถไฟได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือชุมชนแออัดแล้ว คือการที่ให้ทางเทศบาลนครหาดใหญ่เช่าสถานที่การรถไฟในราคาที่ถูก เพื่อให้ประชาชนในชุมชนแออัดได้อยู่อาศัยและมีความสามารถมีบ้านเลขที่ชั่วคราวเพื่อ มีกรรมสิทธิ์ในการต่อน้ำ ไฟ ได้ในราคาที่ถูกลงกว่าเดิม

1.2 เรื่องที่ต้องผลักดันเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาต่อไป

เรื่องที่ทางการรถไฟจะผลักดันเรื่องการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดให้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาต่อไป เป็นเรื่องของการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่การรถไฟที่รกร้างเพื่อป้องกันการบุกรุกของประชาชนเพิ่มขึ้น เช่น ปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น เป็นต้น เพื่อลดปัญหาการบุกรุกและก่อตัวเป็นชุมชนแออัดตามมา อีกทั้งในส่วนที่มีการบุกรุกแล้วก็ต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดินของประชาชนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยต่อไป

1.3 ปัญหาที่ไม่อยู่ในภาระงาน

2. โอกาสและเงื่อนไขที่ประชาชนสามารถมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย

การรถไฟสามารถให้ประชาชนในชุมชนแออัดได้โดยการเช่าของเทศบาลนครหาดใหญ่ แต่ไม่สามารถโอนที่ดินให้เป็นกรรมสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมายแก่ประชาชนที่บุกรุกได้ เพราะพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ราชพัสดุของการรถไฟโดยชอบด้วยกฎหมายไม่สามารถโอนให้ประชาชนได้

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การรถไฟเห็นว่าเทศบาลนครหาดใหญ่เป็นหน่วยงานหลักที่ควรจะให้ความช่วยเหลือประชาชนในชุมชนแออัดเพราะเทศบาลนครหาดใหญ่มีเป้าหมายหลักที่จะต้องให้ความช่วยเหลือและตอบสนองความต้องการประชาชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งรวมถึงประชาชนในชุมชนแออัดด้วย แต่ในด้านของการรถไฟหากสามารถช่วยเหลืออะไรได้อีกแก่ประชาชนในชุมชนแออัดก็พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม แต่ต้องมีการประสานงานกับทางเทศบาลนครหาดใหญ่ และการรถไฟเห็นว่าควรสร้างจิตสำนึกของคน

ในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย ไม่ใช่รอแต่การช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ และไม่ควรจะชักชวนกันเข้ามาอยู่เพิ่มเติม

4. เจ้าของที่ดินชุมชนหลังสนามกีฬากลาง (ที่ดินเอกชน)

1. ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดที่สามารถช่วยเหลือได้

1.1 เรื่องที่สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้โดยเร่งด่วน

เรื่องที่สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้คือเรื่องที่ยังคงให้ชุมชนได้อยู่อาศัยในชุมชนต่อไป เพราะความช่วยเหลือด้านอื่น ในขณะนี้ไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากไม่มีงบประมาณเพียงพอแต่ถ้าจะช่วยเหลือประชาชนในชุมชนจริงก็คงต้องมีการประสานงานกับทางเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ แต่ในปัจจุบันยังไม่ได้มีการประสานงานติดต่อแต่อย่างใด

2. โอกาสและเงื่อนไขที่ประชาชนสามารถมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย

ทางเจ้าของที่ดินเห็นว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะที่ดินตรงนี้ก็เป็นที่ดินมีโฉนดถูกต้องคงไม่สามารถยกให้เป็นกรรมสิทธิ์ของประชาชนในชุมชนได้ นอกจากนี้ในอนาคตข้างหน้าถ้าเจ้าของที่ดินมีการขายก็ควรให้ทางเทศบาลนครหาดใหญ่เป็นหน่วยงานให้ความช่วยเหลือในการซื้อเพื่อให้ประชาชนในชุมชนแออัดเช่าต่อไป ซึ่งก็เป็นเรื่องของอนาคต

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ควรประสานกับทางเทศบาลนครหาดใหญ่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้รับทราบและช่วยเหลือประชาชนในชุมชนต่อไปและเห็นว่าควรมีวิธีป้องกันการเข้ามาอยู่เพิ่มเติมของประชาชนในชุมชนแออัดเพื่อป้องกันปัญหาที่จะตามมาและทางเทศบาลนครหาดใหญ่ควรเข้าไปตรวจเยี่ยมประชาชนในชุมชนแออัดมากกว่านี้เพื่อทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชน อีกทั้งทางเทศบาลนครหาดใหญ่ควรวางแผนในการหาที่อยู่ใหม่ให้แก่ประชาชนในชุมชนเพื่อแก้ปัญหาให้เจ้าของที่ดินในการบุกรุกของประชาชน

จากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและแก้ปัญหาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ สรุปได้ว่าทั้ง 3 หน่วยงานไม่ว่าจะเป็นเทศบาลนครหาดใหญ่ การรถไฟ เจ้าของที่ดินเอกชน ควรมีการประสานงานกัน เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานหลักที่เป็นตัวกลางในการให้ความช่วยเหลือคือเทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลนครหาดใหญ่ได้ให้การช่วยเหลือไปแล้วคือในเรื่องของการเช่าที่ดินรถไฟ และออกบ้านเลขที่ชั่วคราวให้แก่ประชาชนในชุมชนแออัด เพื่อให้ประชาชนในชุมชนแออัดมีกรรมสิทธิ์ในการต่อน้ำ ต่อไฟ ในราคาที่ถูกลง ผลที่ตามมาคือค่าน้ำ ค่าไฟ ราคาถูกลงจากเดิมมากและเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ช่วยในด้านการพัฒนาภายในชุมชน แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมแต่มีแนวทางและแผนงานที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ปัญหาและ

ตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดต่อไป ส่วนในเรื่องของการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายของประชาชน เป็นเรื่องที่ทั้ง 3 หน่วยงานพยายามให้ความช่วยเหลืออยู่ โดยถ้าจะโอนที่ดินที่ประชาชนบุกรุกให้เป็นของประชาชนนั้น เป็นเรื่องที่ไม่สามารถกระทำได้ เพราะเป็นที่ดินของการรถไฟและเอกชน ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงานนี้ไม่สามารถโอนให้ได้ แต่ทางเทศบาลนครหาดใหญ่ มีแผนระยะยาวที่จะหาซื้อที่ราคาถูกลง เพื่อให้ประชาชนที่บุกรุกที่ดินรถไฟและที่ดินเอกชน ได้อยู่อาศัย โดยเริ่มจากการซื้อโดยการผ่อนชำระในราคาที่ถูกลงที่ประชาชนในชุมชนแออัดมีกำลังที่จะผ่อนชำระได้ ทั้งนี้ทางการรถไฟมีแผนในการป้องกันการบุกรุกของประชาชนเพิ่มขึ้น เช่น ปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น เป็นต้น

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ตามกรอบภาระหน้าที่ของเทศบาลนครหาดใหญ่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดตามปัจจัยด้านเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนแออัดสถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัย
3. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

สมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ปัจจัยด้านเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน สถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัยแตกต่างกัน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือประชาชนในชุมชนแออัด 7 ชุมชน จำนวน 402 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลในส่วนของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด โดยทำการศึกษาใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล รวมทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม อีกทั้งเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากทางเทศบาลนครหาดใหญ่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเสริมในการสรุปผลการวิจัยและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ได้แก่ ผู้บริหารของเทศบาลนครหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด ผู้อำนวยการศูนย์ภาคใต้การรถไฟแห่งประเทศไทยและเจ้าของที่ดินชุมชนหลังสนามกีฬากลาง (ที่ดินเอกชน)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows Version 13.0 (Statistical Product for the Social Science) เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รวบรวม ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับ

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) สำหรับหาระดับความต้องการของประชาชน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับวัดการกระจายของข้อมูล ใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I - D) แล้วหารด้วยค่า D (I คือ สภาพที่คาดหวัง D คือ สภาพปัจจุบัน) ค่า t-test และค่า F-test (One-way Anova) สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จะนำไปทำการเปรียบเทียบรายคู่ ส่วนคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม จะทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถนำผลมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง นับถือศาสนาพุทธ อายุระหว่าง อายุ 31-55 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง/แรงงานทั่วไป มีภูมิลำเนาย้ายมาจากที่อื่น อาศัยในชุมชนเป็นเวลา 5 ปีลงมา ไม่มีสถานะในชุมชน

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด

ผลจากการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในภาพรวมอยู่ในระดับ “มากที่สุด” โดยแยกตามด้านต่าง ๆ ได้ 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ความต้องการด้านการพัฒนาสังคม พบว่าประชาชนต้องการให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือบำรุง รักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน ตามลำดับ

2.2 ความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนต้องการให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

2.3 ความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่าประชาชนต้องการให้เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและช่วยจัดหาตลาดแรงงานเป็นลำดับแรก รองลงมาคือต้องการให้เทศบาลอบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชนและต้องการให้เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภคราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน (เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น) ตามลำดับ

2.4 ความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าประชาชนต้องการให้สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือสร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน ตามลำดับ

จากการวิจัย พบว่าในการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาสังคม ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประชาชนมีความต้องการการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. การเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัด

3.1 ความต้องการด้านการพัฒนาสังคม

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ไม่พบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของความ ต้องการของประชาชนในด้านการพัฒนาสังคม ได้แก่ ศาสนา รุ่นอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน สถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัย ส่วนปัจจัยที่พบนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของความ ต้องการในด้านนี้ ได้แก่ เพศและภูมิลำเนาเดิม กล่าวคือ

เพศ ประชาชนเพศหญิงมีความต้องการด้านนี้มากกว่าเพศชาย

ภูมิลำเนาเดิม ประชาชนที่ย้ายมาจากที่อื่นมีความต้องการด้านนี้มากกว่า ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่

3.2 ความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยที่ไม่พบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของความ ต้องการของประชาชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เพศ ศาสนา รุ่นอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัย และสถานะในชุมชน ส่วนปัจจัยที่พบนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของความ ต้องการในด้านนี้ ได้แก่ ชุมชนที่อาศัย กล่าวคือ

ชุมชน ผู้ที่อาศัยในชุมชนจันทรีวิโรจน์มีความต้องการด้านนี้ มากกว่าชุมชนรัชมังคลาภิเษก ชุมชนอยู่ญี่ปุ่น ชุมชนคลองเตย ชุมชนเกาะเสือ ชุมชนทุ่งเสาและชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ตามลำดับ ซึ่งชุมชนรัชมังคลาภิเษก ชุมชนอยู่ญี่ปุ่น มีความต้องการด้านนี้เท่ากับ จากการวิเคราะห์รายคู่พบว่าคู่ที่พบนัยสำคัญของความแตกต่างได้แก่ ชุมชนหลังสนามกีฬากลางแตกต่างกับชุมชนจันทรีวิโรจน์ ชุมชนรัชมังคลาภิเษก ชุมชนอยู่ญี่ปุ่น ชุมชนคลองเตย ชุมชนเกาะเสือ ชุมชนทุ่งเสา

3.3 ความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยที่ไม่พบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของความ ต้องการของประชาชนในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ ศาสนา รุ่นอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัย สถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัย ส่วนปัจจัยที่พบนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของความ ต้องการในด้านนี้ ได้แก่ เพศ กล่าวคือ

เพศ ประชาชนเพศหญิงมีความต้องการด้านนี้มากกว่าเพศชาย

3.4 ความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยที่ไม่พบบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของความต้อการของประชาชนในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ เพศ ศาสนา รุ่นอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิภาคเดิม ระยะเวลาที่อาศัยและสถานะในชุมชน ส่วนปัจจัยที่พบบนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยของความต้อการในด้านนี้ ได้แก่ ชุมชนที่อาศัย กล่าวคือ

ชุมชน ผู้ที่อาศัยในชุมชนจันทรีวิโรจน์ มีความต้องการด้านนี้ มากกว่าชุมชน อุฎฐ์ปุ่น ชุมชนรัชมิงคลาภิเชก ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ชุมชนคลองเตย ชุมชนทุ่งเสาและชุมชน เกาะเสือ ตามลำดับ จากการวิเคราะห์รายคู่ที่พบบนัยสำคัญของความแตกต่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในชุมชนเกาะเสือและชุมชนจันทรีวิโรจน์

4. เงื่อนไขที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

โดยสรุป พบว่าเงื่อนไขที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนแออัด จากผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัดมี ดังนี้

4.1 งบประมาณของเทศบาลนครหาดใหญ่ เพราะงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินการแก้ไขปัญหา พัฒนางานด้านต่างๆ โดยเฉพาะในการพัฒนาชุมชนแออัด จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดหาสถานที่ให้แก่ประชาชนในชุมชนแออัดได้อยู่อาศัยโดยชอบด้วยกฎหมาย

4.2 นโยบายของเทศบาลนครหาดใหญ่ ในการจัดลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหาชุมชนแออัด

4.3 เครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ระหว่างเทศบาลนครหาดใหญ่ การรถไฟ เจ้าของที่ดินเอกชน ผู้นำชุมชนแออัดละหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.4 ปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาชุมชนแออัดได้คือ ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนแออัด ที่มีจิตสำนึกที่จะแก้ไขปัญหาของตนเอง

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย : ปัจจัยเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิภาคเดิม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนสถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัย แตกต่างกัน มีความต้องการจำเป็นแตกต่างกัน จากการศึกษารายวิจัยพบว่า

1. ความต้องการด้านการพัฒนาสังคม พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ศาสนา รุ่นอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน สถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัย ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนเพศและภูมิภาคเดิมที่แตกต่างกันมีความ

ต้องการด้านการพัฒนาสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ศาสนา รุ่นอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยและสถานะในชุมชน ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนชุมชนที่อาศัยที่แตกต่างกันมีความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความต้องการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ศาสนา รุ่นอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัย สถานะในชุมชนและชุมชนที่อาศัย ไม่แตกต่างกันนี้ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนเพศที่แตกต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ศาสนา รุ่นอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่อาศัยและสถานะในชุมชน ไม่แตกต่างกันนี้ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนชุมชนที่อาศัยที่แตกต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 43 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ด้านการพัฒนาสังคม		
เพศ	✓	
ศาสนา		✓
รุ่นอายุ		✓
ระดับการศึกษา		✓
อาชีพ		✓
ภูมิลำเนาเดิม	✓	
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน		✓
สถานะในชุมชน		✓
ชุมชนที่อาศัย		✓
ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม		
เพศ		✓
ศาสนา		✓
รุ่นอายุ		✓
ระดับการศึกษา		✓
อาชีพ		✓
ภูมิลำเนาเดิม		✓
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน		✓
สถานะในชุมชน		✓
ชุมชนที่อาศัย	✓	
ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ		
เพศ	✓	
ศาสนา		✓
รุ่นอายุ		✓
ระดับการศึกษา		✓
อาชีพ		✓
ภูมิลำเนาเดิม		✓
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน		✓

ตาราง 43 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
สถานะในชุมชน		✓
ชุมชนที่อาศัย		✓
ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน		
เพศ	✓	
ศาสนา		✓
รุ่นอายุ		✓
ระดับการศึกษา		✓
อาชีพ		✓
ภูมิลำเนาเดิม		✓
ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน		✓
สถานะในชุมชน		✓
ชุมชนที่อาศัย		✓

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดในภาพรวมอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ทองสุวรรณค์ ปัญญาวิจิตร (2549 : 33-38) พบว่าระดับความต้องการของประชาชนต่อการดำเนินงานของ อพบ. แบ่งตามภูมิลำเนาในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับ “มากที่สุด” โดยมีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งจะแบ่งอภิปรายได้ 2 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด

1.1 ความต้องการพัฒนาด้านสังคม จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนในชุมชนแออัดต้องการให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือบำรุงรักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน ในส่วนของข้อเสนอแนะ พบว่าประชาชนต้องการให้เทศบาลเข้าไปช่วยเหลือและแก้ปัญหาสังคมในชุมชนหลายด้าน เช่น ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ปัญหายาเสพติดปัญหาอาชญากรรม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ โสภกา (ซูพิกุลชัย) ทวีปสมันน์ (2524 : 5-6) ศึกษาเรื่องการศึกษารูปแบบของชุมชนที่พึงปรารถนาของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครและ สุชะรัมย์ภา กัญยวงศ์หา (2540 : 177-178) ศึกษา

เรื่องปัญหาและความต้องการของชาวชุมชนแออัดบริเวณคูเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาสุขภาพจิต อาชญากรรม ชาวชุมชนต้องการได้รับการศึกษา ต้องการติดต่อกับหน่วยราชการได้ตามปกติทั่วไป ต้องการรู้จักหน่วยงานที่ช่วยเหลือชุมชน ต้องการอาศัยอยู่ที่เดิมและให้ชุมชนสงบสุข ต้องการรับรู้ข่าวสารจากหน่วยงานราชการและจากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่ในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่พบว่าสภาพบ้านเรือนในชุมชนแออัดทรุดโทรม ซึ่งสอดคล้องกับ สรรเสริญ วรวิทย์สัตตญาณ (2544) ศึกษาเรื่องปัญหาความต้องการของชุมชนแออัดในภาคตะวันออก : ศึกษากรณีชุมชนนอกเขตเทศบาลเมืองชลบุรี พบว่าสภาพที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนแออัดเห็นได้ว่าประชาชนในชุมชนจะหาเศษวัสดุเท่าที่หาได้ เช่น เศษไม้ เศษสังกะสี เศษไม้อัด เป็นต้น มาประติดประต่อกันเป็นตัวบ้านพักอาศัย จึงทำให้สภาพในชุมชนทรุดโทรมเป็นภาพที่ไม่สวยงาม

1.2 ความต้องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนในชุมชนแออัดส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจโดยต้องการให้เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและช่วยจัดหางานเป็นลำดับแรก รองลงมาคือต้องการให้เทศบาลอบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชนและจากผลการวิจัย พบว่าประชาชนในชุมชนแออัดส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง/แรงงานทั่วไป ส่งผลให้คนในชุมชนมีรายได้น้อยไม่เพียงพอจากรายจ่าย ส่วนมากจะมีภาระหนี้สิน ครอบครัวประสบปัญหาด้านการเงิน คนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้แรงงาน อีกทั้งมีผู้ว่างงานเป็นจำนวนมาก เพราะขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุชะรัมย์ภา กัญยวงศ์หา (2540 : 177-178) ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการของชาวชุมชนแออัดบริเวณคูเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีอาชีพไม่มั่นคง รายได้ต่ำ ปัญหาหนี้สิน แล่งเงินกู้ดอกเบี้ยสูง ชาวชุมชนต้องการอาชีพที่มั่นคง ต้องการมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ สอดคล้องกับบอคิด ระพีพัฒน์ (2537: 2-3) ศึกษาเรื่องชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพฯแห่งหนึ่ง พบว่าผู้อยู่อาศัยเป็นคนมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ส่วนใหญ่ (71%) ประกอบด้วยกรรมกรรับจ้าง รายได้ไม่เพียงพอจากรายจ่ายและผลการวิจัยสอดคล้องกับโสภา (ชูพิกุลชัย) ชปิลมันน์ (2524 : 5-6) ศึกษาเรื่องการศึกษาแบบของชุมชนที่พึงปรารถนาของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนในชุมชนแออัดมีปัญหาเรื่องรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาชุมชนแออัดของ สุเทพ ดิลกกลาภมรดกและชาญณรงค์ เมฆินทรางกูร (2527 : 119-125) กล่าวถึงชุมชนแออัดว่ามีปัญหาความยากจน เป็นปัญหาที่สำคัญของประชาชนในชุมชนแออัด เนื่องจากระดับการศึกษาต่ำ ไร้ฝีมือ ขาดประสบการณ์ในสังคมเมือง สิ่งเหล่านี้ทำให้เขาขาดโอกาสที่จะเลือกหางานทำ จึงต้องทำงานที่ไม่มีความมั่นคงค่าแรงต่ำ เป็นงานประเภทใช้แรงงาน สมาชิกในครอบครัวที่รู้จักหาเงินจะทำงานทุกชนิดที่จะได้เงินมา โดยทั่วไปชาวชุมชนแออัดมักจะมีรายได้น้อยพอใช้ การใช้จ่ายของคนในชุมชนแออัด ต้องซื้อของแพงกว่าคนปกติหลายเท่า สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของประชาชน

ในชุมชนแออัดของ นิยม รอดเนียม (2529 : 122-135) กล่าวว่าประชาชนมีความต้องการด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพในระดับมากและสอดคล้องกับแนวคิดของ โสภณ พรโชคชัย (2528 : 50-51) กล่าวว่าประชาชนในชุมชนแออัดประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ คือ ความยากจน ได้แก่ มีรายได้น้อย ว่างงาน (แฝง) มีอาชีพไม่แน่นอน ขาดทักษะการทำงาน เป็นแรงงานไร้ฝีมือ การใช้แรงงานเด็ก แรงงานที่สังคมรังเกียจ เช่น โสเภณี เป็นต้น นอกจากนี้ รวมถึงปัญหาการเอาเปรียบกันเองระหว่างคนในชุมชน เช่น การขายน้ำในราคาแพง เป็นต้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวความคิดของบัณฑิต พงษ์ไพสุทธิ (2534 : 23-30) กล่าวว่าประชาชนในชุมชนแออัดขาดความมั่นคงในการทำงาน การตกงานเป็นระยะ ๆ ชาวชุมชนแออัดส่วนมากมีอาชีพใช้แรงงานเป็นลูกจ้างรายวัน ซึ่งทำงานเป็นช่วงเวลา จึงเกิดความไม่มั่นคงในการทำงาน

1.3 ความต้องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนต้องการให้สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือสร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน ตามลำดับและจากข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชนแออัด พบว่าประชาชนในชุมชนแออัดมีปัญหาการขาดบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานจากภาครัฐ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ รพีพรรณ สุวรรณรัฐโชติ (2527 : 68-72) ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชนในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ พบว่ามีปัญหาขาดบริการสาธารณูปโภคจากภาครัฐ น้ำประปา ไฟฟ้าและสอดคล้องกับ สุชะรัมย์ภักฎยวงศ์หา (2540 : 42) ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการของชาวชุมชนแออัดบริเวณคูเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าสภาพบ้านเรือน ที่อยู่อาศัยของประชาชนในชุมชนแออัดไม่คงทนถาวร ปัญหาน้ำประปา ไฟฟ้า มีราคาแพง ปัญหาแหล่งน้ำดื่มไม่สะอาด ปัญหาทางเดินเท้าไม่สะดวก ปัญหาการระบายน้ำเสีย ชาวชุมชนต้องการบ้านเรือนที่อยู่อาศัยถาวรและสภาพแวดล้อมที่ดี ต้องการเช่าที่ดินในราคาถูกและมีน้ำประปาและไฟฟ้าใช้โดยมีมิเตอร์เป็นของตนเอง

จากผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจคือ จากข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ของประชาชนในชุมชนแออัดต้องการให้เทศบาลช่วยเหลือด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทั้ง ๆ ที่จากผลการวิจัยปัญหาด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาความต้องการลำดับแรกสุดของประชาชน ซึ่งเห็นได้ว่าแม้ประชาชนจะประสบปัญหาด้านอื่น ๆ เป็นปัญหาข้างต้น แต่เมื่อสอบถามประชาชนคงต้องการให้เทศบาลเข้าไปช่วยในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนก่อน จากประเด็นนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องถึงสาเหตุดังกล่าว ทำให้ทราบว่าความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นความต้องการลำดับแรกที่สุดที่ประชาชนต้องการเพื่อสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนในชุมชน ดังแนวคิดของ อับบราฮัม เอช มาสโลว์ (Abraham H. Maslow, 1987 : 143-149 อ้างถึงใน พิทยา บวรวัฒนา, 2546 : 81) กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการหลายด้านซึ่งจัดลำดับความสำคัญ คือ 1. ความต้องการจำเป็นด้านกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการลำดับต่ำสุดและเป็นพื้นฐานของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ

อากาศ ที่อยู่อาศัยเป็นความต้องการตลอดชีวิตของเรา หากไม่ได้รับมนุษย์ก็ต้องตาย ความต้องการจำเป็นขั้นที่สอง คือความต้องการจำเป็นด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security/Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองอย่าง ไม่ขาดแคลนแล้ว หมายถึงความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจกอันตรายทั้งทางกาย และจิตใจ ความมั่นคงในงาน ในชีวิตและสุขภาพ ความต้องการจำเป็นขั้นที่สามคือความต้องการ จำเป็นด้านความรักและการได้เป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) เมื่อมีความปลอดภัย ในชีวิตและมั่นคงในการทำงานแล้ว คนเราจะต้องการความรัก มิตรภาพ ความใกล้ชิดผูกพัน ต้องการเพื่อน การมีโอกาสเข้าสมาคมสังสรรค์กับผู้อื่นได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่ม หนึ่งหรือหลายกลุ่ม ความต้องการจำเป็นขั้นที่สี่ คือความต้องการจำเป็นด้านการเห็นคุณค่า ในตนเอง (Esteem Needs) หมายถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นที่ยอมรับทั้งจากตนเอง และผู้อื่นและความต้องการจำเป็นขั้นที่ห้า ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายคือ ความต้องการจำเป็นในการบรรลุ สัจการแห่งตน (Self-Actualization) เป็นความต้องการจำเป็นที่บุคคลไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองมีความขาด แคลน แต่จะรู้สึกถึงการบรรลุความต้องการทั้งหมดที่ตนเองอยากได้ เป็นสภาวะที่ตนเองรู้สึกได้ว่าสิ่ง ที่ต้องการครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวยิ่งเห็นได้ชัดว่าความต้องการจำเป็นของมนุษย์เรา ย่อมเริ่มมากจากความต้องการพื้นฐานเป็นลำดับแรก ผลงานวิจัยยังสอดคล้องกับ วราจคณา วัฒนโย (2540 : 128,193-210) พบว่าประชาชนต้องการให้เกิดการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนเอง และชุมชนประสบอยู่เป็นสำคัญ ความต้องการที่มากที่สุดต่อความต้องการที่จะพัฒนาด้าน การบริการด้านพื้นฐานได้แก่ ไฟฟ้า ประปา ถนน โทรศัพท์ เป็นต้นและจากแนวคิดทฤษฎีก็พบว่าความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญเป็นความต้องการลำดับแรกของมนุษย์

ในความเป็นจริงมนุษย์มีความต้องการที่ไม่สิ้นสุด ความต้องการขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมการดำรงชีวิต ความเป็นจริงของสังคมและความต้องการของมนุษย์นั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย จากการศึกษาทฤษฎีและความหมายที่นักวิชาการได้ให้ไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าประชาชนในชุมชนแออัดล้วนมีความต้องการให้ชีวิตของตนเองมีความเป็นอยู่ ที่ดีขึ้นแต่ก่อนจะไปถึงจุดนั้น ต้องเริ่มจากความต้องการตามความลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งเริ่มจากความต้องการขั้นพื้นฐานก่อนจนก้าวไปถึงความต้องการขั้นสูงสุด

2. เปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนใน ชุมชนแออัด

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ ของคนในชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คือ ปัจจัย ด้านเพศ ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและปัจจัยด้านชุมชนที่อาศัย โดยมีความสัมพันธ์ ดังนี้

ปัจจัยด้านเพศ

จากผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมเพศหญิงมีความต้องการมากกว่าเพศชาย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ วันวิสา หนูหอม (2549 : 116-118) พบว่าประชาชนเพศหญิงมีความต้องการในยุทธศาสตร์ในภาพรวมมากกว่าเพศชายและจากผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจคือปัจจัยด้านเพศกับความต้องการด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ พบว่าประชาชนในชุมชนแออัดเพศหญิงมีความต้องการพัฒนาด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจมากกว่าเพศชาย โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจมีระดับมากที่สุด สาเหตุที่ทำให้เพศหญิงเป็นเพศที่มีความต้องการในด้านเศรษฐกิจมากที่สุดอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจุบันเพศหญิงเข้ามามีบทบาทอย่างมากในระบบเศรษฐกิจ สืบเนื่องมาจากเพศหญิงมีบทบาทอย่างมากในระบบครัวเรือนและสาเหตุที่ทำให้เพศหญิงมีความต้องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากกว่าเพศชายเนื่องจากผู้หญิงต้องรับผิดชอบทั้งในบ้านและนอกบ้าน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2537 : 81) กล่าวว่าบทบาทหน้าที่ของผู้หญิง คือบทบาทแม่ศรีเรือนที่ต้องรับผิดชอบดูแลปากท้องของสมาชิกในบ้านและภารกิจอันดับรองลงมาก็คือบทบาทของผู้หญิงที่ต้องหารายได้มาจุนเจือครอบครัว สอดคล้องกับแนวคิดของ กอบกุล อิงคทานนท์ (2537 : 5-96) กล่าวว่าผู้หญิงกับภาวะเศรษฐกิจที่เป็นจริง 3 ส่วนด้วยกันคือ 1 เศรษฐกิจที่เป็นทางการหรือเศรษฐกิจในระบบ 2 เศรษฐกิจนอกระบบและ 3 เศรษฐกิจภาคครัวเรือน สอดคล้องกับแนวคิดของกนกศักดิ์ แก้วเทพและกัลยาณี คุณมี (2539 : 4) เห็นได้ว่าผู้หญิงมีบทบาทในการหารายได้เพิ่มขึ้นเพื่อจุนเจือครอบครัว แต่บทบาทด้านครัวเรือนของสตรีก็ไม่ได้ลดหย่อนไป การเพิ่มงานให้สตรีทำในเศรษฐกิจอื่นไม่เป็นผลให้บทบาทในครอบครัวลดน้อยลงเลยประกอบกับแนวคิดของ สุรพล ศรีจิตต์ (2539 : 96) พบว่า บทบาทในครัวเรือนอีกประการหนึ่งของสตรีคือบทบาทในเชิงเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในระบบครัวเรือนซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในระดับโครงสร้างเศรษฐกิจของชุมชน สตรีมีความกระตือรือร้นจะเข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจสูงขึ้นนอกเหนือจากอาชีพหลักของสตรีแล้วยังประกอบอาชีพอื่น ๆ เพื่อเป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับสมิธและเรด (Smith and Raid, 1987 อ้างถึงในกาญจนา โชคถาวร, 2538 : 4) อธิบายว่าสถานการณ์ปัจจุบันความแตกต่างระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงในด้านอำนาจและอภิสิทธิ์ต่าง ๆ มีแนวโน้มลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะวิกฤติด้านเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้เป็นการยากที่ครอบครัวจะอยู่ได้ด้วยรายได้ของฝ่ายชายเพียงฝ่ายเดียว จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ในบทบาทการทำมาหากินและแบบแผนความสัมพันธ์ทางบทบาทในครอบครัว เมื่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมผลักดันให้ผู้หญิงออกไปมีบทบาทนอกบ้านมากขึ้นจึงเป็นที่แน่นอนว่าต้องนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ ปริญญา บัณฑิต (2551 : 75) ศึกษาเรื่องสตรีกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง พบว่าเหตุผลที่ทำให้สตรีมีบทบาทในกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้นในปัจจุบันเพราะมีสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น อีกทั้งยังต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่าย

เกี่ยวกับภาษีทางสังคมและหากครอบครัวมีลูกกำลังอยู่ในวัยเรียนก็ต้องหารายได้เพิ่มขึ้นและจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ได้กล่าวข้างต้นส่งผลให้ในปัจจุบันเพศหญิงมีบทบาท มากขึ้นในสังคมโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งบทบาทการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสุทธิพงศ์ พรหมไพจิตร (2541 : 39) กล่าวว่าปัจจุบันบทบาทสตรีมีบทบาทในการพัฒนาสังคมมากขึ้น เช่น มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน บทบาทด้านการศึกษา บทบาทด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเหตุผลที่ทำให้สตรีมีบทบาทในกิจกรรมทางสังคมมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากการรณรงค์ของภาคราชการที่เข้ามาประชาสัมพันธ์และให้ความช่วยเหลือโดยเน้นบทบาทของสตรีมากขึ้น

ปัจจัยด้านภูมิสำเนา

จากผลการวิจัย พบว่าปัจจัยด้านภูมิสำเนาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด ในด้านการพัฒนาสังคม เนื่องด้วยประชาชนที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่กับประชาชนที่มีภูมิสำเนาย้ายมาจากที่อื่น มีความต้องการในการพัฒนาด้านสังคมที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีภูมิสำเนาย้ายมาจากที่อื่นมีความต้องการด้านพัฒนาสังคมมากกว่าประชาชนที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่ เพราะว่าประชาชนที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่มีโอกาสที่ดีกว่า เช่น โอกาสในการจับจองที่อยู่อาศัย โอกาสในการประกอบอาชีพ โอกาสในการรวมกลุ่มต่าง ๆ และอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลาานกว่าผู้ที่เพิ่งอพยพมาจากที่อื่น เพราะเมื่อเทียบกับผู้ที่มิภูมิสำเนาย้ายมาจากที่อื่น พบว่าผู้ที่มิภูมิสำเนาย้ายมาจากที่อื่นมีโอกาสน้อยกว่าคนที่อยู่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจับจองที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การรวมกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนที่มีภูมิสำเนาย้ายมาจากที่อื่นมีความเดือดร้อน ไม่มีโอกาสในสังคม มีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบากมากกว่าประชาชนที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนที่มีภูมิสำเนาย้ายมาจากที่อื่นมีความต้องการด้านการพัฒนาสังคมมากกว่าผู้มีภูมิสำเนาในพื้นที่และต้องการให้เทศบาลนครหาดใหญ่เข้ามาช่วยเหลือพัฒนาด้านนี้โดยด่วน

ปัจจัยด้านชุมชนที่อาศัย

ปัจจัยด้านชุมชนที่อาศัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด จากผลการวิจัยพบว่าชุมชนที่อาศัยแตกต่างกันมีความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างกัน พบว่าชุมชนอู่ญี่ปุ่นเป็นชุมชนที่มีความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม “มากที่สุด” เมื่อเทียบกับชุมชนรัชมังคลาภิเษก ชุมชนจันทร์วีโรจน์ ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ชุมชนเกาะเสือ ชุมชนคลองเตยและชุมชนทุ่งเสา จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัยพบว่าชุมชนอู่ญี่ปุ่นเป็นชุมชนที่ประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดเมื่อเทียบกับชุมชนอื่นเพราะประชาชนในชุมชนอู่ญี่ปุ่นหลายครัวเรือนประกอบอาชีพเลี้ยงหมู จึงทำให้ภายในชุมชนมีกลิ่นเหม็นมีสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ทำให้สิ่งแวดล้อมภายในชุมชนไม่ดี ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมากจากปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน จึงต้องการให้เทศบาลนครหาดใหญ่เข้ามาช่วยเหลือพัฒนาด้าน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนในระดับที่มากที่สุด ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้ทราบว่าสาเหตุใดที่ส่งผลให้ชุมชนอยู่ป็นมีความต้องการด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้งการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัดได้แก่ ปัจจัยด้านอาชีพ จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความต้งการของประชาชนในชุมชนแออัด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับอภิชาติ เชิดชัยภูมิ (2546 : 82-95) ศึกษาเรื่องความต้องการของประชาชนในการบริการของเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดประทุมธานี พบว่าอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความต้งการของประชาชนในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคต ปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัย จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้งการของประชาชนในชุมชนแออัด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับอภิชาติ เชิดชัยภูมิ (2546 : 82-95) พบว่าปัจจัยด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลไม่มีความสัมพันธ์กับความต้งการของประชาชนในการรับบริการของเทศบาลเมืองคูคต

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหามุมชนแออัดให้ตรงกับความต้งการของประชาชน ดังนี้

1 จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่าปัญหาความต้งการที่ประชาชนชนในชุมชนแออัดส่วนใหญ่มีความต้งการในระดับมากที่สุดในความต้งการทั้ง 4 ด้าน คือ ความต้งการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ประเด็นที่ประชาชนในชุมชนแออัดต้งการมากที่สุดคือต้งการให้เทศบาลเข้ามาสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและช่วยจัดตลาดแรงงานให้ ต้งการอบรมความรู้ การประกอบอาชีพและต้งการให้เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภคราคาถูกให้แก่คนในชุมชนตามลำดับ ซึ่งเห็นได้ประเด็นที่ประชาชนให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ๆ คือเรื่องของอาชีพ เรื่องปากท้อง สืบเนื่องมาจากประชาชนในชุมชนแออัดส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง/แรงงานทั่วไป รายได้น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่าย ครอบครัวประสบปัญหาด้านการเงิน คนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้แรงงาน อีกทั้งมีผู้ว่างงานเป็นจำนวนมาก เพราะขาดความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ทำให้คนในชุมชนประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นนี้นับเป็นประเด็นที่สำคัญที่เทศบาลนครหาดใหญ่ควรเข้าไปให้ความช่วยเหลือเป็นลำดับแรก เพราะเป็นความต้งการขั้นพื้นฐานที่ประชาชนในชุมชนแออัดต้งการมีอาชีพ มีรายได้เพียงพอที่จะสามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้

2. ผลการวิจัย พบว่าประชาชนในชุมชนแออัดเพศหญิงมีความต้งการพัฒนา ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจมากกว่าเพศชาย โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจประชาชนเพศหญิงมี

ความต้องการด้านนี้ในระดับที่มากกว่าเพศชาย เห็นได้ว่าปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาทอย่างมากในการแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะมีบทบาทอย่างมากในระบบเศรษฐกิจครัวเรือนและผลการวิจัยยังพบว่าสิ่งที่ต้องการมากที่สุดในด้านเศรษฐกิจคือต้องการให้เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและช่วยจัดหาตลาดแรงงานเป็นลำดับแรก รองลงมาคือต้องการให้เทศบาลอบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน เห็นได้ว่าประเด็นที่ต้องการส่วนใหญ่คือด้านอาชีพ คนในชุมชนต้องการมีอาชีพ มีงานทำ มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ จากประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเทศบาลนครหาดใหญ่ควรให้ความสำคัญในเรื่องอาชีพของคนในชุมชนเป็นลำดับแรก เพราะถ้าคนในชุมชนมีอาชีพ นั่นก็หมายความว่าคนในชุมชนจะมีรายได้ สามารถทำอย่างอื่นต่อไปได้ เพราะในการพัฒนาต่าง ๆ เริ่มจากคน ถ้าคนในชุมชนยังมีปัญหาเรื่องปากท้อง ไม่มีงานไม่มีเงิน เขาก็ไม่สามารถให้ความร่วมมือในเรื่องอื่นได้ ชุมชนก็ไม่พัฒนา

3. ผลการวิจัยพบว่าในประเด็นความต้องการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ประชาชนต้องการสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สำคัญได้แก่ สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชนและสร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชนตามลำดับ ซึ่งเห็นได้ว่าความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการที่ประชาชนต้องการมากที่สุดในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เทศบาลควรให้ความช่วยเหลือและตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในชุมชนก่อน

4. เทศบาลนครหาดใหญ่ ควรเข้าไปช่วยเหลือชุมชนอยู่ญี่ปุ่นเป็นลำดับแรกในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะชุมชนอยู่ญี่ปุ่นมีหลายครัวเรือนประกอบอาชีพเลี้ยงหมูจึงทำให้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนเสื่อมโทรม ผิดหลักอนามัย ประชาชนในชุมชนเดือดร้อน ควรได้รับการช่วยเหลือด้านนี้โดยด่วน ชุมชนจันทร์วีโรจน์ก็เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมและภายในชุมชนมีปัญหาเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก เมื่อเทียบกับชุมชนรัชมิ่งคลาภิเชก ชุมชนคลองเตย ชุมชนเกาะเสือ ชุมชนทุ่งเสาและชุมชนหลังสนามกีฬากลาง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเทศบาลนครหาดใหญ่ควรเข้าไปให้ความช่วยเหลือต่อไป ในการนี้ประเด็นที่น่าสนใจคือชุมชนหลังสนามกีฬากลาง เพราะชุมชนหลังสนามกีฬากลางเป็นชุมชนที่บุกรุกที่ดินเอกชน แม้ผลวิจัยไม่ได้บอกว่ามีความต้องการด้านใดมากที่สุดแต่จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัย พบว่าชุมชนหลังสนามกีฬากลางก็เป็นชุมชนหนึ่งที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเทศบาลนครหาดใหญ่เท่าที่ควร โดยเฉพาะความช่วยเหลือขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟฟ้า ทางเดินในชุมชน เป็นต้น ด้วยสาเหตุที่ชุมชนนี้เป็นชุมชนที่ไม่ได้บุกรุกที่ดินการรถไฟ แต่เป็นชุมชนที่บุกรุกที่ดินเอกชน จึงทำให้การเข้าไปช่วยเหลือยังเป็นปัญหาอยู่มาก เพราะในกรณีที่เป็นชุมชนที่บุกรุกที่ดินการรถไฟ ทางเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ประสานกับการรถไฟเพื่อเข้าสถานที่เพื่อออกบ้านเลขที่ชั่วคราวให้แก่ประชาชนในชุมชน ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนสามารถต่อน้ำ ต่อไฟ ได้ในราคาที่ถูกลงกว่าเดิมมาก แต่สำหรับชุมชนหลังสนามกีฬากลาง เทศบาลยังไม่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านนี้เนื่องด้วยไม่ได้เป็นที่ดินของการรถไฟจึงไม่สามารถเข้าและออกบ้านเลขที่

ชั่วคราวให้คนในชุมชนได้ ผู้วิจัยเห็นว่าเทศบาลนครหาดใหญ่ควรประสานความร่วมมือกับเจ้าของที่ดินเอกชนที่ประชาชนบุกรุก เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนในชุมชนต่อไป

5. จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของประชาชนในชุมชนแออัด พบว่าต้องการให้เจ้าหน้าที่เทศบาลนครหาดใหญ่เข้าไปในชุมชนเพื่อรับทราบปัญหาที่แท้จริงของชุมชน เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเทศบาลนครหาดใหญ่ควรจัดเจ้าหน้าที่เทศบาล ตรวจสอบประชาชนในชุมชนแออัดอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจจะเป็นเดือนละครั้ง เพื่อจะได้รับทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะยังมีประชาชนอีกหลายกลุ่ม หลายชุมชนที่ยังเข้าไม่ถึงช่องทางร้องทุกข์ของเทศบาล

6. เทศบาลนครหาดใหญ่ควรมีการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับปัญหาชุมชนแออัดในพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาชุมชนแออัดโดยเฉพาะ

7. เทศบาลนครหาดใหญ่ควรมีการออกนโยบายในการแก้ปัญหาชุมชนแออัดโดยเฉพาะ อีกทั้งควรมีการจัดลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหาชุมชนแออัดตามความเร่งด่วน

8. ในการแก้ปัญหาชุมชนแออัด ควรมีประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาระหว่างเทศบาลนครหาดใหญ่ การรถไฟ เจ้าของที่ดินเอกชน ผู้นำชุมชนแออัดและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะในการแก้ปัญหาต่างๆ จำเป็นต้องมีการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่เป็นพื้นที่ในการศึกษา สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปนั้น ควรที่จะทำการศึกษา ดังนี้

2.1 เปลี่ยนพื้นที่ที่ทำการศึกษา ซึ่งอาจเลือกชุมชนแออัดในเขตจังหวัดอื่น ที่มีปัญหาชุมชนแออัดเช่นกัน

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดแต่ละชุมชน แต่ละจังหวัด

2.3 ควรศึกษาเชิงคุณภาพของปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดเพื่อทราบถึงที่มาและสภาพปัญหาความต้องการที่แท้จริง

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กนก-สามเสนวิลและคนอื่นๆ. 2525. การพัฒนาชุมชนเมือง. กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์.
- กฤษฎา บุญชัย. (มปป). ความยากจนในชนบท คนจนไทยในภาวะวิกฤติ. กรุงเทพมหานคร : ประมวลศิลป์.
- กอบกุล อิงคุทานนท์. 2537. ผู้หญิงกับอำนาจที่แปรเปลี่ยน. กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ
- โกวิท พวงงาม. 2544. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- การเคหะแห่งชาติ. 2534. การปรับปรุงชุมชนแออัด. กรุงเทพมหานคร : ประมวลศิลป์.
- ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล (2539) กระบวนการเป็นเมืองกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศไทยกำลังพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ตำราในโครงการตำราคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์เนศพรินต์ติ้งเซ็นเตอร์.
- ธวัชชัย งามสันติวงศ์. 2543. หลักและวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย (SPSS For Windows). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : 21 เซ็นจูรี่.
- พิทยา บวรวัฒนา. 2546. รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎี และแนะแนวการศึกษา (ค.ศ. 1887-1970). พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา พิทยาปรีชานนท์. 2536. ปัญหาชุมชนแออัด. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- ณัฐชัย ตันดิสุข. 2523. สภาพปัจจัยและปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม. รายงานการสัมมนาผู้แทนหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในแหล่งเสื่อมโทรม.

ทองสุข ชันทอง .2520. นิเวศวิทยาเมือง : ปัญหาของกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร :
 วัชรินทร์การพิมพ์.

(เทศบาลนครหาดใหญ่) 2551. แนวนโยบายและแผนปฏิบัติการพัฒนานครหาดใหญ่
 ปี พ.ศ. 2547-2551. สงขลา : ม.ป.พ..

ธวัชชัย งามสันติวงศ์. 2543. หลักและวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย
 (SPSS For Windows). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : 21 เซ็นจูรี่.

นรนิติ เศรษฐบุตรและคณะ. 2545. การเสริมสร้างสมรรถนะขององค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น. ม.ป.ท. : ม.ป.พ..

พลเดช ปิ่นประทีป. 2547. เจตนารมณ์ของสังคมไทยเพื่อเอาชนะความยากจนและสร้าง
 สังคมที่เป็นธรรม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

(มหาดไทย) กระทรวง. 2521. คู่มือการเสริมประสิทธิภาพการวางแผนและการจัดการเมือง
 ของท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โครงการการจัดการพัฒนาเมืองการกระจาย
 การวางแผนผังกายภาพและการจัดทำแผนพัฒนาเมือง.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.
 กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน.

เลอพงศ์ เทพไชย. 2526. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดชุมชนแออัด : ปัญหาสิ่งแวดล้อมใน
 กรุงเทพมหานคร. เอกสารการสัมมนาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา)

วิชาการและแผนงาน, กอง. 2547. แผนพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ ประจำปี พ.ศ. 2547.
 สงขลา : เทศบาลนครหาดใหญ่.

วิเชียร เกตุสิงห์. 2530. หลักการสร้างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร :
 ไทยวัฒนาพานิช.

- วิทยากร เชียงกุล. 2545. แนวคิดเรื่องความยากจนและแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดความยากจนเชิงโครงสร้าง ในวิทยากร เชียงกุล. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2537. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรมของชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัตรา สุภาพ. 2521. ปัญหาสังคมเมือง. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวิมล ว่องวานิช. 2550. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ ดิลกถาวรภักดีและชาญณรงค์ เมฆินทรางกูร. 2527. สัมภาษณ์ระดับนโยบายในพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการจัดงาน “สัปดาห์เผยแพร่งานพัฒนาเอกชน.
- สวัสดิการสังคม, กอง. 2550. แผนพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ ประจำปี พ.ศ. 2550. สงขลา : เทศบาลนครหาดใหญ่.
- สวัสดิการสังคม, กอง. 2552. แผนพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ ประจำปี พ.ศ. 2552. สงขลา : เทศบาลนครหาดใหญ่.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง. 2540. ปัญหาชุมชนแออัด. กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. สถานการณ์ความยากจนและกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- โสภณ พรโชคชัย. 2524. รายงานข้อมูลทางสถิติที่สำคัญ ๆ การสำรวจวิจัยทางสังคมสงเคราะห์บริเวณแหล่งเสื่อมโทรมท่าเรือคลองเตย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- โสภา ชปิลมันน์ สมบัติ สุพัตชัย และประกายรัตน์ สุขุมลชาติ. 2524. การศึกษารูปแบบของชุมชนที่พึงปรารถนาของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อดิน รพีพัฒน์และวรรณพร วิเชียรวงศ์. 2524. ชุมชนแออัดและแนวทางเกี่ยวกับการปรับปรุงชุมชนแออัด. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อดิน รพีพัฒน์. 2525. ม.ร.ว. สลัม : ปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อดิณ ระพีพัฒน์ . 2537. ชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพฯ แห่งหนึ่ง. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน)
- Boeree, C. (2002). Personality theories. Retrieved December 23, 2004, from <http://www.ship.edu/~cgboeree/maslow.html>.
- Gangopadhyay, P. (2002). Making evaluation meaningful to all education stakeholders. Evaluation Cheklists Project. Retrieved February 10. 2004, from <http://www.wmich.edu/evalctr/checklists>
- Guba, E.G., & Lincoln. (1982). The place of values in needs assessment. Educational Evaluation and Policy Analysis, 4(3), 311-320.
- Kaufman, R. (1977). A possible taxonomy of needs assessments. Educational Technology. November, 60-64
- Kaufman, R., & English, F.W. (1981). Needs assessment : Concept and application. Englewood Cliffs, NJ : Education Technology Publications.
- Kaufman, R. (1987). A possible taxonomy of needs assessment. Educational Technology. November, 60-64

- Kaufman, R., Rojas, A.M., & Mayer, H. (1993). Needs assessment : A user's guide. Englewood Cliffs, NJ : Educational Technology Publications
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970,). Determining Sample Size for Research Activities Education and Psychological Measurement. November, 607-609.
- Suarez, T.M. (1990) Needs assessment studies. In H.J. Walberg, & G.D. Haertel (Eds.). The International encyclopedia of educational evaluation (pp : 29-31). Pergamon Press.
- Trimby, M.J. (1979). Needs assessment models : A comparison. Educational Technology. December, 24-28
- Witkin. B.R. (1984). Assessing needs in education and social program. San Francisco : Jossey-Boss Publishers.

บทความและวารสาร

- นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2544. "สลัมและความรู้ : นานาพรรคจากเชิงดอย", เนชั่นสุดสัปดาห์. 287(ธันวาคม 2540), 23-25.
- บัณฑิต พงษ์ไพโลธธี. 2534. "ชุมชนแออัด (สลัม) กับอุตสาหกรรม", อุตสาหกรรมสาร. 43(มิถุนายน 2548), 23-30.
- สมพงษ์ พัดปุย. 2527. "สิทธิของสลัม มองจากแง่เศรษฐกิจสังคมและการพัฒนา", ธรรมศาสตร์. 12(กันยายน 2526), 91-92.

สิ่งพิมพ์รัฐบาล

- งานทะเบียนราษฎร ฝ่ายปกครอง, สำนักงานปลัดเทศบาล. 2550. สรุปผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.2). สงขลา : เทศบาลนครหาดใหญ่.
- มหาดไทย, กระทรวง. 2548. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร.

สวัสดิการสังคม, กอง. 2552. สถิติสำมะโนประชากร 2549-2552. สงขลา : เทศบาลนคร
หาดใหญ่.

วิทยานิพนธ์และงานวิจัย

กาญจนา ไชคถาวร. 2538. “การเปลี่ยนแปลงสวัสดิการและสถานภาพสตรีหลังการประกอบ
อาชีพเสริมด้านการทอผ้า : กรณีศึกษาศรีชนบทตำบลแม่อนเหนือ กิ่งอำเภอแม่อน
จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชูพักตร์ สุทธิสา. 2541. “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์
ของประชาชนในเขตชุมชนแออัด จังหวัดขอนแก่น ศึกษากรณีชุมชนแออัดเทพารักษ์”,
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนา
บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุทธิพงศ์ พรหมไพจิตร. 2541. “บทบาทของสตรีกับการพัฒนาสังคม : กรณีศึกษาที่จังหวัด
ปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาสังคม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ทองสวรรค์ ปัญญาวิจิตร. 2549. “ความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ
ดำเนินงานขององค์การพัฒนาและบริหารตัวเมืองเวียงจันทร์”, วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นิยม รอดเนียม. 2529. “ความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนและ
ให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ”,
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิลวดี พรหมพักพิง. 2547. “การสร้างอัตลักษณ์ของชาวชุมชนแออัดในจังหวัดขอนแก่น”,
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปรารธนา ทองศิริ. 2547. “ความสอดคล้องของโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนกับ
ความต้องการของประชาชนในการพัฒนา : ศึกษากรณี จังหวัดจันทบุรี”, วิทยานิพนธ์

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปริญญา บัณฑิต. 2551. “สตรีกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รพีพรรณ สุวรรณรัฐโชติ. 2527. “การศึกษาปัญหาและความต้องการของประชากร ในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรม เขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วันวิสา หนูหอม. 2549. “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองบ้านพรุกับความต้องการของประชาชน”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วรางคณา วัฒโย. 2540. “แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษา สุขาภิบาลเจ้าเจ็ด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนและเมืองมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมคิด กักดี. 2537. “ความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโครงการเพื่อความหวังใหม่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สรรเสริญ วรวิทย์สัตถญาณ. 2544. “ปัญหาความต้องการของชุมชนแออัดในภาคตะวันออก : ศึกษากรณีชุมชนนอกเขตเทศบาลเมืองชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

สมศักดิ์ อุปพันธ์. 2535. “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์กรเพื่อการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจในชุมชนแออัด : กรณีศึกษาสหกรณ์เครดิตยูเนียนชุมชนฟ้าใหม่ เชียงใหม่”, รายงานการวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุธรรมภา กัญยวงศ์หา. 2540. “ปัญหาและความต้องการของชาวชุมชนแออัดบริเวณคูเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา
(เน้นสังคมสงเคราะห์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมศรี จันทรเสนา. 2542. “รูปแบบและปัจจัยการขยายตัวของชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนคร
ขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

ศรัณยา เพชรโชติ. 2544. “การเข้าถึงบริการสังคมเพื่อการพัฒนา : กรณีศึกษาชุมชนแออัด
และบ้านใต้สะพานในกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อภิชาติ เชิดชัยภูมิ. 2546. “ความต้องการของประชาชนในการบริการของเทศบาลเมืองคูคต
อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

สื่อออนไลน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เทศบาลนครหาดใหญ่. ม.ป.ป.. ประวัติความเป็นมา. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก
http://www.hatyaicity.go.th/modules.php?name=bpabout_history.
[24 พฤษภาคม 2552].

วิเชียร ชูเสมอ และคณะ. 2547. การศึกษาลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ
ของประชาชนเพื่อการวิจัยและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก
<http://webhost.wu.ac.th/pakpanang/city.asp>. [19 ตุลาคม 2552].

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. สรุปสาระสำคัญของ
แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก
<http://www.nesdb.go.th/plan10/data/.pdf>. [28 สิงหาคม 2552].

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1
แบบสอบถามสำหรับประชาชนในชุมชนแออัด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด
ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
ส่วนที่ 2 แบบสอบถามต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด
ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
2. กรุณาตอบคำถามด้วยความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ
3. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เท่านั้น
4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นลับ และนำผลมาใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(สรวรรณ เรืองเรนทร์)

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. ชุมชนที่ท่านอาศัย

☐ 1. ชุมชนรัชมิ่งคลาภิเษก	☐ 2. ชุมชนท่าไทร
☐ 3. ชุมชนหน้าสนามกีฬากลาง	☐ 4. ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง
☐ 5. ชุมชนเกาะเสือ	☐ 6. ชุมชนคลองเตย
☐ 7. ชุมชนโชคสมาน	☐ 8. ชุมชนศิครินทร์
☐ 9. ชุมชนบ้านจำ	☐ 10. ชุมชนทุ่งเสา
☐ 11. ชุมชนอู่ญี่ปุ่น	☐ 12. ชุมชนจันทร์วิโรจน์
☐ 13. ชุมชนรัตนวิบูลย์	☐ 14. ชุมชนรัตนอุทิศ
☐ 15. ชุมชนถัดอุทิศ	

2. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง

3. ศาสนา

☐ 1. พุทธ	☐ 2. อิสลาม
☐ 3. คริสต์	☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. อายุ.....ปี

5. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 2. มัธยมศึกษา/ปวช.
☐ 3. อนุปริญญา/ปวส.	☐ 4. ปริญญาตรีขึ้นไป

6. อาชีพหลัก

☐ 1. เกษตรกรรม	☐ 2. พนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจ
☐ 3. รับราชการ	☐ 4. รับจ้าง/แรงงานทั่วไป
☐ 5. ธุรกิจส่วนตัว	☐ 6. นักเรียน/นักศึกษา
☐ 7. ไม่ประกอบอาชีพ	☐ 8.ว่างงาน
☐ 9. อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

7. ภูมิลำเนาเดิม

1. ในพื้นที่ (เกิดและเติบโตในเขตเทศบาล)
 2. ย้ายมาจากพื้นที่อื่น

8. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน.....ปี

9. สถานะในชุมชน (ปัจจุบัน)

 ไม่มี ไม่เคยมีตำแหน่ง เคยมีตำแหน่ง 1. ประธานชุมชน

2. กรรมการชุมชน

3. ที่ปรึกษาของชุมชน

4. อื่นๆ

.....
 มี (ตำแหน่ง) 1. ประธานชุมชน 2. กรรมการชุมชน 3. ที่ปรึกษาของชุมชน 4. อื่นๆ.....

ภาคผนวก 2
แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาชุมชนตามการรับรู้ของคนในชุมชนแออัด
ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้แบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย
  - ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารของเทศบาลนครหาดใหญ่
  - ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนแออัด
  - ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ภาคใต้การรถไฟแห่งประเทศไทย
  - ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เจ้าของที่ดินชุมชนหลังสนามกีฬากลาง
2. กรุณาตอบคำถามด้วยความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ
3. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เท่านั้น
4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นลับและนำผลมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(สรวรรณ เรืองเรนทร์)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาระดับปริญญาโท
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4. ในกรณีที่ประชาชนในชุมชนแออัดต้องการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ประชาชนสามารถดำเนินการอย่างไรได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะที่ให้ความร่วมมือ

4. ในกรณีที่ประชาชนในชุมชนแออัดต้องการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ประชาชนสามารถ
ดำเนินการอย่างไรได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะที่ให้ความร่วมมือ

4. ในกรณีที่ประชาชนในชุมชนแออัดต้องการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ประชาชนสามารถดำเนินการอย่างไรได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะที่ให้ความร่วมมือ

4. ในกรณีที่ประชาชนในชุมชนแออัดต้องการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ประชาชนสามารถดำเนินการอย่างไรได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะที่ให้ความร่วมมือ

4. ในกรณีที่ประชาชนในชุมชนแออัดต้องการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน ประชาชนสามารถดำเนินการอย่างไรได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะที่ให้ความร่วมมือ

5. ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณค่ะที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก 3
ลักษณะและข้อมูลทั่วไปของเทศบาลนครหาดใหญ่

ลักษณะและข้อมูลทั่วไปของเทศบาลนครหาดใหญ่

ลักษณะและข้อมูลทั่วไปของเทศบาลนครหาดใหญ่

1. ประวัติสำนักงานเทศบาลนครหาดใหญ่

เทศบาลนครหาดใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่ 445 ถนนเพชรเกษม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปี 2471 มีฐานะเป็นสุขาภิบาลตามประกาศ ใช้พระราชบัญญัติสุขาภิบาลเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2471 ต่อมาสุขาภิบาลแห่งนี้ได้เจริญขึ้น มีพลเมืองหนาแน่นขึ้นและมีกิจการเจริญก้าวหน้ากระทรวงมหาดไทยจึงประกาศพระราชกฤษฎีกายกฐานะ สุขาภิบาลหาดใหญ่ขึ้นเป็นเทศบาลตำบลหาดใหญ่ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2478 ซึ่ง ในขณะนั้นมีเนื้อที่ 5 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 5,000 คน รวมถึงมีรายได้ประมาณ 6,0000 บาท เนื่องจากประชาชนในเขตเทศบาลอยู่หนาแน่น พร้อมทั้งกิจการของเทศบาลนครหาดใหญ่ได้เจริญขึ้น จึงได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลตำบลหาดใหญ่ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2492 ตามพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ 15 มีนาคม ในขณะนั้นมีเนื้อที่ 5 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 19,425 คน มีรายได้ 3,745,233.33 บาท

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่จากเนื้อที่ 5 ตารางกิโลเมตรเพิ่มอีก 3 ตารางกิโลเมตร รวมเนื้อที่ 8 ตารางกิโลเมตร ตามพระราชกฤษฎีกา เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2504 ประกาศราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2504 ในขณะนั้นมีประชากร 38,162 คน มีรายได้ 3,854,964.17 บาท ต่อมาท้องที่ในเขตเทศบาลได้เจริญขึ้น มีประชากรอยู่อย่างหนาแน่นเพิ่มปริมาณมากขึ้นและเพื่อประโยชน์ในการบริหารและทำนุบำรุงท้องถิ่นจึงได้เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ จากเนื้อที่ 8 ตารางกิโลเมตร เพิ่มขึ้นอีก 13 ตารางกิโลเมตร รวมเป็นเนื้อที่ 21 ตารางกิโลเมตรเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2520 ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 12 เมษายน 2520 ในขณะนั้นมีประชากร 68,142 คน มีรายได้ประมาณ 49,774,588.78 บาท นอกจากนี้หาดใหญ่ยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางบกและทางอากาศ มีสนามบินพาณิชย์หาดใหญ่อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 8 กิโลเมตรและยังเป็นชุมทางรถไฟและศูนย์กลางทางด้านคมนาคม ทำให้เทศบาลเมือง หาดใหญ่ได้ยกฐานะจากเทศบาลเมืองหาดใหญ่เป็นเทศบาลนครหาดใหญ่ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับฎีกาเล่มที่ 112 ตอนที่ 40ก ลงวันที่ 24 กันยายน 2538 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 กันยายน 2538 ซึ่งในปัจจุบันเทศบาลนครหาดใหญ่มีพื้นที่ทั้งหมด 21 ตารางกิโลเมตร

2. ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลนครหาดใหญ่

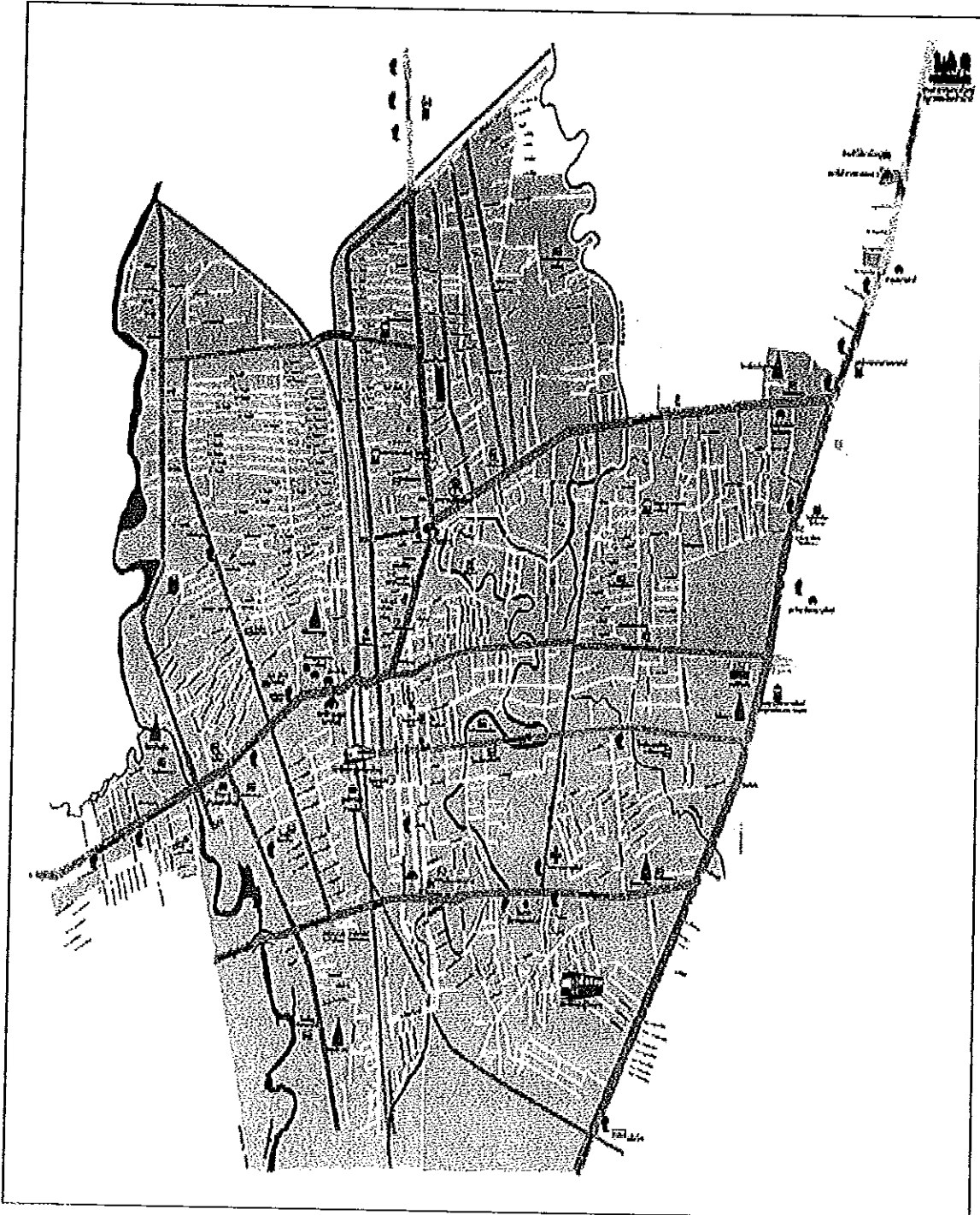
2.1 ที่ตั้ง

เทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ระหว่างเส้นลองติจูด 100 องศา 01 ลิปดาถึงเส้นลองติจูดที่ 6 องศา 17 ลิปดาถึงเส้นละติจูดที่ 7 องศา 56 ลิปดาเหนือลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชน

2.2 ขนาดพื้นที่

เทศบาลนครหาดใหญ่มีพื้นที่ 21 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณร้อยละ 3.18 ของพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ (อำเภอหาดใหญ่มีเนื้อที่ 660 ตารางกิโลเมตร) หรือประมาณ 0.30 ของพื้นที่จังหวัดสงขลา (จังหวัดสงขลามีเนื้อที่ 7,150 ตารางกิโลเมตร) และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางรถไฟ 945 กิโลเมตรตามทางหลวงแผ่นดินประมาณ 1,125 กิโลเมตร ตามทะเลประมาณ 755 กิโลเมตรและทางเครื่องบินใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 10 นาที

แผนที่แสดงเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

ภาพประกอบ 9 แผนที่แสดงเขตเทศบาลนครหาดใหญ่
ที่มา : สำนักการช่าง

2.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อทางรถไฟไปกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันออก	ขนานทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 407 (ทางไปอำเภอเมืองหาดใหญ่)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกลองอีต้าและกลองอุตะเกา
ทิศใต้	ติดต่อทางรถไฟไปสุโขทัย-ลพและกลองอุตะเกา

2.4 ประชากร

เทศบาลนครหาดใหญ่มีประชากร ณ เดือนมกราคม 2549 ทั้งสิ้น 160,000 คน จำนวนครัวเรือน 38,112 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่นและอพยพมาจากจังหวัดใกล้เคียงใช้ภาษาไทยท้องถิ่นภาคใต้เป็นภาษาพูด อาชีพหลักของประชากร คือพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม

2.5 การคมนาคม

อำเภอหาดใหญ่เป็นอำเภอที่มีโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างสมบูรณ์สามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดต่าง ๆ ได้ทั้งภายในภูมิภาคและนานาชาติ ดังนี้

2.5.1 ทางบกทางรถยนต์มีการคมนาคมโดยทางหลวงแผ่นดิน

คือ หมายเลข 4

จากพัทลุง-หาดใหญ่-สะเดา ทางหลวงหมายเลข 43

จากรัตถภูมิ-หาดใหญ่-นาหม่อม-จะนะ (ทางหลวงทั้งสองสายนี้ได้รับการปรับปรุงเป็นสี่ช่องทางจราจร) หมายเลข 406 จากหาดใหญ่-รัตภูมิ-สตูล หมายเลข 407 จาก หาดใหญ่-สงขลา

2.5.2 ทางรถไฟ

เป็นเส้นทางหลักที่ยังคงมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างอำเภอหาดใหญ่กับกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ๆ ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงไปถึงประเทศมาเลเซียได้โดยชุมทางรถไฟหาดใหญ่เป็นชุมทางรถไฟที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ เส้นทางรถไฟสายใต้เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานครลงไปถึงชุมทางหาดใหญ่ระยะทางยาวประมาณ 945 กิโลเมตร จากนั้นจะแยกเป็น 2 เส้นทาง คือเส้นทางสายหาดใหญ่-ปาดังเบซาร์ ความยาว 45 กิโลเมตร เชื่อมต่อกับเส้นทางรถไฟของมาเลเซียจนถึงสถานีบันตเตอร์เวอร์ธ ส่วนอีกเส้นทางหนึ่ง คือทางสายหาดใหญ่-นราธิวาส สิ้นสุดที่อำเภอสุโขทัย-ลพ ความยาว 110 กิโลเมตร

2.5.3 ทางอากาศ

ท่าอากาศยานหาดใหญ่ตั้งอยู่ห่างจากเขตเทศบาล ประมาณ 12 กิโลเมตร ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ได้รับการยกฐานะเป็นท่าอากาศยานนานาชาติ เมื่อวันที่ 7

ธันวาคม 2515 มีพื้นที่ประมาณ 4.80 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,000 ไร่ โดยให้บริการตั้งแต่เวลา 06.00 – 24.00 น

2.5.4 ถนน สะพาน และรางระบายน้ำ

ภายในเขตเทศบาลพื้นที่ 21 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันมีถนนรวม 1,103 สาย รวมความยาว 274,185.20 เมตร มีสะพาน 30 แห่ง มีรางระบายน้ำ จำนวน 1,042 สาย

2.6 การท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ ดังนี้

- 2.6.1 ย่านช้อปปิ้งต่างประเทศ
- 2.6.2 ศูนย์การค้าและตัวเมืองหาดใหญ่
- 2.6.3 สวนสาธารณะเทศบาลนครหาดใหญ่
- 2.6.4 วัดหาดใหญ่ใน
- 2.6.5 สถานที่ท่องเที่ยวกลางคืน

โดยเฉพาะสวนสาธารณะเทศบาลได้มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของเมืองหาดใหญ่ ภายในสวนสาธารณะเทศบาลมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือสวนนก พระโพลีสัตว์กวนอิม พระพุทธมงคลมหาราช ท้าวมหาพรหม ซึ่งปัจจุบันเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมาเลเซีย สิงคโปร์

2.7 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลนครหาดใหญ่มีหน่วยงานดับเพลิงอยู่ 6 หน่วย เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาลทั้งหมดมีที่ตั้ง ดังนี้

- 2.7.1 หน่วยที่ 1 เป็นหน่วยใหญ่ตั้งอยู่ที่ถนนนิพัทธ์สงเคราะห์ 1 ซอย 7 ใกล้กับศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต 6 รับผิดชอบทุกพื้นที่
- 2.7.2 หน่วยที่ 2 ตั้งอยู่ที่ถนนสามชัย บริเวณโรงฆ่าสัตว์เก่า รับผิดชอบพื้นที่ทิศตะวันออก
- 2.7.3 หน่วยที่ 3 ตั้งอยู่ที่ถนนศรีภูวนาถ ใกล้ศูนย์การค้าไดอาน่า รับผิดชอบพื้นที่ทิศใต้
- 2.7.4 หน่วยที่ 4 ตั้งอยู่ที่ถนนเพชรเกษมใกล้ห้องสมุดประชาชน รับผิดชอบพื้นที่เขตหาดใหญ่ในด้านทิศตะวันตก
- 2.7.5 หน่วยที่ 5 ตั้งอยู่บริเวณหมู่บ้านจันทร์วิโรจน์
- 2.7.6 หน่วยที่ 6 ตั้งอยู่บริเวณริมทางรถไฟ ถนนโชคสมาน 5

2.8 การสาธารณสุข

เทศบาลนครหาดใหญ่มีศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 14 ศูนย์และมีรศศูนย์บริการสาธารณสุขเคลื่อนที่ จำนวน 1 คัน มีหน้าที่ให้บริการดูแลสุขภาพประชาชนโดยมีบริการด้านสาธารณสุขต่าง ๆ ได้แก่ การรักษาพยาบาลผู้ป่วย การตรวจดูแลสุขภาพเด็ก การบริการทางทันตกรรม การวางแผนครอบครัว การให้วัคซีนป้องกันโรค การอนามัยแม่และเด็ก และการออกเยี่ยมมารดาหลังคลอดที่บ้านโดยพยาบาลประจำศูนย์บริการทุกศูนย์บริการสาธารณสุขจะมีพยาบาลวิชาชีพประจำศูนย์และมีแพทย์ออกตรวจเยี่ยมผู้ป่วยที่มารับการรักษามหุนเวียนผลัดเปลี่ยนตามศูนย์บริการประจำชุมชนตามวันและเวลาที่กำหนด ยกเว้น ศูนย์บริการสาธารณสุขใหญ่ 2 ศูนย์ คือศูนย์บริการสาธารณสุข 1 และศูนย์บริการสาธารณสุข 2 จะมีแพทย์และทันตแพทย์ 2 คน ประจำศูนย์บริการเพื่อตรวจรักษาผู้ป่วยทุกวัน นอกจากนี้เทศบาลยังจัดให้มีคลินิกนอกเวลาให้บริการรักษาพยาบาลนอกเวลาราชการแก่ประชาชนที่ไม่สะดวกต่อการมางานเพื่อไปรับการรักษาพยาบาลในเวลาราชการ ซึ่งเป็นเวลาเปิดให้บริการโดยสถานบริการของรัฐ หากต้องไปรับการรักษาจากคลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชนอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง การบริการคลินิกนอกเวลาเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างเทศบาลนครหาดใหญ่และโรงพยาบาลหาดใหญ่ โดยใช้ศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาลเป็นสถานที่ทำการ ปัจจุบันมีคลินิกนอกเวลา จำนวน 5 แห่ง ประชาชนที่มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลทุกประเภทสามารถใช้สิทธิในการรับการตรวจรักษาที่คลินิกนอกเวลา เช่นเดียวกับสถานพยาบาลของรัฐ ปรากฏว่าคลินิกนอกเวลาได้รับความสนใจจากประชาชนไปใช้บริการเป็นจำนวนมาก

3. ข้อมูลเศรษฐกิจของเทศบาลนครหาดใหญ่

3.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของเทศบาลนครหาดใหญ่

3.1.1 ศูนย์กลางการคมนาคม

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เทศบาลนครหาดใหญ่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ เนื่องจากหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางรถไฟ โดยมีเส้นทางรถไฟวิ่งผ่านกลางเทศบาลนครหาดใหญ่ต่อเชื่อมไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคใต้และประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ยังมีระบบทางหลวงต่อเชื่อมไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดสงขลาและจังหวัดอื่น ๆ โดยรอบ ทำให้เมืองหาดใหญ่มีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางทางการค้าและบริการของภาคใต้และจากการที่เทศบาลนครหาดใหญ่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากท่าเรือน้ำลึกสงขลา ประกอบกับมีการก่อสร้างสนามบินนานาชาติขึ้นทางตะวันตกของเทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลนครหาดใหญ่จึงเป็นศูนย์กลางในการขนส่งสินค้า โดยเป็นแหล่งรวบรวมสินค้าจากพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตภาคใต้ตอนล่างเพื่อกระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรวบรวมสินค้าจากพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่อกระจายไปยังผู้บริโภคในภาคใต้

ตอนล่าง นอกจากนี้เทศบาลนครหาดใหญ่ยังเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมสินค้าเพื่อส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

3.1.2 ศูนย์กลางการค้าปลีก ค้าส่งและการบริการ

จากการที่เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นแหล่งรวมสินค้ามากมายหลากหลายชนิด ทำให้เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นศูนย์รวมของนักธุรกิจการค้าและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศทำให้เกิดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและการบริการตามมา ประชากรส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านการค้าและการบริการนักท่องเที่ยว การค้าในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่จะมีทั้งที่เป็นการค้าปลีกและค้าส่ง ย่านการค้าหลักของเมืองจะอยู่ใกล้สถานีรถไฟบริเวณถนนสายนิพัทธ์อุทิศ 1, 2 และ 3 ซึ่งเป็นศูนย์รวมของร้านค้าทุกรูปแบบทั้งที่เป็นห้างสรรพสินค้า ร้านค้าย่อย ตลาด รวมทั้งยังเป็นย่านธุรกิจโรงแรมและสถานบันเทิงต่าง ๆ บริเวณดังกล่าวจึงเป็นจุดรวมของนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปที่หนาแน่นทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน

3.1.3 ศูนย์กลางการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม

นอกจากจะเป็นศูนย์กลางการค้า การบริการและการท่องเที่ยวแล้ว เทศบาลนครหาดใหญ่ยังมีบทบาทสำคัญในด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าทางเกษตร เช่น อุตสาหกรรมผลิตยางพารา ซึ่งหาดใหญ่เป็นตลาดกลางยางพาราที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการอุปโภค บริโภค เช่น อุตสาหกรรมผลิตอาหาร อุตสาหกรรมผลิตเครื่องดื่ม เป็นต้น โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ผลิตสินค้าเพื่อให้บริการในตลาดท้องถิ่น ส่วนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งไม่ได้อยู่ในเขตเทศบาล

3.1.4 ศูนย์กลางการเงิน

จากการที่เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลา ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลากหลายในเขตพื้นที่เทศบาลส่งผลให้เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางทางการเงินที่ใหญ่ที่สุดทางภาคใต้ของประเทศไทย โดยเป็นที่ตั้งของธนาคารหลายแห่ง ในแต่ละปีรัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ในจำนวนที่สูงมากเมื่อเทียบกับภาษีที่จัดเก็บได้ทั้งจังหวัดโดยภาษีที่จัดเก็บได้สูงสุดคือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม รองลงมาคือภาษีนิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ส่วนรายได้หลักของเทศบาลนครหาดใหญ่นอกจากจะได้จากภาษีอากรที่รัฐบาลจัดเก็บและจัดสรรมาให้แล้ว เทศบาลนครหาดใหญ่ยังสามารถจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้ายและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในแต่ละปีได้เป็นจำนวนมาก รายรับและรายจ่ายของเทศบาลนครหาดใหญ่

3.2 กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

3.2.1 การค้าและการขนส่ง

กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเทศบาลนครหาดใหญ่ คือการค้าเนื่องจากอำเภอหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศทำให้หาดใหญ่เป็นแหล่งรวบรวมและกระจายสินค้า โดยเป็นศูนย์กลางการค้าปลีกและค้าส่งสินค้าจากภาคใต้และประเทศเพื่อนบ้านไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศ ขณะเดียวกันก็เป็นจุดรวมสินค้าจากภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศเพื่อกระจายไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้รวมถึงส่งเป็นสินค้าออกไปยังประเทศอื่น ๆ

3.2.2 อุตสาหกรรมการผลิต

นอกจากกิจกรรมทางการค้าแล้ว ภาคอุตสาหกรรมยังมีความสำคัญมากสำหรับเทศบาลนครหาดใหญ่ จากการที่หาดใหญ่มีข้อได้เปรียบด้านการเป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่ง ทำให้หาดใหญ่เป็นตลาดค้าขายพาราที่ใหญ่ที่สุดของภาคใต้และยังเป็นศูนย์รับซื้อสัตว์น้ำจากทะเล ส่งผลให้เกิดอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าจากวัตถุดิบเหล่านี้ ทั้งที่เป็นอุตสาหกรรมผลิตยางและสินค้าจากยางพารา อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพารา อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็งและอาหารสำเร็จรูปต่าง ๆ รวมถึงอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ หลังจากที่รัฐบาลได้พัฒนาท่าเรือน้ำลึกที่สงขลาและส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมขึ้นส่งผลให้อุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอหาดใหญ่เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ ขณะเดียวกัน การคมนาคมขนส่งทั้งวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปก็สะดวกรวดเร็ว ดังนั้นหาดใหญ่จึงมีสถานประกอบการอุตสาหกรรมมากที่สุดในจังหวัดสงขลา

3.2.3 การท่องเที่ยวและการบริการ

จากการที่เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางการค้าและการคมนาคม เป็นแหล่งค้าขายพาราที่ใหญ่ที่สุดในประเทศและเป็นแหล่งรวมสินค้าอุปโภคบริโภค นานาชนิด ทำให้มีพ่อค้าและนักธุรกิจเดินทางเข้ามายังหาดใหญ่เพื่อติดต่อธุรกิจและซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าจำนวนมากซึ่งส่งผลให้เกิดธุรกิจการบริการต่าง ๆ ตามมาทั้งในส่วนของสถานที่พัก โรงแรม สถานบันเทิงยามค่ำคืนเพื่อรองรับนักธุรกิจเหล่านี้ นอกจากนี้สินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและผลไม้เมืองหนาว ซึ่งนำเข้ามาจากประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์ยังเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปท่องเที่ยวที่หาดใหญ่เพื่อซื้อหาสินค้าดังกล่าวและเนื่องจากการเดินทางจากประเทศมาเลเซียและประเทศสิงคโปร์มายังอำเภอหาดใหญ่ค่อนข้างสะดวกรวดเร็วและไม่เสียค่าใช้จ่ายมากนักทำให้มีนักท่องเที่ยวจากทั้งสองประเทศเดินทางเข้ามาพักที่หาดใหญ่ค่อนข้างมาก อำเภอหาดใหญ่จึงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

เช่น โรงแรม ร้านค้า ร้านอาหาร ย่านการค้าและสถานบันเทิงต่าง ๆ การท่องเที่ยวและบริการ จึงเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเทศบาลนครหาดใหญ่

4. ข้อมูลด้านสังคมของเทศบาลนครหาดใหญ่

4.1 ลักษณะทางสังคม

4.1.1 ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชน

การเจริญเติบโตเกิดขึ้นจากการสร้างทางรถไฟทำให้มีการแบ่งเมืองหาดใหญ่ออกเป็น 2 ฝั่ง คือฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก โดยจะเรียกฝั่งตะวันตกว่า “หาดใหญ่ใน” ซึ่งในอดีตจะเป็นศูนย์กลางเมืองโดยมีการปลูกสร้างอาคารใกล้เคียงสถานีรถไฟเพื่อความสะดวกในการเดินทางต่อมาเมื่อมีการตัดถนนสายต่าง ๆ จึงเกิดการขยายตัวของเมืองออกไปรอบ ๆ โดยเฉพาะทางด้านตะวันออก ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงสู่ตัวเมืองจังหวัดสงขลาเกิดสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ จำนวนมากตามเส้นทางคมนาคม นอกจากนี้ยังเกิดกิจกรรมการค้า การบริการการท่องเที่ยว จนทำให้เมืองหาดใหญ่ทางด้านตะวันออกกลายเป็นศูนย์กลางเมืองหาดใหญ่ เป็นทั้งแหล่งที่ตั้งของสถานที่ราชการสำคัญต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของตลาดการค้าที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ ตลาดกิมหยงและตลาดสันติสุขจึงทำให้หาดใหญ่กลายเป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสงขลาจนกระทั่งปัจจุบัน

4.1.2 ลักษณะทางสังคม

ลักษณะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมเมือง โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายกัน ในปัจจุบันเมืองหาดใหญ่มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมากเป็นทั้งชาวไทยชาวไทย-จีนและชาวมุสลิมมีการรวมตัวกันเป็นชุมชนต่าง ๆ จำนวน 34 ชุมชน ดังนี้

- 1) ชุมชนกิมหยง-สันติสุข
- 2) ชุมชนท่งเขียเซียงตั้ง
- 3) ชุมชนหอนาฬิกา
- 4) ชุมชนตลาดใหม่
- 5) ชุมชนมุสลิม
- 6) ชุมชนแฟลตการเคหะ
- 7) ชุมชนหน้าสถานีรถไฟ
- 8) ชุมชนโชคสมาน
- 9) ชุมชนบ้านจำ
- 10) ชุมชนไทยไฮเตล
- 11) ชุมชนหลังที่ว่าการอำเภอ
- 12) ชุมชนมงคลประชา
- 13) ชุมชนรัตนอุทิศ

- 14) ชุมชนจิระนคร
- 15) ชุมชนคลองเรียน
- 16) ชุมชนถัดอุทิศ
- 17) ชุมชนอู่ญี่ปุ่น
- 18) ชุมชนรัตนวิบูลย์
- 19) ชุมชนตลาดพ่อพรหม
- 20) ชุมชนรัชมังคลาภิเษก
- 21) ชุมชนหน้าสวนสาธารณะ
- 22) ชุมชนหน้าค่ายเสนาณรงค์
- 23) ชุมชนอู่ท.ส
- 24) ชุมชนคลองเตย
- 25) ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง
- 26) ชุมชนหน้าสนามกีฬากลาง
- 27) ชุมชนบางหัก
- 28) ชุมชนริมควน
- 29) ชุมชนเทศาพัฒนา
- 30) ชุมชนท่าเคียน
- 31) ชุมชนจันทร์วีโรจน์
- 32) ชุมชนทุ่งเสา
- 33) ชุมชนทุ่งรี
- 34) ชุมชนกลางนา

4.2 ลักษณะและบทบาทของชุมชน

4.2.1 บทบาทหน้าที่ของชุมชนในปัจจุบัน

บทบาทที่ 1 เป็นศูนย์กลางการค้าของภาคใต้ตอนล่าง เป็นแหล่งรวมสินค้าสำคัญต่าง ๆ ทั้งสินค้าอุปโภค บริโภคโดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้า อาหารและขนม ที่มีราคาถูก เป็นที่นิยมในการจับจ่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

บทบาทที่ 2 เป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ โดยทั้งทางบกและทางอากาศ ซึ่งในปัจจุบันหาดใหญ่มีสถานีขนส่งและสถานีรถไฟชุมทางหาดใหญ่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่เทศบาล รวมทั้งยังมีท่าอากาศยานนานาชาติหาดใหญ่ตั้งอยู่ใกล้กับเทศบาลฯ จึงเป็นจุดศูนย์รวมด้านการคมนาคมที่เชื่อมโยงสู่จังหวัดต่าง ๆ ในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียง

บทบาทที่ 3 เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี นอกจากหาดใหญ่จะเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการที่สำคัญของจังหวัดสงขลาและภาคใต้ตอนล่าง ยังมีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีที่หลากหลาย ที่สามารถผสมกลมกลืนจนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของเมือง ได้แก่พระพุทธรูปประจำเมือง เจ้าแม่กวนอิมและพระพรหมที่สวนสาธารณะของเมืองหาดใหญ่ ซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและชาวลิงคโปร้จำนวนมาก

4.2.2 บทบาทหน้าที่ของชุมชนในขนาดบทบาทหน้าที่ของชุมชนเมืองหาดใหญ่ในอนาคต จะวิเคราะห์จากศักยภาพและบทบาทของเมืองในปัจจุบันที่เป็นจุดแข็งและโอกาสที่สามารถส่งเสริมให้เด่นชัดยิ่งขึ้น ดังนี้

บทบาทที่ 1 เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดในภูมิภาค เพิ่มศักยภาพด้านการค้า โดยเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ศูนย์กลางการเงิน เสริมสร้างระบบการบริการธุรกิจที่สมบูรณ์แบบด้วยเทคโนโลยีทันสมัย (E-commerce) อย่างครบวงจรให้เป็นฐานเศรษฐกิจหลักแห่งภูมิภาค

บทบาทที่ 2 เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ (Logistic and Transportation Hub) ในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเสริมสร้างระบบเครือข่ายถนนให้เชื่อมโยงกันได้อย่างสะดวก พัฒนาเส้นทางรถไฟให้ครอบคลุมและสะดวกรวดเร็ว ส่งเสริมการคมนาคมทางน้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ในการเดินทางและขนถ่ายสินค้า รวมทั้งพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งทางอากาศให้เชื่อมโยงระหว่างภายในประเทศและระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการพัฒนาให้เป็นศูนย์ Logistic and Transportation Hub ในอนาคต

บทบาทที่ 3 เป็นศูนย์กลางการบริการการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี (Art Cultural Tourism) บริการการท่องเที่ยวทั้งภายในพื้นที่และเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวต่างพื้นที่ในภูมิภาคใกล้เคียง

บทบาทที่ 4 เป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษาและการเรียนรู้ครบวงจรในภูมิภาค (Education City) จากแผนและนโยบายของเทศบาลที่มีการส่งเสริมด้านการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับประชาชน โดยมีการจัดตั้งศูนย์ ICT เพื่อพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ได้อย่างสะดวกรวดเร็วและครบวงจรสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางการศึกษาและการเรียนรู้ครบวงจรในภูมิภาคเพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่และจังหวัดภูมิภาคโดยรอบ

5. ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของเทศบาลนครหาดใหญ่

5.1 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลนครหาดใหญ่

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และตามฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม
เทศบาลนครหาดใหญ่มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 5.1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
  - 5.1.2 ให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ
  - 5.1.3 รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ
รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลป้องกันและระงับโรคติดต่อ
  - 5.1.4 ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
  - 5.1.5 ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
  - 5.1.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ
  - 5.1.7 บำรุงศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี
ของท้องถิ่น
  - 5.1.8 หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล
  - 5.1.9 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
  - 5.1.10 ให้มีโรงฆ่าสัตว์
  - 5.1.11 ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาเจ้าใช้
  - 5.1.12 ให้มีการบำรุงทางระบายน้ำ
  - 5.1.13 ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
  - 5.1.14 ให้มีการดำเนินการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
  - 5.1.15 ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น
  - 5.1.16 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์และเด็ก
  - 5.1.17 กิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
  - 5.1.18 การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรง
มหรสพและสถานบริการอื่นๆ
  - 5.1.19 จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
  - 5.1.20 จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือท่าข้ามและที่จอดรถ
  - 5.1.21 การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
  - 5.1.22 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- นอกจากนี้เทศบาลนครหาดใหญ่ยังอาจจัดทำกิจกรรมอื่นๆ ดังนี้
- 5.1.23 ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
  - 5.1.24 ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
  - 5.1.25 บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

- 5.1.26 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 5.1.27 ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- 5.1.28 ให้มีการสาธารณสุข
- 5.1.29 จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 5.1.30 จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- 5.1.31 ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- 5.1.32 ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะสวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 5.1.33 ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อย

ของท้องถิ่น

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด เทศบาลนครหาดใหญ่ยังมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี คำสั่งและคำแนะนำของกระทรวงมหาดไทยและของกระทรวงอื่นด้วย

5.2 โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานของเทศบาลนครหาดใหญ่

5.2.1 นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล โดยเริ่มดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันเลือกตั้งและมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย และนายกเทศมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรีได้ด้วย

5.2.2 อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี

5.2.2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติและนโยบาย

5.2.2.2 สั่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

5.2.2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี

5.2.2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5.2.2.5 รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

เทศบาลนครหาดใหญ่มีฝ่ายบริหารประกอบด้วย (ในปี 2547-2551)

1.. นายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่

นายไพโร พัฒโน

2. รองนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ 2 คน

นายพฤกษ์ พัฒโน

นายบุญช่วย จังศิริวัฒนธำรง

3.. คณะที่ปรึกษานายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ จำนวน 34 คน

4.. เลขานุการนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่

นายจำลอง บุญวรรณ

สภาเทศบาลเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่พิจารณาร่างเทศบัญญัติต่างๆ และตรวจสอบการบริหารงานเทศบาลของนายกเทศมนตรี สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545 จำนวน 24 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สภาเทศบาลมีประธานสภาฯ 1 คนและรองประธานสภา 1 คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

สมาชิกสภาเทศบาล มีหน้าที่ ดังนี้

1. ควบคุมการบริหารของเทศบาลโดยการเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงข้อเท็จจริง โดยไม่มีการลงมติ

2. เสนอร่างเทศบัญญัติ

3. ให้ความเห็นชอบร่างเทศบัญญัติ

4. เป็นปากเป็นเสียงและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาล โดยรับฟังปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชนเสนอต่อนายกเทศมนตรี

5.2.3 การแบ่งส่วนการบริการของเทศบาลนครหาดใหญ่

เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้กำหนดส่วนการบริหารงานของเทศบาล

ดังนี้

1. สำนักปลัดเทศบาล

2. กองวิชาการและแผนงาน

3. สำนักการคลังประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ส่วนบริหารการคลัง

3.2 ส่วนพัฒนารายได้

4. กองสวัสดิการสังคม

5. สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย 2 ส่วน

ดังนี้

5.1 ส่วนส่งเสริมสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

5.2 ส่วนบริการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

6. สำนักการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้
  - 6.1 ส่วนบริหารการศึกษา
  - 6.2 ส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
7. สำนักการช่างประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้
  - 7.1 ส่วนควบคุมการก่อสร้าง
  - 7.2 ส่วนการโยธา
  - 7.3 ส่วนควบคุมอาคารและผังเมือง
  - 7.4 ส่วนช่างสุขาภิบาล
8. หน่วยงานตรวจสอบภายใน
9. แขวง

5.3 อัตรากำลัง

เทศบาลนครหาดใหญ่มีพนักงานสามัญ 296 คน พนักงานเทศบาล
วิสามัญ 2 คน ลูกจ้างประจำ 242 คน ลูกจ้างชั่วคราว 1,769 คน (ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน
พ.ศ.2549)

ตาราง 45 จำนวนพนักงานและลูกจ้าง

หน่วยงาน	จำนวนพนักงานเทศบาลสามัญตามระดับ									พนักงาน เทศบาล วิสามัญ	ลูกจ้าง		รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		ลูกจ้าง ประจำ	ลูกจ้าง ชั่วคราว	
สำนักปลัดเทศบาล	-	3	72	19	32	9	42	1	2	-	18	170	265
กองวิชาการและแผนงาน	-	-	-	1	8	4	1	-	-	-	3	16	36
สำนักการคลัง	-	-	2	25	10	15	14	2	1	1	38	124	187
สำนักการช่าง	11	1	13	31	19	18	16	3	2	1	71	527	663
สำนักการสาธารณสุขฯ	-	-	-	-	17	20	4	4	1	-	64	959	1,087
สำนักการศึกษา	-	-	-	-	9	21	2	3	-	-	10	98	131
กองสวัสดิการสังคม	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	11	20
หน่วยงานตรวจสอบภายใน	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
รวม	2	5	15	31	101	69	43	13	7	2	203	1,985	2,474

ที่มา : งานการเจ้าหน้าที่ เทศบาลนครหาดใหญ่ (ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน พ.ศ.2549)

5.4 การคลังท้องถิ่น

รายรับของเทศบาลประกอบด้วยรายได้ประเภทใหญ่ ดังนี้

5.4.1 รายได้จากภาษีอากร รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและค่า

ใบอนุญาต

5.4.2 รายได้จากทรัพย์สิน

5.4.3 รายได้จากสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์

5.4.4 รายได้จากเงินอุดหนุนจากเทศบาล

5.4.5 รายได้เบ็ดเตล็ด

5.4.6 รายได้จากเงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล

ต่าง ๆ

5.4.7 พันธบัตรหรือเงินกู้ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนด

5.4.8 รายได้อื่นตามแต่จะมีกฎหมายกำหนด

5.4.9 รายจ่ายของเทศบาลจำแนกประเภทตามงบประมาณ ดังนี้

5.4.9.1 รายจ่ายงบกลางเป็นรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับงาน
ทั่วไปของเทศบาล ประกอบด้วย

- 1) ค่าชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ย
- 2) รายจ่ายตามข้อผูกพัน
- 3) เงินสำรองจ่าย

5.4.9.2 รายจ่ายของหน่วยงาน เป็นรายจ่ายที่แยกตามหน่วยงาน
หรือลักษณะงานที่ปฏิบัติกันเป็นประจำสำหรับหน่วยงานใดของเทศบาลโดยเฉพาะ โดยจำแนก
ออกเป็นรายจ่ายประจำและรายจ่ายเพื่อการลงทุน

1) รายจ่ายประจำประกอบด้วยหมวดรายจ่ายต่าง ๆ ดังนี้

- (1) หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- (2) หมวดค่าจ้างชั่วคราว
- (3) หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ
- (4) หมวดค่าสาธารณูปโภค
- (5) หมวดเงินอุดหนุน
- (6) หมวดรายจ่ายอื่น

2) รายจ่ายเพื่อการลงทุนมีเพียง 1 หมวดรายจ่าย

ได้แก่ หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

ภาคผนวก 4
การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ1	109.43	1374.599	.554	.975
ข้อ2	109.67	1370.092	.679	.975
ข้อ3	109.57	1384.254	.473	.976
ข้อ4	109.33	1374.437	.518	.976
ข้อ5	109.63	1371.826	.568	.975
ข้อ6	109.60	1367.007	.634	.975
ข้อ7	109.20	1360.441	.693	.975
ข้อ8	109.57	1357.013	.728	.975
ข้อ9	108.97	1376.240	.561	.975
ข้อ10	108.47	1390.602	.447	.976
ข้อ11	108.67	1388.230	.479	.976
ข้อ12	109.83	1383.799	.471	.976
ข้อ13	109.77	1361.426	.724	.975
ข้อ14	109.73	1354.754	.776	.975
ข้อ15	110.00	1362.138	.743	.975
ข้อ16	109.50	1347.707	.828	.975
ข้อ17	109.30	1372.493	.528	.976
ข้อ18	109.53	1351.568	.786	.975
ข้อ19	108.53	1367.016	.747	.975
ข้อ20	109.47	1371.085	.712	.975
ข้อ21	109.97	1362.792	.767	.975
ข้อ22	110.07	1369.168	.754	.975
ข้อ23	109.43	1353.426	.819	.975
ข้อ24	108.93	1360.202	.621	.975
ข้อ25	109.43	1370.599	.651	.975
ข้อ26	109.40	1348.179	.753	.975
ข้อ27	109.70	1374.010	.634	.975
ข้อ28	109.50	1353.500	.730	.975
ข้อ29	109.67	1356.506	.728	.975

ข้อ30	109.83	1372.764	.708	.975
ข้อ31	109.77	1370.599	.671	.975
ข้อ32	109.63	1360.171	.800	.975
ข้อ33	109.80	1359.269	.758	.975
ข้อ34	109.40	1348.317	.800	.975
ข้อ35	110.17	1353.040	.866	.975
ข้อ36	110.17	1356.006	.854	.975
ข้อ37	110.13	1355.430	.797	.975
ข้อ38	110.00	1354.345	.840	.975
ข้อ39	109.73	1361.168	.670	.975
ข้อ40	110.13	1371.706	.729	.975
ข้อ41	109.80	1365.200	.686	.975
ข้อ42	109.90	1368.990	.708	.975
ข้อ43	109.77	1357.633	.769	.975
ข้อ44	109.70	1384.907	.549	.975
ข้อ45	107.83	1425.247	-.015	.977
ข้อ46	110.23	1397.978	.352	.976
ข้อ47	109.80	1355.200	.731	.975
ข้อ48	109.63	1366.447	.614	.975

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0   N of Items = 48

Alpha = 0.976

หมายเหตุ

1. จัดให้มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล
2. ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน
3. ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ
4. สนับสนุน และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

5. ส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. เสริมสร้างกิจกรรมภายในครอบครัวเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว
7. สงเคราะห์มารดาและบุตร(ให้นม-ใช้ฟรี)
8. บริการตรวจเยี่ยมชุมชน
9. ดูแลช่วยเหลือผู้ทุพพลภาพ ผู้พิการผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน
10. กำจัดขยะมูลฝอยอย่างทั่วถึง
11. มีการป้องกันและระงับโรคติดต่อในชุมชน
12. ให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะ
13. จัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬา
14. มีศูนย์กีฬาันทนาการประจำชุมชน
15. จัดให้มีศูนย์สาธารณสุขประจำชุมชน
16. การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้สะอาด
17. จัดที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ขอบด้วยกฎหมายให้คนในชุมชน
18. จัดที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีให้คนในชุมชน
19. จัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
20. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมภายในชุมชน
21. จัดให้มีสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน
22. บำรุง รักษาสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจประจำชุมชน
23. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองตามโครงการต่างๆ ที่เทศบาล

จัดขึ้น

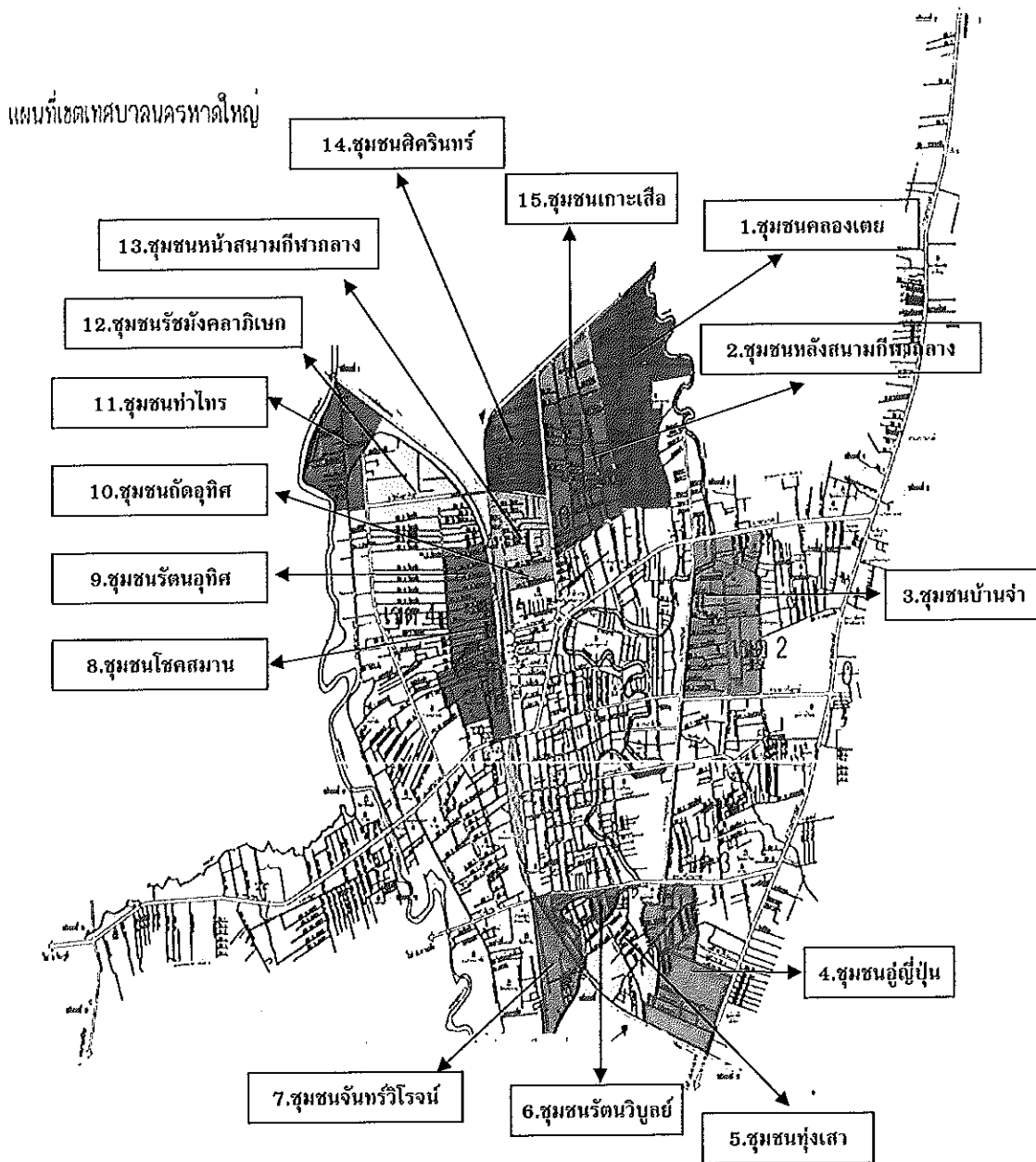
24. มีตัวแทนของประชาชนในการนำปัญหาและความต้องการของประชาชนมาเสนอให้เทศบาลช่วยเหลือ
25. ควบคุมและจัดระเบียบชุมชนแออัด
26. จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
27. จัดให้มีอาสาสมัครประจำชุมชนเพื่อช่วยเหลือชุมชนในด้านต่างๆ
28. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชุมชน
29. ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน
30. มีการป้องกันสาธารณภัยและอัคคีภัย
31. สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
32. พัฒนาปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในชุมชน
33. มีระบบบำบัดน้ำเสีย
34. รักษาความสะอาดบนถนน ทางเดินสาธารณะในชุมชน
35. เทศบาลสำรวจผู้ว่างงานในชุมชนและช่วยจัดหาตลาดแรงงาน
36. อบรมให้ความรู้การประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน
37. ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์เพื่อประกอบอาชีพแก่คนในชุมชน
38. ส่งเสริมการรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจและสหกรณ์ในชุมชน
39. ส่งเสริมและพัฒนาการปลูกพืชสวนในชุมชน
40. เทศบาลจัดสินค้าอุปโภค บริโภคราคาถูกให้แก่ประชาชนในชุมชน
(เช่น ข้าวสารราคาถูก เป็นต้น)
41. จัดการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชน
42. สร้างและปรับปรุงถนนในชุมชน

43. สร้างและปรับปรุงทางเดินเท้าในชุมชน
44. สร้างและปรับปรุงท่อระบายน้ำในชุมชน
45. ปรับปรุงระบบไฟฟ้า แสงสว่างให้ทั่วถึงกับความต้องการของคนในชุมชน
46. สร้างส้วมสาธารณะ
47. สร้างและปรับปรุงโทรศัพท์สาธารณะในชุมชน
48. จัดระบบการป้องกันน้ำท่วมในชุมชน

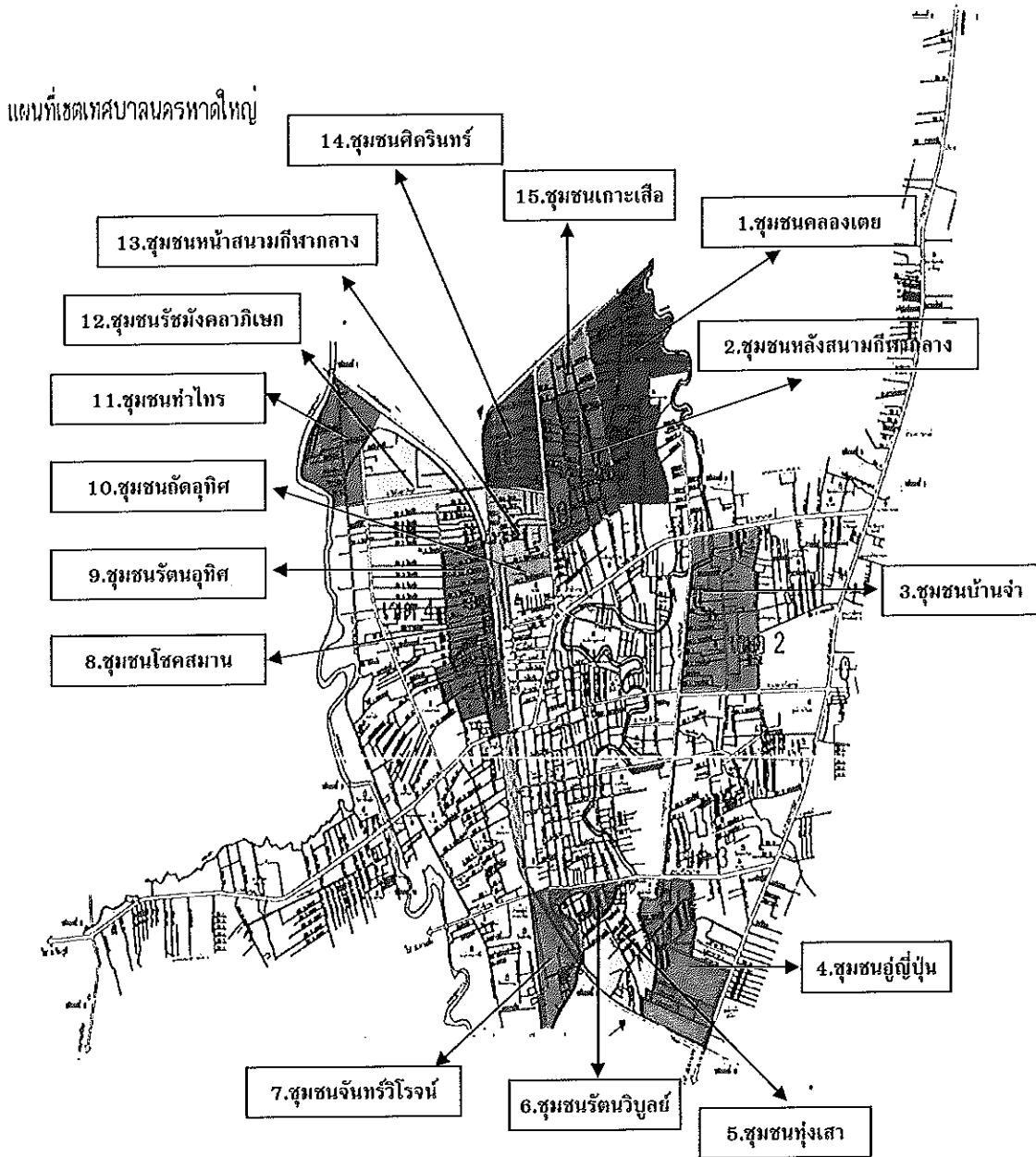
ภาคผนวก 5
แผนที่แสดงเขตชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

แผนที่แสดงเขตชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

ภาพประกอบ 10 แผนที่แสดงเขตชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 15 ชุมชน

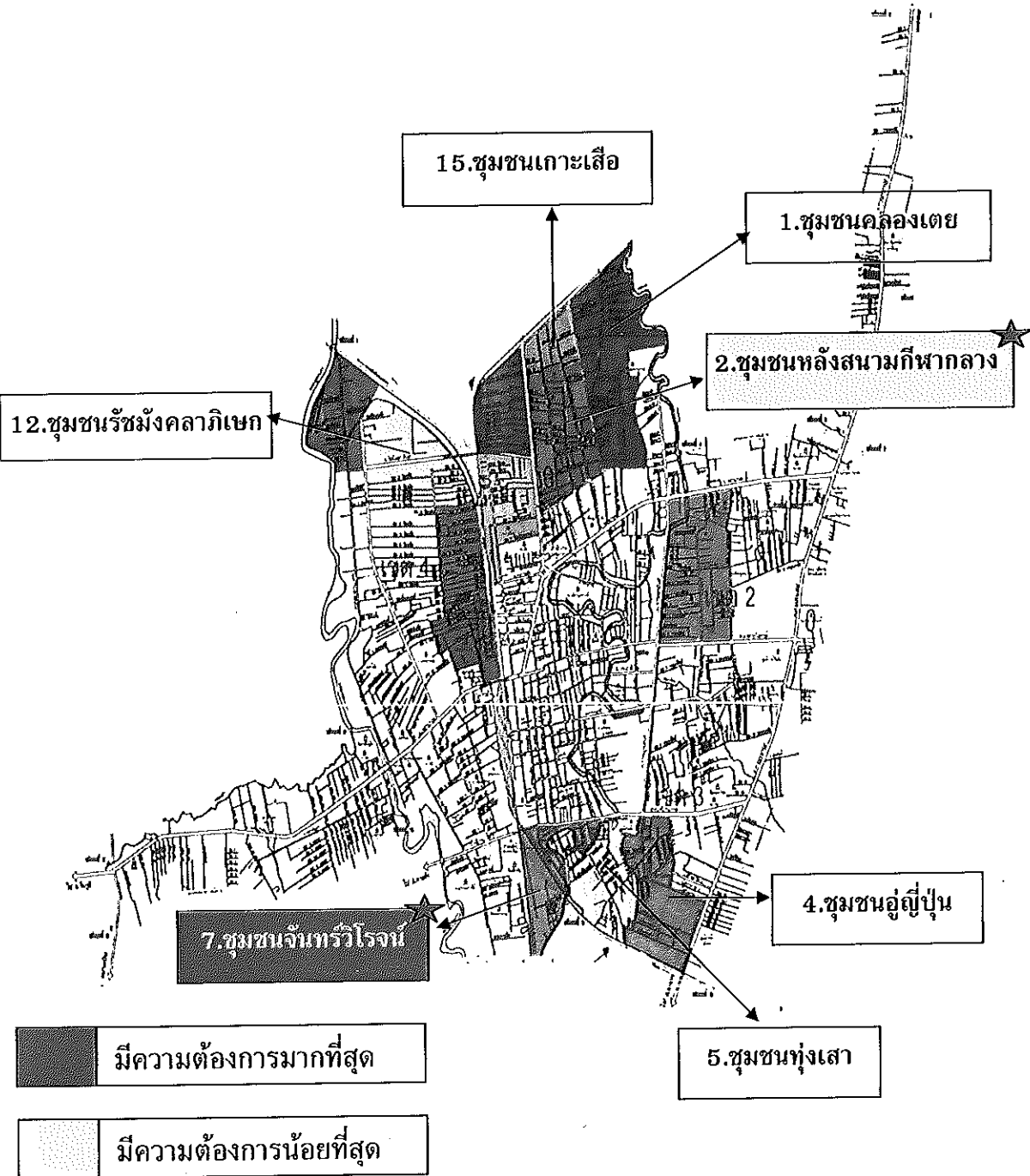
แผนที่แสดงเขตชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

ภาพประกอบ 10 แผนที่แสดงเขตชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 15 ชุมชน

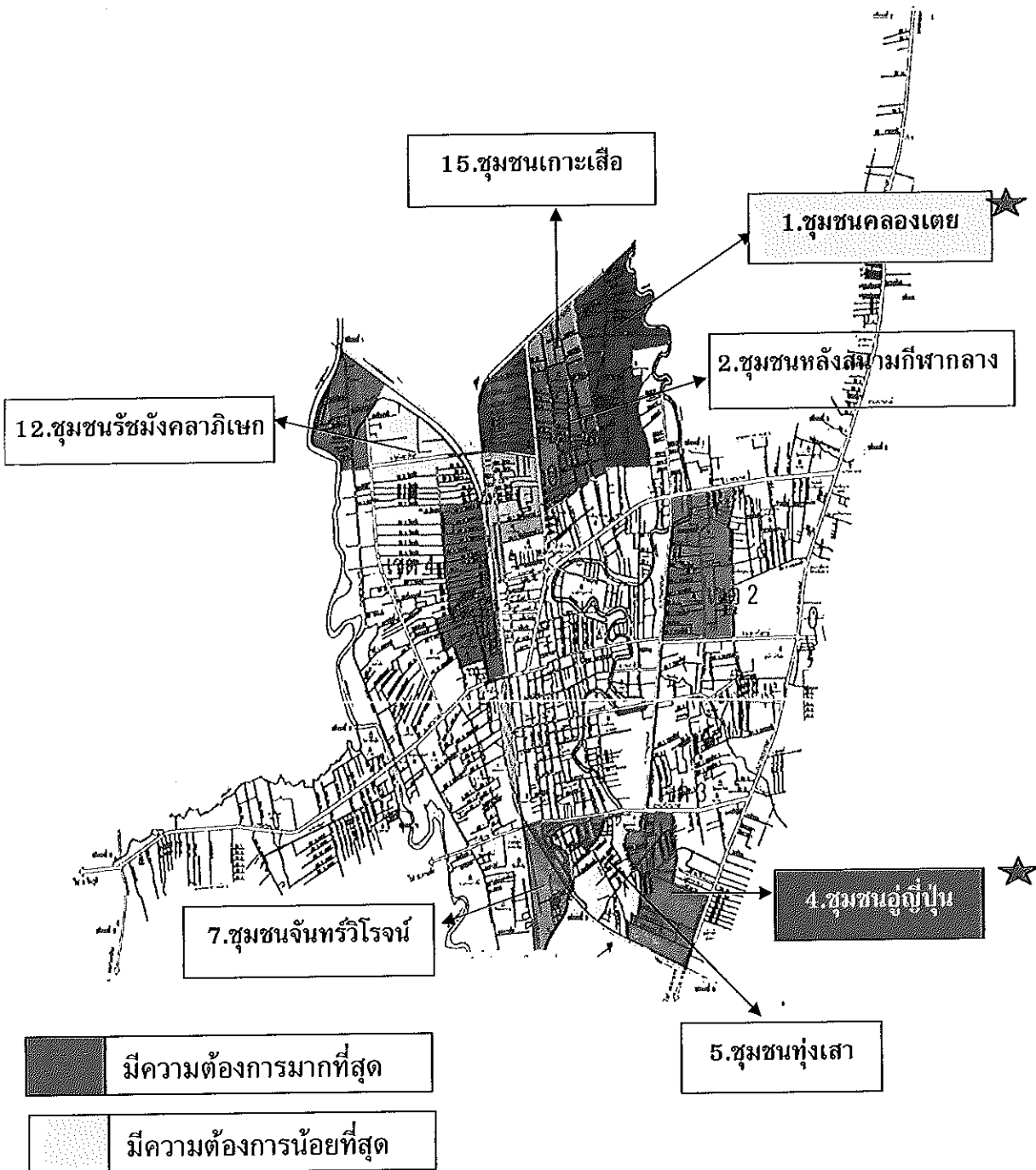
ภาคผนวก 6
แผนภาพระดับความต้องการของประชาชนในชุมชนแออัดแต่ละด้าน

แผนภาพแสดงระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านสังคม

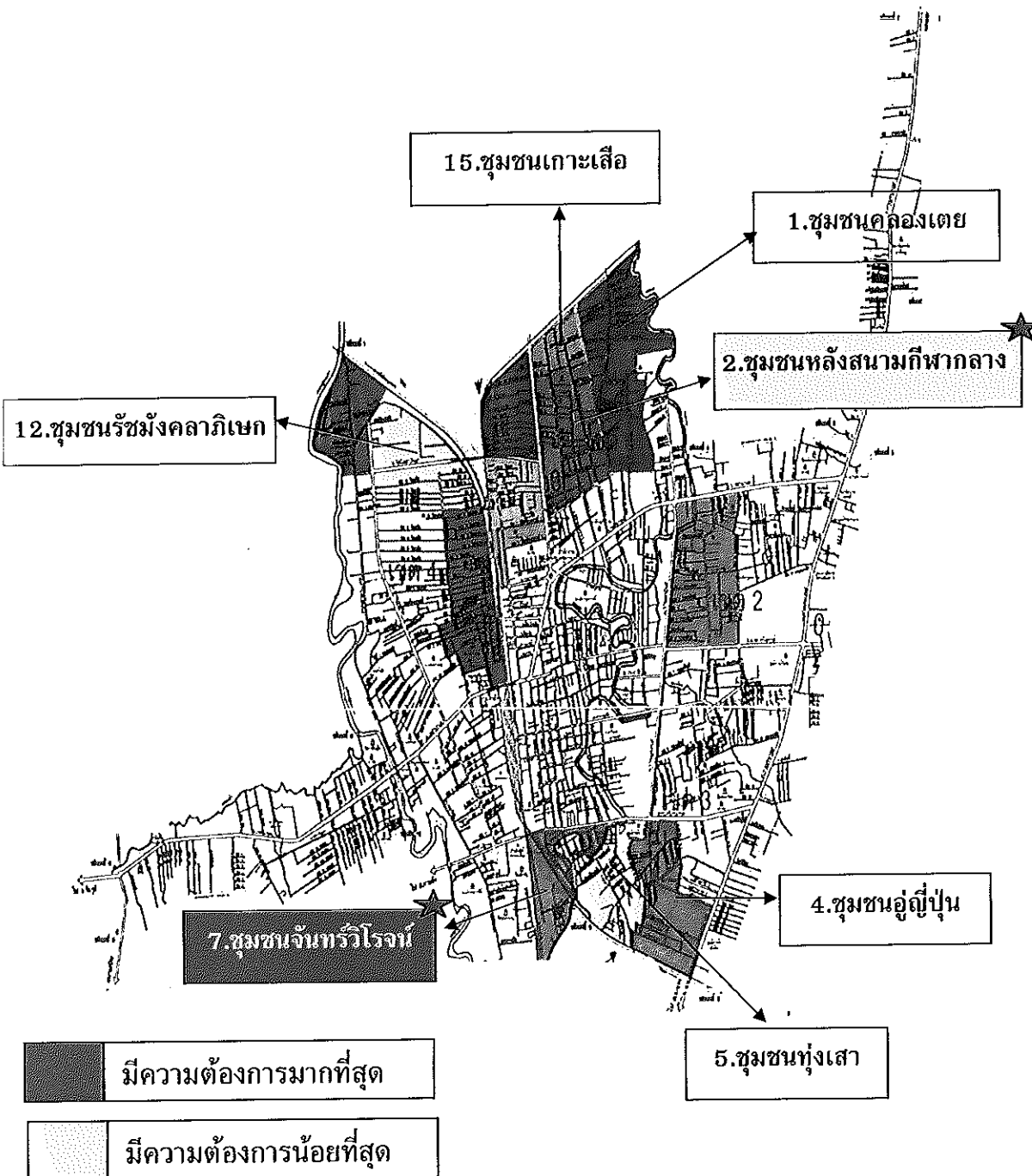
ภาพประกอบ 12 ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านสังคม

แผนภาพแสดงระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

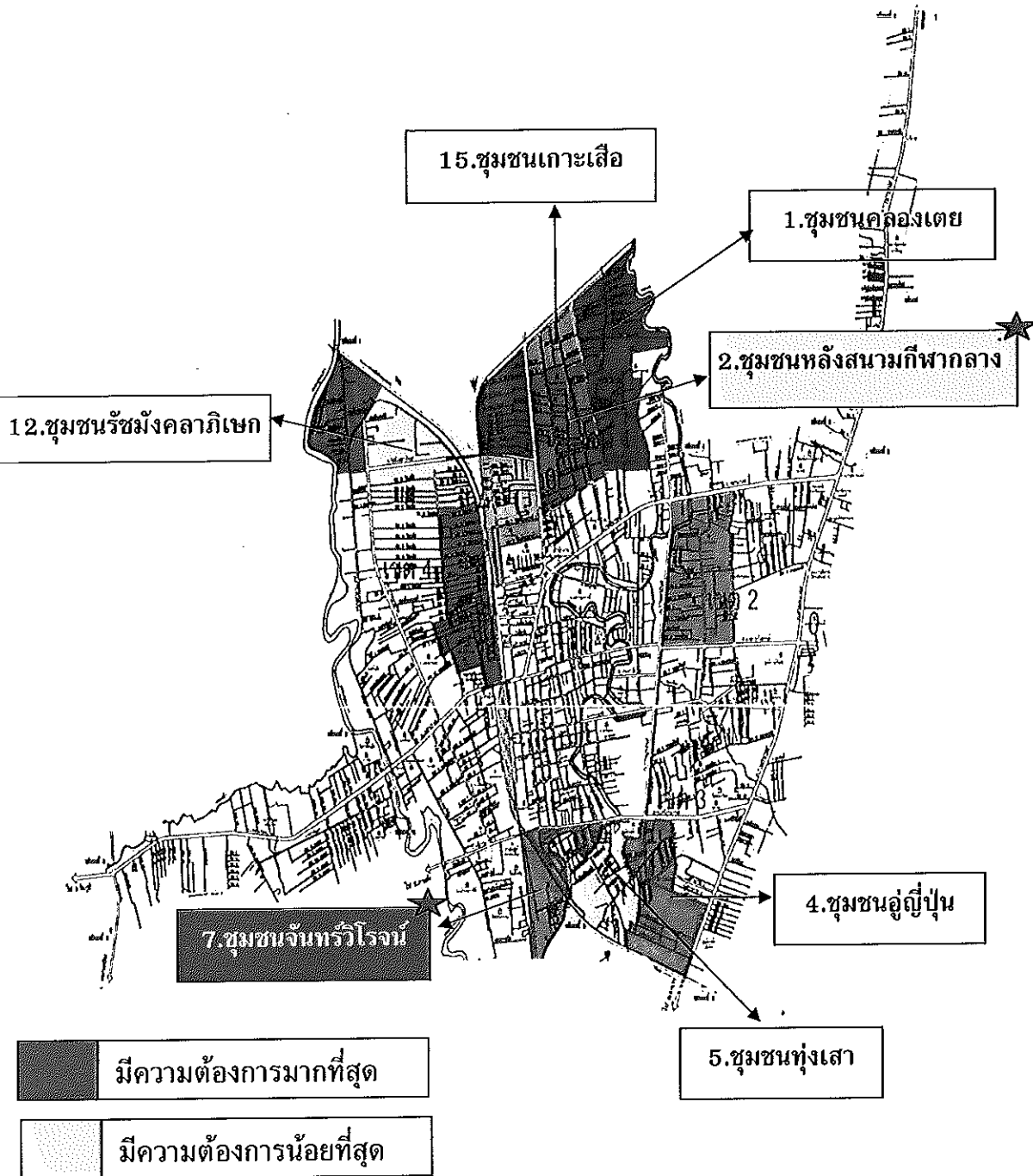
ภาพประกอบ 13 ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนภาพแสดงระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ภาพประกอบ 14 ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

แผนภาพแสดงระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ภาพประกอบ 15 ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

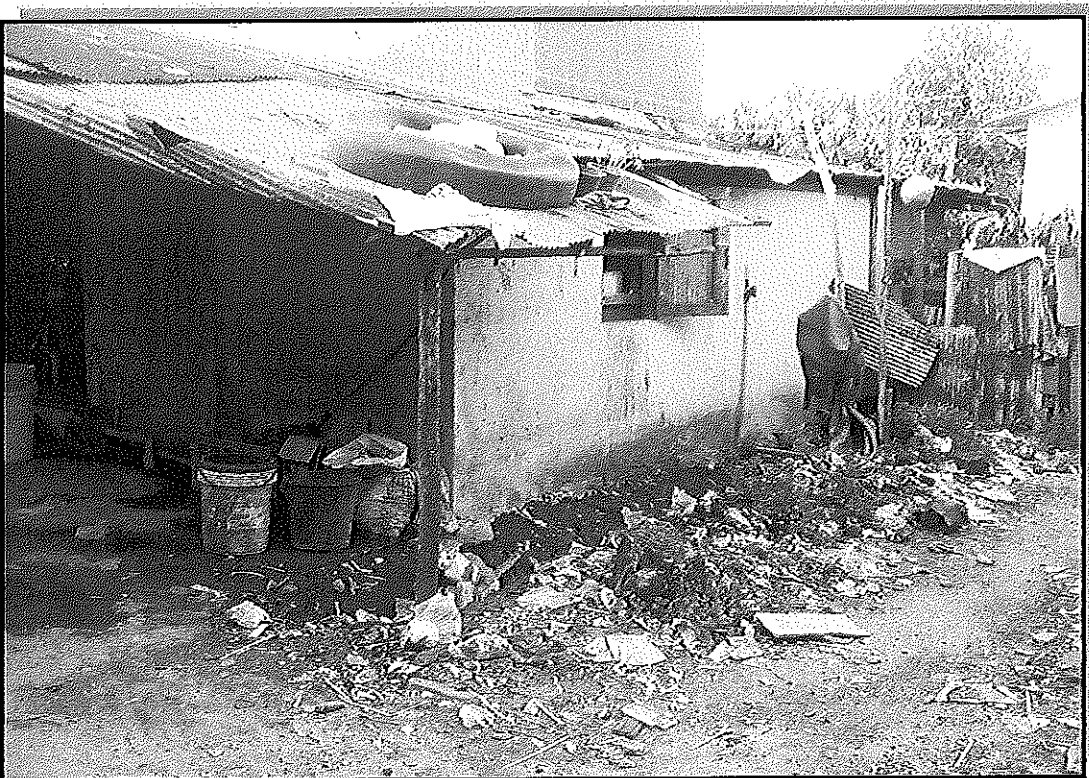
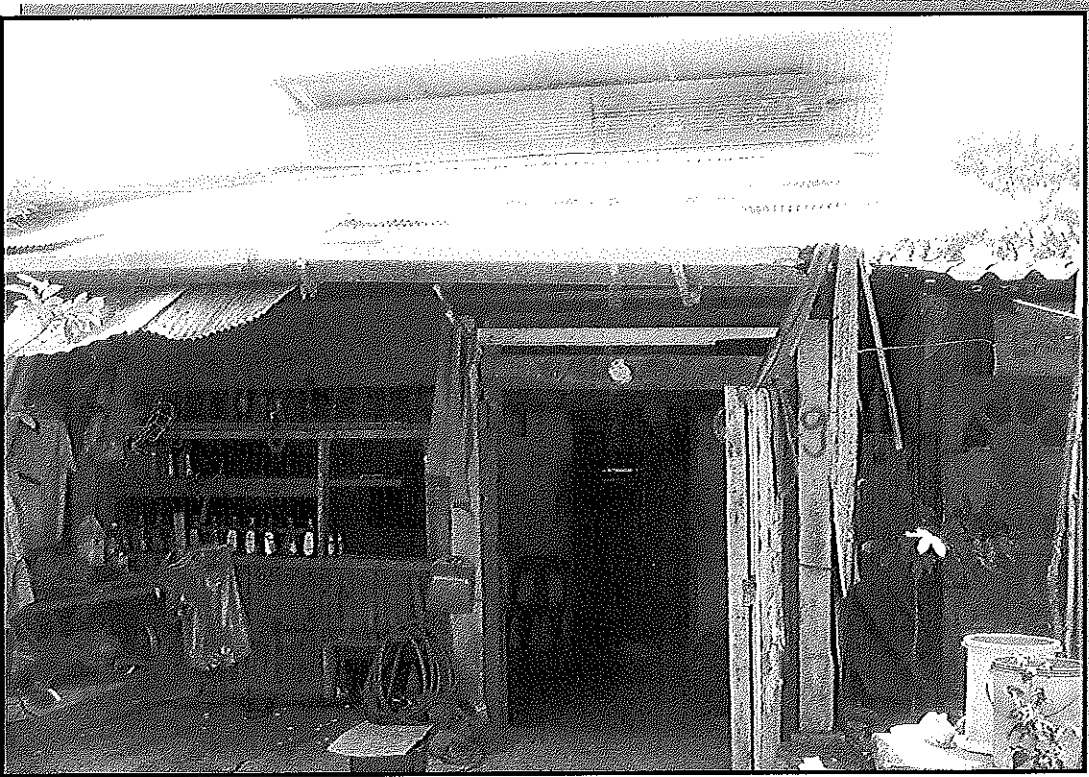
ภาคผนวก 7
รูปภาพชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

ชุมชนเกาะลือ

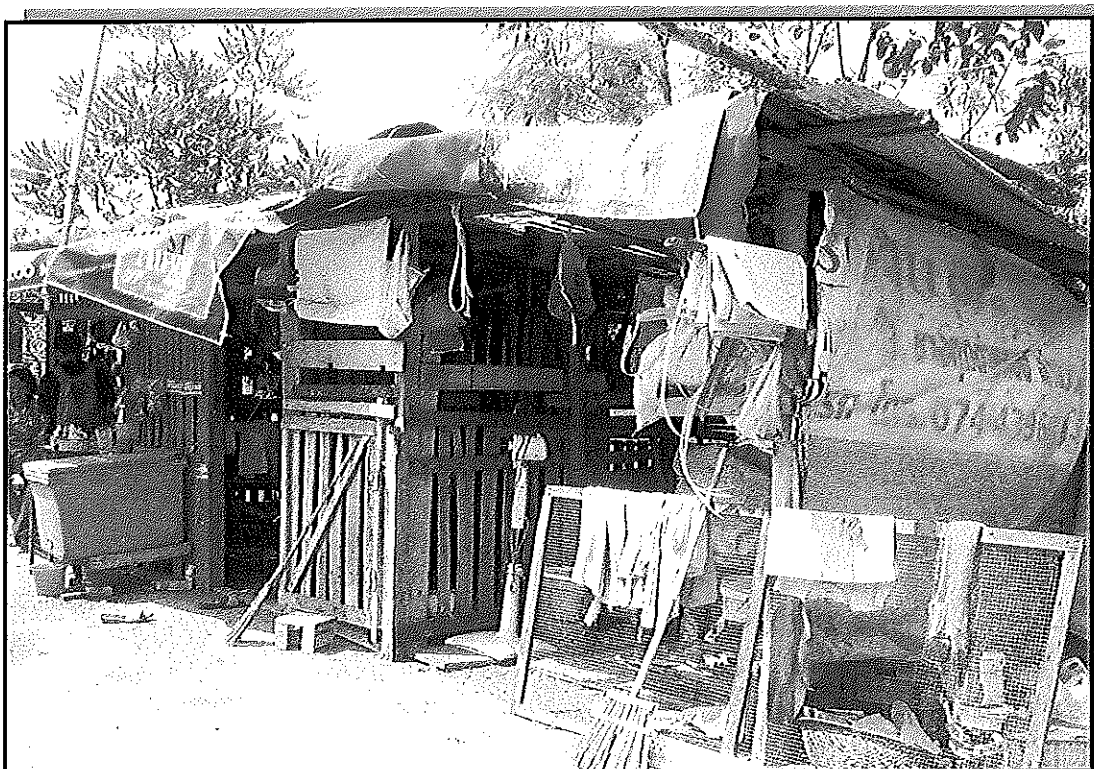
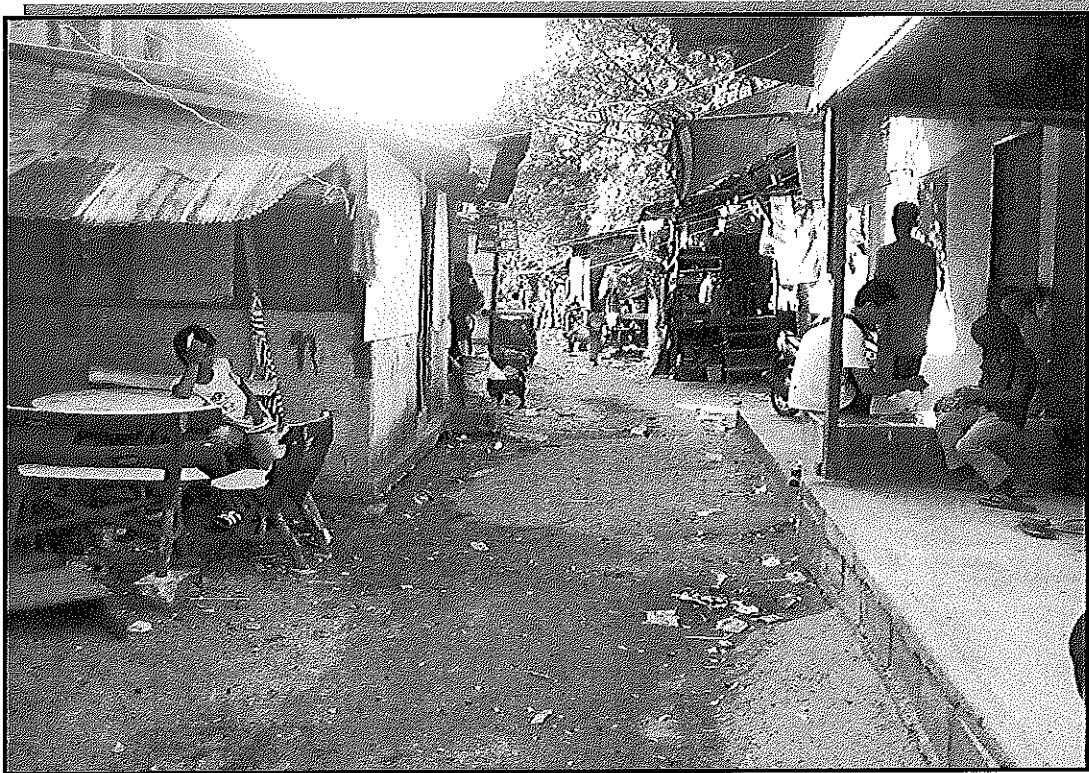

ชุมชนเกาะลือ (ต่อ)

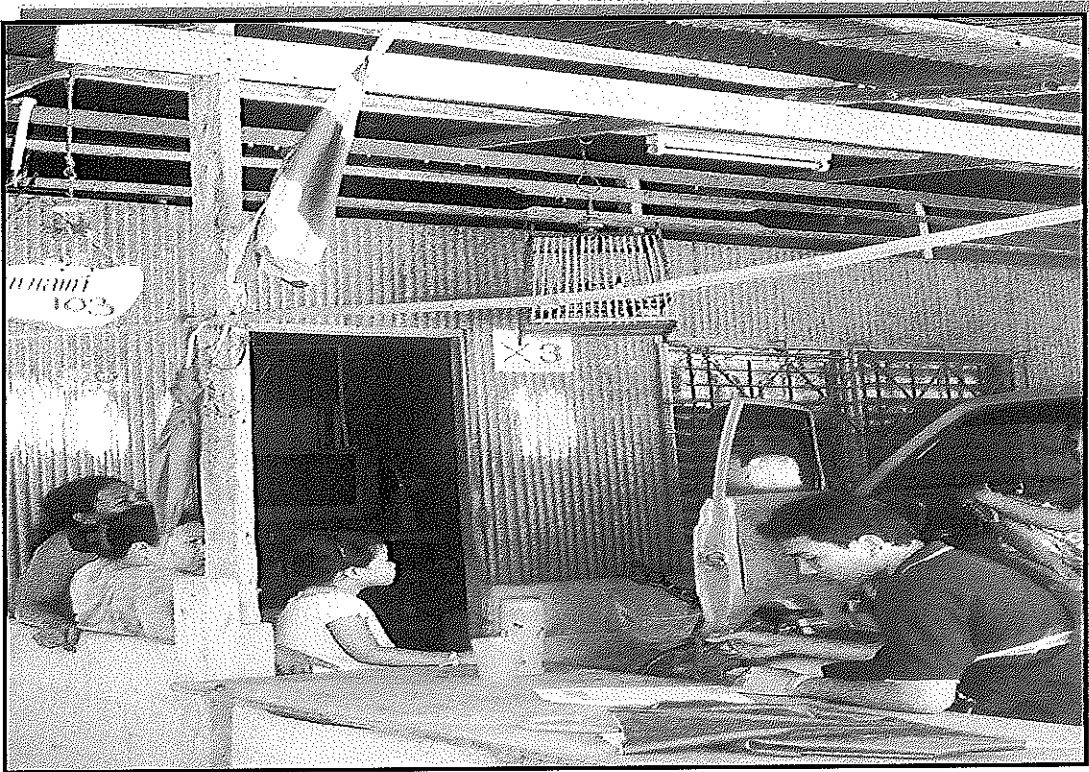

ชุมชนจันทร์วิโรจน์ (ต่อ)

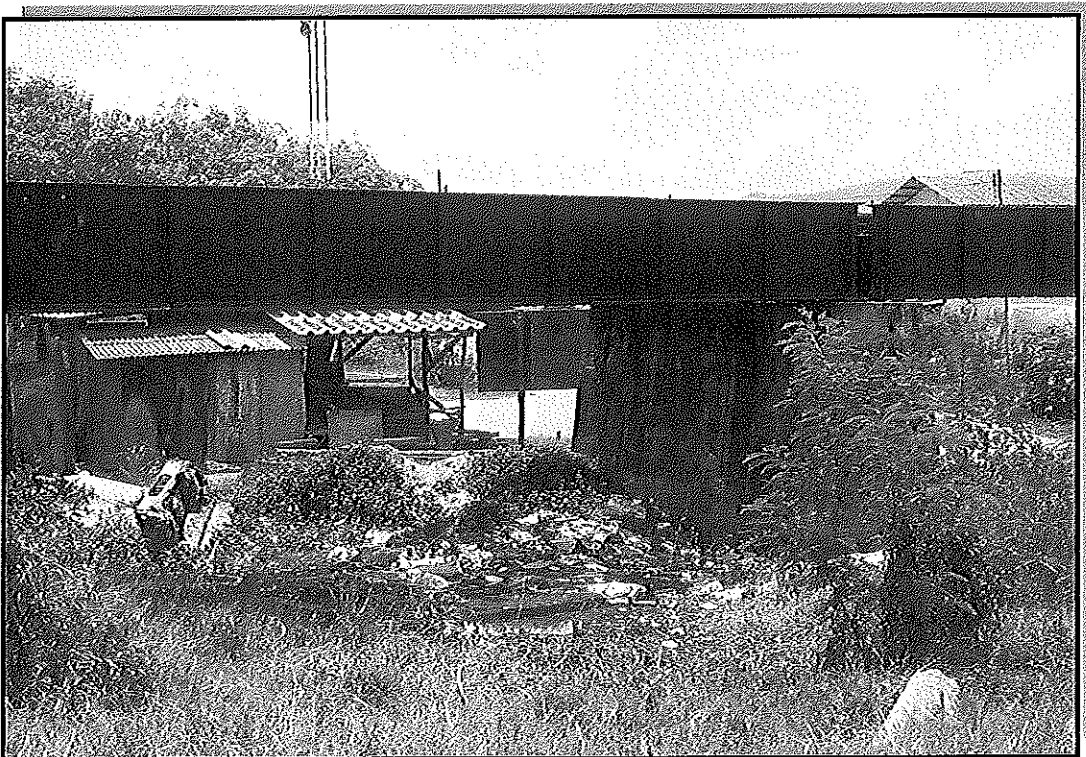
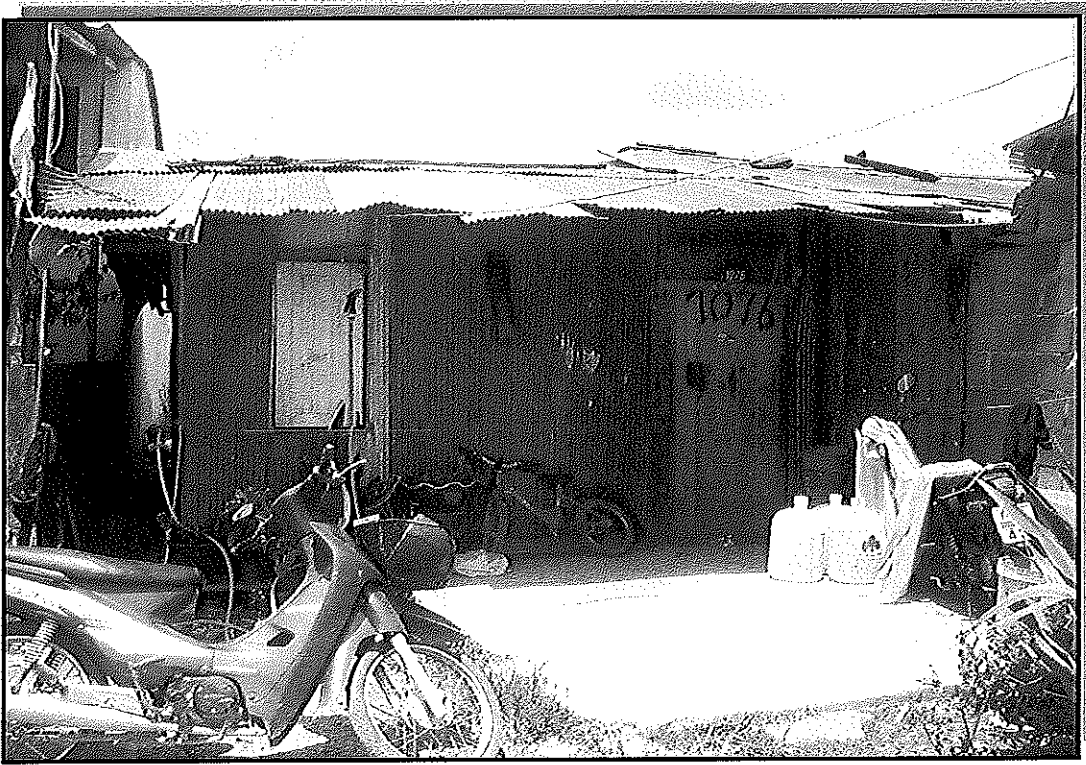
ชุมชนคลองเตย

ชุมชนคลองเตย (ต่อ)

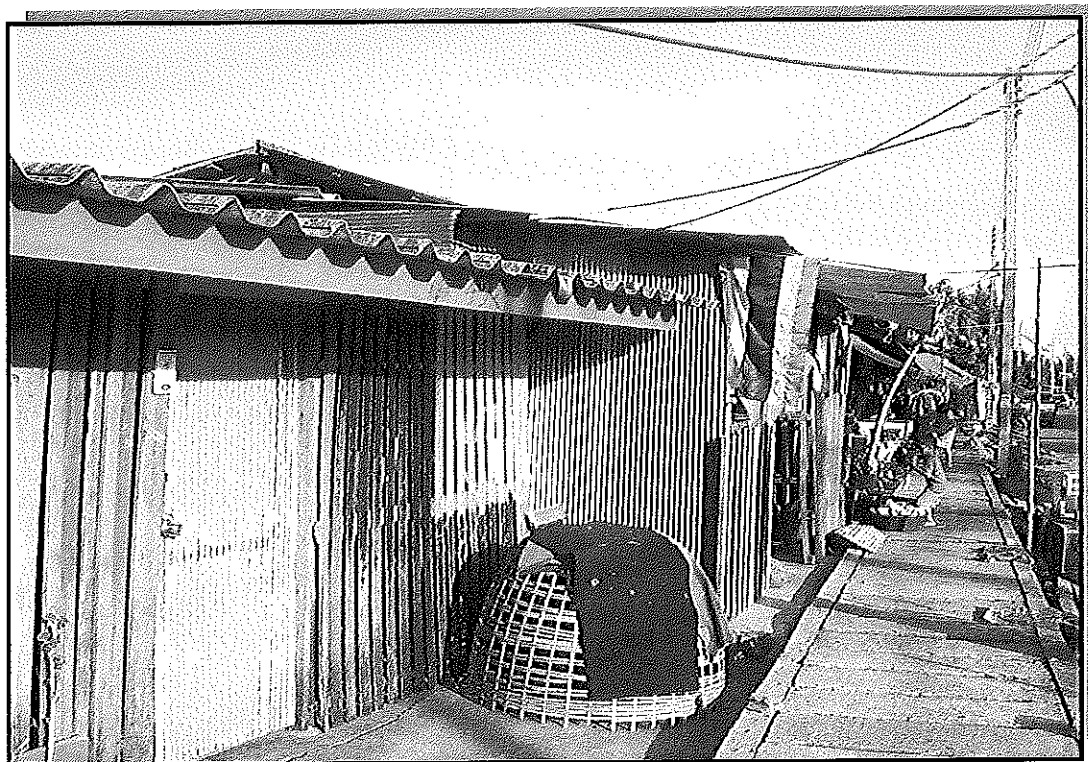
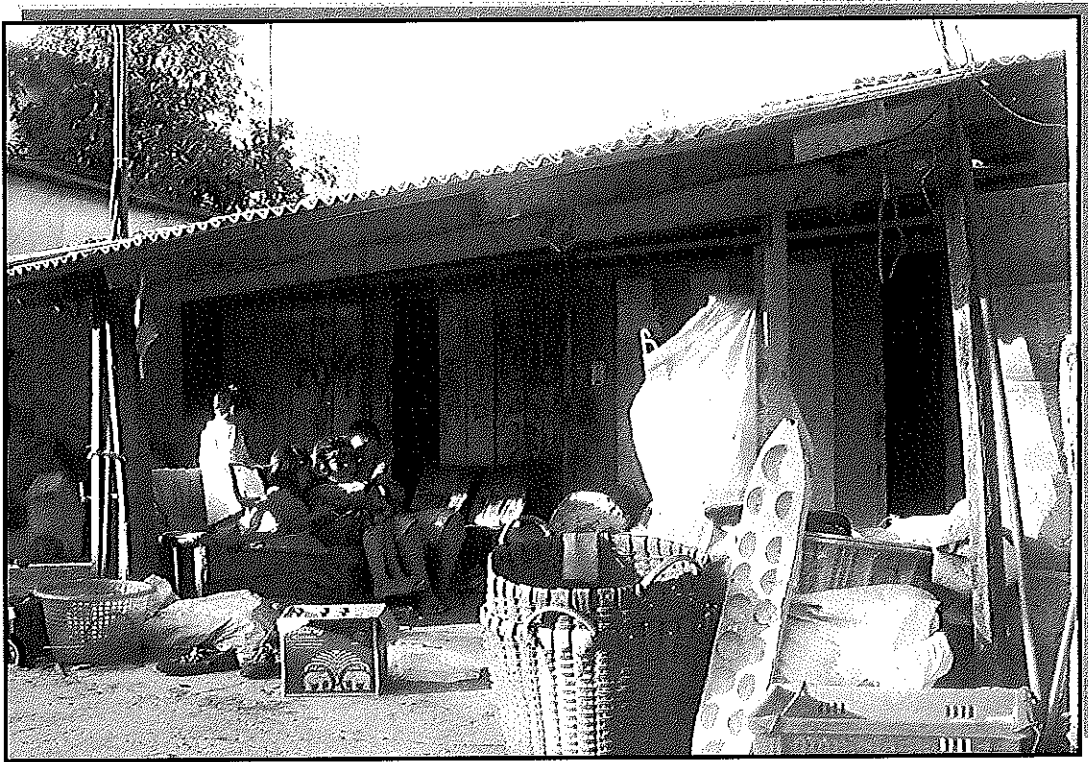

ชุมชนรัชมังกลาภิเษก

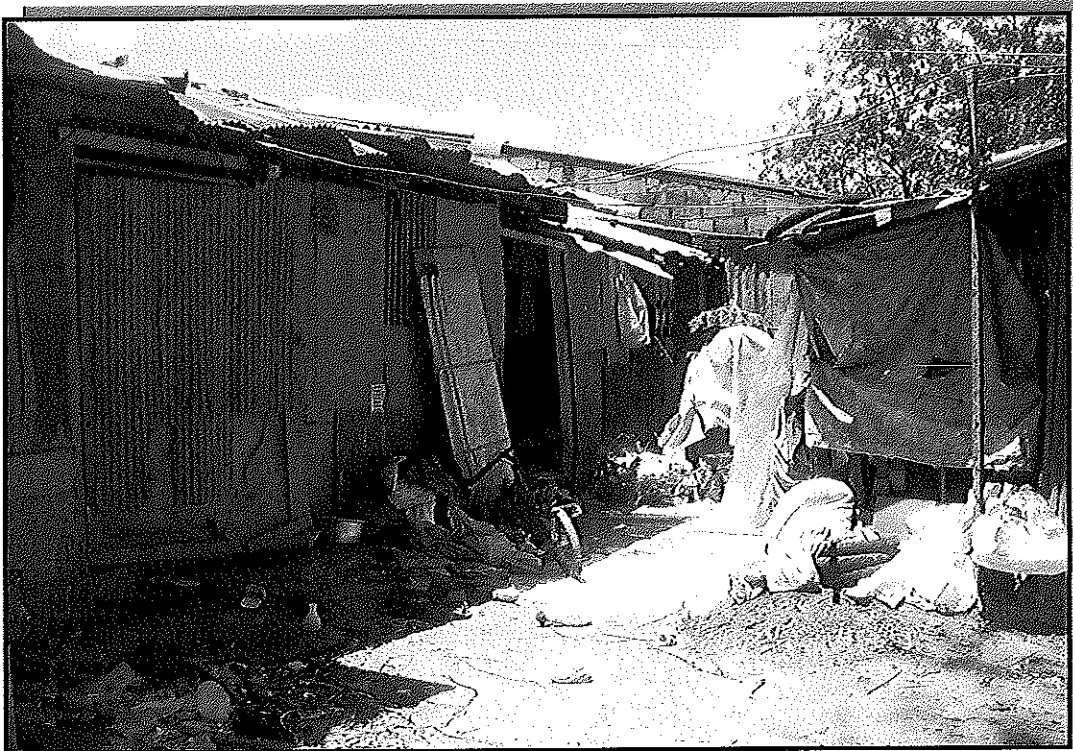
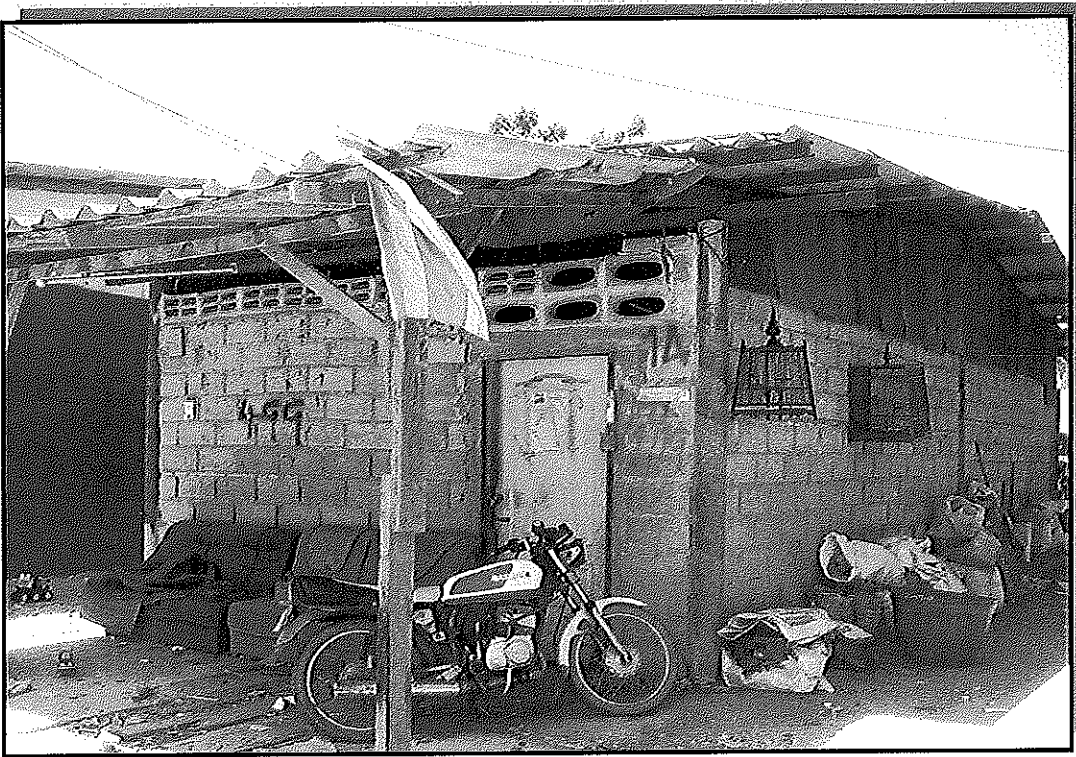

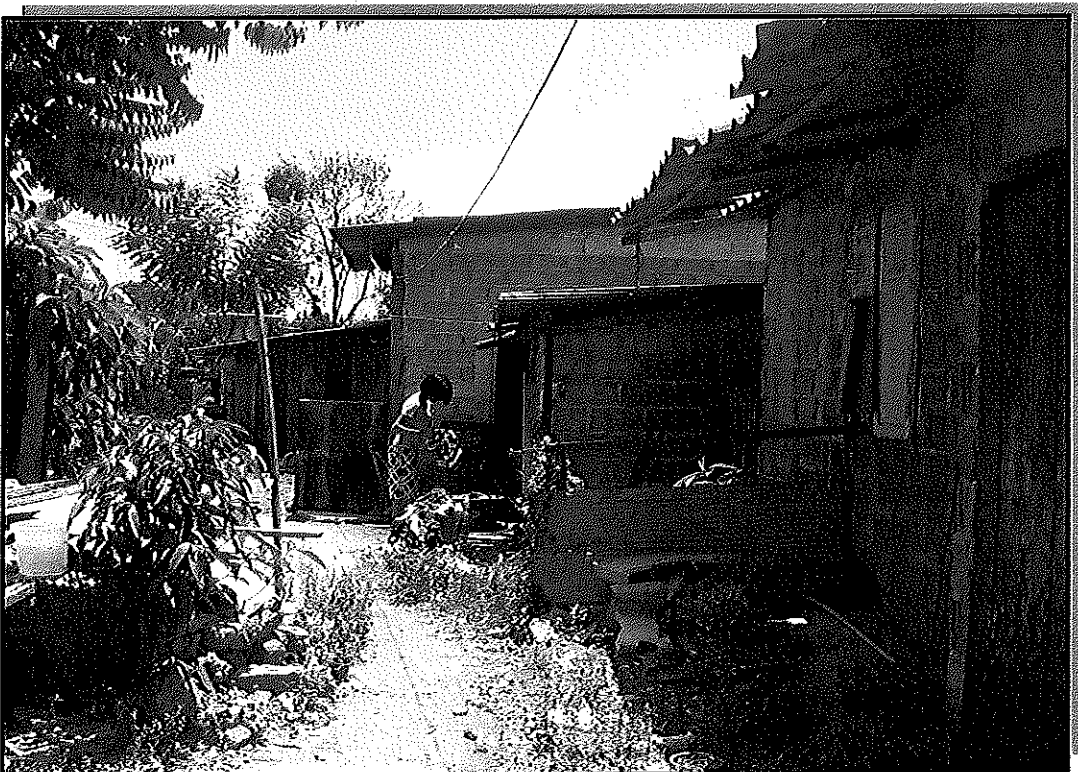
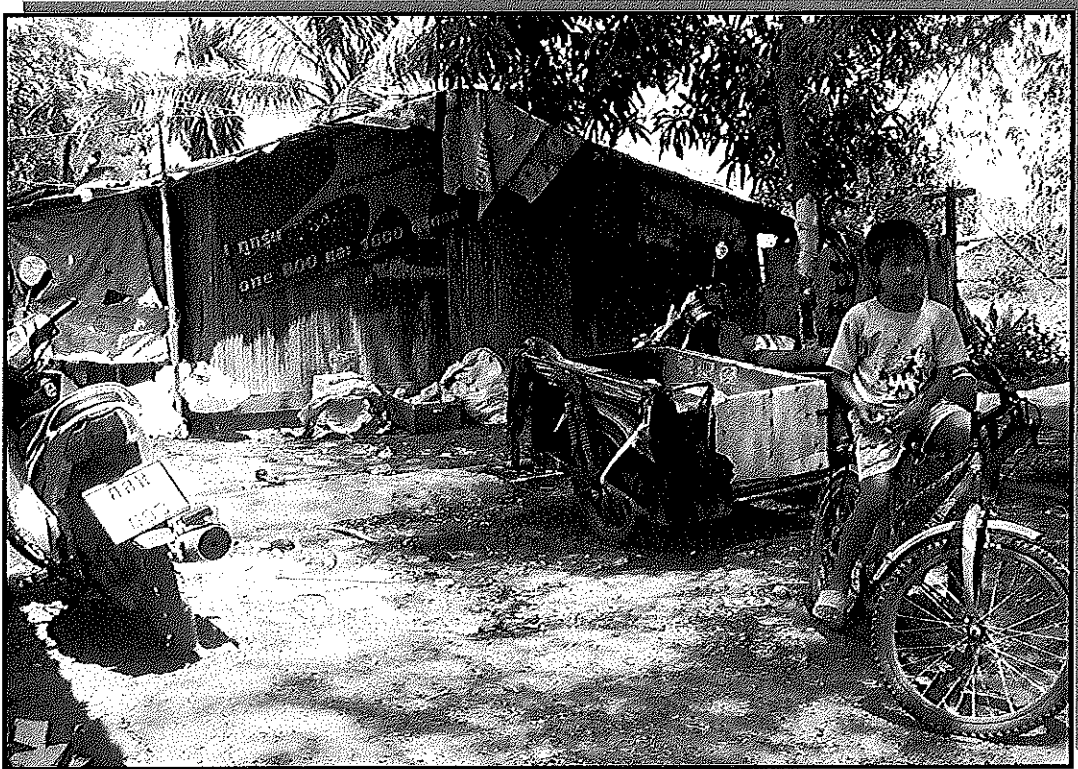

ชุมชนรัชมังคลาภิเษก (ต่อ)

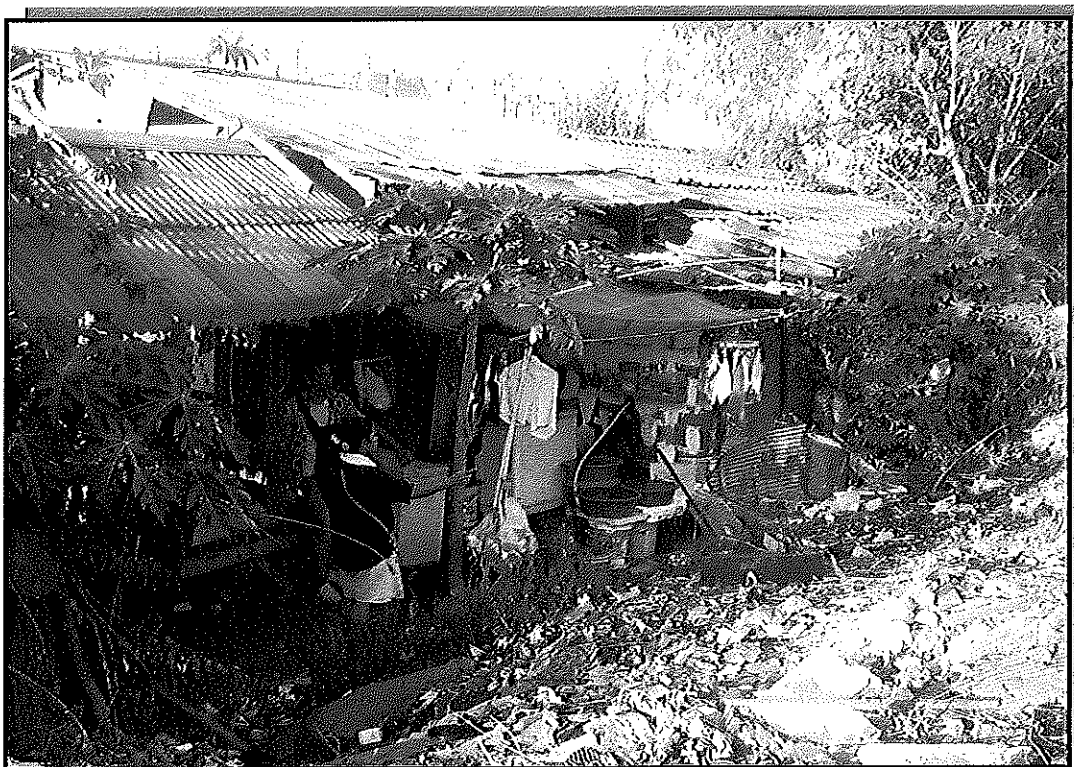

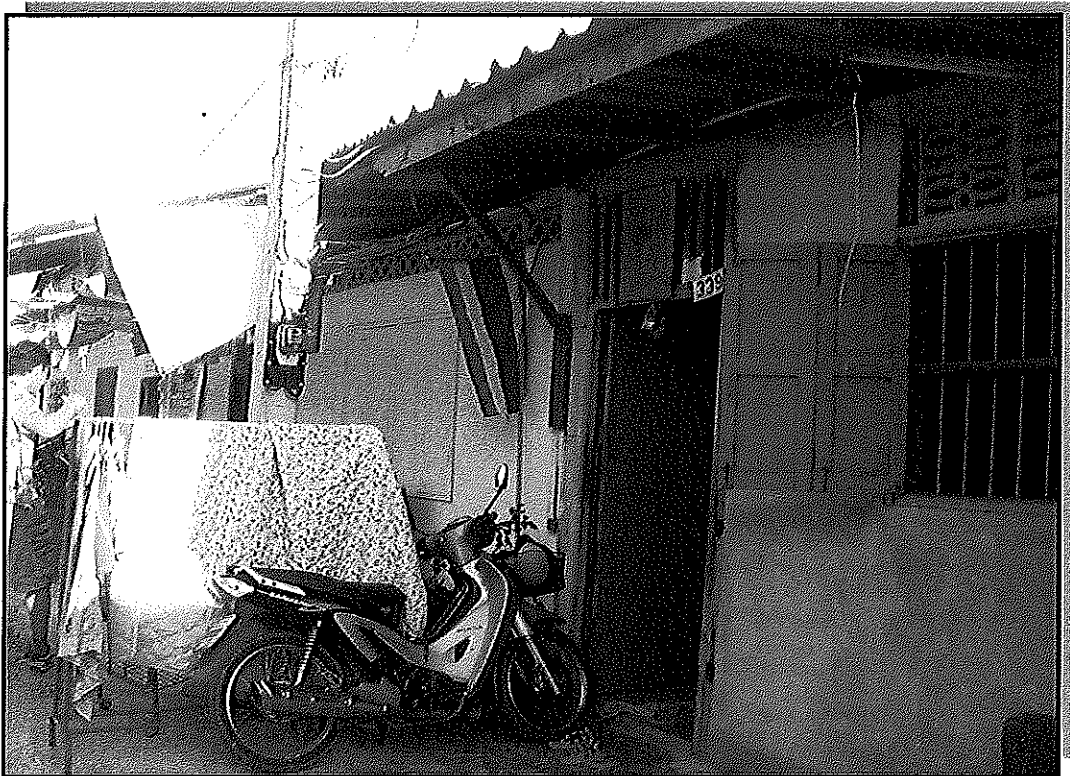
ชุมชนถู่ถู่ปุ่น

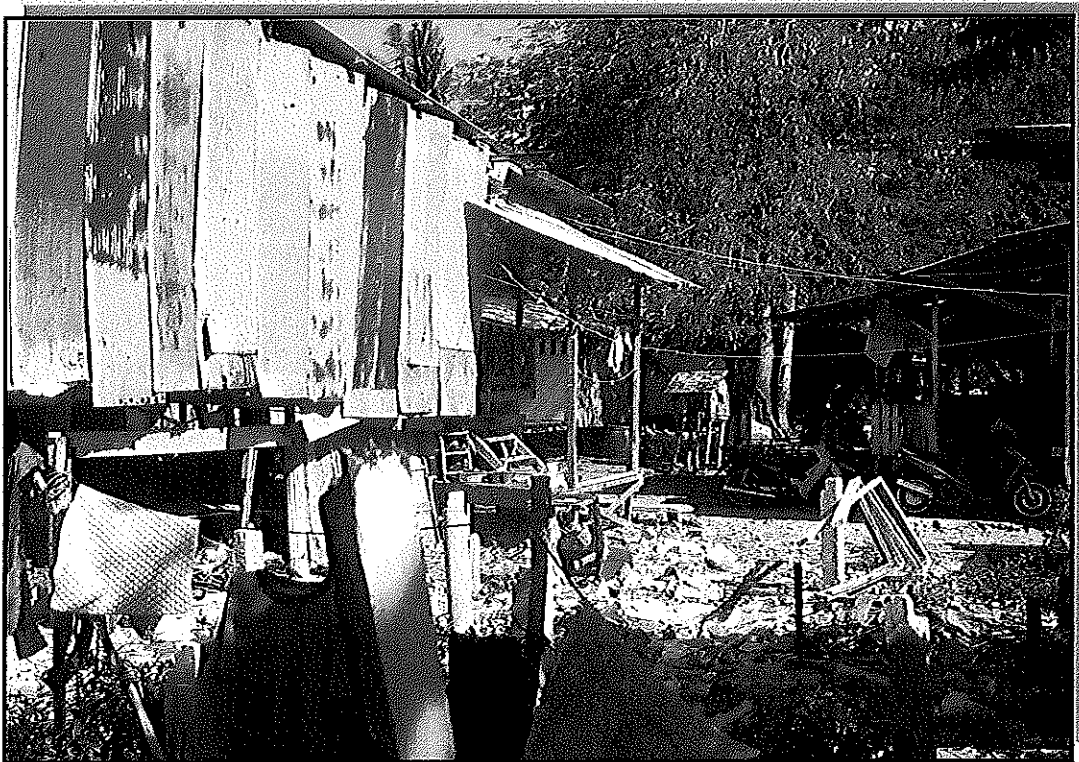

ชุมชนทุ่งเตา

ชุมชนหลังสนามกีฬากลาง (ต่อ)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวสรวรรณ เรืองเรนทร์		
วุฒิการศึกษา	วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยมอันดับ2)		มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	2548